REGISTERED N. No

बाहेरगांवी टपालहाशिलासह............२ रु.
वर्गणी आगाऊच दिली पाहिजे.
किरकोळ अंकास......................२ आणे

नोटिशी बद्दल
१० ओळीचे आंत....१ रु.
दर ओळीस...........८।०६
दुसरे खेपेस..............८।

Mofussil ... ... 2 (With postage
All Subscriptions to be paid in advance
Single copy .... 2 as

Advertisements
Below 10 lines ...... 2 Rs
Per line over 10......3 as
Repetitions Per line...2 as

वऱ्हाडसमाचार.

The Berar Samachar

VOL XXXIX AKOLA MONDAY 3 JULY 1905 NO 26

वर्ष ३१ आकोला सामवार तारीख ३ माहे जूलै सन १९०५ इ० अंक २६

मालाचा खप जास्त व्हावा ह्मणून मुद्दाम किंमत कमी केली आहे.

त्वरा करा ! त्वरा करा !

अशी संधी पुन्हा येणार नाही

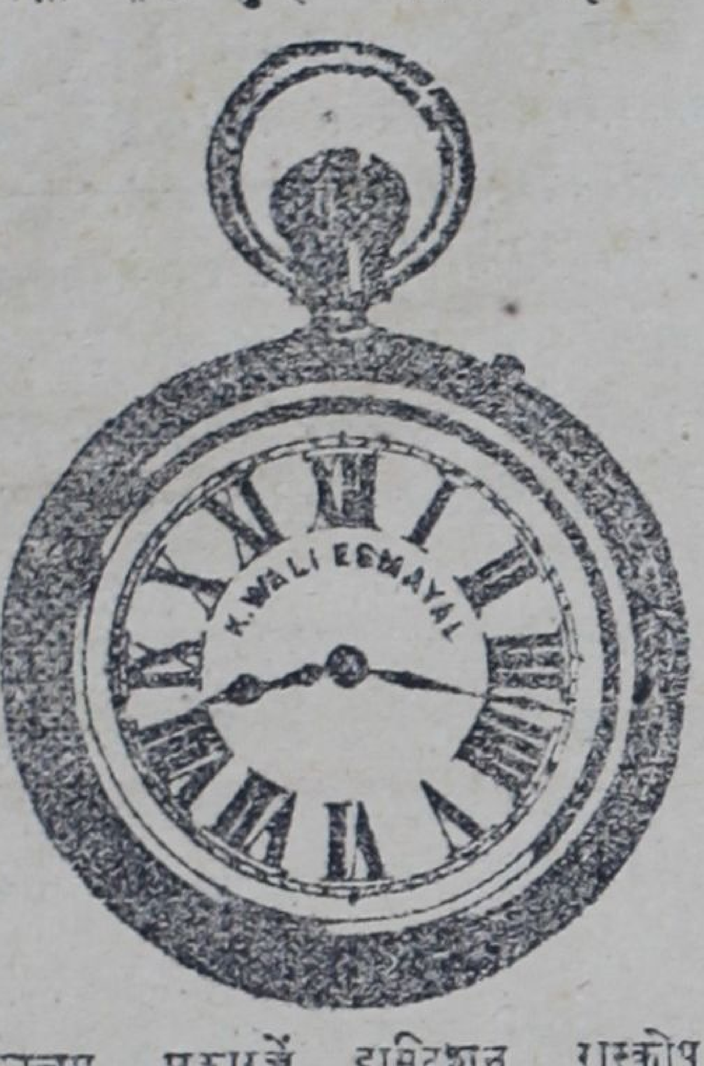

उत्तम प्रकारचें, इमिटेशन रास्कोप सिस्टिम नांवाचें खिशांत ठेवण्याचें घड्याळ दिसण्यांत फार सुरेख आहे. सर्व लोकांस ह्या घड्याळाचा लाभ मिळावा ह्मणून मुद्दाम किंमत रुपये ४ ठेविली आहे, पोस्टेज खर्च म.फ. घड्याळाचें सोबत कांच, कमान, पेटी, साखळी इतकें सामान फुकट मिळेल. मिळण्याचा पत्ता:—

खोजा वलीभाई इस्मायल.
वर्धा—Wardha.

बक्षीस ! बक्षीस !! बक्षीस !!!

एकंदर रोख ५०० रुपये बक्षीस

एक आण्यांत महमद इब्राहिम यांचे निळी काळी शाईच्या ४ पुड्या आणि एक बक्षीस तिकीट फुकट. २५००० तिकीटें खपल्यावर चार चौघां समक्ष बक्षीस समारंभ करण्यांत येईल. विशेष माहिती पत्रद्वारें अगर समक्ष मिळेल. पत्रव्यवहार कोणत्याही भाषेंत करावा. शाई कशी आहे हे विचारावयास नको अनुभवाअंती कळून येईल.

पत्ता:—महम्मद इब्राहिम वल्लद शेखहसन
ताजनापेठ, मोमीनपुरा,
आकोला (वऱ्हाड)

नोटीस

रा. रा. मारुती नाईक ऊर्फ तात्या रा. आसळकार रा. आकोट यांस:—

खालीं सही करणार याजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, आपण ता. ५-६-०५ चे वऱ्हाड समाचार पत्रांतुन नोटीस दिली ती पावली. आपण शेअर ट्रान्सफर करण्या संबंधानें जो अर्ज कंपनीकडे पाठविला होता तो बोर्डानें नामंजूर केला आहे कळावें. ता. २४।६।०५ इ.

सही
नारायण माणकेश्वर म्यानेजर
धी. बी. जि. कंपनी
आकोट.

नोटीस

चिरंजीव रामश्री गणु वल्लद संभाजी माळी बाणेरे राहणार माळीपुरा. ताजनापेठ आकोला यांस:

खालीं सही करणार याजकडून कळविण्यांत येतें कीं, तूं स्वच्छंदानें व वाईट लोकांच्या नादानें वागूं लागलास व मी जिच्याशी पाट लावूं नको असें ह्मटलें तिच्याशीच तूं पाट लावलास. तुझें वर्तन मला आवडत नाहीं; आणि तूं लवकर ताळ्यावर येशील असाही मला भरंवसा नाहीं. तुला वेगळें राहण्यासाठीं मी निराळें घर विकत घेऊन दिलें तर तूं त्या घराला कुलूप घालून मला त्रास देण्यासाठीं मुद्दाम माझ्या वाड्यांत येऊन राहिला आहेस. घरदार, बैल, गाय वगैरे सर्व जिनगी मी कमावलेली आहे. त्याच्यावर तुझी कांही इतकी सत्ता चालणार नाहीं मी मेल्यावर तूंच त्या इस्टेटीला वारस आहेस परंतु मी मरेपर्यंत तूं माझा चार घरांचा वाडा खालीं करून द्यावास असें करण्यास तुला या जाहिर लेखानें आठ दिवसांची मुदत देत आहे आठ दिवसांत तूं आपल्या वेगळ्या घरांत गेला नाहींस तर तुझ्यावर दिवाणींत फिर्याद करून घराचा ताबा करीन. तुला घरदार वगैरे विकण्याचा अधिकार नाहीं जर कोणी तुझ्याशी व्यवहार करील तर त्याचा जबाबदारी इस्टेटीवर कोणत्याच प्रकारें चालणार नाहीं कळावें. तारीख ३० जून १९०५ इसवी.

सही
सकु मर्द संभूजी माळी बाणेरे
वस्ती माळीपुरा, ताजनापेठ,
आकोला इच्या हातची
निशाणी.

नोटीस

बेशमी रा. रा. रामू वल्लद मुकुंदा सुतार राहणार खांडई ता० जळगांव यांस:—

खाली सही करणार याजकडून नोटीस देण्यात येतें की, मी तुमची लग्नाची बायको आहे. लग्न झाल्या नंतर थोड्याच वर्षांनीं तुह्मी मला टाकून दिली, दुसरी बायको केली व माझ्या पोटापाण्याची व संसाराची कांहींच फिकीर ठेविली नाहीं. या गोष्टीला पंधरा सोळा वर्षे होत आली यापुढें माझा संसार व्यर्थ चालला आहे. इतकीं वर्षे मी तुमच्या नांवावर कर्ज काढून दिवस कसे तरी लोटले, यापुढे मी अशा हाल अपेष्टांत राहूं इच्छित नाहीं ही नोटीस पोचल्या तारखे पासून आठ दिवसाचे आंत तुम्ही मला घरीं घेऊन जावे चार पंचाची खात्री करून माझ्याशी संसार करावा व सावकाराचें कर्ज देऊन टाकावे असें करण्यास चुकाल तर ही नोटीस हीच तुमची फारकत समजून मी दुसरा घरठाव करीन तुह्मी जसा आपला संसार थाटला आहे तसा मलाही माझ्या दुनियेदारीचा मार्ग पाहिला पाहिजे. सावकार तुमच्यावर फिर्याद करून आपले कर्ज वसूल करून घेतील कळावें तारीख ३० माहे जून १९०५ इ०

सही
तानी उर्फ झिपराई मर्द रामु सुतार
तर्फे मुखत्यार गोविंद इण्णाजी सुतार
राहणार भंडारजी बुजरुख तालुका
आकोला निशाणी वखर

नोटीस

रा. रा. नारायण वल्लद उदेभान पाटील राहणार शेगांव यांस:—

खाली सही करणार याजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, तुम्हास आम्ही ता. १६।६।०२ इ. रोजी कुलमुकत्यार पत्र देऊन नोंदून वगैरे दिले होते तें या नोटीशीचे तारखे पासून रद्द केलें आहे. तुम्ही आमचे मना विरुद्ध वर्तन करीत आहा, यामुळें तुमचे काम आमचे पसंतीस नाहीं. म्हणून तुमचे मुकत्यार पत्र रद्द करणें भाग आहे. याबद्दल मागे पोस्ट मार्फत हस्त लिखीत नोटीसही दिली होती ती तुम्हास पावलीच असेल, करितां आमचे मुकत्यार पत्रावरून तुम्ही कोणतेच प्रकारचा देवघेवीचा, शेती वाडीचा वगैरे व्यवहार करूं नये. व आमचे मुकत्यार पत्रांवरून आमची इस्टेट गहाण, खरेदी, बक्षीस वगैरे देऊन कर्ज वगैरे काढूं नये तुमची कर्तबगारी आम्हास मंजूर नाहीं. आमचे जगम स्थावर जीनगी संबंधानें पुढें व्यवहार केल्यास त्याबद्दल तुम्हास व जो तुमच्याशी व्यवहार करील त्यांस असें दोघासही जबाबदार धरले जाऊन आम्ही आमची नुकसानी कोर्ट मार्फत भरून घेऊं म्हणून अगाऊ कळविलें आहे कळावें. ता. २८ जून सन १९०५ इ.

सही
ऑंकार मल्लू पाटील राहणार वडगांव
ता. जळगांव पोस्ट माळगांव
दस्तुर खुद्द

नोटीस

सोनाजी वल्लद एको आगलावे कुणबी राहणार अकोला जहागीर ता. आकोट जि. आकोला यांस:—

खालीं सही करणार यांजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, मयत मेसाजी चंद्रभान गायगोळ याची आमचे जहागिरीपैकीं जमीन शेत सर्व्हे नंबर ११४ एकर ७ आकार रुपये २८।३ चे आहे व खाते अद्याप मयताचे नांवे चालत आहे. सदर्हु शेत हल्लीं तुमचे ताब्यांत आहे. तुह्मी मयत मेसाजीचे कोणत्याही प्रकारें वारस नाहीं. वरील नंबराचा कबजा तुह्माकडेच स्वामित्व घेऊन आह्मी ठेवला. तुह्मी लेखी कबुलायत लिहून देण्याचे कबूल केलें परंतु अद्याप लिहून नोंदून दिली नाहीं करितां ही नोटीस पावल्यापासून १५ दिवसाचें आंत कबूलायत लिहून नोंदून द्यावी तसें न केल्यास आमचे शेत आमचे ताब्यांत द्यावें तसें करण्यास चुकल्यास रीतीप्रमाणें कबजा घेतला जाईल व नुकसान व खर्च भरून घेतला जाईल. कळावें. ता. ३०।६।०५ इसवी

सही
श्री सितारामजी महाराज जहागीरदार
मालक रामलालजी हरगोपालजी तर्फे
श्रीधर मनोहर नायब द. खु.
राहणार आकोली जहागीर
ता. आकोट जि. आकोला

नोटीस

बेशमी— सोनाजी वल्लद एको आगलावे कुणबी राहणार आकोला जहागीर ता. आकोट जिल्हा आकोला यांस:—

खालीं सही करणार याजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं मेसासी चंद्रभान गायगोळ याजकडेस आमचे खुद्द मालकीची व मिराशीची शेत सर्व्हे नंबर १५२ पैकीं एकर गुंठे २०२८ व शेत सर्व्हे नंबर ८२ पैकीं एकर गुंठे २७०३१ अशी दोन शेते स्वामित्व अनुक्रमे १५ व ७८।— एकूण रुपये ९३।— वर तो वहीत करीत असे. त्याचे मरणानंतर तुह्मी आह्मापासून तितकेच स्वामित्व देऊन वहीत करण्याचे कबूल करून आह्मांस कबुलायत आज लिहून देतो, उद्या लिहून देतो असें सांगता परंतु लेखी कबूलायत आद्याप दिली नाहीं दरसाल स्वामित्व मात्र दिले आहे. आतां पुढें तुह्मी लेखी कबूलायत दिल्याशिवाय आह्मी तुमचेकडेस वरील दोन्ही शेते ठेवूं इच्छीत नाहीं करितां ही नोटीस पावल्यापासून १५ दिवसांचें आंत कबूलायत लिहून देऊन नोंदून द्यावी तसें तुह्मी करण्यास चुकाल्यास रीतीप्रमाणें जमीन तुमचे कबजातून काढून घेऊन नुकसान खर्चा मुद्दां भरून घेतलें जाईल कळावें. ता. ३०।६।०५ इ.

सही
श्री सितारामजी महाराज जहागीरदार
मालक रामलाल हरगोपालजी तर्फे
श्रीधर मनोहर नायब द. खु.
राहणार आकोला जहागिर
ता. आकोट जि. आकोला.

वऱ्हाडसमाचार

मिती आषाढ शुद्ध १ शके १८२७

मराठी वाङ्मय.

मराठी वाङ्मया संबंधानें रा. रा. विष्णु मोरेश्वर महाजनी एम. ए. यांनीं ठाण्याच्या मराठी ग्रंथसंग्रहालयाच्या दिवाणखान्यांत जें उत्कृष्ठ व्याख्यान दिलें त्याचा महाराष्ट्रांतील नामांकित वर्तमान पत्रांतून मोठा गौरव करण्यांत आलेला आहे आणि हा गौरव वाचून आह्मांस तर परम आल्हाद वाटतो. त्याचा निबंध उत्तमोत्तम आहे हें त्या गौरवानें जितकें साभिप्राय ध्वनित होतें तितकें शब्दांनीं पुनरुक्त करणें निष्प्रयोजन होय. तथापि मुख्य निबंधाचा विषय वाचून पाहिल्यानंतर आह्मांस झालेला आनंद कळविल्या वांचून रहावत नाहीं. ठाण्याच्या मराठी ग्रंथसंग्रहालयाचे आह्मी ऋणी आहों कीं, त्यांनीं हा एक योग सहजीं घडवून आणिला. ही संस्था दर वर्षी एक वार्षिक सभा भरवीत असते व त्या प्रसंगास अध्यक्षाचा बहुमान मराठी वाङ्मयांत नावाजलेल्या विद्वानास देत असते. यंदा गेल्या २९साव्या तारखेस जी सभा भरलेली होती ती १२ वी वार्षिक सभा होय. तथापि गेल्या तीन चार वर्षांच्या अध्यक्षांच्या संभाषणामुळें ही संस्था लोकांना आवडूं लागली आहे.

मराठी वाङ्मयाचें सिंहावलोकन इतिहासकाराच्या दृष्टीनें रा. महाजनि यांनीं केलेलें आहे आणि या सिंहावलोकनांत त्यांचा अनुभव व उदात्त विचार यांना शृंगारून देणारी त्यांची साधी पण संस्कृत व मनोहर मराठी भाषा वाचकांच्या मनांत बहुविध स्फूर्ति व प्रेरणा उत्पन्न करिते. या निबंधांत वाङ्मयाचा इतिहास आधारासाठीं ह्मणून प्रमाण धरून वाङ्मयाची सुधारणा करण्याच्या दिशा चांगल्या व्यक्त केल्या आहेत. वाङ्मयाची व्याख्या अशी केली आहे कीं जे ग्रंथ उदात्त भावना प्रेरित करितात व जे ग्रंथ राष्ट्रीय बुद्धीचा परिपोष करितात त्यांचा समावेश वाङमयाच्या पवित्र मंदिरांत होत असतो. परस्पर प्रेम, सहानुभूति व सहकारितां या गोष्टी राष्ट्रीय बुद्धि उत्पन्न करितात तेव्हां अर्थातच या गोष्टी प्रचालित करणारें वाङ्मय मराठी भाषेंत असलें पाहिजे. आपलें मराठी वाङमय इतकें सुसंपन्न नाहीं हें सांगतांना त्यांनीं कळविलें कीं आपले ग्रंथ विपुल असतील, व आपल्या भाषेंत शब्दहि विपुल असतील तरी देखील जों पर्यंत आपली भाषा बहुविध नाहीं तोंपर्यंत वाङ्मय संपन्न होणार नाहीं.

भौतिक शास्त्रा संबंधानें पश्चिमेकडे जसा ग्रंथसमुच्चय आहे तसा आपल्याकडे नाहीं, शास्त्रीय विषयावर ग्रंथ लिहिणारी विद्वान मंडळी पुढें सरली पाहिजे. हीं पुस्तकें नुसती भाषांतरें नसून आपल्या कडील देशरिवाज लोकसमजुती व सृष्टिचमत्कार यांना धरून लिहिलेलीं असलीं पाहिजेत. सायन्स प्रायमर सारखी लघुमाला आणि एलिमेंटरी लेसन्स सारखी मध्यममाला आपल्या इकडे निघाल्या पाहिजेत. येणें प्रमाणें भौतिक ग्रंथमालेचा आपल्याकडे अभावच आहे. तशी गोष्ट सृष्टिवर्णनपर ग्रंथांची नाहीं तरी असे ग्रंथ जितके असावेत तितके नाहींत. मराठी कवींच्या काव्यांत सृष्टिवर्णनें आढळतात पण तीं फार थोडीं आहेत. अलीकडे देशाटणाचा व प्रवासाचा प्रघात सोडत चालला आहे. रेल्वेचीं पर्यटणें शून्य दृष्टीनेंच पुष्कळशीं होतात. कारणे विश्वचमत्कार अवलोकन करण्याची बुद्धि त्या योगानें तीव्र होत नाहीं. चतुरस्त्र अवलोकन व नैसर्गिक सहृदयता हीं विशेष लागतात. आपला हा देश अनात्म सृष्टीचें व जीवात्म सृष्टीचें वैभव पाहण्याला किती तरी विस्तृत आहे! अडीचशे भाषा बोलणाऱ्या लोकांचे आचारविचार समजून घेतले तर त्यामुळें निरनिराळ्या भाषांचें ज्ञान होऊन विलक्षण सहानुभुती उत्पन्न होईल; तसेंच भरतभूमी ही सर्व भूगोलाचा सारभूत शिलातल आहे या दृष्टीनें आपण जर प्रवास केला तर आपलीं सृष्टिवर्णनें किती तरी रम्य व सरस रेखाटलीं जातील. तिसरी गोष्ट आपल्या भाषेंत चरित्र-विषयक ग्रंथांचा संग्रह चांगलासा नाहीं. प्रथमतः चरित्र लिहिण्याची सामुग्री नीटशी मिळत नाहीं. ऐतिहासिक गोष्टी बरोबर दंतकथा मिश्र झालेल्या आढळतात. हल्लींच्या काळांत उदयास आलेले थोर पुरुष देखील रोजनिशी ठेवीत नाहींत हें मोठें व्यंग होय. चरित्राच्या या पहिल्या साधना शिवाय चरित्रांची भाषा गोड व चित्तवेधक असून त्यामध्यें चरित्र-विषयाशीं सहानुभूतीहि असली पाहिजे. ही सहानुभूती चरित्रविषयाला देवपणा आणणारी नको. आणि तिच्यांतील या संशोधक बुद्धीवरच चरित्राचे बोधपाठव अवलंबून असतें. इतिहास ग्रंथासंबंधानें पहातां अशीच उणीव दिसते. इतिहास ह्मणजे निव्वळ कादंबरी किंवा भाषांतर नव्हे; त्यांत गोष्टींची सत्यता व अनुमानाची सप्रमाणता हीं मुख्य साधलीं पाहिजेत. विशिष्ट कालीन इतिहासाचीं निरनिराळीं खंडें रचण्यांत आलीं पाहिजेत आणि त्यानंतर ग्रीन सारख्या इतिहासकारानें तीं खंडें एकत्र केलीं पाहिजेत. नाटकग्रंथा विषयीं सांगतांना ते ह्मणाले कीं, कै. किर्लोसकरांच्या संगीतानें नाटकांत क्रांती करून दिली. तथापि त्यांची सहृदयता व कविकल्पना ही अलीकडील पद्यात्मक नाटकांत दिसत नाहीं इतकेंच नाहींतर कित्येक नाटकें नीतिभ्रंशकहि आहेत. तुकाराम, ज्ञानेश्वर व एकनाथ या संतांच्या नाटका संबंधानें त्यांचा अभिप्राय असा पडतो कीं, त्यांतील दंतकथा, अद्भूत चमत्कार व असंभाव्य गोष्टी यांनीं संता विषयींची भक्ति व कर्तव्य ह्मणून करावयाची कार्यबुद्धि यांचा पुष्कळसा लोप होतो. सामाजिक नाटकें एक दोन आहेत त्यांत नवीन भर पडली पाहिजे. गुजराथी प्रहसना प्रमाणें पुष्कळशीं प्रहसनें झालीं पाहिजेत. अलीकडे भपकेदार पोषाख, रम्य देखावे व संगीताची आवड या बाह्योपकरणांनीं नाटकांच्या अंतरंगाविषयीं अनास्था व खरे अभिनय यांचा लोप होत चालला आहे. मराठी कादंबरीग्रंथ त्यांना विशेष पसंत आहे. आणि रा. रा. आपटे हे उत्कृष्ठ कादंबरीकार आहेत असें त्यांनीं सांगितलें. यांच्या कादंबऱ्यांतून सद्वृत्तींचा परिपोष चांगला झालेला आढळतो. सुधारणे विषयीं आवड, पुराणप्रिय लोकां विषयीं आदरभाव, रंजलेल्या गांजलेल्य लोकांविषयीं करुणा, उद्दामा विषयीं तिरस्कार, दांभिकाचा उपहास, खऱ्या विषयीं प्रेम आणि कर्माबद्दल आसक्ती हीं ठिकठिकाणीं चांगलीं साधलीं आहेत रा. आपटे यांस त्यांनीं असें सुचविलें आहे कीं, मनोवृत्तींचें पृथक्करण करण्या विषयीं अधिक लक्ष्य देतां येईल तर बरें. हृदयवृत्तींच्या समुद्रांत जास्त खोलपर्यंत बुडी मारली पाहिजे ह्मणजे संसाराचें चित्र अगदीं हुबेहूब व रमणीय वठेल. सातवी उणीव निबंधग्रंथांचा अभाव होय. वर्तमान पत्रें व मासिक पुस्तकें यातून पुष्कळसे निबंध येतात पण ते पुस्तक रुपानें वाङ्मयांत घेण्या इतके लायक नसतात. कवी विषयी रा. अण्णासाहेब म्हणतात कीं, सामान्यवस्तु, चमत्कार किंवा हृदयवृत्ती यांच्या संबंधानें सॉनेट सारखे चुटके अलिकडे वाचण्यांत येतात तरी कवी निर्माण होण्याला जी नैसर्गिक प्रतिभा लागते ती शिक्षणानें, अध्ययनानें, प्रवासानें, प्रगल्भ विचारानें. मधुर पदविन्यासानें व शुद्ध भाषेनें साध्य होणारी नाहीं कवी निपजण्यास लोक संपन्न, स्वातंत्र्य प्रिय व आशावंत पाहिजेत. तशी स्थिती नाहीं तरी त्यांचा या निराशेंत असा उद्गार निघतो कीं, न जाणे. डॅन्टी कवीसारखा एखादा कवी उत्पन्नहि होईल. शेवटीं, अध्यात्मिक ग्रंथांची समृद्धि पुष्कळ आहे तरी त्यांच्यतिल प्रतिपादनाचा जो एकच रस्ता पडलेला आहे तो बदलून पाश्चात व प्राच्य वेदांतामधील साम्य व भेद दाखविण्याचा प्रयत्न कांहीं विद्वान करितील तर बरें, असें सांगून आपल्या वाङ्मयांत राष्ट्रीयत्व आणण्या विषयींचा कळकळीचा त्यांनीं उपदेश केला.

कर्झन कीं किचेनर

इंडिया सरकारची रचना अशी आहे कीं, गव्हरनर जनरल मुख्य व त्यांचे मंत्री ह्मणजे निरनिराळ्या खात्यांचे अष्ट प्रधान होत. जवळ जवळ अशीच व्यवस्था छत्रपती शिवाजीच्या मंत्रिमंडळांत होती. सेनाध्यक्ष लॉर्ड किचेनर हे वरील तत्त्वाप्रमाणें गव्हरनर जनरलच्या मंत्रिमंडळांत एक कौंसिलदार आहेत पण त्यांच्या बरोबरीनेंच बसणारा गव्हरनर जनरलचा मिलिटरी सेक्रेटरी ह्मणून दुसरा एक कौंसिलदार या मंत्रिमंडळांत असतो. तेव्हां सेनाधिपती व मिलटरी सेक्रेटरी यांच्या मध्यें मतभेद पडला ह्मणजे सानिध्याच्या बलानें मिलटरी सेक्रेटरी गव्हरनर जनरलच्या जोरावर सेनाधिपतींचाहि हुकूम तोडूं शकतो आणि असाच प्रकार घडला ह्मणजे मिलिटरी सेक्रेटरी हा परिणामीं सेनाध्यक्षाहून मोठा अधिकारी होऊन आपली बाजू सरशी करूं शकतो आणि त्या वादाच्या मार्गानें तो सेनाध्यक्षाचा पाण उताराहि करूं शकतो. किंबहुना, मिलिटरी सेक्रेटरी हे एक गव्हरनरजनरलच्या हातांत सूत्र होऊन तो त्याच्या द्वारें कमांडर इन चीफला प्रसंगोपात नमवूं व वाकवूं शकतो. कमांडर इन चीफ हे गव्हरनर जनरलच्या हाताखालील कामदार खरे तरी लष्करी प्रकर्णांत त्यांचा सल्ला शेवटचाच असला पाहिजे. त्या सल्लयावर होकार वा नकार भरण्याचा अधिकार गव्हरनर जनरलचा आहे तथापि मंत्रिमंडळांतच कमांडर इन चीफच्या बरोबरीनें लष्करी संबंधाच्या प्रकर्णांची चर्चा करणारा मिलिटरी सेक्रेटरी हा दुसरा मंत्री सरकारी कौंसिलांत नको असें लार्ड किचेनर यांस वाटूं लागलें. आपल्याच लष्करी बाबतींत आपला एक शब्द व त्याच्याच विरुद्ध मिलिटरी सेक्रेटरीचा दुसरा शब्द ही यादवी लार्ड किचेनर यांस खपेना. लष्करी बाबतींत आपल्या शब्दालाच प्राधान्य पाहिजे ही महत्वाकांक्षा लार्ड किचेनरच्या सेनाध्यक्षपणाला अनुरूपच आहे. लष्करी सूचना इतर खात्यांच्या मंत्र्यांच्या आदराला पात्र होण्या सारखी असेल किंवा नसेल; कदाचित ती सूचना राज्यकारभाच्या अष्टविध खात्यांच्या समालोचनानें अग्राह्य ठरली तरी हरकत नाहीं. पण लष्करी गोष्टींचें यथायोग्य विवेचन करणारा दुसरा लष्करी मंत्री नको हें लार्ड किचनेर यांचें ह्मणणें सर्वांस ग्राह्य वाटेल. लष्करी खात्याचा पूर्ण अनुभव व जबाबदारी जर कमांडर इन चीफवर आहे तर लष्करी प्रकर्णां संबंधानें त्यांचा अभिप्राय खोडून काढणारा दुसरा लष्करी अंमलदार नसावा हा लार्ड किचेनरचा आग्रह आह्मांला यथायोग्य दिसतो. लार्ड कर्झन जसा मी मी ह्मणणारा मुत्सदी आहे तसा लार्ड किचेनरही मी मी ह्मणणारा शूर योद्धा आहे. लार्ड कर्झन यांनीं आपल्या कौंसिलांत इतर खात्यांच्या मंत्र्याच्या अनुरोधानें एखादी लष्करी सूचना नापसंत ठरविली तरी लॉर्ड किचेनर यांस त्या गोष्टीचा मोठासा विषाद वाटणार नाहीं पण त्यांचा आग्रह असा कीं, लष्करी सूचनेचें विवेचन करितांना लष्करी बाजूचा अभिप्राय माझ्या एकट्याचाच असला पाहिजे, आणि त्यावर अधिकउणें उत्तर देणारा दुसरा लष्करी मंत्री उपयोगाचा नाहीं.

हा वाद लॉर्ड किचेनर व लार्ड कर्झन यांच्या मध्यें फार निकरास पोचला. आणि जो तो आपआपल्या बाजूचें समर्थन करूं लागला. या वादयुद्धांत जर मी हरलों तर मी आपलें काम सोडून देईन असें प्रत्येकजण ह्मणूं लागला. हा वाद शेवटीं इंडिया सरकारनें स्टेट सेक्रेटरीच्या कौंसिल पुढें निर्णयासाठीं मांडला. लॉर्ड कर्झन यांनीं मिलिटरी सेक्रेटरीची बाजू उचलून धरली आणि लॉर्ड किचनेर यांनीं ती बाजू हाणून पाडली. लार्ड कर्झन यांस वाटत असलें पाहिजे कीं, आपलीच गोष्ट विजा-

यतेंत सर्वस्वी मान्य होईल कां कीं, लार्ड कर्झनच्या मताला त्यांच्या कौंसिलांतील इतर मंडळींची संमती होती आणि अशा इंडिया सरकारच्या बहुमताला झुगारून दिल्याचें उदाहरण आजपर्यंत कधींच घडलेलें नाहीं तेव्हां हा इतिहासहि त्यांस अनुकूल होता। लॉर्ड किचेनर यांसहि वाटत असलें पाहिजे कीं आपल्याच शद्बास विलायतेंत सर्वत्र मान आहे, आपला लढाईतला लौकिक आपल्या मताचें पुष्टिकरण करील व हल्लीं आशिया खंडांत जो रणसंग्राम चालू आहे व अफगाणिस्थानच्या बाजूनें राशिया इंडियावर येऊं पहात आहे अशा वेळीं विलायतच्या प्रधान मंडळालाहि लष्करी शद्बाचाच बडिजाव राखला पाहिजे.

अखेर स्टेट सेक्रेटरीनीं आपला निकाल सांगितला. लॉर्ड किचेनर यांचेंच ह्मणणें पसंत ठरलें. ही गोष्ट अकल्पित होंनी तीच निदर्शनास आली आणि यामुळें लॉर्ड कर्झन यांस ही गोष्ट इतकी लागली कीं, त्यांनीं आपला राजिनामाहि पाठविला आहे असें सांगतात. लॉर्ड कर्झन यांस लॉर्ड किचेनर हा सक्षम प्रतिस्पर्धी भेटला ही आनंदाची गोष्ट होय. लॉर्ड किचेनर यांचा हा जय झाला ह्मणून हा आनंद नव्हे, तर लॉर्ड कर्झन यांनीं लोकमताची जशी अनेकवेळा पायमल्ली केली तशीच पायमल्ली त्यांच्या दुराग्रहाची झाली हें एक बरें झालें. त्या खेरीज ही गोष्ट लॉर्ड कर्झन यांच्या राजिनाम्या पर्यंत येऊन पोचल्यामुळें ते लौकरच जातील हेंहि लोकांस अपथ्यकारक वाटणार नाहीं; कारण लॉर्ड कर्झन आले तेव्हां जो लोकांचा आशावृक्ष लागला होता त्याचा समूळ उच्छेद लॉर्ड कर्झन यांनीं केलेला आहे ही गोष्ट लोकांच्या डोळ्यापुढेंच आहे. तेव्हां लोकांना दुसरा व्हाईसराय पाहिजेच आहे आणि ही त्यांची इच्छा सहजींच पूर्ण होत आहे. नाहीं तर इंडियाला या मुख्य वादापासून विशेष लाभहानी कोणतीच नाहीं. लष्करी खात्यानें जो हल्लीं इंडियन पैशाचा चक्काचूर मांडला आहे तो कदाचित या नवीन व्यवस्थेनें अधीकहि होईल. या नवीन व्यवस्थेचें रूप लॉर्ड कर्झन असें वर्णितात कीं, ही नवीन लष्करी पादशाहीच सुरूं होणारी आहे. जों पर्यंत इंडियन लोकमताला मंत्रिमंडळांत स्थान नाहीं तों पर्यंत कर्झन पादशाही काय किंवा किचनेर पादशाही काय ती लोकांना सारखीच ग्राह्य व अग्राह्य होय.

[illegible]कुमार श्री ह. भामजी रवाजी एम ए. एल एल. एम. (केंटब) बॅरिस्टर ऍट लॉ, डिपुटी कमिशनर बुलढाणा यांच्या नोकरीला आज एकोणवीस वर्षे होत आलीं. हे हल्लींच्या डिपटी कमिशनर मंडळींत बरेच वर आहेत. आणि सध्यां तर सहा जिल्ह्यांचे चार जिल्हे होत असल्या मुळें शेवटच्या दोन डिपुटी कमिशनरांना असिस्टंट कमिशनरच्या जागेवर परत जावें लागणार आहे आणि त्या मानानें इतर असिस्टंट कमिशनरांचीहि पिच्छे हाट होईल तेव्हां नवीन तरुण युरोपियन अधिकाऱ्यांची नीटशी संभावना व्हावी ह्मणून या जुना सरदारांना पेनशन घेण्यास सांगावें असा सरकारचा विचार दिसतो आणि ही व्यवस्था सरकारच्या सोयीसाठीं असल्यामुळें सरकारांतून कुमार साहेबांना पेनशनीच्या कालाला येण्यासाठीं आणखी जीं कांहीं ६–७ वर्षें भरावयाचीं आहेत तितक्या वर्षांची चाकरी त्यांस माफ करावी असा सरकारचा बेत असावा. ही योजना कुमार साहेबांना कितपत मान्य होईल हें आह्मांस सांगवत नाहीं तथापि लोकमताच्या बाजूनें ही गोष्ट कोणालाहि पसंत पडणार नाहीं. कुमार साहेबा सारखे अनुभवी, उदार बुद्धीचे व सरळगामी अधिकारी पेनशनीच्या कालापूर्वींच पेनशनदार व्हावेत ही गोष्ट लोककल्याणाची नसून सरकारच्याहि हिताची नाहीं. तथापि सरकारला आपले अंतस्थ हेतु चांगले समजतात आणि आपल्या संकेता प्रमाणेंच ते सर्व गोष्टी वर्तवीत असतात. एखादा वरचा जुनाच अधिकारी कमी करावयाचा असेल तर कुमार साहेबाहूनही अधिक जुने अधिकारी पेनशनींत काढण्या सारखे आहेत आणि अशा गृहस्थांच्या नांवाकडे स्थानिक सरकारची दृष्टी वळली नसेल असें आह्मांस वाटत नाहीं पण ही इतकी न्यायाची गोष्ट सरकारला असंमत व्हावी आणि कुमार साहेबांवरच पेनशनीची पाळी यावी यांतील रहस्य इतकें स्पष्ट आहे कीं, तें शद्बांनीं ध्वनित करण्याची जरूर नाहीं. कुमार साहेबांनीं राजसेवा करीत असतांना जी लोकसेवा केली आहे तिच्याबद्दल लोक त्यांचे अत्यंत ऋणी आहेत. ही वरील बातमी लोकांचीं मनें खिन्न करील ह्मणून आह्मी त्या संबंधानें तूर्तच कांहीं लिहूं शकत नाहीं.

वऱ्हाडांत नेटिव डिपुटी कमिशनर पुष्कळ आहेत ह्मणजे सहा डिपुटी कमिशनरामध्यें कधीं कधीं तीन तीनहि नेटिव डिपुटी कमिशनर असतात. सध्यां दोन नेटिव या जागीं काम करीत आहेत. त्यापैकीं कुमार साहेबांना रजा देण्यांत आल्यावर काय ते रा. रा. रुस्तुमजी साहेब हे एकटेच नेटिव डिपुटी कमिशनर राहतील. पण यांच्याहि मागें कदाचित हा पेनशनीचा ससेमिरा लागेल असें कांहींजण बोलतात. सध्यां रा. रा. गाडवीन आस्टिन हे रजेवर आहेत तोंपर्यंत निदान या योजनेचें प्रयोजन नाहीं. तरी पण वरील बातमींत जर कांहीं तथ्यांश असेल तर या संबंधानें लोकमताचा आक्षेप फार मोठा आहे. एक तर नेटिवाच्या हक्कांची पायमल्ली होईल, नेटिवांस अशा जागा द्यावयाची वहिवाट मूळच्या संकल्पा विरुद्ध मोडली जाईल आणि हा प्रांत जेव्हां मध्य प्रांतांच्या सरकाराकडे देण्यांत आला तेव्हां अलीशान रेसिडेंट साहेबांनीं आपल्या हाता खालील अधिकाऱ्यांस नवीन व्यवस्थेनें कोणाचें नुकसान होणार नाहीं असें जें अभिवचन दिलेंलें आहे त्याचाहि भंग होईल. त्या शिवाय रा. रुस्तुमजी साहेब हे सरकारचे फार चांगले कसलेले व अनुभवी अधिकारी होत. गेल्या दोन दुष्काळांत यांची कामगिरी फार वर्णनीय अशी ठरली आहे. शिवाय यांच्या कार्यकर्तृत्वा विषयीं इतका चांगला लौकिक आहे कीं, त्यांस कांहीं दिवस ज्युडिशिअल कमिशनरची जागा देण्यांत आली होती. इतक्या चांगल्या नांवाजलेल्या अधिकाऱ्यांना कांहीं तरुण अधिकाऱ्यांच्या सोयीसाठीं घरीं बसावयास सांगतील असें आह्मांस वाटत नाहीं. युरोपियनांसच जिल्ह्याची मुख्य जागा देण्यांत यावी आणि नेटिवास दिलेल्या जागा काढून घ्याव्या इतका क्षुद्र विचार स्थानिक सरकारच्या मनांत प्रचलित असेल असें वाटण्याला आह्मां जवळ साधन नाहीं. उलट पक्षीं तर आह्मी असें ऐकतों कीं, आमचे नवे स्थानिक सरकार नेटिवांच्या हक्का विषयीं फार अनुकूळ व चौकस आहेत तेव्हां अशा सद्बुद्धीचा विपर्यास या नव्या आमदानींत दृष्टीस पडणार नाहीं अशाच भरंवशावर कालक्षेप करावा हें सध्यांच्या देशकालाला विहित दिसतें.

रा. रा. रुस्तुमजी साहेब यांस ६ आठवड्यांची हक्काची रजा मिळाल्या विषयींची बातमी सरकारी ग्याझेटच्या आधारें आह्मी गेल्या सोमवारींच प्रसिद्ध केली होती आणि त्या रजेमुळें पुढें होणाऱ्या नेमणुकी त्याचवेळीं लिहिल्या होत्या. परंतु हा रजेवर जाण्याचा विचार सध्यां रहित करण्यांत आला आहे. नामदार चीफ कमिशनर साहेब हे काल रोजीं येथें आले आहेत आणि त्यांच्या या मुलाखतींत पुष्कळशा प्रांतिक घडामोडी व्हावयाच्या आहेत तेव्हां अशा प्रसंगाला रा. रुस्तुमजी साहेबा सारखे अधिकारी जरूर पाहिजे होते आणि ते या कार्यानिमित्त मुद्दाम राहिले हें हि फार बरें झालें. चीफ कमिशनर साहेबांस जी बहुविध माहिती लागेल ती सर्व यांना चांगली अवगत आहे आणि ही माहिती दुसऱ्या कोणाही डेपुटी कमिशनरास क्वचितच देतां येईल. तेव्हां असा रंग दिसतो कीं, नामदार चीफ कमिशनर साहेब परत नागपुरास गेले आणि या नव्या चळवळीची स्थिरस्थावरता झाली ह्मणजे मग ते विश्रांतिसाठीं रजेवर जातील.

पाऊसपाणी

मोठ्या आल्हादाची गोष्ट कीं, पाऊस फार उत्कृष्ट झाला. गेल्या गुरुवार पासून आज चार दिवस मोठ्या सरींचा आणि भीज पाऊस मिळून पुष्कळसा पाऊस पडला. सर्व लोकांना ही पर्जन्यवृष्टी जणु अमृतवृष्टीच वाटली. ह्या पावसानें जमीन पेरण्या इतकी आर्द्र झाली असून सर्व शेतकरी वर्ग पेरणीच्या कामांत अगदीं तल्लीन झाला आहे. हा पर्जन्य थोडा उशिरां झाला तथापि अगदीं ऐन सुमुहूर्तावर जसा पाहिजे तसाच झाला आहे. जी गोष्ट सहजगत्या लाभते तिच्या लाभाचें महत्त्व नीटसें कळत नाहीं; पण तीच प्रयासानें किंवा मनुष्य बराचसा आशालोलुप व उद्विग्न झाल्या नंतर जर प्राप्त झाली तर त्यातील ईश्वरी प्रसादाचें निदर्शन उत्कृष्ट होतें. तद्वत् रम्य प्रकार या पावसा संबंधानें झाला.

सध्यां जो पाऊस झाला तो नेहमींचा आरबी समुद्रा कडून मुंबई मार्गानें येणारा पर्जन्य नाहीं असा तज्ज्ञ मंडळीचा अभिप्राय आहे व तो खराही दिसतो. प्रथम दिवशींचा पाऊस पूर्वे कडून आला. वाराही अद्याप पश्चिम समुद्रा कडून सुटलेला नाहीं. मध्यंतरीं बंगालच्या उपसागरांत व मुंबईकडील समुद्राचें भागांत लहानसान कीं वादळें झालीं त्यांच्यामुळें हा पाऊस आला असें ह्मणतात. पश्चिम समुद्रांतून येणाऱ्या आगबोटीही पश्चिम समुद्रावर बरसात सुरूं होण्याचीं जी वादळें व तुफानें होतात तीं सुरूं झाल्या संबंधानें कांहींच अद्याप कळवीत नाहींत. पावसाचीं पूर्व लक्षणें आतां चांगलीं दिसूं लागलीं आहेत. तेव्हां दूरावलेल्या वर्षा काळाला लौकरच प्रारंभ होऊन पावसाची ददात नाहींशी होईल अशी सर्वांस आशा वाटत आहे. सांप्रत झालेल्या थोड्याशाच पावसानें सर्वत्र बहार करून दिली आहे. भूपृष्ठभाग तृणांकुरांनीं लौकरच सुशोभित होईल असें प्रस्तुत उद्गार पावणाऱ्या तृणाचा हिरवागार रंग सूचवीत आहे; सर्व वृक्षवर्ग प्रफुल्लित व तरतरीत दिसत आहे व हल्लींची पृथ्वीची प्रसन्न मूर्ति आगामी पर्जन्य कालाची साक्ष उत्तम प्रकारें देत आहे.

वऱ्हाडवृत्त

आगमन— नामदार चीफ कमिशनर साहेब यांची स्वारी काल पहाटेस आकोल्यास येऊन दाखल झाली. आज सकाळीं कचेऱ्या, शाळा वगैरे संस्था पाहण्यांत येतील.

—नामदार चीफ कमिशनर यांचें स्वागत करण्यासाठीं कमिशनर साहेब उमरावतीहून मुद्दाम येणार होते पण रेल्वेचा रस्ता वाहून गेल्यामुळें ते येथें अद्याप येऊच शकले नाहींच.

आगगाडीची खोटी— मूर्तिजापूर व काटेपूर्णा यांच्या दरम्यान सुमारें मैलभराचा रस्ता अति पर्जन्यवृष्टीनें वाहून गेला आणि त्यामुळें शनिवारीं रात्रीं पासून येणाऱ्या जाणाऱ्या गाड्या बंद पडल्या आहेत. हा रस्ता नीट करण्यासाठीं खात्यानें काम सुरूं आहे आणि हें काम उद्यां पर्यंत पूर्ण होईल असा अंदाज आहे. अद्याप इकडचे तिकडे व तिकडचे इकडे उतारू नेण्याची सोय झाली नाहीं.

आकोला बाजारभाव

हुंडी दर्शनी	१००।
सोने २४।=	चांदी ७३
जवारी ४८	जवस १०७
गहूं काठ ७९	बनशी ८९
सरकी	६॥
तूप	१२ रु. मण
तेल	५–६ रु. मण
रुई	९'
कपाशी	४३

वर्तमानसार

पुरुषवेशधारी चोर— भानगार गोंदाळ रेल्वे वरील एका काठेवाडी मुकादमाची स्त्री रुपये ३६० च्या दागिन्यांसह पळून गेली होती तीस हल्लीं सर्व दागिन्यांसह पकडलें आहे. ही बाई पुरुष वेशानें राहिली होती. शाबास तिची.

प्रजावात्सल्य— जुनागड येथें धान्यांचे भाव फार चाढल्यामुळें तेथील नबाब साहेबांनीं गरीब लोकांस सरकारांतून फुकट धान्य देण्याचें ठरविलें आहे. या ठरावाप्रमाणें गेल्या आठवड्यांत १०० मण धान्य गरीब लोकांस वाटण्यांत आलें. नबाब साहेबांचे हें औदार्य फार तारीफ करण्यासारखें आहे.

दृढनिश्चयी वारकरी :— युट्टे युनिव्हर्सिटींतील "डाक्टर आफ् मेडिसिन" च्या परिक्षेंत नुकताच एक विद्यार्थी पास झाला आहे. हा विद्यार्थी ३६ वर्षेपर्यंत एकसारखा या परिक्षेस बसत होता व दर वर्षी नापास होत होता. शेवटीं तो ३६ वर्षांनंतर परीक्षेंत पास झाला. परिक्षा पास झाल्याशिवाय रहावयाचें नाहीं असा त्याचा दृढ निश्चय होता.

गमतीची सोय रशियाच्या झारचें पीटर हॉफ येथें एक उन्हाळ्याचें विश्रांतीगृह आहे त्याठिकाणीं जेवण्याच्या वेळीं कोणाचीच जरूर लागत नाहीं. याचें कारण तेथें एक घंटा ठेविलेली आहे, ती ओढली असतां एक जेवणाचें टेबल वर येतें. पुनः ती ओढावी, दुसरें टेबल वर येतें अशा रीतीनें खाण्याच्या सर्व जिनसा आपोआप वर येतात.

मिठाचें सेवनः— मिठाचें सेवन, महारोग न होण्यास अत्यंत आवश्यक आहे असें एका विद्वान इंग्लिश डाक्टरानें प्रसिद्ध केलें आहे. हिंदुस्थानच्या रयतेवर इंग्रजी अंमलदारांनीं हा कर बसविला आहे या बद्दल आपल्यास शरम वाटते असें सदर डाक्टर म्हणतो. जपान सरकारनें हा कर कधींच साफ उठविला आहे.

महान वयोवृद्ध साधुः— राहुरी येथें एक साधु आहेत ते आपलें वय ६०० वर्षांचें असून आपण दरखेपेस १२ वर्षें याप्रमाणें २९ वेळां तपश्चर्या केली आहे असें सांगतात. यांच्यामागें भाविक लोकांच्या झुंडीच्या झुंडी लागल्या आहेत.

मिशीची १०० रु. किंमत मिळविली— अनंतपूर येथील कलेक्टर साहेबानीं एका न्हाव्याची एक मिशी कातरल्यावरून न्हाव्यानें साहेबांवर रु. १०० चा दावा केला होता, कोर्टानें सदर्हू रक्कम साहेबाकडून देवविली.

इंग्लंड परतंत्र झालें— इंग्रज गृहस्थ निजून उठतो तेव्हांपासून तो पुनः झोपीं जाईपर्यंत प्रत्येक व्यवहारांत तो दुसऱ्याचें अनुकरण करीत असतो, त्याचा पलंग फ्रान्सहून किंवा अमेरिकेंतून आणिलेला असतो, तो अमेरिकन पद्धतीवर चालविलेलें वर्तमानपत्र वाचतो, अमेरिकेंतून आणलेल्या ट्रामगाडींतून किंवा मोटार गाडींतून फिरतो, अमेरिकन तत्त्वावर सगळा कामधंदा करतो फ्रेंच बवर्चीनें शिजविलेलें अन्न खातो, त्याच्या बायकोचा पोषाक पाहावा तर तोही फ्रेंच थाटाचा असतो; फ्रेंच स्त्रिया ज्या रीतीनें कालक्षेप करतात त्याच रीतीनें तीही करते, जेवतांना गोष्टी चालतात त्याही फ्रेंच धर्तीवर; रात्रीं नाटक पाहातो तेंही एखाद्या फ्रेंच नाटकाचें भाषांतर असतें. त्याच्या बायकोच्या तैनातीला दासी असते तीही फ्रेंच मडमच रात्रीं वापरतात तो विजेचा दिवा अमेरिकेतलाच असतो इंग्लंड देश पूर्णपणें जिंकला गेला आहे. असें म्हणण्यास आतां काय बाकी राहिली आहे.

रत्नजडित सांगडा— नेपल्समध्यें एके ठिकाणीं जमिनींत रत्नजडित अलंकारांनीं अलंकृत असा तरुण स्त्रीचा एक सांगडा सांपडला आहे.

धुळीचा बंदोबस्त— धूळ उडूं नये म्हणून रस्त्यांवर फक्त डांबर ओतण्याचें ठरलें आहे.

शूर मुलगाः— कानो किचितारो या नावांचा एक १३ वर्षांचा छोकरा एका टार्पेडो बोटीवर कॅपटनचा नोकर म्हणून होता. एके दिवशीं गंजलेली जुनी तरवार घेऊन ती मुष्या पाजविण्याच्या धोंड्यावर घासतांना त्याला एका खलाशानें पाहिलें. हें काय करतोस म्हणून विचारतांच छोकरा म्हणाला "माझ्या देशाच्या शत्रूचा फडशा पाडण्य करितां तयारी करीत आहे" हा मुलगा बहुतेक लढायांत आपली तरवार घेऊन अगदीं पुढें असे व सुदैवानें तो अद्याप सुखरूप आहे.

कृत्या स्त्री अचानक पकडलीः— हुबळीस नुकत्याच एका बायकोनें दागिन्याच्या आशेनें दोघां मुलास फसवून लांब नेलें व दोघांचेहि अंगावरील दागिने काढून घेऊन प्रथम मुलीस विहरींत लोटलें व दुसरा लहान मुलगा कदाचित् बातमी फोडील म्हणून त्यासही विहरींत लोटून दिलें. हें घोर कृत्य एका मनुष्यानें पाहिलें व तावडतोब येऊन त्यानें त्या बायकोचें लुगडें व आपलें धोतर यांस गांठ देऊन ते विहिरींत सोडलें. मुलाचें हातीं तें लागल्यामुळें त्यास वर काढिलें. मुलगी मेली. नग्न झाल्यामुळें ती कृत्या स्त्री न पकडतां आपखुशी व तिनें पोलिसांत कबूल जबाबही दिला.

धट्टेखोर ठरावः— गुजराथेंतील खेडा येथील कच्छी जातीच्या सर्व लोकांनी असा ठराव केला आहे कीं, कच्छी जातींत कोणीही डोक्यावर विलायती तऱ्हेवर केंस ठेवूं नयेत किंवा विलायती छानछोक कपडे घालूं नयेत.

चमत्कारिक रीतः— न्यु साऊथ वेल्समध्यें सर्व सरकारी शाळेंतील सर्व मुलाच्या दातांची तपासणी वर्षांतून तीन चार वेळ शिक्षणखात्याकडून करण्यांत येतें. ही तपासणी पुरी झाल्यावर मुलाचा कोणता दांत वाइट आहे, कोणत्यावर आईबापांनीं औषधोपचार केला पाहिजे वगैरे संबंधानें प्रत्येक मुलास तपासणी करणाऱ्या दंतवैद्याकडून एक दाखला देण्यांत येतो.

अलौकिक चमत्कारः— बऱ्हाणपूर येथें कांहीं दिवसांपूर्वी एका मारुतीच्या खांद्यांतून एकाएकीं पाण्याचा चांगला प्रवाह सुरू झाला. लोकांस हें अशुभ चिन्ह वाटून त्यांनीं अनुष्ठान वगैरे केल्यावर प्रवाह बंद झाला.

स्त्रिया सभासदः— मुंबईच्या कॉर्पोरेशनमध्यें स्त्रियांना सभासद होण्याचा हक्क असावा अशी खटपट चालू आहे. तशा अर्थाची कार्पोरेशनपुढें एक सुचनाहि आली आहे.

धुराचें झाडः— ओनो जपान येथें धूर निघणारें झाड आहे. हें फार चमत्कारिक आहे. चमत्कार असा कीं सूर्यास्तानंतर लवकरच सायंकाळीं त्यातून धूर निघूं लागतो. तें झाड ६० फूट उंच आहे.

विलक्षण प्रीति— मुंबईस बरजोरजी सोराबजी नांवाचे एक पारसी गृहस्थ राहत असतात. थोड्या दिवसांपूर्वी यांच्या एका वडील मुलीचा हात दिव्यानें बराच भाजला. डाक्टरानें बराच इलाज केला, पण जळालेली जखम बरी होईना. शेवटीं डाक्टरानें बरजोरजी यांना सांगितलें कीं, जर मनुष्याचें कातडें मिळेल तर या मुलीची ही जखम बरी होईल. बापास मोठी चिंता पडली. माणसाचें कातडें मिळतें कसें व तें द्यावें कोणी ? डाक्टरानें ज्या वेळीं ही गोष्ट काढली त्यावेळीं बरजोरजी धाकटी मुलगी बानूबाई नांवाची तेथें होती. तिनें तें ऐकलें व आपल्या हातांचें कांतडें माझ्या जीजीच्या जखमेकारितां देण्यास मी तयार आहे. डाक्टर साहेब, आपण लागेल तेवढें कातडें कापून घ्यावें असें तिनें वारंवार म्हणावें. तिनें तें प्रेमयुक्त भाषण ऐकून सर्वांस मोठें कौतुक वाटलें. ती पोरस्वभावामुळें सांगते असें समजून डाक्टरानें तिच्या त्या बोलण्यावर विशेष भरंवसा ठेवला नाहीं. व त्या दिवशीं डाक्टर निघून गेला. दुसऱ्या दिवशीं डाक्टर पुनः आल्यावर त्यानें कातड्याचा प्रश्न केला. बाप वगैरे सर्व कुटुंबीय माणसें चिंतातूर झालीं व डाक्टरानें तर सांगितलें कीं, नवीन कातड्याची पट्टी लावल्यावांचून ही जखम बरी व्हावयाची नाहीं. त्या वेळीं बानूबाई पुढें आली. आपलें कातडें कापून घेण्यां विषयीं मैत्रिणी व रहाणें डाक्टरास सांगूं लागली. शेवटीं डाक्टरानें तिचें म्हणणें मान्य केलें. बानूबाईचें धाडस पाहून डाक्टरानें तिला मूर्च्छा येण्याचें औषध वगैरे न हुंगवितां शस्त्र काढून तिच्या हाताचें कातडें कापलें. वय लहान पण त्या मुलीनें हुं कां चूं मुळींच न करतां खुशाल कांतडें कापूं दिलें. येवढेंच नव्हे तर पहिल्यानें कापलेलें कांतडें पुरेसें न झाल्यामुळें दुसऱ्यानें आणखी देखील कांतडें कापूं दिलें. सगसरी दोनही वेळ मिळून दोन रुपया एवढें कांतडें डाक्टरानें कापून तिच्या बहिणीच्या हातास पट्टी लावली. परमेश्वर सत्तेनें त्या उभय मुलींनाही आराम झाला. पण बानूबाईची सहोदरप्रीति व धाडस पाहून खरोखर मोठें धन्य वाटतें.

भयंकर काळजी— एके दिवशीं नहमींप्रमाणें मुलाला स्नान घालीत असतां झारसाहेबांच्या मनांत बाल्टिक आरमाराच्या भावी युद्धांत रोझडेस्टव्हेन्स्कीला जय मिळणार कीं, टोगो विजयी होणार या विचारतरंगांचे काहूर उसळले होते. व अशा विचारांत ते निमग्न झाले असतां चुकून मुलाला आंघणाच्या पाण्यांत बुडवून पुत्रहत्या करणाच्या बेतांत राजेसाहेब आले होते, इतक्यांत राणीनें येऊन मुलाला हिसकावून घेतलें! झाराच्या पाठीमागें कोण शशिमिरा हा!

नोटीस

मे. ख्वाजा अबदूल समतला वल्द ख्वाजे गुलाम लुतफोद्दीनसा उर्फ दरराज मिया जाहागिरदार मुक्काम पातुर शेख बाबू ता० बाळापूर यांसः—

मी खालीं सही करणार या लेखानें कळवितो की आमच्या जाहागिरीच्या हिश्यांच्या दरसालच्या रकमे पैकीं निमी रक्कम दरसालचे दरसाल परभारें मे. शेख इब्राहीम वल्द महमंद अमीर रा. आकोला यांस देऊन त्यांची पावती घेत जावी म्हणजे ती रक्कम आम्हास पोंचली असें होईल. आणि बाकीची राहिलेली निमी रक्कम आम्हाकडे पोंचती करीत जावी. आणि ही व्यवस्था तुमच्याकडे जाहागिरीची वहिवाट चालूं आहे तों पर्यंत व आम्ही दुसरी नोटीस देई पर्यंत अशीच चालूं ठेवावी.

तसेंच फसली सन १३१३ व १३१४ या दोन सालाबद्दल हिश्याचे पैसे आपणाकडून घेणें आहेत ते सर्वच्या सर्व मे. शेख इब्राहीम साहेबांस देऊन त्यांची पावती घ्यावी. ती पावती मला मंजूर आहे कळावें ता. २७–६–०५ इ.

सही

गुलाम सैफोद्दीन गुलाम नजमोद्दीन

जाहागिरदार आकोला द. खु.

जाहिरात

नाग, नरसे, पिठोरी व जिवत्या गायगोऱ्ह्याची बारस व तुळशीचें लग्न वडसावित्रीचे कागद.

आम्ही येथें विक्रीकरितां नाग, नरसे, जिवत्या, पिठोरी, पाटोदा, गायगोऱ्ह्याच्या कागदांत कृष्ण, गोपी, गाई, यांची चित्रें व तुळशीचें लग्न वडसावित्री वगैरेचे चित्राचे कागद फारच सुंदर असून चित्रें फारच सुरेख व पहिल्यापेक्षां फरक करून उत्तम प्रकारचीं छापलीं आहेत. ज्यांना पाहिजे असतील त्यांनीं खालील पत्त्यावर मनिआरडर पाठविली असतां सदर्हू चित्राचे कागद पाठवून देऊं. चित्रांचा दर शेंकडा १ रुपया प्रमाणें पडेल. व टपाल खर्च निराळा पडेल.

बाळकृष्ण आनोबा दलाल
कंपाझिटर.

वऱ्हाडसमाचार ऑफिस आकोला,

ॐनमः श्रीगणेशाय.

आर्यवनौषधालय मुर्डी

म्हाईसराय व हिंदुस्थानचे गव्हरनर जनरल यांजकडील आनररी असिस्टंट सर्जन नामी अ० स० डाक्टर विश्राम रामजी घोले यांनी आमची औषधें कारकाईनें तपासून हल्लीं वर्तमानपत्रांतून ज्या कांहीं नव्या नुस्या जाहिराती प्रसिद्ध होत आहेत त्याहून आमची औषधें त्या त्या रोगांवर अ[illegible]त गुणकारी असल्याचें सर्टिफिकेट आम्हांस दिले आहे हें अवश्य लक्षांत ठेवावें.

आम्ही अत्यंत खात्रीच्या औषधांचा गुण औषधापासून एक दोन [illegible] [illegible] आला नाहीं तर पैसे परत देऊनही त्यांनी [illegible] [illegible] एखादें औषध घ्यावें लागल्यास तें फुकटही देऊं परंतु रोग्यास पूर्णपणें बरा करू अशी प्रतिज्ञा आहे.

मदनामृत संजीवनी

धातुवर्धक, अत्यंत कामोत्तेजक, व पौष्टिक, वीर्यस्तंभक.
रक्तशोधक, मनोत्साहकांतिबुद्धिवर्धक; सुवर्ण-
माक्षिक, मौक्तिक, कस्तुरी व अनेक
वनस्पती मिश्र अद्भुत गुटिका.

शरीरांतील मुख्य राजा जी धातू ती शुद्ध असेल तरच शरीर निरोगी राहून सर्व सौख्य प्राप्त होतें, ती दोषी असेल तर शरीरांत नानाप्रकारचे रोगरुपी शत्रू उत्पन्न होऊन शारीरिक सौख्याचा खरा लाभ मुळींच होणार नाहीं करितां धातु शुद्ध व पुष्ट होण्यास या गुटिका प्रत्येक वर्षी पाहिजे त्या दिवसांत एकवार तरी अवश्य सेवन केल्यानें शरीर रोग रहित होऊन सौख्य प्राप्त होतें. हें अवश्य लक्षांत ठेवावें. यांच्या सेवनानें नपुंसकत्व स्वप्नजन्य व इतर धातुपात, उन्हाळे इंद्रिय शिथिलता, कडकी, गर्मी संबंधी बुरलेले विकार, मूत्रसंकोच, धातूचा पातळपणा, स्त्रियांची धुपणी, वातपित्तादि रोग, हात, पाय, मूत्रमार्ग व नेत्र यांचा दाह, क्षय पांडुरोग, मुलांची खर, जीर्णज्वर, अग्निमांद्य, मस्तकशूळ मुळव्याधी, वातरोग, निद्रानाश पित्तावकार, वाळंतरोग, मधुमेह, नुनाट परमा मुष्टिमैथुनानें आलेली दुर्बलता, इत्यादि अनेक विकार खात्रीनें बरे होऊन शरीर निरोगी मजबुत व सतेज बनतें, पचनशक्ति व स्मरणशक्ति भरपूर वाढून धातु व रक्त यांची शुद्धि. वृद्धि, वीर्यस्तंभन व भरपूर कामोद्दीपन होतें, व मनास उत्साह देतात. दुध व अन्नास भरपूर लागते. त्यांत उपयुक्त वनस्पतींचें मिश्रण गुणकारक आहेत. करितां गुणाबद्दल असंख्य सर्टिफिकीटा मिळाल्या व नित्य मिळतात. पथ्य सेवनाची गरज मुळींच नसून स्त्रिया, पुरुष, मुलें व यांस पाहिजे त्या दिवसांत घेण्यास अत्यंत उपयोगी आहेत. गुटिका रुपयाचे आंत मिळणार नाहींत एकदम ४ रुपयांच्यावर कितीहि घेणारांस टपालखर्च माफ आहे चार रुपयाचे आंत वेगळा टपालखर्च ५ आणे पडेल अनुपान खर्डा सोबत किंवा व्ही० पी० नें [illegible]ळील पत्त्यावर मिळेल.

दर:– एकदम १५ गो० १ रु०, ७५ गो० २ रु०, ११५ गो० ३ रु०, १६५ गो० ४ रु०, २७५ गो० ६ रु०, ५५० गो० १० रु०.

२ अपूर्व नेत्रांजन—यानें वडस, साहरा, फुल, खुपऱ्या, बिंदु, काच, इत्यादि नेत्रांचे सर्व विकार त्वरीत बरे होऊन दृष्टी तीव्र व थंडगार रहाते. या रोगांस हें अंजन खरें रामबाण आहे. १॥ तोळ्याच्या डबीस १ रु०

३ पथ्यांतर अपूर्व मिश्रण– कोणत्याही नवा जुना पर्मा, व तज्जन्य दाह, तिडीक मुत्राची आग, संकोच, पुयस्राव, रक्तस्राव इ. विकार पथ्य नसतां सात दिवसांत जातात. तिडीक एका घटकेंत जाते. असें रामबाण औषध कोठेंच मिळत नाहीं. बा० कि० १ रु० ११ मार नाठळांस २ रु०

४ दंतवज्रवर्धक पूड–दंतसंबंधी सर्व विकार उत्तम बरे होतात. रु. ६ आणे.

५ विंचूचे विष— औषध लावितांच उतरतें. गुळी ३ टो० ८ आणे.

६ गजकर्ण– खरूज, नायटे वगैरे विकार ३ दिवसांत जातात. रु. ६ आणे.

७ सर्व हिमज्वर–औषध घेतांच कसाही प्रकारचा ज्वर असले तरी तें औषध घेतांच जाऊन पुन्हां उलटत नाहींत. १२ पुड्या १ रु.

८ प्लेगवर रामबाण औषध–आजपर्यंत [illegible] [illegible] हजारों लोक बरे झाले आहेत करितां प्लेग सुरू होतांच सर्वांनी जरूर संग्रह करून [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], व वात वाढू नये म्हणून [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] अनुभव [illegible] [illegible] खात्री पटेल. परोपकारार्थ माफक किं. २ रु. [illegible]

९ सर्व [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
दार्थ अगदीं नसून पूर्ण खात्रीची असल्याबद्दल [illegible] [illegible] [illegible]
८ मोठे रोगांवर अनेक औषधें, ग्रंथोक्त रसायनें, भस्में, पाक. गुटिका, आसव, [illegible]
सुगंधी अत्तरें वगैरे माफक दरानें मिळतात. अनु० [illegible] [illegible]
रोखीनें किंवा व्ही. पी. नें पाठवूं. प्रकृति मान [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
कळवूं.

अत्यंत अगत्याची विशेष सूचना.

हल्लीं वर्तमानपत्रांतून औषधांच्या अनेक जाहिराती सुरू असून प्रत्येक जाहिरात निंदक लेखांनीं सुशोभित करून जो तो पुढें येऊं पहात आहे, यामुळें सर. लोकांचा [illegible] लागचे अनेक ग्राहक सांशक होतात व तसें होणें रास्तही आहे. हा प्रकार के[illegible] आपल्या समाज [illegible], आळशी व बेअकली बनल्यामुळें एकानें जो धंदा सुरू क[illegible] आणि अनुकरण हुबेहुब नक्कल करून पाहिजे त्यानें करावें यामुळें ह[illegible] जाहिरातीस कोंकण, वऱ्हाड, गुजराथ, महाराष्ट्र इ० प्रांतांत ऊत आलेला असून अ[illegible] रुपया आणखी वगैरे गांवी तर तो पुर्णावस्थेत येऊन आणखीही नवीन जाहिराती सु[illegible] होत आहेत. अशा जाहिराती किंवा ते लोक यांची आम्हांस निंदा किंवा स्तुत[illegible] करणें नाहीं [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ज्याचा तो स्वतंत्र आहे [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] आमचा कारखाना आज सतत १५।२० वर्षे अव्या[illegible] सुरू असून ज्याच्या औषधास घाके डाक्टरांनीं सर्टिफिकीट दि[illegible] [illegible] [illegible] ग्राहक रोगमुक्त झाले व नित्य होत आहेत [illegible] [illegible] [illegible] अत्यंत हितकारक आहे. यापुढें जरी हजारों जाहिरात[illegible] [illegible] तरी आमची जाहिरात न बदलतां व कोणाचीही निंदा न करितां अशा [illegible] हा [illegible] [illegible] करीत असलेला व्यवसाय नवीन नवी उपयुक्त सुधारणा करून कर्णोपकारस्थेस आणण्याची खटपट करूं. आजपर्यंत आमचे [illegible] [illegible] बरेंच आलें आहे, करितां सकल आर्यबंधुस व ग्राहकांस इतकीच प्रार्थना आहे कीं रोगमुक्त होण्यास आमचीच औषधें अत्यंत गुणकारक आहेत. तीच सर्वांनी वापरावी एकवार अनुभवानेंच खात्री होईल इतर जाहिरातींशीं आमचा मुळींच संबंध नाहीं हें लक्षांत ठेवून औषधें मागणें तीं खालील बिनचूक सही व पत्त्यावरच मागवावीं म्हणजे खरी गुणकारक औषधें मिळून हटकून व त्वरित आरोग्य होईल.

कृष्णशास्त्री पेंडसे वैद्य

पत्ताः– मु. मुर्डी, ता. दापोली. जि. रत्नागिरी

ORIENTAL

GOVERNMENT SECURITY

LIFE ASSURANCE COMPANY, LIMITED,

Established 1874,

Head Office—**BOMBAY**

Chief Agency for C. P. Berar & Khandesh

Head—quarters—Nagpur, C. P.

FUNDS EXCEED

TWO CRORES AND FORTY LAKHS

Claims paid for over One Crore and Fifty lakhs.

IMMEDIATE SETTLEMENT OF CLAIMS

If there be one thing of more importance than another in connection with Life Assurance, it is, when Claims arise, that the amount due under the Policy be paid to the Claimants at the earliest possible date. This the Directors of the "Oriental" keep well before them, and act up to, treating their clients with the utmost liberality

UNQUESTIONABLE SECURITY

It is not sufficient to read that a Company's Funds amount to a given sum, but it is essential to know how such Funds are invested, if in miscellaneous and risky investments, or how secured

The Funds of the "Oriental" are invested in Government Securities, and lodged with the Government Official Trustee of Bombay in terms of the Company's Trust Deed, as Security for Claims arising through decease of assured lives, and endowment policies matured.

Government Officers, Professional men, Tradesmen and others, by employing a portion of their annual income or profits in effecting life policies, at once create a fund equivalent to the savings of many years.

No man can be sure how long he will live; and although [illegible] may save money, yet if he die early, before he has had time to save much, his wife and family may be in distress. Life Assurance, is a [illegible] by which this danger is got over. Life being so uncertain, [illegible] [illegible] man makes up his mind to assure his life the better. Once satisfied of the propriety of the step, do not delay. There are [illegible] instances in the records of the 'Oriental' where the delay of a month or less, has left the family without the intended provision.

INFLUENTIAL AND ENERGETIC AGENTS WANTED. FOR TERMS PLEASE APPLY TO UNDER-SIGNED.

Prospectuses, forms, and any further information, can be obtained on application to—

M. De SOUZA,
Chief Agent
for C. P. Berar and Khandesh

जाहिरात

तमाम लोकांस कळविण्यांत येतें कीं, आमचा विडीचा व्यापार पुष्कळ वर्षांपासून चालू आहे, परंतु आमच्या व्यापाराच्या कमीपणा आणण्याकरितां व माल लोकांस आपसांत [illegible] करितां काहीं दुष्ट बुद्धीच्या लोकांनीं बनावट लटपटी केल्या त्यापैकीं [illegible] भाई बेचरदास मुक्काम मलकापूर प्रांत वऱ्हाड यांनीं आमच्या नावाची खोटी छापें लोकांच्या मालावर लावून आमचे नावानें माल विक्री करून [illegible] दिवस आपला उदर निर्वाह केला. परंतु आम्ही त्याच समोरें सोळा महिन्यांपूर्वीं मलकापूर येथें पकडून त्याजवर सदर कृत्याबद्दल फौजदारी खटला केला. त्या कामांत त्यास कैद व दंड या प्रमाणें शिक्षा झाली असून त्याच इसमानें पुन्हा तसेंच खोटें काम गेल्या कार्तिक महिन्यापासून सुरू करून माल विक्री करितां होता. करितां त्यास पुन्हा आम्ही मलकापूर येथें पकडून त्याजवर फौजदारी खटला केला त्यांत त्यास तारीख २८ माहे जून सन १९०४ इ० रोजीं सहा महिने सक्तमजुरी व ३०० रुपये दंड याप्रमाणें शिक्षा झाली तरी अशीं खोटीं कामें करून मालविक्री करणारांनीं व आमच्या [illegible] खोटा माल घेणारांनीं सावध व्हावें. तरी आमचे नांवाचा माल घेणारे ठोक व्यापारी लोक यांनीं व किरकोळ घेणारे इसम यांनीं सदर ट्रेडमार्क रजिस्टर नंबर व आमचे नांव पाहून माल घेत जावें.

सही—बाळाराम पुलया द० खु०

सही— गुंडाप्पा नसाप्पा दस्तुर

येलप्पा नरसाप्प

शुक्रवारपेठ कामाट पुरा,—पुणे सिटी

जाहिरात.

लक्ष लावून एक वेळ वाचा ! वाचा !!

एम्. एम्. ॲन्ड सन्स

फोटोग्राफर रबर स्टांप मेकर वॉच रीपेरर आणि स्टेशनरी मरचंट आकोला [वऱ्हाड]

आज पर्यंत कोणत्याही कंपनींनी इतकी [illegible] अथवा या नांवाचे [illegible] किंमतींत विकली नसेल ती आम्ही हल्ली ६ महिने ग्यारंटी देऊन ६ ची देतो आहे. तर खरेदी करावी आणि घड्याळाबरोबर काच, कमान, पेटी आणि चावी बरोबर घड्याळ घेणाराचे नावाचे रबरी [illegible] स्टांप तयार करून पाठवूं आणि तीन घड्याळें घेणारास व्ही. पी. खर्च माफ व एक डझन घेणारास एक घड्याळ बक्षिस देऊं हे घड्याळ एक वेळ घेतले तर पुनः १० वर्षे पर्यंत त्याजकडे पाहण्याची जरूर नाहीं आणि दुसरे हर एक जातीचे घड्याळ किंवा हर एक जातीचें स्टेशनरी सामान माफक दराने व सचोटीनें खात्री लायक पाठवूं. या शिवाय रबराचे छाप नांवाचे हर एक जातीचे करून देऊं. आणि रबर स्टांपच्या नमुन्याकरितां अर्ध्या आण्याचे तिकीट पाठवावें म्हणजे नमुना [illegible] पाठवूं. आणि फोटो काढून [illegible] [illegible] देऊं [illegible] आणखी एक [illegible] १५ रुपये पेक्षा जास्त माल घेणार [illegible] रुपये [illegible] अर्धा आमच्या प्रमाणें कमिशन देऊं. आम्ही या शिवाय काहीं [illegible] अनेक दर पत्रें [illegible] देऊं. नाहींपेक्षां समक्ष येऊन भेटावें म्हणजे समजेल. आणि [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] या सर्व कामाची व [illegible] करावी म्हणजे खात्री होईल.

एम. एम्. ॲन्ड सन्स आकोला

जाहिरात

स्टोअर सप्लायर्स

आम्ही गिरण्या, जिनिंग फॅक्टरी, म्युनिसिपालिटी, वाटरवर्क्स, इंजिनिअर्स इरिगेशन लोकल बोर्डस् वगैरेना लागणारे व मुंबईतील इतर सर्व प्रकारचे सामान फारच माफक दरानें पुरवितों.

धी ग्लोब स्टोअर्स कंपनी.

जनरल मरचन्टस्

काळबा देवी रोड

मुंबई.

मुंबई बॅंकची सेव्हिंग्स बॅंक

या बॅंकेंत लाखों [illegible] अदीबा [illegible] ठेवितां येतात.

कोणत्याही वर्षीं १ ली जानेवारी आणि ३१ डिसेंबर यांच्या दरम्यान एक हजार रुपया पर्यंत पैसा ठेवितां येईल.

ठेवी दोन अथवा अधिक इसमांच्या नांवावर ठेवितां येतील. आणि तो पैसा त्यांपैकीं एकास अथवा जास्त इसमास [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] नाहीं.

[illegible] मिळतील.

मुंबई [illegible] आकोला [illegible] एजंट

संत रा. सा. मल्लापाअण्णा वारद, सोलापूर—यांनीं अनुभव घेऊन पसंत केलेल्या

वझेकृत कफनाशक गोळया.

लहान मुलांस कफ दाटून श्वास लागतो, खोकला येतो, कफ थुंकतां येत नाहीं, दूध किंवा अन्न खातेवेळेस होऊन मुलें पाळ पडवात, त्याला—

पोटांतलें डबा, सुशी,

[illegible] त्यांवर मगदी इजा न होतां खातरीनें

दोन तासांत गुण देणाऱ्या

अनेक डॉक्टर, वैद्य यांच्या वीस वर्षांच्या अनुभवानें आबालवृद्धादि सर्वांस सारख्या उपयोगी ठरलेल्या.

किंमत कागदासह	रोख्यानें वा व्हा. पे. पार्सलनें मिळतील.
[illegible] !- रु.	ग्राहकांचा पत्ता पोष्टाचे नांवासह सुवाच्य असावा. व्यापाऱ्यांस कमिशन मिळतें त्याचा
२५ ,, ,, १ रु.	ठराव समक्ष अगर पत्रद्वारें करावा.
१०० ,, ,, २ रु.	मालक—वि. शि. वझे, सावंतवाडी.

कापडाचें दुकान

(एक भाव व माफक दर)

आमच्या दुकानीं सर्व प्रकारचा रेशमी व सुती माल विक्रीस आहे. आमच्या कापडाचे भाव फारच थोडा नफा घेऊन आकारलेले आहेत. बाहेर गांवीं व्हाल्युपेबलनें माल पाठविण्याची सोय केली आहे. एकवेळ आमच्या दुकानचा माल पडताळून दुकानाच्या सचोटीचा अनुभव अवश्य घ्यावा.

शा० नागसी भाई लध्धा

ठिकाणा— कॉटन मार्केट समोर कच्छी बाजार, आकोला.

कापडाचें दुकान

किंमत रोख   किंमत रोख

आमच्या दुकानीं सर्व प्रकारचा रेशमी सुती माल विक्रीस तयार आहे. व्यापारी लोकांकरितां खालीं लिहिल्या प्रमाणें नफा ठेविला आहे.

मुंबईचे मालास   अर्धा आणा

देशावरचे मालास   एक आणा

एकदां आमच्या दुकानचा माल घेऊन अनुभव घ्यावा म्हणजे सचोटीची खात्री होईल.

शा० हरगोवनदास विठ्ठलदास

ठिकाणाः— ग्रेन मार्केट समोर हाजम शेठच्या तीन मजली मकानांत आकोला

(ताजनापेठ)

[illegible] !

[illegible]

[illegible] बाईंडिंगचें दुकान.

[आकोला अगरवेस.]

आमचे दुकानीं खालीं लिहिल्याप्रमाणें हरएक प्रकारचे बुकबाईंडिंगचें काम मुंबई, कलकत्ता, अहमदाबाद, मद्रास येथील नमुन्या प्रमाणें तयार केलें जातील.

बुक बाईंडिंगचे दर

[illegible] बाइंडिंग २ ते ८ आणे पावेतो.

सर्व कापडाची बायडिंग आठ आण्या पासून एक रुपया पर्यंत

चांमड्याचें बायंडिंग—एक रुपया पासून अडीच रुपया पर्यंत.

फाइल बोर्ड— ४॥ रु. डझन. आमचे येथें तयार मिळतील.

सदहूं कामें उत्तम प्रकारचीं केलीं जातील

पत्ता—सय्यद बद्रुद्दीन बुकबाईंडर

आकोला अगरवेस

जाहिरात

अगत्य वाचा !   अगत्य वाचा !

वैद्यराज पी. सी. जोगळेकर यांचा दवाखाना

आमच्या दवाखान्यांत हरएक प्रकारचीं इंग्रजी, मराठी व पेटंट औषधें व तीं औषधें तयार करण्यासाठीं लागणारे सामान हे सर्व माफक दरानें विकत मिळण्याची अगदीं उत्तम सोय केली आहे. तसेंच येथें कोणत्याही रोगाची चांगले प्रकार नाडी परीक्षा करून त्या रोगावर औषध योजना उत्तम रितीनें केली जाते. बाहेर गावचे लोकांनीं प्रकृतीचें मान बरोबर खुलासेवार लिहून कळविल्यास त्याजकडून [illegible] यांना चांगली खात्रीचीं औषधें व्ही. पी. नें पाठवूं. रोग पाहिले बद्दल एक रुपया फी पाठवावी. आमचे येथें खालीं लिहिलेल्या रोगावर आमदी राम-बाण औषधें आहेत. एक वेळ अनुभविक [illegible] घ्यावा.

रोगांची नांवें

[illegible], [illegible], पोटदुखीचा, [illegible] उदराचा, [illegible], [illegible] बंद होण्यास, [illegible], [illegible].

वरील रोग कितीही जुनाट व कोणत्याही कारणानें झाले असतात फक्त सात दिवसांत चांगला आराम वाटेल. ज्यास्त हकीगत पत्र पाठविल्यास कळवूं.

पी. सी. जोगळेकर

वैद्यराज

आकोला.

☞ हें पत्र आकोळे येथें कैलासवासी [illegible] बाळाजी फडके यांचे वऱ्हाडसमाचार छापखान्यांत नारायण [illegible] फडके यांनीं छापून प्रसिद्ध केलें.

REGISTERED N. No

पाहिरगावा ...
वर्गणी आगाऊच दिली पाहिजे.
किरकोळ अंकास......................२ आणे

नोटिशी बद्दल
१० ओळींचे आंत....१ रु.
दर ओळीस............०१०६
दुसरे खेपेस...............०१

Mofussil ... ... 2 (With postage
All Subscriptions to be paid in advance
Single copy .... 2 as

Advertisements
Below 10 lines ...... 2 Rs
Per line over 10......3 as
Repetitions Per line ..2 as

वऱ्हाडसमाचार.

The Berar Samachar

VOL XXXIX AKOLA MONDAY 10 JULY 1905 NO 27

वर्ष ३९ आकोला सोमवार तारीख १० माहे जुलै १९०५ अंक २७

जाहिरात

नाग, नरसे, पिठोरी व जिवत्या गायगोऱ्ह्याची बारस व तुळशीचे लग्न वडसावित्रीचे कागद.

आम्ही येथें विक्रीकरितां नाग, नरसे, जिवत्या, पिठोरी, पाठोडा, गायगोऱ्ह्याच्या कागदांत कृष्ण, गोपी, गाई, यांची चित्रें व तुळशीचे लग्न वडसावित्री वगैरेचे चित्राचे कागद फारच सुंदर असून चित्रें फारच सुरेख व पहिल्यापेक्षां फरक करून उत्तम प्रकारचीं छापलीं आहेत. ज्यांना पाहिजे असतील त्यांनीं खालील पत्त्यावर मनिआरडर पाठविली असतां सदर्हू चित्राचे कागद पाठवून देऊं. चित्रांचा दर शेंकडा १ रुपया प्रमाणें पडेल. व टपाल खर्च निराळा पडेल.

बाळकृष्ण आनोबा दलाल
कंपाझीटर.
वऱ्हाडसमाचार ऑफिस आकोला,

मालाचा खप जास्त व्हावा ह्मणून मुद्दाम किंमत कमी केली आहे.
त्वरा करा ! त्वरा करा !
अशी संधी पुन्हा येणार नाही

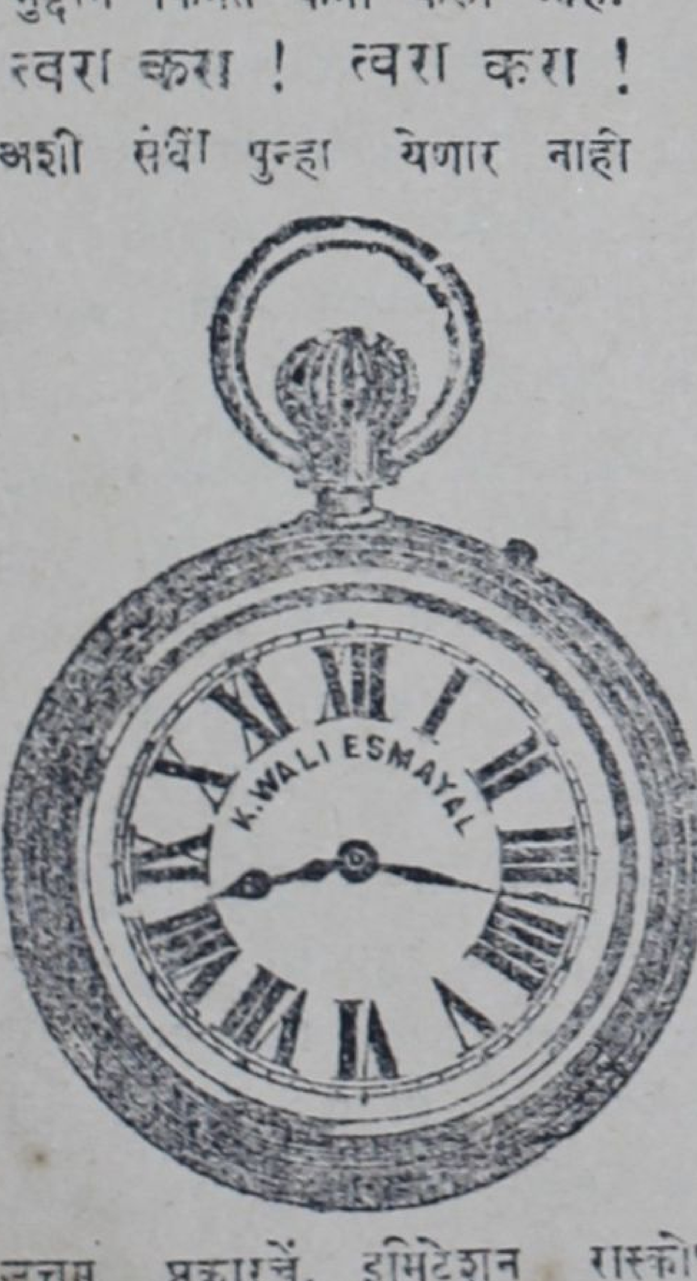

उत्तम प्रकारचें, इमिटेशन रास्कोप सिरिटम नांवाचें खिशांत ठेवण्याचें घड्याळ दिसण्यांत फार सुरेख आहे. सव लोकांस ह्या घड्याळाचा लाभ मिळावा ह्मणून मुद्दाम किंमत रुपये ४ ठेविली आहे, पोस्टेज खर्च माफ. घड्याळाचें सोबत कांच, कमान, पेटी, साखळी इतकें सामान फुकट मिळेल. मिळण्याचा पत्ताः—

खाजा वलीभाई इस्मायल.
वर्धा—Warda.

वक्षीस ! वक्षीस ! ! वक्षीस ! !

एकंदर रोख ५०० रुपये वक्षीस

एक आणखीत महमद इब्राहिम यांचे निळी काळी शाईच्या ४ पुड्या आणि एक वक्षीस तिकीट फुकट. २५००० तिकीटें खपल्यावर चार चौघां समक्ष वक्षीस समारंभ करण्यांत येईल. विशेष माहिती पत्रद्वारें अगर समक्ष मिळेल. पत्रव्यवहार कोणत्याही भाषेंत करावा. शाई कशी आहे हे विचारावयास नको अनुभवाअंती कळून येईल.

पत्ताः—महम्मद इब्राहीम वल्लद शेखहसन
ताजनापेठ, मोमीनपुरा,
आकोला (वऱ्हाड)

नोटीस

जिवावर आणि मालमत्तेवर येणाऱ्या धोक्याचें निवारण करण्या करितां कमिटीनें तारीख १९।६।१९०५ इसवी रोजीं भरलेल्या सभेंत खालीं नमूद केलेली जागा खेरीज करून म्युनसिपल हद्दींतील इतरं ठिकाणीं जळाऊ लांकडाचे ढीग ठेवण्याची मनाई केली आहे. तारीख २ माहे जुलै सन १९०५ इ.

सुकापुरचा सर्व्हे नंबर ८
आकोला कसबा सर्व्हे नंबर १३०

W. L. Chiplonkar
सेक्रेटरी
म्युनिसिपाल कमेटी आकोला.

जळाऊ लांकडांचा व्यापार करणारे सर्व इसमांस ह्या नोटिशीनें कळविण्यांत येतें कीं त्यांनीं म्युनसिपल हद्दींतील सुकापूर सर्व्हे नंबर ८ आणि आकोला कसबा सर्व्हे नंबर १३० खेरीज करून इतर ठिकाणचे जळाऊ लांकडाचे ढीग ही नोटीस प्रसिद्ध झाल्याचे तारखे पासून एक महिन्याचे आंत काढून टाकावे. तसें न केल्यास त्याजवर मुकदमा करण्यांत येईल. ता. २।७।१९०५ इ.

W. L. Chiplonkar
सेक्रेटरी
म्युनिसिपाल कमेटी आकोला

जाहिरखबर

सर्व लोकांस कळविण्यांत येतें कीं, ताजनापेठ येथें मेसर्स रायली ब्रदर्स यांचे कंपौंडा लगत माझें स्वसंपादित आणि पुर्ण मालकीची कीं, ज्यांत कोणाचा हक्क किंवा हिस्सा नाहीं, व ज्याची व्यवस्था मी आपले मर्जी प्रमाणें करूं शकतो, अशी घरें ३ यापैकीं धाब्याचें एक घर कवेलुची माडी दुसरे धाब्याचे वर गच्ची तिसरे घोडनाटी कवेलू अशीं आहेत, ही कोणी कोणापासून गहाण किंवा खरेदी अथवा अन्य रीतीनें घेऊं नये. घेतल्यास त्याची जबाबदारी घरांवर न पडतां देणार घेणार याचे जातीवर राहील. यासाठीं सदरील प्रसिद्ध लेखानें सर्वांस कळविले जाते तरी याबद्दल सावधगिरी असावी कळावें ता. ४।७।०५ इ.

सही
लक्ष्मण वल्लद कोंडाजी सुतार
राहणार ताजनापेठ आकोला.

नोटीस

रा. रा. बाळकृष्ण नारायण भटजी वाघमारे राहणार हिवरखेड तालुका आकोट यांसः—

खाली सही करणार यांजकडून कळविण्यांत येतें कीं, तुह्मी आमची भावजय नामें गजाबाई इजकडून हिवरखेड येथील सर्व्हे नंबर ४६० चे शेत खरेदी केलें आणि खरेदीखत तुह्मी रा. रा. लक्ष्मण महादेव सराफ राहणार हल्लीं बोरगांवमंजू ता. आकोला यांच्या नावानें खरेदीखत लिहून नोंदून घेतलें आहे. त्या खरेदीची रक्कम घेऊन तुह्मी मजला हें शेत परत खरेदी देण्याची कबुलायत लिहून दिली आहे. तर त्या प्रमाणें शेताची खरेदी आह्मां उभयतांच्या नांवानें करून देऊन आपले रुपये चुकते घ्यावे हे रुपये नगदीं ३०० तुह्मास देण्यासाठीं रा. रा. भिवराज रामसुख साहु दूकान हिवरखेड यांच्या दुकानीं अनामत ठेविले आहेत. ते रुपये घेऊन जाऊन त्यांस परभारें पावती द्यावी. आणि शेतीचें व घराचें खरेदीखत लिहून नोंदून द्यावें. आणि खरेदीचा स्थावर माल आमच्या ताब्यांत देववावा. ही गोष्ट तुमच्या कडून होत नसल्यास तुमच्या करारा प्रमाणें चार पंच जी किंमत मुक्रर करितील तितकी रक्कम आमच्या नुकसानीं दाखल आह्मांस तुह्मी भरून द्यावी. ही नोटीस पोचल्या तारखेपासून आठ दिवसांच्या आंत वर प्रमाणें व्यवस्था करण्यांत यावी कळावे. तारीख

सही
वामन सिताराम कुळकर्णी
दस्तुर खुद्द.
मारुती सिताराम कुळकर्णी
दस्तुर खुद्द.

नोटीस

नोटीस बेशमी श्री. रा. रा. गदाधर गणेश डिडोळकर साहू राहणार जळगांव तालुके मजकूर जिल्हा आकोला यांसः—

अनपुर्णा जवेज मारोती विठल माळपांडे कुळकर्णी राहणार जळगांव तालुके मजकूर जिल्हा आकोला इजकडून.

नोटीस देण्यांत येते कीं. मी तुह्मास या पूर्वी पोष्ट मार्फत एक नोटीस दिली होती ती अशीः— माझे मयत नवऱ्याचे दस्तैवज कागदपत्र व जमाखर्चाच्या वह्या तुमच्यापाशीं आहेत. तुमचे व रा. रा. बाळकृष्ण सोनाजी या दोघांचे संगनमत आहे. सबब सदर्हू गोसावी मजकूर यासही एक अलाहिदा नोटीस दिली आहेत. पुढें तारीख २०।६।०५ इसवी रोजीं मी जळगांवीं आले होते त्यावेळेस ही तुह्मास मी सदरहू कागदपत्राची मागणी केली पण तुह्मी दिले नाहींत. करितां या नोटिशीनें कळविते कीं तुह्मी ही नोटीस पावल्या पासून आठ दिवसाचे आंत माझे कागदपत्र मला देऊन माझी पावती घ्यावी तसें न केल्यास कायदेशीर तजवीज करणें भाग पडेल. कळावें.

ता. ७।७।०५ इ० सही
अनपूर्णाबाई जवेजे मारुती विठ्ठल
तर्फे कुलमुकत्यार R. A. Pouranik.

नोटीस

बेशमी राधी बाप महादू अडगांव सरतकर नाईकवाडी रा. अडगांव ता० आकोट इसः—

खालीं सही करणार याजकडून नोटीस देण्यांत येते कीं तूं माझी लग्नाची बायको होतीस. तुझें व माझे बनत नसल्यामुळें मी तुला फारकत दिली. माझे पासून तुला मुलगा झाला तो फारच लहान असल्यामुळें मी तुला मागितला नाहीं. परंतु हल्लीं तो तीन वर्षांचा आहे त्याजला माझे स्वाधीन करण्या विषयीं तुला ह्मटलें परंतु त्याप्रमाणें माझे स्वाधीन केला नाहींस. करितां ही नोटीस पावतांच १५ दिवसांचे आंत माझा मुलगा माझे स्वाधीन करावा असें न केल्यास मी कोर्टांत फिर्याद करून मुलगा ताब्यांत घेईन व त्या बद्दल जो खर्च लागेल तो व या नोटिशीचा खर्च तुझे पासून भरून घेईन. कळावें. ता० ७-६-१९०५ इ.

सही
बापु वल्लद सुर्यभान
दस्तुर खुद्द.

वऱ्हाडसमाचार

मिती आषाढ शुद्ध ९ शके १८२७

घडामोड

या प्रांताची जी नवीन विल्हेवारी होणार आहे तिच्या संबंधानें आह्मी पंधरा दिवसां पूर्वी समग्र उल्लेख केलेला आहे. या नव्या होणाऱ्या व्यवस्थे संबंधाच्या घडामोडीची भवति न भवति नामदार चीफ कमिशनर साहेब यांच्या येथील मुक्कामालाच होणार होती परंतु आगगाडीच्या खोटीमुळें येथें ऑफिसर लोकांची सभा भरली नाहीं. आणि ह्मणून ही घडामोड निश्चित करण्याचा संकल्प उमरावती मुक्कामचा ठरला. येथून रा० रा० रुस्तुमजी साहेब यांस मुद्दाम या कार्यानिमित्त बोलावून नेलें होतें. उमरावतीस जी कच्ची हकीकत घडली ती लौकरच सरकारी ठरावाच्या रूपानें सरकारी ग्याझेटांत प्रसिद्ध होईल. ही घडामोड काय आहे व तिचा परिणाम येथील अधिकारी मंडळीवर व्यक्तिशः काय काय घडणार आहे ही माहिती सध्यां सरकारी बातमीच्या तिजोरींत गुप्त आहे त्या तिजोरीला किल्ली चालविण्याचें सामर्थ्य आह्मांपाशीं नाहीं तथापि नव्या घडामोडीचें जें मुख्य धोरण कर्णोपकर्णी ऐकूं येतें त्या वरून साधारणपणें असें अनुमान काढतां येतें कीं, या पुढें दिवाणी अदालतीची न्याय शाखा अगदीं पृथक करण्यांत येईल. मुंबई इलाख्याकडे सर रेमंड वेस्ट यांनीं या खात्यांत ही सुधारणा सुरू केली आणि तिच्या मुळेंच मुंबईकडील हल्लींचें न्यायखातें फार उत्कृष्ठ प्रतीचें बनलें आहे. जवळ जवळ अशीच रचना मध्यप्रांताचे ज्युडिशिअल कमिशनर रा. रा. इस्मे साहेब यांनीं सध्यां हातीं घेतली आहे. या पद्धतीचा उपक्रम मध्य प्रांतांत पूर्वीच झालेला आहे आणि या नव्या अमलानें वऱ्हाडालाहि तिकडील अनुकरणीय पद्धतीचें स्वरूप देण्यांत येणार आहे. न्यायाधिशाचे जागीं विद्वान् अनुभवी कायदे पंडित असावा असा सर रेमंड वेस्ट यांचा आग्रह होता आणि त्यांच्या प्रयत्नानें मुंबईच्या न्यायखात्यांत एलएल. बी. पदवीवाले किंवा मुनसफीची परीक्षा उत्तीर्ण झालेले असे कुशल वाकबगार गृहस्थ न्यायासनीं विराजमान आहेत. हाच विचार रा. इस्मे साहेब यांचा आहे. या नव्या धोरणानें पहातां आमच्या प्रांतांत जीं नवीन १३ सबॉर्डिनेट जज्यांचीं कोर्टें ह्मणजे ५ हजार रुपयांच्या दाव्या पर्यंतचीं दिवाणी कोर्टें आणि ६ मुनसफ कोर्टें ह्मणजे ५ शें रुपयांच्या अधिकारांचीं कोर्टें मिळून १९ कोर्टें होणार आहेत त्याजवर बहुशा शिकलेल्या कायदे पंडितांचीच योजना करण्यांत येईल. आणि असें करितांना जर येथील अधिकारी मंडळींतून पूर्ण भरती होणार नाहीं तर कदाचित् मध्यप्रांतांतूनाहि कांहीं अधिकारी इकडे आणण्यांत येतील असा रंग दिसतो. हल्लींची ए. अ. क. मंडळी आहेत त्यामध्यें पदवीधर कायदे पंडीत असे थोडे आहेत. त्यामुळें नवीन धोरणाची जर पूर्ण अमलबारी केली तर बहुतकरून सर्वच मंडळी दिवाणी न्यायखात्यासाठीं बाहेरून आणावी लागतील. तेव्हां अनुभवानें व पुष्कळ वर्षांच्या चांगल्या कामगिरीनें ज्यांनीं ही उणीव भरून काढली आहे अशा कांहीं कांहीं वृद्ध अधिकाऱ्यांना त्यांच्या न्यायासनींच ठेवणें विशेष सोयीचें व न्यायाचें होईल असा आमचा तर्क आहे. रा. दांडेकर, प्राईस, खानबहादूर विनाय, रा. किंग, आंग्रेडी, महमद इस्मायल इत्यादि जे जुने अधिकारी आहेत त्यांस तेथेंच ठेवणें रास्त होणार आहे. नवीन मंडळी मध्यें रा. बापट, भट, व चौबळ यांचा दिवाणी खात्यांत अवश्य संग्रह करण्यासारखा आहे. बाकीचे ए. अ. क. मुलकी खात्याकडे देण्यांत येतील असा संभव आहे. आमच्या मतें मध्य प्रांतातून जर कांहीं मंडळी आणावयाची असतील तर ती गोष्ट रास्त होणार नाहीं. वऱ्हाडांतल्या वऱ्हाडांतच पुष्कळ पदवीधर कायदे पंडित न्यायासनाला शोभा आणण्यासारखे आहेत आणि त्यांची योजना सरकारी चाकरींत व्हावी असें आमचें आग्रहपूर्वक ह्मणणें आहे. अशा रीतीनें विद्वानांचा गौरव होऊन प्रांतांतील लोकांना फार आनंद होईल. बाहेरून मनुष्य आणणें हा अनिर्वाह पक्ष होय. पण तसा प्रकार सध्यांच्या वकील मंडळींच्या समुदायावरून दिसत नाहीं. पुष्कळसे वकील न्यायाधिशाचे कामावर नेमण्यांत येतील तर नव्या स्थानिक सरकारचा लोकांस फारसा परकीपणा किंवा कडवेपणा वाटणार नाहीं. तेव जे डिस्ट्रिक्ट जज्य व्हावयाचे आहेत तेच बहुधा सेशन्स जज्यहि रहातील. अशा मोठ्या अपिल कोर्टाच्या अधिकारावर ठेवण्या सारखे लोक असिस्टंट कमिशनर मंडळी मधून निवडून काढणें मोठ्या प्रयासाचेंच काम होय. अशा जागीं रा० रा० खापर्डे, जोशी, राव बहादूर मुधोळकर अशा सारखी हुशार माणसें अवश्य नेमावीत ह्मणजे त्या श्रेष्ठ स्थानाला यांच्या सद्गुणांनीं व विद्वत्तेनें उत्कृष्ठ शोभा येईल असें आह्मांस वाटतें. हा विचार सरकारी बाजूचा नाहीं हें आह्मी ओळखून आहों तथापि असा उद्गार काढल्या वांचून समाधान वाटत नाहीं. हल्लींचीच योजना कायम राहील तर रा० रा० मोडो साहेब हे पूर्व वऱ्हाडा करितां व कॅप्टन मॉरिस साहेब हे पश्चिम वऱ्हाडा करितां डिस्ट्रिक्ट जज्ज होण्याचा संभव आहे. ही नवीन व्यवस्था येत्या आक्टोबर पासून अमलांत येणार आहे अशी लोकवार्ता बोलते.

बहुमान

(तरवारीचें पारितोषक.)

रा. रा. धोंडजी कोंडजी पेनशनर पोलीस इन्स्पेक्टर आकोला यांस गेल्या बुधवारीं येथील पोलीस रिझर्व्हच्या मैदानांत एक नक्षीदार चांदीच्या मुठेची मूल्यवान तरवार तिच्या पट्यामुद्धां मोठ्या समारंभानें बक्षीस देण्यांत आली. पेनशन घेतल्या नंतर सरकारी रीतीचा असा गौरव क्वचितच होतो. तारीख १ एप्रिल १९०१ पासून रा. धोंडजी हे पेनशनदार झाले आणि आज ४ वर्षांच्या कालानंतर हा तलवारीचा बहुमान त्यांस अर्पण करीत आहे हें पाहून आह्मांस मोठा आनंद होत आहे अधिकार सोडल्या नंतर पेनशनीच्या कालांत राजकृपेची श्री बहुतेक लोकांस्या सारखीच असते. पण ही श्री रा. धोंडजी दादासाहेब यांस आद्यापहि माळ घालीत आहे ही गोष्ट त्यांच्या गत उत्कृष्ठ राजसेवेची व प्रस्तुत त्यांच्या हातून होत असलेल्या पोलीस खात्याकडील लोकसेवेची साक्ष देत आहे. रा. रा. धोंडजी यांच्या अंगीं विलक्षण कर्तबगारी आहे आणि हे ज्या कार्याला हात घालतील त्या कार्यांत ते अत्युत्तम प्राविण्य दाखवितील. हे मोठे यशस्वी व नशिबबहादर आहेत. सरकारी चाकरींत अगदीं कनिष्ट पायरी पासून यांनीं प्रारंभ केला व ते आपल्या अंगच्या सद्गुणांनीं इतक्या उच्च उच्च शिखराला जाऊन पोहोंचले कीं, त्यांनीं आपल्या कुळाला श्रेष्ठपणा आणिला इतकेंच नाहीं तर त्यांनीं अगदीं हीन अशा बेडर समाजाला उच्च स्थानीं नेऊन बसविलें आहे. प्रयत्न व उद्योग यांनीं निकृष्ट समाज कसे श्रेष्ठतेला पावतात व त्यांच्यातील सद्गुण कसे परिणत होतात हें यांच्या चरित्रापासून घेण्यासारखें आहे. रा० धोंडजी दादा साहेब यांचें वय आज ६०–६१ वर्षांचें आहे. पंचविशीच्या ऐन उमेदींत हे सरकारी चाकरींत शिरले आणि ही चाकरी त्यांनीं ३० वर्षें पर्यंत मोठ्या मानमान्यतेनें केली. यांच्या एवढ्या मोठ्या चाकरीच्या इतिहासांत एकही दोषस्थल नाहीं इतकेंच नाहीं तर यांच्या जवळ असलेल्या चांगल्या कामगिरीच्या दाखल्यांचा एक छोटासा ग्रंथच होईल. हे मोठे व्यवहार चतुर आहेत आणि शरीरानें सदृढ असून सतत उद्योगी आहेत. यांस विद्येची अभिरुची आहे पण यांनी विद्या ह्मटली ह्मणजे ट फ पर्यंतची लेखनकला, विलक्षण स्मरणशक्ती व नैसर्गिक कार्यधोरण ही होय. ह्या साहित्यानें त्यांनीं आपल्या विद्येच्या बाजूचें व्यंग भरून काढिलें होतें. गुन्हे पत्त्यांत आणणें, गुन्हांना प्रसार होऊं न देणें आणि गोडीगुलाबीनें व दराऱ्यानें विमार्गी लोकांस मार्गाला लावणें या तिन्ही गोष्टींत हे चांगले प्रवीण आहेत. हे नोकरीच्या पेशांत सर्व हिंदुस्थान फिरले आहेत इतकेच नव्हे तर लेफ्टनंट कर्नल केनिसन यांच्या ऐन आमदानींत विलायतेलाहि जाऊन आलेले आहेत. रेसिडेंट पासून सर्व आफिसरांनीं यांचें काम फार नावाजलेलें आहे. यांना पूर्वी एक पिस्तुल बक्षीस देण्यांत आलें होतें. गेल्या राज्या रोहणाच्या समारंभाचे प्रसंगीं यांना इंडिया सरकारांतून चांगल्या नोकरी बद्दलची सनदही मिळाली आहे. आणि हल्लीं जी तरवार त्यांस अर्पण केली आहे त्याजवर असा लेख खोदला आहे कीः—

"Presented to pensioned Police Inspector Dhoudji Kondji late of the Berar Police by the Inspector General of Police Central Provinces in recognition of meritorious services in detection and repression of decoity and other serious crimes in Berar. May 1905."

आह्मी अशी उमेद करितो कीं लौकरच यांच्या नांवात शोभणारी व नांवामागें जोडावयाची एखादी कितावत वरिष्ट सरकारांतून यांस देण्यांत येईल. प्रापंचिक मार्गांत असें सुयश संपादल्या नंतर हल्लीं यांची वृत्ती पारमार्थिक वेदांताकडे वळली असून ईश्वरभजनांत हे आपला सत्कालक्षेप करीत असतात. रा. धोंडजी कोंडजी यांचें आह्मी पुनः अभिनंदन करून ते दीर्घायु होवोत व आपल्या समाजाला चांगल्या उन्नतीला नेवोत असें मनःपासून इच्छितों.

विषवल्ली

सुंदर रमणीय बगिच्यांत विषवल्ली निघ जाव्या सहूत हल्लींच्या म्युनिसिपल कारभारांत बादशाही धोरण ही एक विषवल्ली आहे. म्युनिसिपालिटीची संस्था ह्मणजे स्थानिक स्वराज्य असें समजत असत. निदान भविष्यकाळीं जे राज्यकारभारांत लोकांना हक्क मिळावयाचे आहेत त्यांचा हा ओनामा आहे आणि अशा विचारामुळेंच म्युनसिपल संस्थेवर लोकांची भक्ती फार बसली. स्थानिक स्वराज्याचे हक्क ह्मणून लोकनियुक्त सभासद निवडण्याची जी प्रथम टूम निघाली तिचें लोक फार कौतुक करूं लागले. म्युनसिपल संस्था आपण चांगल्या चालवूं लागलों ह्मणजे पुढें उत्तरोत्तर आपणाकडे राज्यकारभारांतील प्रधान अंग येईल असें लोक तेव्हांच मनोराज्य करूं लागले. गेल्या २०–२५ वर्षांत तर लोकनियुक्त सभासद निवडण्याचें फार खूळ माजलें आहे. अतां विलायेची पार्लमेंट इंडियांत सुरू होते कीं काय असा जो प्रथम भास झाला होता त्याचा निरास झाला. त्या वेळच्या त्या आशासमुद्रांतील लहरी आपोआप विरून गेल्या. इतक्या वर्षांचा अनुभव व इतिहास आतां असें सांगतो कीं, या म्युनसिपल स्थानिक वृक्षाच्या मुळांशीं एक गुप्त विषवल्ली आहे. ही वल्ली त्या झाडाची वाढ खुंटून टाकीत आहे इतकेंच नाहीं तर या वृक्षाला केव्हां उलथून टाकील याचा नेम नाहीं.

ही विषवल्ली ह्मणजे म्युनसिपाल कारभारांत सरकारचा व्यापारी कावा होय. आतां तर असें वाटूं लागलें आहे कीं, म्युनसिपल संस्था ही एक लोकांस नेवे नेवे कर बसविण्याचें सरकारच्या हातीं यंत्रच आहे. स्थानिक सफाईच्या कार्यासाठीं ह्मणून नवीन कर लोकांकडून वसूल करण्याची ही एक अजब युक्तीच होय. म्युनसिपल संस्थेचा बाह्य दृष्टया इतका अधिकार वाढविला आहे कीं, प्राथमिक शिक्षणाची सर्व वगैरे तिच्या कडेच सोपविली. या रीतीनें मुनसिपालिटीवर एका मागून एक खर्चाच्या बाबी लादण्याची सुरवात केली, पण त्या मानानें तिच्या उत्पन्नाच्या बाबी वाढू दिल्या नाहींत इतकेंच नाहीं तर

पूर्वींच्या उत्पन्नाच्या बाबीहि सरकारानें हळूं हळूं काढून घेण्यास आपला क्रम सुरूं केला. मुनसिपल हद्दींतील जी मोकळी पृथ्वी आहे त्याजवर सरकार आपली मालकी दाखवूं लागलें व तें उत्पन्नहि सरकारनें आपणाकडेच ओढलें. असाच प्रकार कोंडवाड्याच्या उत्पन्नाचा झाला आहे. उत्पन्नाच्या बाबी काढून घेणें व नवीन खर्च लादणें हें मुख्य बादशाही धोरण आहे. दवाखाना, व्हेटरनरी डिपार्टमेंट, लेडी डफरिनफंड, प्राथमिक शालागृह इत्यादि गोष्टींकडे म्युनसिपल तिजोरींतूनच पैसा खर्च करा असें सांगण्याची जुल्मी पद्धत चालूं आहे. पण या खर्चाच्या मानानें म्युनसिपालिटीला सरकार आपल्या तिजोरींतून पैसा देण्यास तयार नाहीं. म्युनसिपालिटीला सरकारी आश्रय इतकाच आहे कीं, नवीन कर म्युनसिपालिटीनें बसवावेत व ते सरकारी हुकुमानें कायदेशीर करून द्यावेत. कांहीं कांहीं बाबतींत तर म्युनसिपालिटीचा पैसा सरकार असा खर्च करितें कीं, त्या कामावर अमल सरकारी पब्लिक वर्कस खात्याचा आणि पैसा मात्र म्युनसिपालिटीचा. उदाहरणार्थ, येथील नळाचें पाणी. या पाण्या निमित्त लक्षावधी रुपये खर्च झाला आणि हा खर्च जितका निरुपयोगी ठरला आहे तितका निरुपयोगी म्युनसिपल व्यवस्थे खालीं ठरला नसता. आकोला म्युनसिपालिटीला पुष्कळ गोष्टी करावयाच्या आहेत पण पैशाच्या अडचणीनें त्या सर्व गोष्टी बाजूस ठेवाव्या लागत आहेत. पाण्या संबंधानें सरकारी कर्ज देण्या साठीं आणि गटारें करण्यासाठीं पुष्कळसा पैसा लागतो तो साठवावा ह्मणून गेल्या तीन वर्षांत व्हाईस चेअरमन यांनीं मोठ्या काटकसरीनें आणि पुष्कळशा गोष्टी तहकूब ठेवून पैसा जमविला पण ही जी शिल्लक मोठ्या पराकाष्ठेनें जमविली त्या पैकीं बहुतेक रक्कम थोड्या दिवसापूर्वीं म्युनिसिपालिटीनें एकदम खर्ची घातली. या पैकीं बराचसा खर्च प्राथमिक शाळा गृहासाठीं खर्च व्हावयाचा आहे आणि कांहींचा विनियोग इतर बाबींकडे होणार आहे. ज्या कळकळीनें शिल्लक राखण्यांत आली होती त्या कळकळीची योग्य किंमत तर कोणी केली नाहींच. पण त्या रकमेचा उपयोग मूळच्या संकल्पाहून निराळ्याच कामीं करावा असें आतां ठरविण्यांत आलें आहे उलट आता असें वाटूं लागलें आहे कीं एवढी मोठी पुंजी ठेविली होती ती सरकारी डोळ्यांत विशेष सलूं लागली आणि शिल्लक ठेवणाऱ्याचा संकल्प एक व खर्च करणाऱ्याचा संकल्प निराळा असा प्रकार दृष्टीस पडत आहे. पुष्कळ चांगल्या गोष्टी करावयाच्या असतात पण त्यांच्या पैकीं कोणती अगोदर करावयाची व कोणती मागाहून करून घ्यावयाची याचा विचार मोठ्या दूरदर्शीपणें करावयाचा असतो. ही तारतम्य दृष्टी म्युनसिपल कौंसिलांत नेहमीं सारखी रहात नाहीं हें बरोबर नाहीं. सरकारचें ह्मणणें पडतें कीं, सर्वच गोष्टी केल्या पाहिजेत व पैसा नसेल तर लोकांवर कर बसवून पैसा वसूल करावा.

हा कराचा सल्ला नामदार चीफ कमिशनर साहेबांनीं गेल्या मंगळवारीं म्युनसिपल कमिशनरास मुद्दाम समक्ष सुचविला. त्यांनीं आपला अभिप्राय सांगतांना असेंही ध्वनित केलें कीं, हा अभिप्राय शद्बांनीं जरी उपदेशाच्या स्वरूपाचा आहे तरी तो सरकारी हुकुमाप्रमाणें मान्य करण्यांत यावा. नवीन कर बसविण्यांत न येईल तर आह्मांस म्युनसिपालिटीचा अधिकार काढून घ्यावा लागेल अशा आशयाची ताकीद रेसिडेंट साहेबां कडून पूर्वींच देण्यांत आलेली आहे. ही ताकीद वाचून दाखवून त्यांनीं कळविलें कीं, तिची अमलबजावणी करण्याचा प्रसंग म्युनसिपालिटीनें आणवूं नये. एवढ्या जबर ताकिदी नंतर म्युनसिपालिटीचें मळमळीत सौभाग्य सरकारनें परत घेतलें तरी आमची खंबीर सभासद मंडळी डगमगतील असें आह्मांस वाटत नाहीं. म्युनसिपालिटींत जे लोक आहेत ते पुष्कळसे व्यवहारदक्ष आहेत आणि त्यांच्यापैकीं कित्येक जण तर म्युनसिपालिटी एवढ्या ४०।५० हजार रुपये उत्पन्नाच्या स्वकीय मिळकतीची वहिवाट उत्तम रीतीनें करीत आहेत तेव्हां अशी म्युनिसिपल कारभारांत ते आपली सार्वजनिक हिताची दृष्टी बाजूला ठेवतील आणि आपल्या कर्तव्यांत अंतर पडूं देतील असें आह्मी समजत नाहीं आणि सरकारानें आकोल्या सारख्या म्युनसिपालिटीच्या चांगल्या इतिहासाकडे पाहिलें ह्मणजे त्यांच्या ताकिदीचें केवळ हितत्त्वास दिसून येईल. कर बसविण्या संबंधानें जो सरकारांतून आग्रह होत आहे तो खरोखर वस्तुस्थितीला अनुरूप आहे अशीच खात्री आमच्या सभासदांची होईल तर ते सरकारची आज्ञा मोठ्या तत्परतेनें पाळतील असेंहि आह्मी निश्चयपणें कळवितों. नवीन कर बसविण्यासंबंधाचा वाद जुनाच आहे आणि त्या संबंधानें आह्मी लोकमत अनेक वेळां प्रदर्शित केलेलेंहि आहे. नवीन कर देण्याची लोकांपाशीं ऐपत नाहीं व पाणीपट्टीहि पाण्याचा विपुल पुरवठा नसतांना फारच अन्यायाची होईल. तेव्हां शहराची वृद्धी ज्या गोष्टींत झालेली आहे त्या गोष्टी कराला पात्र आहेत. ह्मणजे उदाहरणार्थ, कपाशीचा, धान्याचा व रेल्वेचा व्यापार. या बाबी कर बसविण्याच्या आहेत आणि कर बसविणें अगदीं जरूरीचेंच असेल तर याच तीन चार बाबींवर म्युनसिपालिटीनें आपलें लक्ष्य पोंचवावें. म्युनसिपालिटीनेंही ही गोष्ट लक्ष्यांत ठेविली पाहिजे कीं, सरकारी इनकमटक्स मुळें साधारण वरच्या प्रतीचे लोक अगदीं जेरीला आले आहेत. आणि त्यांच्यावर आणखी म्युनसिपल कर बसतील तर ती गोष्ट मोठ्या जुलमाची होईल.

लढाईचें वादळ

रुसो–जपानी युद्ध पुरतें बंद होऊन तहाची जुळवा जुळव लौकरच ऐकण्यास सांपडेल अशी सर्वांस आशा लागत होती परंतु वास्तविक प्रकार फार निराळाच दिसत आहे. बुडत्याचा पाय जसा खोलांत त्या प्रमाणें रशियाची स्थिती झालेली दिसते. रशियाच्या राज्यांत बंडाळीचें बीं इतकें भक्कम पेरलें गेलें आहे कीं त्या पिकानें सर्व रशियांत राज्यक्रान्ती घडून आल्या शिवाय राहणार नाहीं असें तज्ज्ञलोक अनुमान करूं लागले आहेत. रशिया इतका खालावलेला असेल असें कोणाच्या स्वप्नीं सुद्धां नव्हतें. उलट त्याच्या त्या विस्तृत व अफाट साम्राज्याच्या नुसत्या नांवानें परकीय राजांस दहशत वाटत असे पण ही झांकलेली मूठ उघडी पडली आहे व रशियाचा परमेश्वर अंतच पाहतो आहे कीं काय अशी कुशंका मनांत येत आहे. वर्षाकाळांतील भयंकर वादळ सुटलें ह्मणजे काळेकुट्ट आकाश कोसळून अंगावर पडतें कीं काय ही जशी भिती वाटते तद्वत ह्या लढाईचें वादळ उठलेलें दिसत आहे. म्यांचुरियाच्या रणांगणांत जपानच्या ५ लाख सैन्यानें रशियन ३ लाख सैन्यास वेढलें आहे आणि या ठिकाणीं जगांत पूर्वीं आजपर्यंत कधींहि झाला नाहीं असा भयंकर रणसंग्राम माजेल असें ह्मणतात. ही लढाई हातघाईवर आल्यास येथील मनुष्य हानीची हकीकत ऐकून लोकांच्या अंगावर शहारे उभे राहिल्या वांचून राहणार नाहींत तसेंच इतक्या दिवसांच्या अनुभवावरून ह्या लढाईत रशिया धुळीस मिळेल असें अनुमान करणें वावगें होणार नाहीं. रशियांतील अराजक मंडळींचे कट चांगले सिद्धीस जात आहेत. त्यांनीं लोकांची सभा भरवून आमचे ह्मणण्याप्रमाणें वागा अशाबद्दल झारसाहेबाजवळ हट्ट धरला आहे. अशी रशियांत आपसांत यादवी माजली आहे. या यादवींत ते आपलाच संहार करून घेत आहेत. एकंदरींत रशियाच्या पुण्याचा सांठा संपून जाऊन सर्व पातकच आज उभें राहिलें आहे कीं काय कोण जाणें!

वऱ्हाडवृत्त

हवामान—आज पर्यंत एकंदर ८–९ इंच पाऊस झाला. उघाडी व पाऊस यांचा फेर पालट बरोबर होत असल्यामुळें पेरण्या उत्कृष्ट साधत आहेत. सार्वजनिक आरोग्य चांगलें आहे.

नामदार चीफ कमिशनर साहेब सर मिलर यांची स्वारी गेल्या मंगळवारीं येथून उमरावतीकडे रवाना झाली व तेथें तीन दिवस मुक्काम होऊन नामदार साहेब शुक्रवारीं दुपारीं नागपुरास पोहोंचले. तेव्हां मामुली १३ तोफांची सलामी त्यावेळीं देण्यांत आली.

पुसद येथील आमचे मित्र कळवितात कीं, तेथील लायब्ररीची इमारत फार टुमदार होत असून लौकरच तिच्या प्रवेश समारंभाचा योग येईल. या कामीं तेथील बोर्डाचे व्हाईस चेअरमन रा. रा. महमद रफिउद्दीन साहेब यांचा या कामीं मोठा पुढाकार आहे. तसेंच रा. रा. फरोकहुसेन तहशिलदार हेही या कार्याला लोकांची मदत चांगली मिळवीत आहेत.

—आकोट तालुक्यांतील धारेल येथील एक कुणबी तहशिली कडे जात असतांना शहानूरच्या पुरांत सांपडून मरण पावला. शहानूरचा पूर नेहमींच मोठ्या धोक्याचा असतो.

तारा नाटक— हा प्रयोग सामाजिक मंडळींनीं परवां करून दाखविला. हें नाटक आकोल्यास उत्कृष्ठ व्हावयास पाहिजे होतें कां कीं, प्रत्यक्ष ग्रंथकार रा० महाजनी यांच्या हातून त्याची तालीम मिळण्याचा योग होता. ही मंडळी अगदीं नवशिकी आहे. या मंडळींत शिकलेली कांहीं तरुण मंडळी असल्यामुळें यांचे प्रयोग उत्तरोत्तर सरस होतील अशी आह्मांस उमेद आहे.

टोळांचा उड्डाण— इलिचपुरचा भाग खेरीज करून बाकीच्या जिल्ह्यांत टोळ तुरळक दिसूं लागले आहेत व त्याच प्रमाणें वर्धा, हुसंगाबाद, नेमाड, छिंदवाडा, चांदा इत्यादि भागांत टोळांचें इतस्ततः दर्शन होत असल्याचें कळतें. ईश्वर करो आणि ही ईति लवकर टळो!

—नागपूर समाचार कर्ते लिहितात कीं, तेथील फीमेल नार्मल स्कूल हे उमरावतीस नेणार आहेत, पण ही गोष्ट नागपूर सारख्या राजनगरीला अहितकारक आहे असें हे पत्रकार ह्मणतात. परंतु ते हें विसरतात कीं, उमरावती हें सर्व मध्यप्रांताला अगदीं मध्यभागीं असून अधिक सोयीचें स्थान आहे. किंबहुना ही संस्था आकोल्यास येईल तर ती विशेषच चांगली चालेल.

स्तुत्य गोष्ट— रा. रा. परशराम चिंतामण जोगळेकर नेटिव वैद्य यांचा येथें खाजगी दवाखाना आहे. थोड्यादिवसापूर्वी म्हैसांग येथें जो यज्ञ करण्यांत आला होता त्या निमित्त जमलेल्या मंडळीस औषधोपचार करण्यासाठीं यांनीं तेथें मुद्दाम आपला दवाखाना नेला होता. त्यावेळीं परोपकार बुद्धीनें आणि पुण्य कृत्य ह्मणून त्यांनीं दोनेश पावणे दोनेश रुपयांची औषधी फुकट दिली त्याबद्दल ते स्तुतीस पात्र होत.

— रा० रा० हैदरअल्ली ए. अ. क. आकोला यांची बदली संबळपुरास झाल्याची लोकवार्ता आहे.

पोंच —वाग्भटाच्या संस्कृत ग्रंथाची मराठी प्रतिकृति रा. रा. शंकर दाजी शास्त्री पदे (आर्यभिषक मासिक पुस्तक कर्ते) हे लोकांच्या उपयोगासाठीं तयार करीत आहेत व त्याचा पहिला भाग नुकताच प्रसिद्ध झाला असून आणखी एक भाग निघावयाचा आहे. दोन्ही भाग मिळून गुळगुळीत कागदाच्या पुस्तकाला ४ व खडबडीत कागदाच्या प्रतीस ३॥ रुपये अशी स्वल्प किंमत ठेविली आहे.

आकोला बाजारभाव

हुंडी दर्शनी	१००४=
सोनें २४।=	चांदी ७५
जवारी ४७॥	जवस १०४
गहूं काठे ७१।	बनशी ९०
सरकी	६॥
तूप	१२ रु. मण
तेल	५।८ रु. मण
रुई	६५

वर्तमानसार

कोशिंबीरींचें प्रदर्शन:— योडक्याच दिवसांत स्विझर्लंडमधील चर्न शहरीं असणाऱ्या प्रदर्शनांत १७८५ प्रकारच्या कोशिंबीरी (Sauces) ठेविल्या जाणार आहेत असें प्रसिद्ध झालें आहे.

विजेनें अपघात— ता० २३ जून १९०५ इ० रोजीं वेथेनजीक मौजे साळोड येथें एका ब्राह्मणाच्या घराच्या माडीच्या खिडकींतून वीज आंत गेली व माडीवर बसलेल्या त्याच्या मुलाची मांडी फोडून ती लगेच जमिनींत गेली व नाहींशी झाली व मुलगा ही तेव्हांच मरण पावला !

कागदाच्या बाटल्या— अमेरिकन लोकांनीं दूध ठेवण्याकरितां कागदाच्या बाटल्या करण्याची एक नवीन युक्ती काढली आहे. कांचेच्या बाटल्याप्रमाणें या फुटत नाहींत व यांत दूध नासण्याचा संभव कांचेच्या बाटल्या पेक्षांही कमी असतो ! १,००० कागदाच्या बाटल्यांस फक्त १६ शि. किंमत पडते!

सुवर्ण वृष्टी करणारी छत्री— बेलजियमचे राजेसाहेब एकदां बाहेर फिरावयास गेले असतां एक ठिकाणीं आपली छत्री विसरले. ही छत्री एका मजुरानें उचलून राजेसाहेबांस आणून दिली. या त्याच्या प्रामाणिकपणाबद्दल राजेसाहेबांनीं त्यास १०० फ्रँक बक्षिस देण्याविषयीं हुकूम सोडला. पण तेवढ्यावर खूष न होतां सदर मजुरानें राजेसाहेबांजवळ पैशाऐवजी त्यानें आणून दिलेली छत्री बक्षिस मागितली. राजेसाहेबांनीं उदार होऊन ती छत्री दिली. नंतर थोड्या दिवसांनीं त्यानें ती छत्री बाजारांत विक्रीकरितां ठेविली. राजेसाहेबांची छत्री ह्मणून तिला ११०० फ्रँक किंमत आली. ही गोष्ट जेव्हा राजेसाहेबांच्या कानावर गेली, तेव्हां ते गमतीनें ह्मणाले, पाऊस अंगावर पडूं नये ह्मणून छत्री वापरावयाची अशी माझी आजपर्यंत समजूत होती, पण ही छत्री सोन्याची वृष्टी अंगावर करण्यास कारणीभूत झाली आहे.

महारांची पलटण—महार लोकांनीं आपली वाईट स्थिति असल्याबद्दल व्हाइसराय यांजकडे अर्ज केला आहे, त्यांत आपल्यास लष्करांत व पोलिसांत घेण्याविषयीं विनंती केली आहे. पूर्वापार चालत आलेल्या वहिवाटींत आपल्यास हात घालतां येत नाहीं असें मुंबईसरकारनें त्यांच्या अर्जास मागें उत्तर दिलें होतें. सरकाराला आपणांस देशी पलटणींत जर सामील करितां येत नसेल तर पंजाब व राजपुताना येथील व्यवस्थेप्रमाणें महार लोकांचीच एक स्वतंत्र पलटण उभारावी व त्याजवरील लहान मोठे अधिकारीही महारच नेमण्यांत यावे. अशी विनंती करण्यांत आली आहे

मुलाचा गोड खाऊ—रूसो जपानी युद्धांत जे जपानी वीर धारातीर्थी पडत होते त्यांच्या मुलांना त्यांच्या मागें कोण खाऊ देईल अशी शंका मनांत येऊन एका आठ वर्षांच्या आई वा लेल्या हिंदु मुलानें आपले खाऊसाठीं जमलेले पांच रुपये आपल्या बापाकडून जपानांत आग्रह करून पाठविलेले आहेत.

पांढरा न्याय— पंजाबांतल्या एका शहरांत गेल्या अठराव्या तारखेस एका युरोपियन मडमेनें एका हिंदी वकीलाच्या सैंपाकवरांत शिरून त्या वकिलाच्या नोकरास आपण स्वतः व आपल्या झाडूकडून छड्याखाली मारलें. पुढें फिर्याद झाली. तेव्हां युरोपियन माजिस्ट्रेटनें 'मार अगदींच थोडा बसला आहे!' व 'वळही ह्मणण्यासारखे नाहींत!' ही कारणें ठरावांत लिहून युरोपियन गुन्हेगाराला सोडून दिलें असें पंजाबी पत्रांत छापिलें आहे.

हृदय द्रावक स्थिती — सध्यां मद्रास येथें भिकाऱ्यांची संख्या फार झाली आहे. यांपैकीं दररोज २०–२५ खावयाला न मिळाल्यामुळें मरत आहेत असें 'मद्रासमेल' पत्र ह्मणतें.

पाप उभे राहिलें— हिंदुस्थानांतील राजेरजवाड्यांशीं झालेलें तहनामे फार जूने झाले; त्यांची भाषा आतां कोणाला धड समजत नाहीं; करितां ते सगळे आमच्या ताज्या भाषेत लिहून काढण्याचें कर्झनसरकार ठरवीत आहे. संस्थानिकांचें आणखी एक पाप उभे राहिलेलें दिसतें.

साहेबांचा विकोपी राग— आसाम बंगालरेल्वेवर एका स्टेशनाच्या कांपौंडच्या बाहेर कांहीं चाभारांच्या झोपड्या होत्या; त्या तेथून काढण्याविषयीं रेल्वेइंजिनेर स्टापिटर साहेब यांनीं सांगितलें असतां चांभारांनीं ऐकलें नाहीं म्हणून साहेबांनीं त्या झोंपड्या, खिशांतली आगकाडी काढून जाळून टाकल्या. एका झोपडींत एक बाई दोन दिवसांचीच बाळंत होती हें साहेबास अगोदर माहीत होतें. सदरहू मनुष्यावर सध्यां खटला चालूं आहे जितकें होईल तितकें थोडें आहे !

मास्तरांनीं गायन शिकणें बद्दल हुकूम—नवसरी येथील शाळामास्तरांना गायन शाळेंत जाऊन गायन शिकण्याविषयीं हुकूम झाला आहे.

वृद्धांचा लग्न सोहळा— इंग्लंडांतील येन झानस नावाच्या गावीं नुकतेंच एक अत्यंत मासलेवाईक लग्न झालें. त्यांतील वधूचें नांव ॲनी हॉवे हे असून तिचें वय ९६ वर्षांचें आहे. व तिचें हें तिसरें लग्न होतें वर वधूपेक्षां दहा वर्षांनीं लहान ह्मणजे ८६ वर्षांचें होतें व त्यांचीही दोन लग्नें झालेली होती लग्न समारंभास वधू व वर या दोहोंचे नातू हजर होते लग्नविधी आटोपल्यावर लग्न लावणाऱ्या पाद्र्यानें बोलून दाखविलें कीं, वर वधू यांस दिर्घायुष्य व सुखप्राप्त होवा असें मी इच्छित नाहीं. कारण तुह्मी दोघांनीं यापूर्वीच पुष्कळ सुख भोगून घेतलें आहे. तथापि तुमची पुढें भरभराट होवो असें मी इच्छितो.

रशियाच्या तिजोरीचे डायरेक्टर मॉ. शिपॉफ, मॉ. पोकोटिलॉफ, पोकिंग येथील रशियन वकील, मि. मार्टिन्स, ज. यर्मोलॉफ लंडन येथील मिलिटरी अटॅची (लष्करी उमेदवार), कॅ. रूस्टिन, टोकीओ येथील माजी नेव्हल अटॅची (आरमारी उमेदवार) व इतर तज्ञ लोक यांची वाशिंग्टन येथें होणाऱ्या तहाचें वाटाघाटीचे कामीं कौंट मुरावीफ व बॅरन रोझेन यांस मदत करण्याकरितां योजना झाली आहें.

मेल नंतर आलेली बातमी.

रशियांतून अशीं बातमी आली आहे कीं, बॅरन, व्हॉन रोझन हे वाशिंग्टन येथे जाण्यास निघालें आहेत, आणि कौंट नेलिडॉफ व ज. कूरोपाटार्कीन यांस रशियाचे पीस कमिशनर्स नेमण्यांत आले आहे.

डाक चुकली— ता. १ जुलैपासून रेलवेवर स्टँडर्ड टाईम होणार असें अगोदर प्रसिद्ध झालें असतांही लोकांचें लक्षांत तें न राहिल्यामुळें शनिवारीं रेल्वे स्टेशनावर मोठी गंमत दिसली. सकाळच्या गाड्या ९ मिनिटें अगोदर निघाल्यामुळें लोकांची बरीच धांदल उडाली. पोस्ट ऑफिसची मंडळी आपल्या कामांत अगदीं तत्पर असतें. तशांतून तो शनिवारच्या विलायतची डाक जाण्याचा दिवस तरी पोस्टाच्या चुकीनें डाकेची थैली स्टेशनावर उशिरा गेली. त्यामुळें पहिल्या गाडीनें ती जातां प्यासेंजरनें गेली.

काश्मीरच्या रेसिडेंटानें श्रीनगर येथें सरकारी रीतीनें असें जाहीर केलें कीं, युवराज व युवराज्ञी जम्मू येथें ता० ६ डिसेंबर रोजीं येऊन सुमारें एक आठवडाभर राहतील असा अजमास आहे.

—आगगाडी ऐन वेगांत असतां जरूरी पडल्यास एकदम थांबविता यावी अशा प्रकारचे नवे ब्रेक बी. बी. ॲंड सी. आय. व राजपुताना माळवा रेल्वेच्या गाड्यांना लावण्यासाठीं १७ लक्षांची मंजुरी मिळाली आहे.

—कै. जस्टिस रानडे यांच्या स्मारकासाठीं जमा होत असलेल्या फंडास रत्नागिरींतील वर्गणीची मदत घेण्यासाठीं मि० देवधर एम्. ए. हे गेलें आहेत. तेथील विद्वान् मंडळी सदर फंडास बरीच मदत करीत असून कै न्यायमुर्तीबद्दल आपली पुज्यबुद्धि व्यक्त करीत आहेत. मे. खारेघाट साहेब जज्य यांनीं या फंडास २०० रु. दिले आहेत. रा ब. महादेव श्रीधर कुलकर्णी फ. क्ला. सब. जज्य यांजकडून १ हजार रुपये; रा. ब पटवर्धन डिके कलेक्टर ५०० रु०

नोटीस

बेशमी भिवाआपा भवानीआपा वाणी राहणार लोणार तालुके मेहकर यांसः—

खाली सही करणार इजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, तुह्मी माझे लग्नाचे नवरे असून लग्न होण्यास १०।१२ वर्षें झालीं. मला शहाणें होण्यास सरासरी ४।५ वर्षें झालीं तितक्या अवधीत मजला दोन चार वेळ भिकून सरासरी वर्षभर नांदविलें असेल. मी असून तुह्मी दुसरी लग्नाची बायको केली ह्मणून मजला मारठोक करून घालवून दिलें. माझ्या बापानें तुह्मास बरेंच वेळ नेण्याविषयीं व चांगले रितीनें वागविण्याविषयीं पंचासमक्ष सांगितलें. शिवाय तुह्मी ४–५ वर्षांपासून वरठीन जातीची रांड ठेविली आहे व तुह्मी तिज बरोबर भ्रष्ट झाल्यामुळें जातीचे पंच वाशीम, केनोड, उमरे व लोणार येथील पंचानीं तुह्मास अपंक्त आज सरासरी २ वर्षांपासून ठेविले अहे. तुह्मी पंचाची परवा न धरतां रांडेस सोडीत नाहीं. मजलाही चांगले रितीनें वागवीत नाहीं. मजसंबंधानें पंचानेंही तुह्मास बराच उपदेश केला होता परंतु तुह्मी ऐकत नाहीं. तसेंच सरासरी ३ वर्षांपूर्वी तुह्मी वागवीत नसल्यामुळें तुमचे बापानें माझे बापाचे व कुळाचे नांवानें खावटी वगैरेचा करारनामा करून दिला त्याबद्दल तुह्मी रुपये दिले नाहींत तसेंच यापूर्वी तुह्मास नांदविण्याबद्दल २ नोटिसा दिल्या त्याचाही जबाब दिला नाहीं व मजला घेऊनही गेले नाहीं. तरी या नोटिशीनें तुह्मास कळविते कीं मजला नेणें असल्यास आपल्या जातीचे पंचासमक्ष शुद्ध होऊन चांगले रितीनें वागविण्याची माझे बापास त्यानी जमानत देऊन तुह्मास नोटीस पावल्यापासून ८ दिवसांचे आंत मला घेऊन जावे अगर फारकत द्यावी. असें तुह्मी न केल्यास ही नोटीस फारकत समजून मी दुसरा घरठाव करीन मग तुमचा माझेवर नवरेपणाचा हक्क मुळींच राहणार नाहीं. तसेंच पुढच्या दोन व ही एक अशा तिन्ही नोटिशीचा खर्च कोर्ट मार्फत भरून घेतला जाईल. कळावें. ता. ३।७।०५ इ०

सही

चंद्रभागा मर्द भिवाआपा निशाणी बांगडी तर्फे दस्तुर रावजी यशाजी शेटे राहणार लोणार ता मेहकर.

नोटीस

रा. ह्मसाजी वल्लद कृष्णाजी चव्हान वस्ती सादरा व तालूका चिखली यांसः-

खालीं सही करणार यांजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं वजने चिखली येथील सर्वे नंबर ८०।९८ यांतील एक चतुर्थांश हिस्सा भिका वल्लद बदलू यांनीं हरासांत तुमचा गहाणाचा हक्क रुपये १७५ चा शिवाय व्याज असा राहून घेतलेला आहे सदरहू शेतें आह्मी वरील खरीददार यांजपासून खरीदी घेतले वरून आह्मी आपले गहाणाचे रुपये व्याजासुद्धां देत असून आपण घेत नाहीं करितां नोटीस देण्यांत येते कीं आठ दिवसांचे आंत आपले रुपये घेऊन जावे. घेऊन न गेल्यास आज पासून सदरहू रुपयांचें व्याज मिळणार नाहीं व पुढें दिवाणी कोर्टांत फिर्याद केल्यास त्याचा होणारा खर्चही आपणास मिळणार नाहीं कळावें ता० ६ जुलै १९०५ इ.

सह्या

बाळकृष्णसा तुकारामसा दुकान चिखली दस्तुर खुद्द.

REGISTERED N. N

किरकोळ अंकास.........................२ आणे

नोटिशी बद्दल
१० ओळीचे आंत....१ रु.
दर ओळीस...........८।०६
दुसरे खेपेस................८।

All Subscriptions to be paid in advance
Single copy .... 2 as

Advertisements
Below 10 lines ..... 2 Rs
Per line over 10......3 as
Repetitions Per line...2 as

वऱ्हाडसमाचार.

The Berar Samachar

VOL XXXIX AKOLA MONDAY 17 JULY 1905 NO 28

वर्ष ३९ आकोला सोमवार तारीख १७ माहे जुलै सन १९०५ अंक २८

जाहिरात

नाग, नरसे, पिठोरी व जिवत्या गायगोन्ह्याची बारस व तुळशीचे लग्न वडसावित्रीचे कागद.

अशी येथें विक्रीकरितां नाग, नरसे, जिवत्या, पिठोरी, पाटोडा, गायगोन्ह्याच्या कागदांत कृष्ण, गोपी, गाई, यांची चित्रें व तुळशीचे लग्न वडसावित्री वगैरे चित्राचे कागद फारच सुंदर असून चित्रें फारच सुरेख व पहिल्यापेक्षां फरक करून उत्तम प्रकारचीं छापलीं आहेत. ज्यांना पाहिजे असतील त्यांनीं खाली ल पत्त्यावर मनिआरडर पाठविली असतां सदहू चित्राचे कागद पाठवून देऊं. चित्रांचा दर शेंकडा १ रुपया प्रमाणें पडेल. व टपाल खर्च निराळा पडेल.

बाळकृष्ण आनोबा दलाल
कंपाझिटर.
वऱ्हाडसमाचार ऑफिस आकोला,

मालाचा खप जास्त व्हावा ह्मणून किंमत कमी केली आहे.
त्वरा करा ! त्वरा करा !
अशी संधि पुन्हा येणार नाहीं

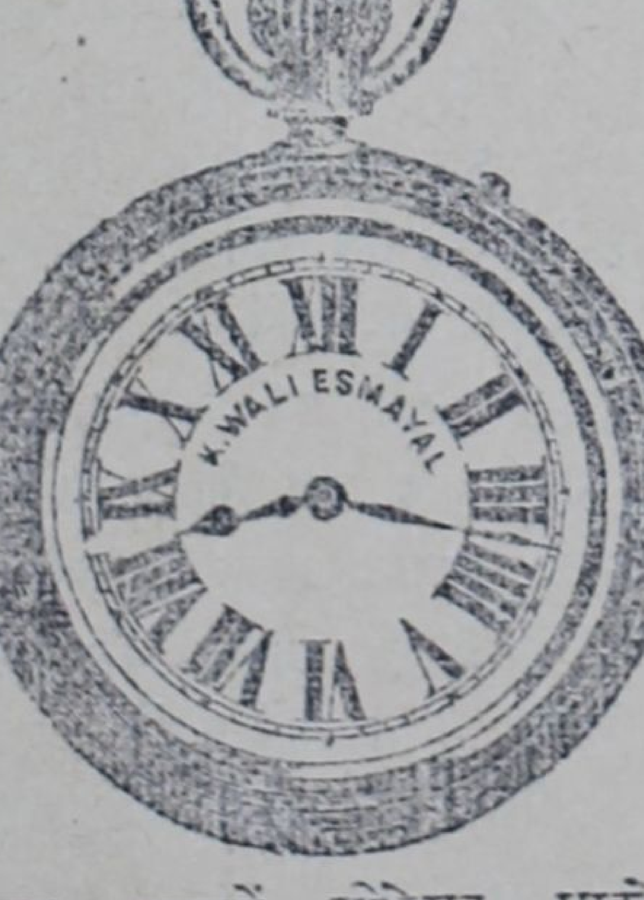

उत्तम प्रकारचें, इमिटेशन रास्कोप सिस्टिम नांवाचें खिशांत ठेवण्याचें घड्याळ दिसण्यांत फार सुरेख आहे. सब लोकांस ह्या घड्याळाचा लाभ मिळावा ह्मणून मुद्दाम किंमत रुपये ४ ठेविली आहे, पोस्टेज खर्च माफ. घड्याळाचें सोबत कांच, कमान, पेटी, साखळी इतकें सामान फुकट मिळेल. मिळण्याचा पत्ताः—

ख्वाजा वलीभाई इस्मायल.
वर्धा—Warda.

नोटीस

बेशमी चांदबी मर्द सय्यद महिबूब सासन रामापूरकर c/o शेख कवडू वल्द गुलमहमद यांच्या घरीं आकोट यांसः—

खालीं सही करणार यांजकडून कळविण्यांत येते कीं तुमचा आमचा आप्तसंबंध लक्ष्यांत घेऊन व तुमची गरिबी पाहून मी तुह्मास सालीना १०० रुपये पोटगीबद्दल देण्याचा विचार केला होता व ही रक्कम अविच्छिन्नपणें तुह्मास तुमच्या हयातीपर्यंत मिळावी ह्मणून दोन शेतें पृथक् ठेविलीं होतीं. या दोन्ही शेतांच्या उत्पन्नांतून तुह्माला १०० दरसाल देण्याचा करारनामाही मी तुमच्या दिलाच्या खात्रीसाठीं लिहून दिला आहे. आतां तुह्मी बेमानीनें तात्र दोन शेतें तुमची त्याच्यावर कांहीं मालकी नसतांना विनाकारण शेखकवडू यांस ताबेगहाण लिहून दिलीं आहेत. तर आतां तुह्मास कळविते कीं मी तुह्माला या पुढें १०० रुपये दरसाल देणार नाहीं. तुह्माला माझ्याकडुन मिळणाऱ्या धर्मार्थ पोटगीची किंमत नाहीं; आणि त्या शिवाय हा धर्मादाय करण्याचा अधिकारही नाहीं. कळावें. तारीख १३ जुलै १९०५ इ०

सही
शेखकादर वल्द शेखमोहिद्दीन अज्ञान पालन करणार मातुश्री ताजबी राहणार घोडचंदी तालुके दर्यापूर निशाणी बांगडी दस्तुर साहिबवेग वल्द रुस्तमबेग निशाणी रेघ—

नोटीस

बेशमी रा. रा. गटला इरन्ना वल्द इरया तेलंगी शिंपी राहणार हल्लीं मुंबई यांसः—

खालीं सही करणार इजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, तुह्मी मजला शिकंदराबादेस पंचासमोर लेखी करारनामा लिहून देऊन मजशीं गंधर्व करून थोडक्याच अवधींत मजला सोडून पळून गेले त्यास आज सुमारें ४ वर्षे होऊन गेलीं जेव्हां मी आपल्या चुलत्यास भेटण्यास आकोल्यास आले, तेव्हां तुह्मी आकोल्यास येऊन माझ्या चुलत्यास शुद्धवऱ्हाडीतून नोटीस दिल्यावर मजला नेण्याकरितां वरील मुकामीं पंच बसवून त्यांच्या समोर पावेणे दोन महिन्याचा करार करून निघून गेले त्यासहि आज कराराच्यावर सहा महिने झाले. एकदरींत तुह्मी शिकंदराबादेस करारनामा लिहून दिला त्याप्रमाणेंहि वागले नाहीं, व आकोल्याच्या पंचासमोर करार केल्या प्रमाणेंहि वागले नाहीं. व मजला नेण्यासाठि आले नाहीं, तरी तुमचे पश्चात मजला खावटी वगैरे झालेला खर्च रुपये ४०० पाठविले नाहींत. तरी तुह्मास शेवटची विनंती करण्यांत येते कीं, मजजवळ असलेले सोने तोळे ४ चा ऐवज मी वरील मुदतीचे आंत कर्जदारास देऊन आज मितीस ३०० रुपये देणे निघाले ते ३०० रुपये घेऊन आकोल्याच्या पंचासमोर त्याप्रमाणें वर्तणूक करण्यास कबूल केले होते त्याप्रमाणें वागून सावकाराच्या हातची १०० रुपये दिल्याची पावती घ्यावी. व नोटीस पोचल्या तारखेपासून मजला ८ दिवसांचें आंत घेऊन जावें वरील मुदतींत असें न केल्यास माझे इच्छे प्रमाणें मी वाटेल तसें वर्तन करीन कारण आतां मजला पोसण्यास कोणी खर्चामुळें धजत नाहींत. मग आपला मजवर नवरेपणाचा हक्क राहणार नाहीं. ही नोटीस आपल्यास शेवटचीच सूचना आहे असें जाणावें कळावें. ता. १०।७।०५

सही
चंद्रा जवजे गटला इरन्ना राहणार हल्लीं वस्ती ताजनापेठ आकोला निशाणी हातची बांगडी निसबत रंगया नरसया तेलंगी शिंपी.

नोटीस

बेशमी वेन्हाळबाई जवजे विठ्ठलराव माळपांडे कुळकर्णी जळगांवकर हल्लीं वस्ती वरवट बकाल तालुके जळगांव जिल्हे आकोला ईसः—

नोटीस देणार अन्नपुर्णा जवजे मारोती विठ्ठल माळपांडे कुळकर्णी राहणार जळगांव तालुके मजकूर जिल्हा आकोला नोटीस देते कीं:— मी तुमची सून आहे. माझा नवरा मारोती विठ्ठल हा तुमचा मुलगा होता, तो मयत झाला. त्याचे मागें सर्व स्थावर जंगम इस्टेटीची मालकीण मी आहे नवरा जिवत असतांना माझे तुमचे बनेना सबब तुह्मी मजला काढून दिले होते, मजवर तुह्मी दुसरी सवतहि केली. माझा नवरा मयत झाला तेव्हां मी जवळ नव्हते. सबब तुह्मी हातीं लागेल तें तें सामान लांबविलें आहे. तसेंच माझे नवऱ्याचे कागदपत्र व जमाखर्चाच्या वह्याचाही मला बरोबर पत्ता लागत नाहीं. जळगांवकर श्री. गदाधर गणेश डिडेळकर व बाळकृष्ण सोनाजी गोसावी या उभयतांना संगनमत करून मजला बुडविण्याचें हेतूनें सदहू कागदपत्र दाबून ठेवले आहेत असें मजला हाल समजल्यावरून त्यांसही अलाहिदा नोटीसा केल्या आहेत. तुह्मी सामू आहात अन्नवस्त्रा संबंधानें तुमचा हक्क मजला सर्वस्वी कबूल आहे परंतु माझ्या नवऱ्याच्या इस्टेटीची अफरातफर करण्यास तुह्मास अधिकार नाहीं. पूर्वी तुह्मास मी एक पोस्ट मार्फत नोटीस दिली होती ती तुह्मी परत केली. सबब कळविते कीं तुमचे जवळ असलेलें सर्व सामान व कागदपत्र वह्या वगैरे ही नोटीस पावल्यापासून ८ दिवसाचे आंत माझे मला देऊन माझी पावती घ्यावी. तसें न केल्यास मजला कायदेशीर तजवीज करणें भाग पडेल. व उगीच उभयतांची अपकीर्ती होईल. तसा प्रसंग तुह्मी येऊं देणार नाहीं असें जाणून ही नोटीस दिली आहे. कळावें ता. ११।७।०५ इ०

सही
अन्नपूर्णा जवजे मारुती विठ्ठल
तर्फे कुल मुकत्यार
R. A. Pouranik

नोटीस

बेशमी शेख कवडू वल्द गुलमहमद मुसलमान राहणार आकोट यांसः—

खालीं सही करणार यांजकडून नोटिशीनें कळविण्यांत येते कीं, तुह्मी भांडण करण्यासाठीं ह्मणून चांदबी मर्द सय्यद महिबूब इजकडून मौजे घोडचंदी तालूका दर्यापूर येथील

सर्व्हे नंबर	एकर गुंठे	आकार रु.
२४	१२८३४	१८
४४	१६८३३	२३

हीं दोन शेतें ताबेगहाण घेतल्याचें ऐकतों; आणि असें ही कळतें कीं तुह्मी या लटक्याच ताबेगहाणखताच्या शेतां मध्यें येऊन धामधूम व मोंगलाई करणार आहां. तुह्मास या नोटिशीनें कळविण्यांत येते कीं संदहू दोन्ही शेतावर चांदबीची मालकी कोणतीच नाहीं. शेती आमच्या मालकीची आहे. व तिची वहिवाट व ताबा आमच्याच कडे आहे. हे कळविल्यानंतर जर तुह्मी किंवा तुमची माणसें शेतांत पाऊल टाकाल तर तुह्मावर फौजदारी करण्यांत येईल. ताबे गहाणखतावरून कांहीं अधिकार व हक्क पोंचत आहे असें तुह्माला वाटत असेल तर दिवाणीकोर्ट तुह्मास खुलें आहे या नोटिशीचा खर्च तुह्मावर पडेल कळावें १३ जुलै १९०५ इसवी.

सही
शेख कादर वल्द शेख मोहीद्दीन अज्ञान पालन करणार मातुश्री ताजबी राहणार घोडचंदी तालुके दर्यापूर निशाणी बांगडी दस्तुर साहेब बेग वल्द रुस्तुमबेग निशाणी

वऱ्हाडसमाचार

मिती आषाढ वद्य १ शके १८२७

सर रोमेशचंद्र दत्त हे पूर्वी इंडियन सिव्हिल सर्व्हंट होते आणि पेन्शन घेतल्या नंतर त्यांनीं पुष्कळशीं वर्षे लोकसेवेंत घालविलीं आणि सध्यां ते बडोद्यास दिवाण आहेत. लोकसेवेची बाजू त्यांनीं इतकी उचलली कीं, त्यांच्याकडे राष्ट्रीय सभेचा मुख्य पुढांकार हि देण्यांत आला. राष्ट्रीय सभा किंवा लोकहिताच्या दुसऱ्या संस्था या सरकारला आवडत नाहींत असें जरी सरकार कागदावर कबूल करीत नाहीं तथापि सरकारी दृष्टी या संस्थावर फारशी कृपेची नसते ही गोष्ट जितकी गुप्त आहे तितकी जाहीरहि आहे. अर्थात सर रोमेशचंद्र दत्तासारखी राष्ट्रीय संतमंडळी सरकारी मर्जीतली नसतात. तेव्हां ही नावडती मंडळी नेटिव संस्थानांतून मोठमोठ्या अधिकारावर असावीत ही गोष्ट सरकारास अधिकच नावडती वाटूं लागली आहे असें दिसतें. अशा नेटीव मंडळींचें प्राबल्य नेटिव संस्थानांत होऊं देऊं नये अशा विषयीं सरकारचा मुख्य विचार दिसतो. आणि या विचारानुरुप अलीकडे असा एक सरकारी वट हुकूम निघाला आहे कीं नेटिव संस्थानिकांनीं पूर्वी सरकारची मंजुरात घेतल्याशिवाय पेनशनदार सिव्हिल सर्व्हंट मंडळीस आपल्या पदरी चाकरीस ठेवूं नये. संस्थानिकांचा सर्वच राज्य कारभार सरकारच्या सल्ल्यानेंच चालतो पण संस्थानिकांनीं कोणते चाकर नेमावें अशा विषयीं देखील कांहा वरील प्रकारचे प्रतिबंध घालून ठेवावेत हें आह्मांला योग्य दिसत नाहीं. नेटिव संस्थानांतून ब्रिटिश सरकारा खेरीज पानही हालत नाहीं तथापि संस्थानांतील नेमणुकी संबंधानें देखील सरकारानें स्वतंत्रता काढून घेतली तर संस्थानिक ह्मणजे नुसती कळसूत्री बाहुली आहेत असें जें ह्मणतात तें चांगलें निर्दशनास येईल पेनशनदार सिव्हिल सर्व्हंट हीं सरकारचीच मंडळी असतात. त्यांचें सर्व धोरण सरकारच्याच बाजूचें असतें आणि जशी मंडळी नेटिव संस्थानिक व सरकार यांच्या दरम्यान उत्तम वकील आहेत असें आह्मी मानतों. संस्थानिकांच्या कारभारावर सरकारी मुलामा चढविणारी ही कारागार मंडळी होत तेव्हां अशांच्या नेमणुका जितक्या पुष्कळ होतील तितक्या सरकारला अवश्य पाहिजेच असतात. पण सर रोमेशचंद्रा सारखे एखादे सिव्हिल सर्व्हंट जेव्हां संस्थानचें राज्य चालवितात तेव्हां मात्र सरकारला विशेष खबरदारी घ्यावी असें वाटतें. आणि या संशयी स्वभावाचें स्वरूप वर निर्दिष्ट केलेल्या ठरावा वरून चांगले दिसून येईल. असले ठराव सरकारी अनुदार व संकुचित बुद्धी व्यक्त करितात, ही बुद्धि जितकी लौकर नाहींशी होईल तितकें चांगलें.

स्त्रीजाती ह्मणजे गृहलक्ष्मी होय. ज्या कुटुंबात ही लक्ष्मी रुष्ट नाहीं व चांगली सुखानें नांदते तीं कुटुंबें त्या त्या गांवाची शोभा होय आणि असे ग्राम ज्या राष्ट्रांत चिरकाल नांदतात तें राष्ट्र खरें भाग्यशाली होय स्त्रीजातीची उन्नती हें राष्ट्राची उन्नती मापण्याचें यंत्र होय. एक ग्रंथकार तर असें ह्मणतों कीं, राष्ट्राची उन्नती कळण्या साठीं त्या राष्ट्राच्या स्त्रीसमाजाकडे दृष्टी द्या ह्मणजे त्यांची जी बरी वाईट स्थिती तीच त्या राष्ट्राची स्थिती होय. सुधारणेच्या इतिहासावरून असें दिसून येईल कीं सर्व खऱ्या सुधारणा स्त्रियांच्याच हातून घडल्या आहेत. स्त्रिया ह्या पुरुषांच्या चालक शक्ती होत आणि ज्या मानानें प्रपंच कार्यांत स्त्रिया ह्या पुरुषांच्या सहकारिणी होतात त्या मानानें तो प्रपंच सुखकर होतो व असे प्रपंच जेथें सुखानें चालतात ते समाजाहि उत्तरोत्तर उन्नतावस्थेस जात असतात. स्त्री जाती ही प्रेमानंदाचा अखंड झरा आहे पण इतिहासांत आढळून येईल कीं, हा झरा जर कांहीं कारणानें दूषित होईल तर पुरुष जातीचा अधःपात फार भयंकर होतो. या रीतीनें स्त्री जाती ही पुरुषाची प्रचंड कार्यशक्ती आहे. हिच्यामुळें झालेले चांगले व वाईट असे दोन्हीहि परिणाम जगांत दृष्टीस पडतात. मेनकेनें विश्वामित्राचें तपोबल नष्ट केलें तेंच सितेनें सर्व रामावताराचें साफल्य केलें. सारांश स्त्री जाती ही जशी कल्याणसंपदाची जनयित्री आहे तशीच सर्व अनर्थाची मूळ कारणहि आहे.

खरी सुधारणा झाली ह्मणजे मोठीं राज्ये नव्हेत किंवा आधिभौतिक संपत्ती नव्हे. राष्ट्रांच्य संपत्तीनें खऱ्या सुधारणेचें मापन होत नाही. सुधारणेचें खरें कर्णधार स्त्रीजाती होय. मोटमोठ्या यांत्रिक कला व मोठमोठे शोध यांची माहिती त्यांस नसली तरी चालेल पण पुरुष वर्गांची नीतिमत्ता उच्चतम कोटीची ठेवणें हीच खरी सुधारणा होय. याच दृष्टीनें लापलांडा संबंधी हर्बर्ट स्पेन्सर ह्मणतात कीं, तेथील लोक समाज इतका सुधारलेला आहे कीं, अशी सुधारणा अन्यत्र क्वचितच दृष्टीस पडेल. लोक मोठे योद्धे नाहींत, त्यांच्यापाशी मोठा फौजफाटा नाहीं किंवा त्यांनीं मोठेसें शौर्यहि गाजविलेलें नाहीं. त्यांची घरें भिकार, पोषाख रानटी व शास्त्रकला विषयीं ते फार अज्ञानी आहेत तथापि त्यांची नीतिमत्ता इतकी उत्कृष्ट आहे कीं, मोठमोठ्या राष्ट्रांनीं त्यांच्या पुढें हार मानावी. आलिकडील आधिभौतिक सुखसंपदा फार मोहक आहेत पण त्यांच्या पायीं मनुष्य इतका वेडावला आहे कीं तो आपली खरी सुधारणा विसरला, त्याची साधी राहणी नष्ट झाली, त्याच्या गरजा अमर्याद वाढल्या, कृत्रिम बाह्य सुखसाधनें त्याला सर्व काळ कष्टी व श्रमी ठेवूं लागलीं, भव्य मंदिरें, रत्नभूषणें व डोळे दिपवणारीं वस्त्रालंकारें वगैरे वस्तु मिळविण्या साठीं तो चिरकालचा गुलाम बनला आहे. पण ही नकली सुधारणा फार घातुक आहे आणि हिची चटक लागली ह्मणजे आपला ऱ्हास होऊं लागला असें निश्चयानें समजावें, साधारण खाण्यापिण्याचें स्वास्थ्य, पोटा पुरता स्वल्पसा उद्योगधंदा, पुष्कळशी विश्रांती, मोकळीं हवा, रम्य नैसर्गिक सृष्टिवैभव परस्परा विषयीं प्रेमपूर्वक आदरातिथ्य या गोष्टी खऱ्या सुधारणेचीं अंगें होत या गोष्टी अगदीं पूर्णतेला आणणारीं स्त्रीजाती मोठी कार्यकर्त्री होय. स्त्री ह्मणजे गृहदेवी होय. तीच मनुष्याला धर्ममार्गी रत व लीन ठेविते. ती पुरुषाची सहचारिणी आहे आणि तिच्याच सहकारितेनें मनुष्य खरा श्रेष्ठ आहे. पतिव्रतेमुळेंच पुरुष भूलोकचा देव बनला आहे तेव्हां हा देवपणा आणणारी स्त्रीजाती जगाची खरी उपकर्त्री व खरी सुधारक होय.

महाराची भीक

महाराची भीक ह्मणून ह्मणण्याचा प्रघात आहे परंतु वस्तुतः ती भीक नसून तो त्यांचा हक्क आहे. गांवच्या कामदार महारांना हा हक्क मिळत असतो कामदार महारांनीं सरकारि चाकरी करावी आणि त्या ऐवजीं त्यांना गांवच्या जमिनीच्या प्रत्येक वहितदाराकडून दर एकरीं दोन शेर जवारी देण्याचा प्रघात आहे. महार लोक हे आमच्या हिंदु समाजांतील कनिष्ठ प्रतीचे लोक आहेत तेव्हां त्यांना द्यावयाच्या भिके संबंधानें आह्मी आक्षेप घेतो असें कोणी समजूं नये. मुख्य प्रश्न फार निराळा आहे. जसा सरकारी सारा व त्याबरोबर सरकारी इतर पट्ट्या तद्वतच ही महाराची भीक रयतेस द्यावी लागते. फरक इतकाच कीं, सारा व पट्ट्या यांचा वसूल सरकारांत जमा होतो आणि महाराची भीक सरकारच्या मदतीनें महारास देण्यांत येते. जवळ जवळ सारा वसूल करण्याचीं सर्व सूत्रें या महाराच्या भिकेसही मुलकी अधिकारी लावीत असतात. महाराची भीक हा धान्याच्या रूपानें द्यावयाचा एक साराच होय. ही बाब रयतेकडून वसूल करूं नये असें आमचें ह्मणणें आहे महाराची भीक हा जुन्या ग्रामसंस्थेपैकीं अवशिष्ट भाग आहे. जर मूळच्या ग्रामसंस्था सरकारानें मोडून टाकल्या आहेत तर हीच बाब कां कायम ठेवावी हें आह्मांस समजत नाहीं. गांवचे पाटील पटवारी जसे हल्लीं निव्वळ सरकारी नौकर आहेत तसाच वतनदार महार हाहि सरकारी नौकर आहे. पाटील पटवारी यांना मुशाहिरा जसा ऐन कार्लीतून दिला जातो तसा महारासहि द्यावयास पाहिजे. कारण कामदार महार हे पाटील पटवाऱ्याप्रमाणें सरकारचेंच काम करीत असतात. लोकांचें असें कांहीं निराळें काम करीत नाहींत. तेव्हां महारांचा रोजमुरा लोकांपासून भिकेच्या रूपानें कां घेण्यांत यावा हें आह्मांस समजत नाहीं. हा भिकेचा हक्क ह्मणजे लोकांवर लादलेला एक जाका साराच होय.

अलीकडे महाराच्या भिकेसंबंधानें पुष्कळ नवीन नवीन प्रश्न निघूं लागले आहेत. पुष्कळ गांवीं असा वाद असे कीं, जेवढी जमीन वहितींत आहे त्यांपैकीं कापूस व जवस या दोन पिकाखालीं असलेली जमीन वजा करून बाकीच्या जमिनीवर दर एकरीं २ शेर जवारी प्रमाणें महारास हक्क मिळावा. अलीकडे कांहीं वर्षांपासून जवारीचीं पिकें फार कमी झाल्यामुळें आणि कपाशीचा पेरा अतिशय वाढल्यामुळें महार लोक पुरेशी पोटा इतकी भीक आह्मांस मिळत नाहीं अशी तक्रार करूं लागले आहेत. त्यांच्या वेतनाच्या मानानें ही त्यांची तक्रार अगदीं खरी आहे. जवारीचा पेरा फार थोडा होतो आणि त्यामुळें भिकेची जवारीहि त्यांस फार थोडी मिळते. कारसाचें उत्पन्न रयतेस पुष्कळ होते परंतु त्यांतील कांहीं एक भाग महारास मिळत नाहीं. ही तक्रार दूर करण्यासाठीं अलीकडील मुलकी अधिकारी मंडळींचा असा रोख दिसतो कीं, शेतांत कोणचाहि पेरा असो, दर एकरीं महारास कांहीं तरी ठराविक बाब दिली जावी. ह्या भिकेसंबंधानें असे वरच्यावर ठराव बदलण्यापेक्षां आणि या रीतीनें त्यांचें वेतन अनिश्चित ठेवण्यापेक्षां त्यास दरमहाचे पगारावर सरकारनें चाकरींत ठेवावें हें रयतेस व महारास फार सुखकारक होईल.

गुणीजन सहवास

मनुष्य हा गान प्रिय आहे. आणि हें सारखालित्य जेव्हां हृदयंगम होतें तेव्हां मनुष्य सहाजिकच अगदीं लुब्ध होऊन जातो. असा प्रकार गेल्या दोन चार दिवसांत येथें दृष्टीस पडला रा. रा. माधवराव मोरेश्वर काळे ग्वाल्हेरकर गवयी हे येथें आले असून त्यांनीं आपल्या उत्कृष्ट गायनानें श्रोतृजन अगदीं तल्लीन व गरिगार करून सोडला. रा. बाळासाहेब दफतरदार हे ग्वाल्हेर सरकारच्या पदरीं नामांकित गवयी आहेत आणि ग्वाल्हेरीकडे खरी गायनकला आढळते असें जें लोक बोलतात तिचा प्रत्यक्ष अनुभव आह्मांस त्यांच्या भेटीमुळें साहजिक आला. गायन कलेंत हे मोठे प्रोफेसर आहेत व यांचा हा गायनाचा गुण फार अप्रतिम आहे. त्यांच्या सुराची पृथ्वी इतकी उंच चढते कीं, त्याच्यात्या गायनाच्या मेघनादानें सर्व सभागृह अगदीं दुमदुमून जातें. यांचे आलाप, तान, व स्वर संवाद हे फार मोहक आहेत. आणि यांचा आवाज इतका कमावलेला आहे कीं, सप्तहि सूर यांच्या जिव्हाग्रीं अगदीं खेळत आहेत असें वाटतें. शास्त्रीय गाणें लोकसमुहाला फारसें प्रिय वाटत नाहीं कारण त्या गाण्याचें रहस्य कळण्या इतकी श्रोत्यांची गतीच नसते. परंतु रा. बाळसाहेब गुरुजी यांचें गाणें शास्त्रीय पद्धतीचें असूनहि लोकांना तें फार आवडलें राग गाण्याची त्यांची अशी शैली आहे कीं ते प्रत्येक सूर अगदीं स्पष्ट व विशद करून दाखवितात. यांच्या स्वरांचे आरोह व अवरोह हे गायनकलेंत अनभिज्ञ मनुष्यासहि फार गोड वाटतात आणि ज्यांना राग रागिणींचें ज्ञान आहे ते तर यांच्या गाण्यानें

एकसारखे डुलत रहातात. यांचें कंठमाधुर्य कदाचित कमी वाटेल पण स्वर शास्त्राचा पूर्ण विकास यांच्या गायनांत चांगला दृष्टीस पडतो.

गायनलिपी

गायनाचे स्वर लिहून काढण्याची इंग्रजी पद्धत आहे. ह्या पद्धतीच्या अनुरोधानें देशी गायनहि लिहिण्याची कला हल्लीं प्रचारांत येत चालली आहे. प्रसिद्ध मौलाबक्ष गवयी यांनीं अशा प्रकारची एक लेखनपद्धति काढलेली आहे आणि त्या पद्धतींतील स्वर-चिन्हांनीं साधारण गायनाचे प्रकार लिहून दाखवितां येतात असें तज्ज्ञ लोक सांगतात. या गायनलिपीविषयीं प्रो. बाळासाहेब गुरुजी यांचा असा अभिप्राय पडतो कीं, ही लेखनकला कांहीं नवीन नाहीं. तिचा आढळ आपल्या वेदग्रंथांतूनहि होतो. हल्लींची नवीन पद्धती फार अपुरी आहे आणि त्यामध्यें गाण्याच्या सर्व गोष्टी बरोबर उतरल्या जात नाहींत. आपल्या ह्मणण्याच्या प्रत्यंतरा दाखल त्यांनीं स्वतां जवळील सामवेदाच्या हस्तलिखित ग्रंथाची एक प्रत दाखविली व त्यांतील जुन्या गायनलिपीची पद्धती सांगितली. त्यांच्या मतें ही लिपी इतकी पूर्णतेची आहे कीं गायन हें जितकें लिहून दाखविणें शक्य आहे तितकें कार्य या लिपीनें करितां येतें. इंग्रजी गायनकला ही देशी गायनकले इतकी पूर्णतेस पोहोंचलेली नाहीं आणि तिच्यामध्यें आलाप, तान, कंप इत्यादि गायनाच्या प्रसादांचा समावेश नाहीं असें ह्मणतात. तेव्हां इंग्रजी गायनाची लेखनकला मूळ या गायनाच्या स्वरूपाप्रमाणें बहुतेक साधीच असली पाहिजे. आमच्या मतें आपली देशी गायनलिपी जरी जुनाट वेदकाळापासून चालत आलेली आहे तरी तिची माहिती फारच थोड्यास असते अगोदर गायनकलेंत प्राविण्य संपादण्याच्या शाळाच फार थोड्या आहेत. मूळ अशा शाळा-गृहांचाच अभाव असल्यामुळें गायनाचे खरे गंधर्वहि फार क्वचित आढळतात. अर्थात गायनकलेची स्थिती जर अशी निराश्रित आहे तर त्या गायनाच्या लेखनाची जुनी कला अगदींच लोपली जाणार हें उघड आहे. ही गायनलिपी उर्जित दशेस आणण्याचें कार्य मोठ्या राजेरजवाड्यांच्या हातूनच होणारें आहे. असल्या गोष्टी राजाश्रयानेंच चालणाऱ्या असतात आणि त्यांच्याच पदरीं चांगले विद्वान गायननिपुण गवयी आढळतात अर्थात हीच संस्थानिक मंडळी आपली जुनी गायनलिपी चांगली प्रचारांत आणूं शकतील.

व्याख्यानमाला

आकोल्यास ह्या वर्षी कालांत दरसाल एक व्याख्यानमाला होत असते. आणि यंदा तिचा प्रारंभ रा. रा. विष्णु मोरेश्वर महाजनी यांनीं काल सायंकाळीं आपल्या पहिल्या व्याख्यानानें केला. या मालेचे संस्थापकत्व रा. आण्णा साहेबांकडे आहे व त्यांच्याच दृढ प्रयत्नामुळें ही माला आजपर्यंत चालत आली आहे. ही माला चालविण्या संबंधानें त्यांस फार श्रम घ्यावे लागतात. कोणी होतकरूं असा वक्ता दृष्टीस पडला कीं ते त्याला गांठून बोलावयास लावतात. व स्वतां प्रत्येक व्याख्यानास हजर राहून आपल्या मनोहर संभाषणाचा व उदात्त विचारांचा लोकांना चांगला फायदा देतात. यांनीं या माळे संबंधीं नवीन नवीन मंडळींत इतकी चांगली आस्था उत्पन्न केली आहे कीं पुष्कळशा चांगल्या चांगल्या विद्वानांचीं भाषणें आपणांस ऐकण्यास मिळतील. यंदाच्या मालेंत उमरावती, नागपूर, धुळें व कदाचित पुणें येथून मुद्दाम येणाऱ्या विद्वानांचीं व्याख्यानें होतील असा रंग दिसतो. आजकाल येथें युनिव्हर्सिटीवाली मंडळी पुष्कळशी आहे पण ती मंडळी व तिच्य वर्क्षेत फिरणारी इतर मंडळी ही इतकी तमोवृत्ती, जड व अचेतन आहे कीं त्यांना जबरदस्त चालन शक्ती मिळाली नाहीं तर श्रोतृमंडळींच्या अभावाविषयाची वक्त्यांची नेहमींची कुरकुर यंदाहि नाहींशी होणार नाहीं. आणि ह्मणूनच यंदा वक्त्याप्रमाणें श्रोतृमंडळीहि गोळा करण्याची खटपट विशेष दक्षतेनें चालविलेली दिसते. आमच्या मतें व्याख्याता चांगला बोलका असला व व्याख्यानाचा विषय सहज समजण्य सारखा सोपा असला तर आपोआपच श्रोतृजन पुष्कळ मिळतो. कस्तुरीचा आमोद लोकांस आकर्षून घेत असतो तद्वत चांगलें वक्तृत्व आपोआपच लोक समूह गोळा करितें. व्याख्याते निवडण्याच्या कामांतच विशेष कसोशी झाली पाहिजे. व्याख्यानमालेचे व्यवस्थापक हे दुकानदाराप्रमाणें असतात. त्यांनीं व्यापारी धोरण ठेविलें पाहिजे. श्रोतृमंडळी हे त्यांचे गिऱ्हाईक होत. तेव्हां या गिऱ्हाइकांच्या दृष्टीनें चांगलीं मोलाचीं व्याख्यानें झालीं पाहिजेत व हीं मोलवान् व्याख्यानें देखील गिऱ्हाइकांच्या संपन्नतेच्या मर्यादेबाहेर नसावीत. ही गोष्ट जरी खरी आहे तथापि अलीकडे लोकांच्या अभिरुची संबंधांतहि आणखी एक वैगुण्य दृष्टीस पडतें साधारण करमणूक व थोडेंसें ज्ञान या पलीकडे लोकांची फारशी आवड नसते. लोकांना पुष्कळशी करमणूकच पाहिजे असते. हा त्यांचाहि फारसा दोष नाहीं. प्रापंचिक आपत्तीमुळें व दगदगीमुळें पुष्कळजण इतके थकेल भागले असतात कीं त्यांना ही व्याख्यानमाला करमणुकी साठींच पाहिजे असते. असो. प्रस्तुतच्या बिकट वाटेंतूनहि आकोल्याची व्याख्यानमाला जेवढी लोकप्रिय आहे तितकी इतरत्र क्वचितच आढळेल.

वऱ्हाडवृत्त

हवामान— या आठवड्यांत पाऊस बिलकूल नाहीं. पुष्कळ ठिकाणीं खरिपाचे पेरे पुरे होत आले आहेत व पाऊस न आल्यामुळें क्वचित् जागीं पेरण्या वेंदही झाल्या गेल्या आहेत. या उघाडीमुळें पेरण्या करण्यास चांगली सवड मिळाली तरी पण आतां लौकरच पाऊस पडेल तरच गोष्टी बहार होणार आहे पावसाचीं चिन्हें पूर्णपणें अनुकूल नसल्यामुळें एक एक दिवस जस जसा पाऊस लांबणीवर पडत आहे तसतें लोकांचे डोळे आकाशाकडे अधिकाधिक लागत आहेत. रोगराई मात्र कांहीं नाहीं व त्यामुळें सार्वजनिक आरोग्य चांगलें आहे.

काल सायंकाळीं येथील लायब्ररींत रा. रा. विष्णु मोरेश्वर महाजनी एम. ए. यांनीं 'हिंदुस्थानांतील भाषा' या विषयावर फारच उत्कृष्ठ व्याख्यान दिलें. विषयांचें प्रतिपादन पावणे दोन तासपर्यंत अगदीं शास्त्रीय व सुबोध रीतीनें चाललें होतें.

उमरावती येथील हायकोर्ट येत्या सप्तंबर पासून नागपुरास जाईल आणि रा. रा. स्टॅनियन साहेब ज्युडिशिअल कमिशनर हे आपली कचेरी तेथें भरवूं लागतील.

रा. रा. विश्वनाथ नारायण दांडेकर ए० अ० क० मलकापूर यांची नेमणूक पश्चिम वऱ्हाडासाठीं नवीन होणाऱ्या डिस्ट्रिक्ट जज्याच्या हुद्यावर आकोल्यास होणार आहे असें कळतें आमची ही बातमी खरी ठरेल तर सर्व जणांस मोठा आनंद होईल. रा. तात्या साहेब दांडेकर हे ए० अ० कमिशनरच्या वर्गांत पहिल्या प्रतीचेच फार जुने अधिकारी असून त्यांची न्याय पद्धत व स्वभावाचें सौजन्य ह्या दोन गोष्टीमुळें ते फार लोकप्रिय न्यायाधीश आहेत तेव्हां त्यांच्या सारख्या थोर गृहस्थास डिस्ट्रिक्ट जज्याचा योग्य मान मिळत आहे ही गोष्ट यथोचितच होय.

—रा. रा. ऑग्नेडी ए. अ. कमिशनर बडनेरा यांचें तेथील कोर्ट मोडल्या नंतर त्यांची नेमणूक खामगांवच्या स्मालकाज कोर्टावर होणार आहे. तसेंच रा. रा. बार साहेब कोर्ट इलिचपूर यांस उमरावतीस डिस्ट्रिक्ट जज्य चे जागीं नेमण्यांत येणार आहे असें बातमीचें वातावरण ध्वनित करितें.

आकोला बाजारभाव

हुंडी दर्शनी			१००॥=
सोनें २४।=		चांदी	७५
जवारी ४७॥		जवस	१०४
गहूं काठे ७१।		बनशी	९०
सरकी			६॥
तूप			१२ रु. मण
तेल			९८ रु. मण
रुई			६४

वर्तमानसार

उंची वाढविण्याची युक्ती व यंत्र— अशी सार्वत्रिक समजूत आहे कीं, मनुष्य एकदा अमुक एका वयापर्यंत वाढला, ह्मणजे मग त्याची उंची कांहीं अधिक होऊं शकत नाहीं; आणि याच समजुतीनें पोलिसांत गुन्हेगारांच्या उंच्या नमूद करून ठेवीत असतात; परंतु आतां उंचीवरून मनुष्य ओळखूं आलाच पाहिजे असें धरून चालतां यावयाचें नाहीं. कारण कांहीं युक्त्याप्रयुक्त्या आहेत त्या केल्या असतां अगदीं वाढ पूर्ण होऊन आपलें शरीर पक्कें जुनें खोड झालें तरी त्याची उंची वाढवितां येतें. एका गृहस्थानें इंग्लंडांत याबद्दल स्वतःच्या शरीरावर प्रयोग करून दाखविले. प्रथम त्याची उंची ५ फूट २ इंच होती व वजन १९० पौंड. नंतर बरेंच दिवसपर्यंत त्यानें कांहीं युक्त्या वगैरे करून आणि कांहीं प्रकारचे व्यायाम करून आपली उंची तर वाढवून दाखविली. तो पुनः माप घेण्यासाठीं आला तेव्हां ५ फूट ४ इंच भरला आणि त्याचें वजन १५० पौंड भरलें. ४० पौंडानीं तो कमी झाला. हें झालें कसें अशा शोध करितां असें समजलें कीं, त्यानें आपल्या सांध्याच्या तेथें हाडें जखडलेलीं असतात तीं सैल केलीं. अशा तऱ्हेनें हाडें एकमेकापासून दूर करून घेतलीं तर मधल्या जागेंत 'Cartilage' वाढून तो सांधा काम करूं शकतो. याप्रमाणें केल्यानें शराराची लांबी साहजिकपणेंच वाढते; आणि नुकसान मुळींच होत नाहीं. वर सांगितलेल्या गृहस्थानें पोलिसांत आपली चेहरेपट्टी व उंची दिली आणि पुढें मुद्दाम पोलिसानें पकडावें असें करून केवळ आपण त्या पाहिल्या गृहस्थाच्या उंची इतके उंच नाहीं या सबबीवर आपली सुटका करून घेतली. पोलीसास नाहीं ह्मणताच येईना.

माणसाची वाढ पूर्ण झाल्यावर उंची वाढविण्याचें एक यंत्रही निघालें आहे व त्याचें आतां पेटंटही मिळालें आहे. त्या यंत्रावर मनुष्यास निजवून घट्ट बांधावयाचें, डोकें व पाय तर एके ठिकाणीं पक्के बांधून ठेवावयाचे आणि मग एका स्क्रूच्या सहाय्यानें सर्व शरीर ताणलें जातें. या युक्तीनें वरील गृहस्थाच्या युक्तीपेक्षाही अधिक प्रमाणानें उंची वाढवितां येतें. रू०

मक्षिका ही फार नादलुब्ध असते. एखादा वीणा उघडा असला ह्मणजे त्याच्या तारेवर ती अशा हेलकावा घेते कीं जणोंनें हालविल्या प्रमाणेंच त्या तारेंतून मधुर ध्वनी निघतो. एक वेळ ध्वनी निघाला ह्मणजे मक्षिका वीण्याला सोडीत नाहीं, आणि त्याच्या भोंवतीं घिरट्या घालून वरचेवर पंचम तारेचे झणत्कार काढते. ही गोष्ट अनुभवण्या सारखी आहे.

अलीकडे एक चमत्कारीक वादनिघाला आहे कीं स्त्री उत्तम का पुरुष उत्तम जगाची परिणती उत्तमाकडे आहे, त्या अर्थी जो उत्तम असेल त्याच्यामध्यें दुसऱ्याचा परिणाम व्हावयाचा आहे. कित्येक असा सिद्धांत काढतात कीं स्त्री उत्तम आहे त्यामुळें कालान्तरानें सर्व पुरुष परिणामीं स्त्रिया बनतील.

रोग वळणारें तळें— ब्रह्मदेशचें पापा नांवाच्या टेकडीवरचें तळ्यांत स्नान केलें असतां कोणच्याही रोगाचा रोगी तात्काळ बरा होतो अशी हूल उठल्यामुळें ब्रह्मदेशचे हजारो भोळे लोक सध्यां पोपा टेकडीवर स्नानासाठीं चालले आहेत.

साधूचा अद्भुत चमत्कारः— बद्धारी येथें हिमालयांतून एक संन्याशी आला आहे त्याच्या अंगावर रस्त्यांतल्या मुलांनीं दगड फेकले असतां त्या दगडांची चांदीची व तांब्याची नाणीं आणि फुलें झाली असे एकानें मुंबईच्या एका गुजराथी पत्रास तारेनें कळविलें आहे.

कृपणाची देणगी— रुसोजप नी युद्ध सुरू होतांच एका म्हातारीनें जपानच्या लढाई फंडांत १५ हजार रुपये आणून भरिले ह्या बाईच्या नवऱ्यानें हे रुपये पै पै करून पोटाला चिमटा घेऊन जमविले होते. आणि त्यानें मरतेवेळीं हे रुपये आपल्या देशावर जर कधीं कांहीं संकट आलें तर संकट निवारणार्थ देशाला मदत म्हणून सरकारांत नेऊन भर असें आपल्या बायकोस सांगितलें होतें. हेंच खरे उदार लोक!

खऱ्या मधाची परीक्षा— मधाचा थेंब कागदावर टाकला असतां त्यांतील पाणी खालीं उतरत नाहीं व कागद भिजत नाहीं. जिभेवर घालून पाहिला असतां ज्या झाडांच्या फुलांतील रसापासून तो होतो त्या झाडाच्या पानांच्या रुचीसारखी जिभेस रुचि येते. उदाहरणार्थ—बाभळीच्या बनांतील मोहोळाचा मध असेल तर बाभळीच्या पानप्रमाणें जिभेस मागाहून रुचि येतें; निवडुंगावरील असेल तर निवडुंगाच्या बोंडांतील रसाप्रमाणें रुचि येतें.

ग्यॅसच्या योगानें उंदीर मारणें— कांहीं दिवसांपूर्वी लंडनच्या गोदीमध्यें हा प्रयोग करून पाहण्यांत आला होता व तो सिद्धीसही गेला आहे. ज्या जहाजावर उंदीर झाले असतील त्यावर सल्फर डाय ऑक्साईड नांवाचा ग्यॅस भरावयाचा. त्यां योगानें उंदीर आपलीं बिळें सोडून बाहेर येतात बाहेर आले म्हणजे श्वासोच्छ्वासाच्या योगानें तो ग्यॅस त्यांच्या पोटांत जातो, म्हणजे मग कांहीं वेळानें ते गुदमरूं लागतात व मग मरतात. गुरखा नांवाच्या बोटीवर ह्या ग्यॅसच्या योगानें अगदीं थोड्या वेळांत शेकडों उंदीर मारण्यांत आले.

चमत्कारिक कायदा— ग्रीस देशांत एक चमत्कारिक कायदा आहे कीं, कोणाला जर फांशीची शिक्षा झाली असेल तर ती दोन वर्षेपर्यंत अमलांत आणावयाची नाहीं.

सवाई सॅन्डो— राममूर्ती नावाच्या एका मल्लाने नुकताच एक विलक्षण खेळ करून दाखविला अडतीसशें. (३८००) पौंड वजनाचा एक दगड राममूर्तीनें आपल्या उघड्या छातीवर ठेवून चार ग ड्यास वरून घण मारण्यास सांगितले. बारा माणसें आंत बसलेली एक भरलेली धमणी गाडी राममूर्तीच्या उरावरून नेण्यांत आली.

WANTED

—:0:—

A Bill—Collector in the Municipal Office Akot, on Rs. 15 per mensem, on probation for six months. Preference will be given to a candidate who has passed the Matriculation Examination. Failed candidates May apply to the under-signed.

D. M. HINGWE
Hon. Secretary
Municipality Akot.

दि. क्लास २१ किरकोळ दि. मु. नं. ३/५

विद्यमान डेप्युटी कमिशनर साहेब बहादुर जिल्हा आकोला यांचे कोर्टांत—

सर्वत्र लोकांस कळविण्यांत येतें कीं, कल्याणसिंग वल्लद पेमासिंग रजपूत राहणार मंगळवारा आकोला याची वऱ्हाडांत जिंदगीची यादी सोबत दिली आहे. त्याबद्दलचे प्रेविट सरटिफिकीट मिळण्याकरितां पारा बाई जवजे पेमासिंग रजपूत राहणार आकोला हिला मयतानें ता. २०–३–०५ इ. रोजीं मृत्युपत्रक करून दिल्या वरून तिने आमचेकडेस अर्ज दिला आहे, तो किरकोळ दिवाणी मुकदमा नंबर ३/५ चा फैल होऊन त्याची चौकशीची ता. ३१–७–०५ इ. रोजीं नेमिली आहे. तरी सदर्हू कल्याणसिंग वल्लद पेमासिंग रजपूत याचे सोबत असलेल्या यादींत नमूद केलेल्या जिंदगीवर ज्या ज्या लोकांचा हक्क संबंध असेल त्यांनीं आपले हक्क संबंध दाखविण्याकरितां सदर्हू ता. ३१–७–०५ इ. रोजीं दिवसा १० वाजतां आमचे कचेरींत आकोला येथें हजर होऊन हक्क दाखवावेत. तसें न केल्यास त्यापुढें कोणाची कोणत्याहि प्रकारची तक्रार ऐकली जाणार नाहीं कळावें ता. ४।७।०५ इ.

सही
Rustomji Faridoonji
डेप्युटी कमिशनर
जिल्हा आकोला.

स्थावर मालाची यादी

किंमत

१००० मौजे हिंगणे प. ता. व जि. आकोला सर्वे नं. ३८ एकर २१८३४ आकार रुपये ४२ खातें माझे नावें असून सालीम नंबर

१०० मौजे सोमठाणे व टखेड प. ता. व जि. आकोला येथील शेत सर्वे नंबर ५४ पैकीं एकर ६८३१ आकार रुपये १९ याचे खातें मनुसिंग याचे नावें असून यांत माझा एकतृतीयांश हिस्सा.

९०० मौजे हिंगणे प. ता. जि. आकोला शेत सर्वे नं. अकार रु. यांतील निम्मे हिसा याचा हक्क ८ वर्षांचा राहिला आहे तो. अंदाज किंमत लिहिली आहे.

स्थावर माल घरें

३०० कजबे आकोला मंगळवारा प. ता. जि. आकोला राहते घर १ कवेलुचे ३ आड्याचे याचे समोर खुले मैदान व याच घराचे पश्चिम भागास कवेलुचे घर १ आडे ३ याचे लगत दक्षीण भागास कोठडी १ व याचे पुढें बैठक १ लोडनाटी याचे १ घर पु० प० हात द० उ० हात चतुःसिमा, पूर्वेस बाळाराम धोबी यांचें घर, पश्चिमेस दिषा मारायण पांडे यांचें घर द० सरकारी पडीत जागा उ० विठोबा नाझर याचे घर सदर्हू चतुःसिमेंतील जागा इमल्यासुद्धा आंगण खुले जागे समेत सालीम

८०० जवारीची किंमत मौजे हिंगणे प. ता. व जि. आकोला

१०० घर कवेलुचे आडे ३ याची पु० प० हात द० उ० हात चतुःसिमा पू० रस्ता प० मळा द० किसनसिंगचें घर, उ० गणू सुतार यांचें घर, यच मवा नांत पूर्व बाजूस पेव १ जवारी खंडी १० भरलेली आहे व पश्चिम बाजूस पेव १ यांत जवारी खंडी १० आहे या पेवासुद्धा सदर्हू घर इमल्या समेत दगड माती सुद्धां

२९००

जंगम मालाची यादी

२०५ बैलाची जोडी १ रंगी बेरंगी रु. (७१) गाई ३ रंगी बेरंगी रु. ३० म्हशी २ रु. १०० एकूण २०५

१६० तानासिंग वल्लद गोपाळसिंग याचे वाड्यांत पेव आहे त्यांत माझी ४ खंड्या जवारी आहे.

९० तानासिंग वल्लद मोतीराम राहणार हिंगणे याचे पेवांत २ खंडी पांच मण माझी जवारी आहे.

६२९ लोकांकडून येणे असलेले कर्ज

३०० झामसिंग वल्लद बाबूसिंग राहणार हात ता. बाळापूर याजकडेस माझे घेणे आहेत.

१०० गोपाळसिंग वल्लद मुकराम राहणार माळेगांव ता. मलकापूर याजकडेस माझे घेणे आहेत.

१०० मोतीराम वल्लद गुमानसिंग राहणार हिंगणे याजकडेस माझे रु. घेणे आहेत.

१२९ अमरसिंग वल्लद मोतीसिंग राहणार आकोला याजकडे माझे घेणे आहेत.

९९२ अंगावरील चांदी सोन्याचे दागिने

१० सरी चांदीची वजन तोळे

३० दंडवळ्या जोड १ व. तो. ४०

२२ दंडवळ्या जोड १ व. तो. ३०

३२४ सोन्याचे कडे १ व. तोळे १३॥

७५ तोड्याचा जोड व. तोळे १०१॥

२२ पायातील कडे वजन तोळे ३०

९ पाटल्या हातातील चांदीच्या वजन तोळे १२

६० सोन्याच्या मुद्या २ एक व. तो. दीड व दुसरी वजन तोळा एक

९९२

१६३२

४१३२ एकुण रुपये एके चाळीसशें बत्तीस

नोटीस

किरकोळ दिवाणी क्लास नंबर १८
मिसल नंबर ६/५

विद्यमान डिस्ट्रिक्ट जज्ज साहेब बहादूर जिल्हा आकोला याचे कोर्टांत—

अर्जदार— संपतराव वल्लद तानकाजी पाटील राहणार रवंदळ ता. आकोट.

अज्ञान—जनी मर्द शंकर पाटील राहणार रवंदळ ता. आकोट.

या नोटिशीनें सर्वत्र लोकांस जाहीर करण्यांत येतें कीं, जनी मर्द शंकर पाटील राहणार रवंदळ इचे स्वतःचे व तिच्या ९४२१०१४ रुपयांच्या जिंदगीचे अज्ञा देन्हींचे पालन कर्ता नेमण्या बद्दल अर्जदार यानें या कोर्टांत अर्ज दिल्या वरून त्याची चौकशीची ता. ८।८।०५ इ. नेमिली आहे तरी सदर्हू अज्ञानाचे वें व्हावे अशी ज्यांची इच्छा असेल त्यांनी वरील तारखेस ज्यांस पालन कर्ता नेमणें इष्ट असेल त्यांस घेऊन यावें व अर्जदार यास त्याचे अर्जाप्रमाणें पालन कर्ता नेमिल्यास कोणाची कांहीं हरकत असल्यास त्यांनीं आमचे समोर हजर रहावे.

आज ता. ८।७।०५ इ रोजीं आमचे सहीनिशीं व कोर्टाचे शिक्कानिशीं दिली असे.

सही
Rustomji Faridoonji
डिस्ट्रिक्ट जज्ज आकोला

नोटिस

नोटीस बेशमी लक्ष्मी मर्द किसन कोळी टेकाळे राहाणार म्हातोडी ता० आकोलें यांसः—

खालीं सही करणार मैनाई मर्द जयराम मान्कर कोळी राहाणार म्हातोडी तालुके आकोलें इजकडून नोटीस देण्यांत येते कीं मी तुझी सख्खी वडील मुलगी आहे. माझे शिवाय तुजला आणखी दोन मुली आहेत. तुजला पुत्र नसल्यामुळें माझा बापानें म्हणजे तुझे नवऱ्यानें मजला म्हातोडी येथें काळाचे साला पासून ठेविलें आहे व मजला सांगितलें होतें कीं तूं माझे जवळ राहा व माझी सर्व जिंदगी तूं घे असें सांगितल्या वरून मी माझें गांव सोडून मुला बाळा सुद्धां आज पावेतों तुझे येथेंच राहात आहे असें असून अलीकडेस सर्व जिंदगी माझी धाकटी बहिण रेणुका इजला देण्याचा तुझा इरादा दिसतो करितां तुजला नोटिशीनें कळविण्यांत येते कीं तूं शेताबद्दल अगर घराबद्दल वगैरे रेणुका अगर दुसरे कोणी याजला कोणतेही प्रकारे लेखी करून दिल्यास तो या नोटिशीचें आधारें रद्द असे कळावें. ता० ८ माहे जुलै सन १९०५ इ०

दस्तुर त्रिंबक बळवंत चि० रा० अकोला.

सही
मैनाई मर्द जैराम निशाणी चांगडी हातची असे.

जाहिरात

सुमाम लोकांस कळविण्यात येतें कीं,

आमचा विडीचा व्यापार पुष्कळ वर्षांपासून चालू आहे, परंतु आमच्या व्यापारास कमीपणा आणण्याकरितां व माल लोकांस नापसंत होण्याकरितां कांहीं दुष्ट बुद्धीच्या लोकांनीं बऱ्याच खटाटी केल्या त्यापैकीं धनापाई बेचरदास मुक्काम मलकापूर प्रांत वऱ्हाड यानीं आमच्या नांवाची खोटी छेवलें लोकांच्या मालावर लावून आमचे नांवानें माल विक्री करून बरेच दिवस आपला उदर निर्वाह केला. परंतु आह्मी त्यास सुमारें सोळा महिन्यापूर्वीं मलकापूर येथें धरून त्याजवर सदर कृत्याबद्दल फौजदारी खटला केला. या कामांत त्यास कैद व दंड या प्रमाणें शिक्षा झाली असून त्याच इसमानें पुन्हां तसेंच खोटें काम गेल्या कार्तीक महिन्यापासून सुरू करून माल विक्री करितां होता. करितां त्यास पुन्हां आह्मी मलकापूर येथें पकडून त्याजवर फौजदारी खटला केला त्यांत त्यास तारीख २८ माहे जून सन १९०४ इ० रोजीं सहा महिने सक्तमजुरी व ५०० रुपये दंड याप्रमाणें शिक्षा झाली तरी अशीं खोटीं कामें करून मालविक्री करणारांनीं व आमच्या नांवाचा खोटा माल घेणारांनीं सावध व्हावें. तरी आमचे नांवाचा माल घेणारे ठोक व्यापारी लोक यानीं व किरकोळ वगैरे इसम यानीं सदर ट्रेडमार्क रजिस्टर नंबर व आमचे नांव पाहून माल घेत जाणें.

सही—बाळाराम पुलया द० खु०

सही— गुंडाप्पा नसाप्पा दस्तुर

येलप्पा नरसाप्पा

शुक्रवारपेठ कामाठ पुरा,—पुणें सिटी

जाहिरात.

लक्ष लावून एक वेळ वाचा ! वाचा !!

एम. एम् ॲन्ड सन्स

फोटोग्राफर रबर स्टांप मेकर बॉन्ड पेपर आणि स्टेशनरी मर्चंट आकोला [वऱ्हाड]

आज पर्यंत कोणत्याही कंपनींनी इमीटेशन रासकोप अथवा या नांवाचे घड्याळ किमतींत विकली नसेल ती आह्मी रुपये ६ मध्यें ग्यारंटी वर्षे ५ ची देतो आहे. तर त्वरा करावी आणि घड्याळाबरोबर चाप, मसाला, पेटी आणि याचे बरोबर घड्याळें घेणाराचे नावाचे रबरी पेनोनसील स्टांप तयार करून पाठवूं आणि तीन घड्याळें घेणारास व्ही. पी. खर्च माफ व एक डझन घेणारास एक घड्याळ बक्षिस देऊं हे घड्याळ एक वेळ घेतले तर पुनः १० वर्षे पर्यंत घ्यावयास नको आणि दुसरे हर एक जातीचें घड्याळ किंवा हर एक जातीचें स्टेशनरी सामान वाजवी दराने व सचोटीनें खात्री करून पाठवूं. या शिवाय रबरी छप्पे नांवाचें दर एक जातीचें करून देऊं. आणि रबर स्टांपाच्या नमुन्याकरितां अर्ध्या आण्याचे तिकीट पाठवावे ह्मणजे नमुना फुकट पाठवूं. आणि फोटो काढून घ्यावयाची इच्छा असेल त्यांनीं येथें यावें. नाहीं पेक्षां आह्मास बोलवावें. ह्मणजे आह्मी येऊं. आणि २५ रुपया पेक्षा जास्त माल घेणारास दर रुपयास ०॥ अर्धा आण्या प्रमाणें कमिशन देऊं. आणि या शिवाय कांहीं विचारणें असेल तर पत्र व्यवहार करावें ह्मणजे उत्तर देऊं. नाहींपेक्षां समक्ष येऊन भेटावें ह्मणजे समजेल. आणि कोणास फोटोग्राफी वर रबरस्टांप शिकणें असेल त्यानीं यावें. शिकविण्या बद्दल फी रुपये १० पडेल. रबरस्टांप करितां हर एक गांवास एजंट पाहिजेत. कमिशन भरपूर मिळेल या सर्व कामाची व सामानाचा मागणी करावी ह्मणजे खात्री होईल.

एम. एम्. ॲन्ड सन्स आकोला

जाहिरात
स्टोअर सप्लायर्स

आह्मी मिरच्या, जिनिंग फॅक्टरी, म्युनिसिपालिटी, वाटरवर्क्स, इंजिनिअर्स इरिगेशन लोकल बोर्डस् वगैरे लागणारे व मुंबईतील इतर सर्व प्रकारचें सामान फारच माफक दरानें पुरवितों.

धी ग्लोब स्टोअर्स कंपनी.

जनरल मरचन्टस्

काळबा देवी रोड

मुंबई.

मुंबई बॅंकची सेव्हिंग्स बॅंक

या बॅंकेत खाली लिहिल्या अटीवर ठेवी ठेवितां येतात.

कोणत्याही वर्षीचें १ ली जानेवारी आणि ३१ डिसेंबर यांच्या दरम्यान एक हजार रुपया पर्यंत पैसा ठेवितां येईल.

ठेवी दोन अथवा अधिक इसमांच्या नावावर ठेवितां येतील. आणि तो पैसा त्या पैकीं एकास अथवा जास्त इसमास अगर त्यापैकीं मरताचे मागें राहील त्यास काढतां येईल.

व्याज दरसाल दर शेंकडा ३ तीन रुपये या प्रमाणें दिलें जाईल. व्याजाची आकारणी प्रत्येक महिन्याची जी कमीत कमी शिल्लक असेल तिजवर केली जाईल. मात्र पांच हजारावरील शिल्लक रकमेस व्याज नाहीं.

नियमांच्या प्रती बॅंकेत अर्ज केला असतां मिळतील.

मुंबई तारीख आकोला ३।७।०५ { J. Kininburgh एजंट

संत रा. सा. मल्हापाअण्णा बारद, सोलापूर—यांनीं अनुभव घेऊन पसंत केलेल्या

वझेकृत कफनाशक गोळया.

लहान मुलांस कफ दाटून श्वास लागतो, खोकला येतो, कफ थुंकतां येत नाहीं, दूध किंवा अन्न खावेनासें होऊन मुलें वाळ पडतात, ज्याला—

पोटांतलें, डबा, सुखी,

असें ह्मणतात; त्यांवर मुळीच इजा न होतां खातरीनें

दोन तासांत गुण देणाऱ्या

अनेक डॉक्तर, वैद्य यांच्या वीस वर्षांच्या अनुभवानें आबालवृद्धादि सर्वांस सारख्या उपयोगी ठरलेल्या.

अनुपान कागदासह
५ गोळ्यांचे बुधास !- रु.
२५ „ „ १ रु.
१०० „ „ ३ रु.

सोलीनें अ. व्ही. पे. पार्सलनें मिळतील. ग्राहकांना पत्ता पोष्टाचे नांवासह सुवाच्य असावा. व्यापाऱ्यांस कमिशन मिळतें त्याचा ठराव समक्ष अगर पत्रद्वारें करावा.

मालक—वि. शि. वझे, सावंतवाडी.

कापडाचें दुकान
(एक भाव व माफक दर)

आमच्या दुकानीं सर्व प्रकारचा रेशमी व सुती माल विक्रीस आहे. आमच्या कापडाचे भाव फारच थोडा नफा घेऊन आकारलेले आहेत. बाहेर गांवीं व्हाल्यु-पेबलनें माल पाठविण्याची सोय केली आहे. एकवेळ आमच्या दुकानचा माल पडताळून दुकानाच्या सचोटीचा अनुभव अवश्य घ्यावा.

शा० नागसी भाई लध्धा
ठिकाणा— कॉटन मार्केट समोर
कच्छी बाजार, आकोला.

कापडाचें दुकान

किंमत रोख किंमत रोख

आमच्या दुकानीं सर्व प्रकारचा रेशमी सुती माल विक्रीस तयार आहे. व्यापारी लोकांकरितां खालीं लिहिल्या प्रमाणें नफा ठेविला आहे.

मुंबईचे मालास अर्धा आणा
देशावरील मालास एक आणा

एकदां आमच्या दुकानचा माल घेऊन अनुभव घ्यावा ह्मणजे सचोटीची खात्री होईल.

शा० हरगोविंददास विठ्ठलदास
ठिकाणाः— ग्रेन मार्केट समोर हाशम शेटच्या तीन मजली मकानांत आकोला
(ताजनापेठ)

इकडे लक्ष द्या !
सय्यद बहुदीन यांचें
बुक बाईंडिंगचें दुकान.
[आकोला अगरवेस.]

आमचे दुकानी खालीं लिहिल्याप्रमाणें हरएक प्रकारचे बुकबाईंडींगचें काम मुंबई, कलकत्ता, अलहाबाद, मद्रास येथील नमुन्या प्रमाणें तयार केलें जातील.

बुक बाईंडिंगचे दर

अर्ध्या कापडाचे बायंडिंग २ ते ८ आणे पावेतो.

सबंध कापडाची बायंडिंग आठ आण्या पासून एक रुपया पर्यंत

चांमड्याचे बायंडिंग—एक रुपया पासून अडीच रुपया पर्यंत.

फाइल बोर्ड— ४॥ रु. डझन. आमचे येथें तयार मिळतील.

सदरहू कामें उत्तम प्रकारचीं केलीं जातील.

पत्ता—सय्यद बहुदीन बुकबाईंडर आकोला अगरवेस

जाहिरात

अगत्य वाचा ! अगत्य वाचा !

वैद्यराज पी. सी. जोगळेकर यांचा दवाखाना

आमच्या दवाखान्यांत हरएक प्रकारची इंग्रजी, प्राउ व पेटंट औषधें व ती औषधें तयार करण्याकरितां लागणारे सामान हे सर्व माफक दरानें विकत मिळण्याची अगदी उत्तम सोय केली आहे. तसेंच येथें कोणत्याही रोगाचा चांगले प्रकारें नाडी परीक्षा करून त्या रोगावर औषध योजना उत्तम रितीनें केली जाते. बाहेर गांवचे लोकांनीं प्रकृतीचें मान बरोबर खुलासेवार लिहून कळविल्यास त्यावरून आह्मी त्यांना चांगली खात्रीची औषधी व्ही. पी. नें पाठवूं. रोग तपासणे बद्दल एक रुपया फी पाठवावी. आमचे येथें खालीं लिहिलेल्या रोगावर आगदी रामबाण औषधें आहेत. एक वेळ अनुभव घेऊन पहावा.

रोगांची नांवें

तापावर, पांथरीवर, पोटदुखीवर, ओकारीवर, उदरावर, गर्मीवर, जुलाब बंद होण्यास, कपाळदुखीवर, परम्यावर.

वरील रोग कितीही जुनाट व कोणत्याही कारणानें झाले असोत फक्त सात दिवसांत चांगला आराम वाटेल. ज्यास्त हकीगत प्रत्यक्ष भेटीस कळवूं.

पी. सी. जोगळेकर
वैद्यराज
आकोला.

☞ हें पत्र आकोले येथें केळकरवाडी जवळ रंगराव बाळाजी फडके यांचे वऱ्हाडसमाचार छापखान्यांत नारायण रंगराव फडके यांनीं छापून प्रसिद्ध केलें.

जाहिरात

सुमाम लोकांस कळविण्यांत येतें कीं, आमचा बिडीचा व्यापार पुष्कळ वर्षांपासून चालू आहे, परंतु आमच्या व्यापारास कमीपणा आणण्याकरितां व माल लोकांस नापसंत होण्याकरितां कांहीं दुष्ट बुद्धीच्या लोकांनीं बऱ्याच खटपटी केल्या त्यापैकीं शिनापाई वेंकरदास मुक्काम मलकापूर प्रांत वऱ्हाड यांनीं आमच्या नांवाची खोटी छेवलें खोट्या मालावर लावून आमचे नांवानें माल विक्री करून बरेच दिवस आपला उदर निर्वाह केला. परंतु आम्ही त्यास सुमारें सोळा महिन्यापूर्वीं मलकापूर येथें धरून त्याजवर सदर कृत्याबद्दल फौजदारी खटला केला. या कामांत त्यास कैद व दंड या प्रमाणें शिक्षा झाली असून त्याच इसमानें पुन्हां तसेंच खोटें काम गेल्या कार्तीक महिन्यापासून सुरू करून माल विक्री करितां होता. करितां त्यास पुन्हां आम्ही मलकापूर येथें पकडून त्याजवर फौजदारी खटला केला त्यांत त्यास तारीख २८ माहे जून सन १९०४ इ० रोजीं सहा महिने सक्तमजुरी व ५०० रुपये दंड याप्रमाणें शिक्षा झाली तरी अशीं खोटीं कामें करून माल विक्री करणारांनीं व आमच्या नांवाचा खोटा माल घेणारांनीं सावध व्हावें. तरी आमचे नांवाचा माल घेणारे ठोक व्यापारी लोक यांनीं व किरकोळ घेणारे इसम यांनीं सदर ट्रेडमार्क रजिस्टर नंबर व आमचे नांव पाहून माल घेत जाणें.

सही—चाळाराम पुलया द० खु०

सही— गुंडाप्पा नसाप्पा दस्तुर

येलप्पा नरसाप्पा

शुक्रवारपेठ कामाट पुरा,—पुणें सिटी

जाहिरात.

लक्ष लावून एक वेळ वाचा ! वाचा !!

एम्. एम् ॲन्ड सन्स

फोटोग्राफर रबर स्टांप मेकर बॉन्ड पेपर आणि स्टेशनरी मरचंट आकोला [वऱ्हाड]

आज पर्यंत कोणत्याही कंपनीनीं इमीटेशन रासकोप अथवा या नांवाचें घड्या किमतींत विकली नसेल ती आम्ही रुपये ९ मध्यें ग्यारंटी वर्षें ६ ची देतो आहे. तर त्वरा करावी आणि घड्याळाबरोबर साखळी, कमान, पेटी आणि याचे बरोबर घड्याळें घेणाराचे नावाचें रबरी पेनोपेनसील स्टांप तयार करून पाठवूं आणि तीन घड्याळें घेणारास व्ही. पी. खर्च माफ व एक डझन घेणारास एक घड्याळ बक्षिस देऊं हे घड्याळ एक वेळ घेतलें तर पुनः १० वर्षें पर्यंत घ्यावयास नको आणि दुसरे हर एक जातीचें घड्याळ किंवा हर एक जातीचें स्टेशनरी सामान वाजवी दरानें व सचोटीनें खात्री लायक पटवूं. या शिवाय रबरी छापे नांवाचें हर एक जातीचें करून देऊं. आणि रबर स्टांपाच्या नमुन्याकरितां अर्ध्या आण्याचें टिकीट पाठवावें ह्मणजे नमूना फुकट पाठवूं. आणि फोटो काढून घ्यावयाची ईच्छा असेल त्यांनीं येथें यावें. नाहीं पेक्षां आम्हांस बोलवावें. ह्मणजे आम्ही येऊं. आणि २१ रुपया पेक्षा जास्त माल घेणारास दर रुपयास ८॥ अर्धा आण्या प्रमाणें कमिशन देऊं. आणि या शिवाय कांहीं विचारावयाचें असेल तर पत्र व्यवहार करावें ह्मणजे उत्तर देऊं. त्याहीपेक्षां समक्ष येऊन भेटावें ह्मणजे समजेल. आणि कोणास धंद्याकरितां फोटोग्राफी किंवा रबरस्टांप शिकणें असेल त्यांनीं यावें. शिकविण्या बद्दल फी रुपये १० पडेल. रबरस्टांप करितां हर एक गांवास एजंट पाहिजेत. कमिशन भरपूर मिळेल या सर्व कामाची व सामानाची मागणी करावी ह्मणजे खात्री होईल.

एम्. एम्. ॲन्ड सन्स आकोला

जाहिरात

स्टोअर सप्लायर्स

आह्मी मिरच्या, जिनिंग फॅक्टरी, म्युनिसिपालिटी, वाटरवर्क्स, इंजिनिअर्स इरिगेशन लोकल बोर्ड वगैरेंना लागणारे व मुंबईतील इतर सर्व प्रकारचें सामान फारच माफक दरानें पुरवितों.

धी ग्लोब स्टोअर्स कंपनी.

जनरल मरचन्टस्

काळबा देवी पोस्ट

मुंबई.

मुंबई बँकची सेव्हिंग्स बँक

या बँकेत खालीं लिहिल्या अटीवर ठेवी ठेवितां येतात.

कोणत्याही वर्षीचें १ ली जानेवारी आणि ३१ डिसेंबर यांच्या दरम्यान एक हजार रुपया पर्यंत पैसा ठेविता येईल.

ठेवी दोन अथवा अधिक इसमांच्या नावावर ठेवितां येतील. आणि तो पैसा त्या पैकीं एकास अथवा जास्त इसमास अगर त्यापैकीं मरणाचे मागें राहील त्यास काढतां येईल.

व्याज दरसाल दर शेंकडा ३ तीन रुपये या प्रमाणें दिलें जाईल. व्याजाची आकारणी दरएक महिन्याची जी कमीत कमी शिल्लक असेल तिजवर केली जाईल. मात्र पांच हजारावरील शिल्लक रकमेस व्याज नाहीं.

नियमांच्या प्रती बँकेंत अर्ज केला असतां मिळतील.

मुंबई बँक आकोला ३।७।०३ } J. Kininburgh एजंट

संत रा० सा० मल्लापाअण्णा वारद, सोलापूर—यांनीं अनुभव घेऊन पसंत केलेल्या

वझेकृत कफनाशक गोळ्या.

लहान मुलांस कफ दाटून श्वास लागतो, खोकला येतो, कफ थुंकतां येत नाहीं, दूध किंवा अन्न खावेनासें होऊन मुलें वाळ पडतात, ज्याला—

पोटांतलें, डबा, सुखी,

असें ह्मणतात; त्यांवर अगदीं इजा न होतां खातरीनें

दोन तासांत गुण देणाऱ्या

अनेक डॉक्तर, वैद्य यांच्या वीस वर्षांच्या अनुभवानें आबालवृद्धादि सर्वत्रांस सारख्या उपयोगी ठरलेल्या.

डॉ. वैद्य M.D. मुंबई यांनीं तपासून पसंत केल्या आहेत.

अनुपान कागदासह

५ गोळ्यांचे डबीस ।- रु.

२५ ,, ,, १ रु.

१०० ,, ,, ३ रु.

रोखीनें अ. व्ही. पे. पार्सलनें मिळतील. ग्राहकांना पत्ता पोष्टाचे नांवासह सुवाच्य असावा. व्यापाऱ्यांस कमिशन मिळेल त्याचा ठराव समक्ष अगर पत्रद्वारें करावा.

मालक—वि. शि. वझे, सावंतवाडी.

कापडाचें दुकान

(एक भाव व माफक दर)

आमच्या दुकानीं सर्व प्रकारचा रेशमी व सुती माल विक्रीस आहे. आमच्या कापडाचे भाव फारच थोडा नफा घेऊन आकारलेले आहेत. बाहेर गांवीं व्हाल्यु-पेबलनें माल पाठविण्याची सोय केली आहे. एकवेळ आमच्या दुकानचा माल पडताळून दुकानाच्या सचोटीचा अनुभव अवश्य घ्यावा.

शा० नागसी भाई लध्धा

ठिकाणा— कॉटन मार्केट समोर कच्छी बाजार, आकोला.

कापडाचें दुकान

किंमत रोख   किंमत रोख

आमच्या दुकानीं सर्व प्रकारचा रेशमी सुती माल विक्रीस तयार आहे. व्यापारी लोकांकरितां खालीं लिहिल्या प्रमाणें नफा ठेविला आहे.

मुंबईचे मालास   अर्धा आणा

देशावरील मालास   एक आणा

एकदां आमच्या दुकानचा माल घेऊन अनुभव घ्यावा ह्मणजे सचोटीची खात्री होईल.

शा० हरगोवनदास विठ्ठलदास

ठिकाणाः— ग्रेन मार्केट समोर हाशम शेटच्या तीन मजली मकानांत आकोला

(ताजनापेठ)

इकडे लक्ष द्या !

सय्यद बहुदीन यांचें

बुक बाईंडिंगचें दुकान.

[आकोला अगरवेस.]

आमचे दुकानी खालीं लिहिल्याप्रमाणें हरएक प्रकारचें बुकबाईंडींगचें काम मुंबई, कलकत्ता, अलहाबाद, मद्रास येथील नमुन्या प्रमाणें तयार केलें जातील.

बुक बाईंडिंगचे दर

अर्ध्या कापडाचे बायंडिंग २ ते ८ आणे पावेतो.

सबंध कापडाची बायंडिंग आठ आण्या पासून एक रुपया पर्यंत

चामड्याचे बायंडिंग—एक रुपया पासून अडीच रुपया पर्यंत.

फाइल बोर्ड— ४॥ रु. डजन. आमचे येथें तयार मिळतील.

सदरहू कामें उत्तम प्रकारचीं केलीं जातील

पत्ता—सय्यद बहुदीन बुकबांयडर

आकोला अगरवेस

जाहिरात

अगत्य वाचा !   अगत्य वाचा !

वैद्यराज पी. सी. जोगळेकर यांचा दवाखाना

आमच्या दवाखान्यांत हरएक प्रकारची इंग्रजी, देशी व पेटेंट औषधें व ती औषधे तयार करण्याकरितां लागणारे सामान हे सर्व माफक दरानें विकत मिळण्याची अगदी उत्तम सोय केली आहे. तसेंच येथें कोणत्याही रोगाची चांगले प्रकारें नाडी परीक्षा करून त्या रोगावर औषध योजना उत्तम रितीनें केली जाते. बाहेर गावचे लोकांनीं प्रकृतीचें मान बरोबर खुलासेवार लिहून कळविल्यास त्यावरून आम्ही त्यांना चांगली खात्रीची औषधी व्ही. पी. नें पाठवूं. रोग तपासणी बद्दल एक रुपया फी पाठवावी. आमचे येथें खालीं लिहिलेल्या रोगावर अगदी रामबाण औषधें आहेत. एक वेळ अनुभव घेऊन पहावा.

रोगांची नांवें

तापज्वर, पांथरीज्वर, पोटदुखीज्वर, ओकारीज्वर, उदरज्वर, गर्मीज्वर, जुलाब बंद होण्यास, कपाळदुखीज्वर, पण्ड्यावर.

वरील रोग कितीही जुनाट व कोणत्याही कारणानें झालेले असोत फक्त सात दिवसांत चांगला आराम वाटेल. ज्यास्त हकीगत पत्र पाठविल्यास कळवूं.

पी. सी. जोगळेकर

वैद्यराज

आकोला.

☞ हें पत्र आकोले येथें कैलासवासी बळवंतराव बाळाजी फडके यांचे वऱ्हाडसमाचार छापखान्यांत नारायण बळवंतराव फडके यांनीं छापून प्रसिद्ध केलें.

ॐ नमः श्रीगणेशाय.

आर्यवनौषधालय मुर्डी

व्हाईसराय व हिंदुस्थानचे गव्हर्नर जनरल यांजकडील आनररी असिस्टंट सर्जन यांनी अ० स० डाक्टर विश्राम रामजी घोले यांनी आमची औषधें वापरल्याने तपासून हल्लीं वर्तमानपत्रांतून ज्या कांहीं नव्या जुन्या जाहिराती प्रसिद्ध होत आहेत त्याहून आमची औषधें त्या त्या रोगांवर अत्यंत गुणकारी असल्याचें सर्टिफिकेट आम्हांसच दिलें आहे हें अवश्य लक्षांत ठेवावें.

आम्ही अत्यंत खात्रीच्या औषधांचा गुण शंभरांतून एक दोन रोग्यांस कदाचित् आला नाहीं तर पैसे परत देऊनही त्यांस आरोग्य थोडेंतरी आणखी एखादें औषध द्यावे लागल्यास तें फुकटही देऊं परंतु रोग्यास पूर्णपणें बरा करूं अशी प्रतिज्ञा आहे.

मदनामृत संजीवनी

धातुवर्धक, अत्यंत कामोत्तेजक, व पौष्टिक, विर्यस्तंभक.

रक्तशोधक, मनोत्साहकांतिवृद्धिवर्धक; सुवर्ण.

माक्षिक, मौक्तिक, कस्तुरी व अनेक

वनस्पती मिश्र अद्भुत गुटिका.

शरीरांतील मुख्य राजा जी धातु ती शुद्ध असेल तरच शरीर निरोगी राहून सर्व सौख्य प्राप्त होतें, ती दोषी असेल तर शरीरांत नानाप्रकारचे रोगही शत्रू उत्पन्न होऊन शारिरिक सौख्याचा खरा लाभ मुळींच होणार नाहीं करितां धातु शुद्ध व पुष्ट होण्यास या गुटिका प्रत्येक वर्षी पाहिजे त्या दिवसांत एकदां तरी अवश्य सेवन केल्यानें शरीर रोग रहित होऊन सौख्य प्राप्त होतें. हें अवश्य लक्षांत ठेवावें. यांच्या सेवनानें नपुंसकत्व स्वप्नजन्य व इतर धातुपात, उन्हाळे इंद्रिय शिथिलता, कडकी, गर्मी संबंधी पुरलेले विकार, मूत्रसंकोच, धातुचा पातळपणा, खियांची धुपणी, हातांतील रोग, हात, पाय, मूत्रमार्ग, व नेत्र यांचा दाह, क्षय पांडुरोग, मुलांची लर, जीर्णज्वर, अग्निमांद्य, मस्तकशूळ मुखपाकी, वातरोग, निद्रानाश पित्तविकार, नाळेतरोग, मधुमेह, जुनाट परमा मुष्टमैथुनानें आलेली कृशता, इत्यादि अनेक विकार खात्रीनें बरे होऊन शरीर निरोगी मजबुत व सतेज बनतें. पचनशक्ति व स्मरणशक्ति भरपूर वाढून धातु व रक्त यांची शुद्धि. वृद्धि, वीर्यस्तंभन व भरपूर कामोद्दिप्त होतें, व मनास उत्साह देतात. दुध व अन्नाची भरपूर पचूं लागते. त्यांत उपयुक्त वनस्पतींचें मिश्रण गुणकारक आहेत. करितां गुणाबद्दल असंख्य सर्टिफिकीटा मिळाल्या व नित्य मिळतात. पथ्य सेवनाची गरज मुळींच नतुन स्त्रिया, पुरुष, मुलें व यांस पाहिजे त्या दिवसांत घेण्यास अत्यंत उपयोगी आहेत. गुटिका रुपयाचे आंत मिळणार नाहींत एकदम ४ रुपयांच्यावर किंमतीचे घेणारांस टपालखर्च माफ आहे बार रुपयाचे आंत वेगळा टपालखर्च ५ आणे पडेल अनुपान खर्ड़ा सोबत किंवा व्हीं० पी० नें खालील पत्त्यावर मिळतील.

दरः– एकदम ३५ गो० १ रु०, ७५ गो० २ रु०, ११५ गो० ३ रु०, १६५ गो० ४ रु०, २७५ गो० ६ रु०, ५५० गो० १० रु०.

२ अपूर्व नेत्रांजन—यानें पडळ, रातांधळा, फुल, खुपऱ्या, बिंदु, काच, इत्यादि नेत्राचे सर्व विकार त्वरीत बरे होऊन दृष्टी तीव्र व थंडगार रहाते. या रोगांत हें अंजन खरें रामबाण आहे. १॥ तोळ्याच्या डबीस १ रु०

३ परमावर अपूर्व मिश्रण– कोणत्याही नवा जुना परमा, व तज्जन्य दाह, तिडीक मुत्राची लाली, संकोच, पुयस्त्राव, रक्तस्त्राव इ. विकार पथ्य नसतां सात दिवसांत जातात. तिडीक एका घटकेत जाते. असें रामबाण औषध कोठेंच मिळत नाहीं. बा० किं० १ रु० २॥ भार बाटलीस २ रु०

४ दंतवल्लवर्धक पूड–दंतसंबंधी सर्व विकार उत्तम बरे होतात. ड. ६ आणे.

५ विंचूचें विष— औषध लावितांच उतरतें. पुडी ३ तो० ८ आणे.

६ गजकर्ण– खरूज, नायटे वगैरे विकार ३ दिवसांत जातात. ड. ६ आणे.

७ सर्व हिंवज्वर–औषध घेतांच कसाही प्रकारचे ज्वर असले तरी तें औषध घेतांच जाऊन पुन्हां उलटत नाहींत. १२ पुड्या १ रु.

८ प्लेगवर रामबाण औषध–आजपर्यंत आमचे औषधानें हजारों लोक बरे झाले आहेत करितां प्लेग सुरू होतांच सर्वांनीं जरूर संग्रह करून तापावर गोळ्या, गांठीस मलम, व वात चढूं नये म्हणून वातावर मात्रा यांचा एकवार अनुभव पहावाच. गुणाबद्दल खात्री पटेलच. परीपकारार्थ माफक किं. २ रु. अ. स. सो.

९ सर्व मालाचा मोठा कॅटलाग मागवा तो फुकट पाठवू. औषधांत अपायकारक द्रार्थ अगदीं नसून पूर्ण खात्रीची असल्याबद्दल असंख्य सर्टिफिकिट आहेत. याशिवाय ठराऊ रोगांवर अनेक औषधें, प्रयोग रसायनें, भस्में, पाक. गुटिका, आसव, तैलें, व सुगंधी अत्तरें वगैरे माफक दरांत मिळतात. अनु० ख० सो० ट० ख० वे० पडेल. रोकडीनें किंवा व्ही. पी. नें पाठवूं. प्रकृति मान कळविल्यास रोग्यांचें निदान व चिकित्सा करूं.

अत्यंत अगत्याची विशेष सुचना.

हल्लीं वर्तमानपत्रांतून औषधांच्या अनेक जाहिराती सुरू असून प्रत्येक जाहिरात निंदक लेखांनीं सुशोभित करून जो तो पुढें सरकत आहे, परंतु हें सर्व लेखनावरील आमच अनेक ग्राहक साशंक होतात व तसें होणें साहजिकही आहे. हा प्रकार केवळ आपला समान निरुद्योगी, आळशी व चेंगटी वृत्तीमुळें एकानें जो धंदा सुरू करावा त्याचेंच अनुकरण हुबेहुब नक्कल करून पाहिजे त्यानें करावें यामुळें अशा जाहिरातीस कोंकण, वऱ्हाड, गुजराथ, महाराष्ट्र इ० प्रांतात ऊत आलेला असून आम च्या आंगळे वगैरे गांवी तर तो पूर्ण वसंत पाऊन आणखीही नवीन जाहिराती सुरू होत आहेत. अशा जाहिराती किंवा ते लोक यांची आम्हांस निंदा किंवा स्तुती मुळींच करणें नाहीं इंग्रजी राज्यांत आपला धंदा गाण्याचा ज्याचा तो स्वतंत्र आहे. आम्हांस ग्राहकांस सुचविणें हेंच कीं ज्यांचा कारखाना आज सतत १५।२० वर्षें अव्याहत सुरू असून ज्यांच्या औषधास घोले डाक्टरांनीं सर्टिफिकेट दिलें व ज्यांच्या औषधानें दरवर्षी ग्राहक रोगमुक्त झाले व नित्य होत आहेत यांचींच औषधें नेहमीं उपयोगांत आणणें अत्यंत हितकारक आहे. यापुढें जरी हजारों जाहिराती प्रसिद्ध झाल्या तरी आमची जाहिरात न वदवतां व कोणाचीही निंदा न करितां अशाच कायम राहून हा सार्वजनिक कल्याणकारक कृति असलेला कारखाना नवीन नवीन उपयुक्त सुधारणा करून उर्जितावस्थेस आणणेंचि लक्षांत ठेवूं. आजपर्यंत आपले बहुतेकांनी यशाही बरेंच आलें आहे, करितां सकल आर्य बांधव व ग्राहकांस इतकीच प्रार्थना आहे कीं रोगमुक्त होण्यास आमचींच औषधें अत्यंत गुणकारक आहेत. तींच सर्वांनीं वापरावीं एकवार अनुभवानेंच खात्री होईल इतर जाहिरातींशीं आमचा तिळमात्र संबंध नाहीं हें लक्षांत ठेवून औषधें पाठवणें तीं खालील पत्त्यावर चुकूं नये व पत्त्यावरच मागवावीं म्हणजे खरें गुणकारक औषध मिळून हमखास व त्वरित आरोग्य होईल.

कृष्णशास्त्री पेंडसे वैद्य

पत्ताः– मु. मुर्डी, ता. दापोली. जि. रत्नागिरी

ORIENTAL

GOVERNMENT SECURITY

LIFE ASSURANCE COMPANY, LIMITED.

Established 1874.

Head Office--**BOMBAY**

Chief Agency for C. P. Berar & Khandesh

Head-quarters---Nagpur, C. P.

FUNDS EXCEED

TWO CRORES AND FORTY LAKHS

Claims paid for over One Crore and Fifty lakhs.

IMMEDIATE SETTLEMENT OF CLAIMS

IF there be one thing of more importance than another in connection with Life Assurance, it is, when Claims arise, that the amount due under the Policy be paid to the Claimants at the earliest possible date. This the Directors of the "Oriental" keep well before them, and act up to treating their clients with the utmost liberality.

UNQUESTIONABLE SECURITY

IT is not sufficient to read that a Company's Funds amount to a given sum, but it is essential to know how such Funds are invested, if in miscellaneous and risky investments, or how secured.

THE Funds of the "Oriental" are invested in Government Securities, and lodged with the Government Official Trustee of Bombay in terms of the Company's Trust Deed, as Security for Claims arising through decease of assured lives, and endowment policies matured.

GOVERNMENT Officers, Professional men, Tradesmen and others, by employing a portion of their annual income or profits in effecting life policies, at once create a fund equivalent to the savings of many years.

NO man can be sure how long he will live; and although may save money, yet if he die early, before he has had time to save much, his wife and family may be in distress. Life Assurance, is a means by which this danger is got over. Life being so uncertain the sooner a man makes up his mind to assure his life the better. Once satisfied of the propriety of the step, do not delay. There are numerous instances in the records of the 'Oriental' where the delay of a month or less, has left the family without the intended provision.

INFLUENTIAL AND ENERGETIC AGENTS WANTED. FOR TERMS PLEASE APPLY TO UNDER-SIGNED.

Prospectuses, forms, and any further information, can be obtained on application to—

M. De SOUZA,
CHIEF AGENT
for C. P. Berar and Khandesh

जाहिरात

सर्व लोकांस कळविण्यात येतें कीं,

आमचा विडीचा व्यापार पुष्कळ वर्षांपासून चालू आहे, परंतु आमच्या व्यापारास कमीपणा आणण्याकरितां व माल लोकांस नापसंत होण्याकरितां कांहीं दुष्ट बुद्धीच्या लोकांनीं बऱ्याच खटपटी केल्या. त्यापैकीं धनिमाई बेचरदास मुक्काम मलकापूर प्रांत वऱ्हाड यानीं आमच्या नांवाची खोटी लेबलें त्यांच्या मालावर लावून आमचे नावानें माल विक्री करून बरेच दिवस आपला उदरनिर्वाह केला. परंतु आम्ही त्यास सुमारें सोळा महिन्यापूर्वी मलकापूर येथें धरून त्यावर सदरहू कृत्याबद्दल फौजदारी खटला केला. या कामांत त्यास कैद व दंड या प्रमाणें शिक्षा झाली असून त्याच इसमानें पुन्हां तसेंच खोटें काम गेल्या कार्तिक महिन्यापासून सुरू करून माल विक्री करितां होता. करितां त्यास पुन्हां आम्ही मलकापूर येथें पकडून त्यावर फौजदारी खटला केला त्यात त्यास तारीख २८ माहे जून सन १९०५ इ० रोजीं सहा महिने सक्तमजुरी व १०० रुपये दंड याप्रमाणें शिक्षा झाली तरी अशीं खोटीं कामें करून मालविक्री करणारांनीं व आपल्या नांवाचा खोटा माल घेणारांनीं सावध रहावें. तरी आमचे नांवाचा माल घेणारे ठोक व्यापारी लोक यांनीं व किरकोळ घेणारे इसम यानीं सदर ट्रेडमार्क रजिस्टर नंबर व आमचे नांव पाहून माल घेत जाणें.

सही—बाळाराम पुलया द० खु०

सही— गुंडाप्पा नसाप्पा दस्तुर

येलप्पा नरसप्पा

शुक्रवारपेठ कामाठ पुरा,—पुणें सिटी

जाहिरात.

लक्ष लावून एक वेळ वाचा ! वाचा ! !

एम्. एम्. ॲन्ड सन्स

फोटोग्राफर रबर स्टांप मेकर बॉक्स पेपर आणि स्टेशनरी मर्चंट आकोला [वऱ्हाड]

आज पर्यंत कोणत्याही कंपनीनें इमीटेशन रासकोप अगर या नांवाचे थोड्या किंमतींत विकली नसेल ती आम्ही रुपये ९ मध्यें ग्यारंटी वर्षे ९ ची देतो आहे. तर त्वरा करावी आणि घड्याळाबरोबर चाव्या, कमान, पेटी आणि याचे बरोबर घड्याळें घेणाराचे नांवाचे रबरी पेनोनसील स्टांप तयार करून पाठवूं आणि तीन घड्याळें घेणारास व्ही. पी. खर्च माफ व एक लहान घेणारास एक घड्याळ बक्षिस देऊं हे घड्याळ एक वेळ घेतलें तर पुनः १० वर्षे पर्यंत घ्यावयास नको आणि दुसरे हर एक जातीचे घड्याळ किंवा हर एक जातीचें स्टेशनरी सामान माफक दराने व सचोटीनें सामान पाठवूं. या शिवाय खेरीज छप नांवाचें हर एक जातीचें करून देऊं. आणि रबर स्टांपाच्या नमुन्याकरितां अर्ध्या आण्याचे टिकीट पाठवावें ह्मणजे नमुना फुकट पाठवूं. आणि फोटो काढून घेण्याची ईच्छा असेल त्यांनीं येथें यावें. नाहीं पेक्षां आह्मांस बोलावावें. ह्मणजे आह्मी येऊं. आणि ८१ रुपया पेक्षा जास्त माल घेणारास दर रुपयास ८४॥ अर्धी आण्या प्रमाणें कमिशन देऊं. आणि या शिवाय कांहीं विचारावयाचें असेल तर पत्र व्यवहार करावें ह्मणजे उत्तर देऊं. नाहींपेक्षां समक्ष येऊन भेटावें ह्मणजे समजेल. आणि कोणास बायसिकलवर बसायाला शिकणें असेल त्यांनी सर्व शिकविण्या बद्दल फी रुपये १० पडेल. रबरस्टांप करितां हर एक गांवास एजंट पाहिजेत. कमिशन भरपूर मिळेल या सर्व कामाची व सामानाचा मागणी करावी ह्मणजे खात्री होईल.

एम. एम्. ॲन्ड सन्स आकोला

जाहिरात

स्टोअर सप्लायर्स

आम्ही गिरण्या, जिनिंग फॅक्टरी, म्युनिसिपालिटी, वाटरवर्क्स, इंजिनिअर्स इरीगेशन लोकल बोर्डस् वगैरेना लागणारे व मुंबईतील इतर सर्व प्रकारचें सामान फारच माफक दरानें पुरवितों.

धी ग्लोब स्टोअर्स कंपनी.

जनरल मरचन्टस्

काळबा देवी रोड

मुंबई.

मुंबई बँकची सेव्हिंग्स बँक

ह्या बँकेंत खाली लिहिल्या अटीवर ठेवी ठेवितां येतात.

कोणत्याही वर्षाचे १ ली जानेवारी आणि ३१ डिसेंबर यांच्या दरम्यान एक हजार रुपया पर्यंत पैसा ठेविता येईल.

ठेवी दोन अथवा अधिक इसमांच्या नावावर ठेवितां येतील. आणि तो पैसा त्या पैकीं एकास अथवा जास्त इसमास अगर त्यापैकीं मरतांचे मागें राहील त्यास काढतां येईल.

व्याज दरसाल दर शेंकडा ३ तीन रुपया प्रमाणें दिलें जाईल. व्याजाची आकारणी प्रत्येक महिन्याची जी कनिष्ट शिल्लक असेल तिजवर केली जाईल. मात्र पांच हजारावरील शिल्लक रकमेस व्याज नाहीं.

नियमांच्या प्रती बँकेंत अर्ज केला असतां मिळतील.

मुंबई ब्यांक आफिस आकोला ५।७।०३ } J. Kininburgh एजंट

संत रा. सा. महादेवअण्णा बारड, सोलापूर—यांनीं अनुभव घेऊन पसंत केलेल्या

वशीकृत कफनाशक गोळ्या.

लहान मुलांस कफ दाटून श्वास लागतो, खोकला येतो, कफ थुंकतां येत नाहीं, दूध किंवा अन्न खावेनासें होऊन मुलें वाळ पडतात, ज्याला—

पोटांतलें, डबा, सुशी,

असें ह्मणतात; त्यांवर अगदी इजा न होतां खातरीनें

दोन तासांत गुण देणाऱ्या

अनेक डॉक्टर, वैद्य यांच्या वीस वर्षांच्या अनुभवानें आबालवृद्धादि सर्वांस सारख्या उपयोगी ठरलेल्या.

(डावीकडील बाजूस:) सर भालचंद्र कृष्ण भाटवडेकर, मुंबई हे ... ह्या गोळ्यांची तारीफ करितात.

(उजवीकडील बाजूस:) डॉ. डेंगळे M.D. मुंबई यांनीं तपासून ... पसंत केल्या आहेत.

अनुपान कागदासह			
९ गोळ्यांचे पुडास			।- रु.
२१	,,	,,	१ रु.
१००	,,	,,	३ रु.

रोगीनें अ. व्हा. पे. पार्सलनें मिळतील. ग्राहकांना पत्ता पोष्टाचे नांवासह सुवाच्य असावा. व्यापाऱ्यांस कमिशन मिळतें त्याचा ठराव समक्ष अगर पत्रद्वारें करावा.

मालक—वि. शि. वझे, सावंतवाडी.

कापडाचें दुकान

(एक भाव व माफक दर)

आमच्या दुकानीं सर्व प्रकारचा रेशमी व सुती माल विक्रीस आहे. आमच्या कापडाचे भाव फारच थोडा नफा घेऊन आकारलेले आहेत. बाहेर गांवी व्हाल्यु पेबलनें माल पाठविण्याची सोय केली आहे. एकवेळ आमच्या दुकानचा माल पडताळून दुकानाच्या सचोटीचा अनुभव अवश्य घ्यावा.

शा० नागसी भाई लध्धा

ठिकाणा— कॉटन मार्केट समोर कच्छी बाजार, आकोला.

कापडाचें दुकान

किंमत रोख किंमत रोख

आमच्या दुकानीं सर्व प्रकारचा रेशमी सुती माल विक्रीस तयार आहे. व्यापारी लोकांकरितां खालीं लिहिल्या प्रमाणें नफा ठेविला आहे.

मुंबईचे मालास अर्धा आणा

देशावरील मालास एक आणा

एकदां आमच्या दुकानचा माल घेऊन अनुभव घ्यावा ह्मणजे सचोटीची खात्री होईल.

शा० हरगोवनदास विठलदास

ठिकाणाः— ग्रेन मार्केट समोर हाशम शेटच्या तीन मजला मकानांत आकोला

(ताजनापेठ)

इकडे लक्ष द्या !

सय्यद बहुदीन यांचें बुक बाईंडिंगचें दुकान.

[आकोला अगरवेस.]

आमचे दुकानी खालीं लिहिल्याप्रमाणें हरएक प्रकारचे बुकबाईंडींगचें काम मुंबई, कलकत्ता, अलहाबाद, मद्रास येथील नमुन्या प्रमाणें तयार केलें जातील.

बुक बाईंडिंगचे दर

अर्ध्या कापडाचे बाईंडिंग २ ते ८ आणे पावेतो.

संपूर्ण कापडाची बाईंडिंग आठ आण्या पासून एक रुपया पर्यंत

चांमड्याचे बायंडिंग—एक रुपया पासून अडीच रुपया पर्यंत.

फाइल बोर्ड— ४॥ रु. डजन. आमचे येथें तयार मिळतील.

सदरहू कामें उत्तम प्रकारचीं केलीं जातील

पत्ता—सय्यद बहुदीन बुकबाइंडर

आकोला अगरवेस

जाहिरात

अगत्य वाचा ! अगत्य वाचा !

वैद्यराज पी. सी. जोगळेकर यांचा दवाखाना

आमच्या दवाखान्यांत हरएक प्रकारची इंग्रजी, मराठी व पेटंट औषधें व तीं औषधे तयार करण्याकरितां लागणारे सामान हे सर्व माफक दरानें विकत मिळण्याची अगदी उत्तम सोय केली आहे. तसेंच येथें कोणत्याही रोगाची चांगले प्रकारें नाडी परीक्षा करून त्या रोगावर औषध योजना उत्तम रितीनें केली जाते. बाहेर गांवचे लोकांनीं प्रकृतीचें मान बरोबर खुलासेवार लिहून कळविल्यास त्या रूग्णांस आम्ही त्यांना चांगली खात्रीची औषधें व्ही. पी. नें पाठवूं. रोग पाहिले बद्दल एक रुपया फी पाठवावी. आमचे येथें खालीं लिहिलेल्या रोगावर आमची रामबाण औषधें आहेत. एक वेळ अनुभविक दाखला पहावा.

रोगांची नांवें

तापावर, पाथरीवर, पोटदुखीवर, ओकारीवर, उदरावर, प्रमेहावर, जुलाब बंद होण्यास, बाळदुर्लवर, पाण्यावर.

वरील रोग कितीही जुनाट व कोणत्याही कारणानें झालेले असोत फक्त सात दिवसांत चमत्कार आराम वाटेल. ज्यास्त हकीगत पत्रव्यवहारानें कळवूं.

पी. सी. जोगळेकर

वैद्यराज

आकोला.

☞ हें पत्र आकोले येथें कैलासवासी गंगाधर बाळाजी फडके यांचे वऱ्हाडसमाचार छापखान्यांत नारायण गंगाधर फडके यांनीं छापून प्रसिद्ध केलें.

श्रीमत: श्रीगणेशाय.

आर्यऔषधालय मुर्डी

व्हाईसराय व हिंदुस्थानचे गव्हर्नर जनरल यांजकडील आनररी असिस्टंट सर्जन नामी अ० स० डाक्टर विश्राम रामजी घेले यांनीं आमची औषधें बारकाईनें तपासून हल्लीं वर्तमानपत्रांतून ज्या कांहीं नव्या जुन्या जाहिराती प्रसिद्ध होत आहेत त्याहून आमचीं औषधें त्या त्या रोगांवर अंत गुणकारी असल्याचें सर्टिफिकेट आह्मांस दिलें आहे हें अवश्य लक्षांत ठेवावें.

आह्मी अत्यंत खात्रीच्या औषधांचा गुण शंभरांतून एक दोन रोग्यांस कदाचित् आला नाहीं तर पैसे परत देऊनही त्यांचें आरोग्यार्थ आणखी एखादें औषध द्यावें लागल्यास तें फुकटही देऊं परंतु रोग्यास पूर्णपणें बरा करूं अशी प्रतिज्ञा आहे.

मदनामृत संजीवनी

धातुवर्धक, अत्यंत कामोत्तेजक, व पौष्टिक, वीर्यस्तंभक,
रक्तशोधक, मनोत्साहकांतिबुद्धिवर्धक; सुवर्ण.
माक्षिक, मौक्तिक, कस्तुरी व अनेक
वनस्पती मिश्र अद्भुत गुटिका.

शरीरांतील मुख्य राजा जी धातू ती शुद्ध असेल तरच शरीर निरोगी राहून सर्व सौख्य प्राप्त होतें, ती दोषी असेल तर शरीरांत नानाप्रकारचे रोगरूपी शत्रू उत्पन्न होऊन शरीरिक सौख्याचा खरा काम मुळींच होणार नाहीं करितां धातु शुद्ध व पुष्ट होण्यास या गुटिका प्रत्येक वर्षी पाहिजे त्या दिवसांत एकदां तरी अवश्य सेवन केल्यानें शरीर रोग रहित होऊन सौख्य प्राप्त होतें. हें अवश्य लक्षांत ठेवावें. यांच्या सेवनानें नपुंसकत्व स्वप्नजन्य व इतर धातुपात, उन्हाळे इंद्रिय शिथिलता, कडकी, गर्मी संबंधी पुरलेले विकार, मूत्रसंकोच, धातुचा पातळपणा, खिपाची धुपणी, छातींतील रोग, हात, पाय, मूत्रमार्ग, व नेत्र यांचा दाह, क्षय पांडुरोग, मुळांची लस, जीर्णज्वर, अग्निमांद्य, मस्तकशूल मूळव्याधी, वातरोग, निद्रानाश पित्तावक, बाळंतरोग, मधुमेह, जुनाट परमा मुष्टिमैथुनानें आलेली क्षीणता, इत्यादि अनेक विकार खात्रीनें बरे होऊन शरीर निरोगी मजबुत व सतेज बनतें. पचनशक्ति व स्मरणशक्ति भरपूर वाढून धातु व रक्त यांची शुद्धि. वृद्धि, वीर्यस्तंभन व भरपूर कामोद्दीपन होतें, व मनास उत्साह देतात. दुध व अन्नाचा भरपूर पचूं लागतें. त्यांत उपयुक्त वनस्पतींचें मिश्रण गुणकारक आहेत. करितां गुणाबद्दल असंख्य सर्टिफिकिटें मिळाल्या व नित्य मिळतात. पथ्य सेवनाची गरज मुळींच नतून स्त्रिया, पुरुष, मुलें व यांस पाहिजे त्या दिवसांत घेण्यास अत्यंत उपयोगी आहेत. गुटिका रुपयाचे आंत मिळणार नाहींत एकदम ४ रुपयांच्यावर किंमतीहि वेगळ्यांस टपालखर्च माफ आहे चार रुपयाचे आंत वेगळा टपालखर्च ५ आणे पडेल अनुपान खर्डी सोबत किंवा व्ही० पी० नें खालील पत्त्यावर मिळतील.

दर:– एकदम ३५ गो० १ रु०, ७५ गो० २ रु०, ११५ गो० ३ रु०, १६५ गो० ४ रु०, २७५ गो० ६ रु०, ५५० गो० १० रु०.

२ अपूर्व नेत्रांजन—यानें वडस, साहरा, फुल, खुपऱ्या, बिंदु, काच, इत्यादि नेत्राचे सर्व विकार खरोखर बरे होऊन दृष्टी तीव्र व थंडगार रहाते. या रोगांस हें अंजन खरें प्रमाण आहे. १॥ तोळ्याच्या डबीस १ रु०

३ पाऱ्यावर अपूर्व मिश्रण– कोणत्याही नवा जुना पर्मा, व तज्जन्य दाह, तिडीक मुत्राची लाली, संकोच, पुयस्राव, रक्तस्राव इ. विकार पथ्य नसतां सात दिवसांत जातात. तिडीक एका घटकेतच जाते. असे रामबाण औषध कोठेंच मिळत नाहीं. बा० किं० १ रु० १॥ भार बाटलीस २ रु०

४ दंतबलवर्धक पूड–दंतसंबंधी सर्व विकार उत्तम बरे होतात. ड. ६ आणे.

५ विंचूचें विष— औषध लावितांच उतरतें. पुडी ३ तो० ८ आणे.

६ गजकर्ण– खरूज, नायटे वगैरे विकार ३ दिवसांत जातात. ड. ६ आणे.

७ सर्व हिमज्वर–औषध घेतांच कशाही प्रकारचे ज्वर असले तरी तें औषध घेतांच जाऊन पुन्हां उलटत नाहींत. १२ पुड्या १ रु.

८ प्लेगवर रामबाण औषध–आजपर्यंत आमचे औषधानें हजारों लोक बरे झाले आहेत करितां प्लेग सुरू होतांच सर्वांनीं जरूर संग्रह करून तापावर गोळ्या, गांठीस मलम, व वात चढू नये ह्मणून वातावर मात्रा यांचा एकवार अनुभव पहावाच. गुणाबद्दल खात्री पटेल. परोपकारार्थ माफक किं. २ रु. अ. ल. सो.

९ सर्व सामानाचा मोठा क्याटलाग मागवा तो फुकट पाठवू. औषधांत अपायकारक द्रार्थ अगदीं नसून पूर्ण खात्रीची असल्याबद्दल असंख्य सर्टिफिकिटें आहेत. याशिवाय ठपाळे रोगांवर अनेक औषधें, प्रयोक रसायनें, भस्में, पाक. गुटिका, आसव, तेलें, व सुगंधी अत्तरें वगैरे माफक दरानें मिळतात. अनु० ख० सो० ट० ख० वे० पडेल. रोगानें किंवा व्ही. पी. नें पाठवूं. प्रकृति मान कळविल्यास रात्रपानें निदान व चिकित्सा कळवूं.

अत्यंत अगत्याची विशेष सूचना.

हल्लीं वर्तमानपत्रांतून औषधाच्या अनेक जाहिराती पुढें आपण प्रत्येक जाहिरात सिद्ध केलांनीं सुशोभित करून जो तो पुढें येऊं पहात आहे परंतु सर. वेडेपणाबद्दल आमच अनेक ग्राहक सांशक होतात व तसें होणें रास्तही आहे. हा प्रकार केवळ आपला समाज निर्धांगी, आळशी व वेअकली असल्यामुळें एकानें जो धंदा सुरू करावा त्याचेच अनुकरण हुबेहुब नक्कल करून पाहिजे त्यानें करावें यामुळें असा जाहिरातींस कोंकण, वऱ्हाड, गुजराथ, म्हाराष्ट्र इ० प्रांतात ऊत आलेला असून आमच्या आंजर्ले वगैरे गांवी तर तो पूर्ण वसंत ऋतु आणखीही नवीन जाहिराती सुरू होत आहेत. अशा जाहिराती किंवा ते लोक यांची आह्मांस निंदा किंवा स्तुती मुळींच करणें नाहीं इंग्रजी राज्यांत ज्याचे थोरवी गाण्यास ज्याचा त्या स्वतंत्र आहे. आह्मांस ग्राहकांस सुचविणें हेंच कीं ज्यांचा कारखाना आज सतत १५।२० वर्षे अव्याहत सुरू असून ज्यांच्या औषधास घोडे डाक्टरांनीं सर्टिफिकिट दिलें व ज्यांच्या औषधांनीं यांवर्चे ग्राहक रोगमुक्त झाले व नित्य होत आहेत यांचींच औषध नेहमीं उपयोगांत आणणें अत्यंत हितकारक आहे. यापुढें जरी हजारों जाहिराती प्रसिद्ध झाल्या तरी आमची जाहिरात न बदलतां व कोणाचीही निंदा न करितां ज्यास कायम राहून हा सार्वजनिक कल्याणकारक कीर्ति असलेला व्यवसाय नवीन नवीन उपयुक्त सुधारणा करून ऊर्जितावस्थेस आणण्याची खटपट करूं. आजपर्यंत आमचे लक्ष पदीनें याही वर्षेच आलें आहे, करितां सकल आर्यबंधु व भगिनी इतकीच प्रार्थना आहे कीं रोगमुक्त होण्यास आमचींच औषधें अत्यंत गुणकारक आहेत. तीच सर्वांनीं वापरावी एकवार अनुभव घेतांच खात्री होईल. इतर जाहिरातींशीं आमचा बिलकूल संबंध नाहीं हें लक्षांत ठेवून औषधें मागणें ती खालील बिनचूक सही व पत्त्यावरच मागवावीं ह्मणजे खरी गुणकारक औषधें मिळून हटकून व त्वरित आरोग्य होईल.

कृष्णशास्त्री पेंडसे वैद्य
पत्ता:— मु. मुर्डी, ता. दापोली. जि. रत्नागिरी

ORIENTAL

GOVERNMENT SECURITY

LIFE ASSURANCE COMPANY, LIMITED.
Established 1874.
Head Office—BOMBAY
Chief Agency for C. P. Berar & Khandesh
Head-quarters—Nagpur, C. P.
FUNDS EXCEED

TWO CRORES AND FORTY LAKHS

Claims paid for over One Crore and Fifty lakhs.

IMMEDIATE SETTLEMENT OF CLAIMS

If there be one thing of more importance than another in connection with Life Assurance, it is, when Claims arise, that the amount due under the Policy be paid to the Claimants at the earliest possible date. This the Directors of the "Oriental" keep well before them, and act up to treating their clients with the utmost liberality.

UNQUESTIONABLE SECURITY

It is not sufficient to read that a Company's Funds amount to a given sum, but it is essential to know how such Funds are invested, if in miscellaneous and risky investments, or how secured.

The Funds of the "Oriental" are invested in Government Securities, and lodged with the Government Official Trustee of Bombay in terms of the Company's Trust Deed, as Security for Claims arising through decease of assured lives, and endowment policies matured

Government Officers, Professional men, Tradesmen and others, by employing a portion of their annual income or profits in effecting life policies, at once create a fund equivalent to the savings of many years.

No man can be sure how long he will live; and although may save money, yet if he die early, before he has had time to save much, his wife and family may be in distress. Life Assurance, is a means by which this danger is got over. Life being so uncertain the sooner a man makes up his mind to assure his life the better. Once satisfied of the propriety of the step, do not delay. There are numerous instances in the records of the 'Oriental' where the delay of a month or less, has left the family without the intended provision.

INFLUENTIAL AND ENERGETIC AGENTS WANTED. FOR TERMS PLEASE APPLY TO UNDER-SIGNED.

Prospectuses, forms, and any further information, can be obtained on application to—

M. De SOUZA,
Chief Agent
for C. P. Berar and Khandesh

नोटीस

बेशमी गंगाबाई नवरे अंबादास देशपांडे राहणार पिंजर तालुके आकोळा यांसः·

या जाहीर नोटिसानें कळविण्यांत येतें कीं, अज्ञान निळकंठ देवीदास याची इस्टेट तुमच्यापाशीं आहे. आंत पुष्कळ सोन्याचांदीचे डागडागीने आहेत. ह्या पैकीं तुह्मी कोणतेच दागिनें किंवा घरां वगैरे इतर जंगम इस्टेट तुम्ही दुसऱ्यास विकूं नये किंवा गहाण ठेवूं नये किंवा बक्षीस देऊं नये. तुह्मांस खाण्यापिण्यास घरांत कांहीं कमी नाहीं. शिवाय तुह्मांस मुद्दाम कांहीं उक्ती रकम आह्मी देत आहों. असें असतां दुसऱ्याच्या सांगण्या सांगीनें अज्ञानाची इस्टेट विकतां असें कळेल तर तसें करूं नये हीच विनंती आहे. अज्ञान मुलाचें असें नुकसान करणें तुह्मांस बरें दिसत नाहीं. तुह्मी केलेला व्यवहार रद्द व बेकायदेशीर समजला जाईल. कळावें ता. ११-७-०९ इ.

सही

निळकंठ देवीदास अ. पा. क. मातोश्री लक्ष्मीबाई नवरे देवीदास देशपांडे राहणार पिंजर निशाणी खुद.

जाहिरात

सर्व लोकांस कळविण्यांत येतें कीं, गंगाबाई नवरे अंबादास देशपांडे पिंजर ह्या अज्ञान निळकंठ देवीदास यांच्या जंगम इस्टेटीची व डागडागिन्याची विल्हेवाट करितात असें ऐकण्यांत येते आहे त्यांची स्वतःच्या मालकीची अशी कांहीं एक इस्टेट नाहीं. त्यास खाण्यापिण्यास आह्मी देत असतो त्यास कोणी कर्ज देऊं नये किंवा त्यांजपासून कांहीं जंगम वस्त खरेदी, गहाण किंवा बक्षीस घेऊं नये. त्यांजबरोबर केलेली व्यवहार रद्द समजला जाईल व त्याची जबाबदारी त्याची त्यांजवर राहील. अज्ञानाच्या इस्टेटीस तो व्यवहार बाधू शकणार नाहीं. कळावें ता. ११-७-०९ इसवी.

सही

निळकंठ देवीदास अ. पा. करणार मातोश्री

नोटीस

रा. रा. विष्णू गणपतराव पटवारी वस्ती गायगांव ता. बाळापूर यांसः--

खालीं सही करणार याजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, गायगांव येथील शेत सर्वे नंबर १२५ एकर २४-१९ आकार रुपये ४० यांत ½ हिस्सा माझे मालकीचा असून तुह्मांस पेशाच फेडीत माझे आग्याने वहितीस दिला. या गोष्टीस बरेच दिवस झाले दरम्यान तुह्मास मागितला असतां आपसांत देत नाही सबब या नोटिशीनें कळविलें जाते कीं, एक महिन्याचे आंत आमचा हिस्सा आमचे ताब्यांत द्यावा याप्रमाणें तुह्मी न केल्यास कोर्ट मार्फत घेण्याची तजवीज केली जाईल हे आपणांस कळावें ता. ११-७ १९०९ इ. दस्तुर रामकृष्ण राजाराम पिटिशन रायटर आकोला सही

अंबू वलद धर्मा महार व० पारस निशाणी खुद

नोटीस

नोटीस बेशमी नारायण सोनाजी गोसावी राहणार जळगांव तालुके मजकूर जिल्हा आकोला यांस अनपूर्णा नवरे मारोती विठ्ठल माळवाडे राहणार जळगांव तालुके मजकूर जिल्हा आकोला इजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीः—

यापूर्वी मी तुह्मास एक नोटीस पोष्टमार्फत दिली होती ती अशी कीं माझा मयत नवऱ्याचे दस्तऐवज वगैरे कागदपत्र व जमाखर्चाच्या वह्या तुमच्यापाशीं आहेत त्या मझा मजला देऊन माझी पावती तुम्ही घ्यावी. परंतु तुम्ही तसें केले नाहीं. पुढें तुह्मी मजला तारीख २०।६।०९ रसवी रोजीं जळगांवास बोलाविलें त्याप्रमाणें मी आलें होतें, त्यावेळीं श्रीमंत दिननाथ नबाब साहेब यांचे वाड्यांत तुह्मी कबूल केलें कीं मजला मुखत्यार केल्यास मी तुझी सर्व व्यवस्था लावीन व तुझे कागदपत्र तुजला दाखवीन. यावरून स्पष्ट दिसतें कीं तुमचे मनांत कपट असून मला सर्वस्वी बुडविण्याचा तुमचा हेतु आहे सबब तुह्मास आज या नोटिशीनें कळवितों की तुह्मी ही नोटीस पावल्यापासून आठ ८ दिवसाचे आंत वर लिहिले प्रमाणें माझे कागदपत्र मजला देऊन माझी पावती घ्यावी तसें न केल्यास आज तारखेपर्यंत तुह्मी सदरहु कागदपत्र अडकाविल्या मुळें माझे जे नुकसान झालें असेल तें व पुढें माझे कबज्यांत येईपर्यंत जें नुकसान होईल तें, अशी सर्व जबाबदारी तुमचे शिरावर राहील. आठ दिवस वाट पाहून नंतर कायदेशीर रितीनें सदरहू कागदपत्र ताब्यात मिळण्याबद्दल मला तजवीज करणें भाग पडेल कळावें. तारीख ११।७।०९

सही

अनपूर्णा बाई नवरे मारुती विठ्ठल तर्फे कुल मुखत्यार

R. A. Pouranik.

नोटीस

बेशमी किसन वल्लद नारायणजी व बळीराम वल्लद नारायणजी पवार व पिर्थ्यान वल्लद नारायण पवार सब राहणार मौजे निमखेड ता. दर्यापूर जिल्हा इलिचपूर यांसः—

खालीं सही करणार रामरतन साहेबराम मारवाडी दुकान पमण ता आकोट याजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, तुह्मी मजला चिरहर पुरुषांची व वहीखात्याची बाकी खेरीज करून निराळे रकम रुपये ११७५ चे गहाणखत मजला लिहून देऊन नोंदून दिलें आहे, त्या रुपयाची हल्ली दामदुप्पट रुपये तुमचेकडेस घेणें निघत आहेत. तरी सदरहू गहाणाचे दामदुप्पट रुपये तुम्हीं ही नोटीस पावल्या पासून ८ दिवसाचे आंत तुह्मी मजला आणून देऊन तुमचे गहाणखत काढून न्यावें अगर पोस्ट मार्फत मनिआरडर करून मजला रक्कम पाठवून द्यावी याप्रमाणें तुह्मी न केल्यास कोर्ट मार्फत तजवीज केली जाईल. नोटीस खर्च व पुढें लागणारा कोर्ट खर्च तुह्मास द्यावा लागेल कळावें. ता. ४।७।०९ इ.

सही

रामरतन साहेबराम मारवाडी दस्तुर खुद

नोटीस

फिरंग व काबा मोळवी महमद अबदुल कादर साहेब वल्लद मोळवी महमद अबदूल खालीक साहेब राहणार बोरगांवमंजू यांसः—

खालीं सह्या करणार महमद बशरुद्दीन व महमद नजिरुद्दीन वल्लद मोळवी महमद अबदुल कादर साहेब यांजकडून—

नोटीस देण्यांत येते कीं. आपण आह्मास ता. २७ माहे जून १९०९ ची नोटीस प्रमादर्पिण्डू वर्तमानपत्रांतून दिली ती आह्मास तारीख ६ जुलै सन १९०९ इसवी रोजीं पोंहचली तीचा जबाब आह्मी खालीं लिहिल्या प्रमाणे देत आहोंः—

फार दिवसापूर्वी आपण आह्मांस कोर्टाच्या कामा पुरतें मामुली जनरल मुखत्यारपत्र दिलें होतें. तें आपण आतां रद्द केल्याबद्दल कळवितां त्याजबद्दल आह्मी आपले फारच आभारी आहोत. कारण त्यापासून कांहीं एक फायदा नव्हता उलट त्रास मात्र होता. आह्मास त्या मुखत्यारपत्राचें नकल नाहीं असें असून आपल्यास या पूर्वीच कळविलेहि आहे. या मुखत्यारपत्रासंबंधानें आमची गैरशिस्त वर्तणूक झाली असें आपण लिहितां याचा हेतु आह्मास समजत नाहीं. आह्मी जे ठेके व मक्ते करीत आहों व करवीत आहो ते सर्व आमचे मालकीचे पैशानें होत आहेत त्यांच्याशीं आपला कांहींच संबंध नाहीं. असें असून आपण विनाकारण आमचे अब्रू व धंद्यास बट्टा लागेल अशा रीतानें नोटीस देत आहा याजबद्दल आह्मास फार दिलगिरी वाटते. आपण आमचे वडील आहां ह्मणून या कृत्याबद्दल कायदेशीर तजवीज आह्मी करूं इच्छीत नाहीं. परंतु यापुढें आपण हुशार असावें अशा रितीनें पुन्हां वर्तन केल्यास आह्मास कायदेशीर तजवीज करावी लागेल. कारण तसे न केलेतर दुनियादारी करण्यास फार अडचण होईल. आपली आमचेकडे कांहीं बाकी नाहीं उलट आपणच आमचे देणेदार आहां हें समजून घ्यावें आपण नोटीसींत लिहितां कीं आपली घरें, नगरी दागिनें, सामान वगैरे आमचे स्वाधीन आपण केलें आहेत. ही गोष्ट आह्मी नाकबूल करितों आपली कोणतेही तऱ्हेची मिळकत आमचे जवळ नाहीं. हें आह्मी आपल्यास स्पष्ट कळवित आहोंत. याजबद्दल मी तजवीज करणें असेल ती आपण करावी.

या पुढें आपण आमच्याशीं, आमच्या कुटुंबाशीं, वगैरे अगर मिलगीरीशीं कोणतेही तऱ्हेनें संबंध ठेवूं नये. तसेंच आमचे करितां आपण कोणाजवळून पैसा वसूल करूं नये. व कोणी दिल्यास तो घेऊं नये. बोरगांव येथील आमची शेतीं व आकोटें येथील घरें, दुकानें वगैरे व इतर ठिकाणचे स्थावर, जंगम मिळकतीत आपण दखल देऊं नये. तसें केल्यास कायद्याप्रमाणें तजवीज करणें भाग पडेल.

एकंदरीत आपण आमचे [illegible] असून बरेंच चळवळीचें वर्तन बरेंच वेळ केलें आहे परंतु त्याचा उल्लेख आपले वडीलपणाकरितां आह्मी येथें करीत नाहीं. प्रसंग पडल्यास कोर्टांत त्या गोष्टी येतील. ही नोटीस दिली. कळावें. ता. ८।७।०९ इ०

सह्या (उर्दूत)

महमद बशरुद्दीन वल्लद मोळवी महमद अबदुल कादर साहेब दस्तुर खुद.

महमद नजिरुद्दीन वल्लद मोळवी महमद अबदुल कादर साहेब दस्तुर महमद बशिरुद्दीन वल्लद मोळवी महमद अबदुल कादरसाहेब जनाल मुखत्यार

नोटीस

रा. रा. नथुलाल ओंकारदास गुजराथी राहणार बाळापूर पेठ यांस—

खालीं सही करणार याजकडून नोटिशीचे उत्तर येणेंप्रमाणेः—

नोटिशींत तुह्मी ज्या भिंतीबद्दल व घरावरील हुद्याबद्दल लिहिलें ती भींत व हुद्यावर सर्वें मालकी पेपटलाल शेट यांची आहे कारण त्या भिंतीस व हुद्यास जो खर्च झाला तो पेपटलाल शेट यांनीं तुमच्या वडिलांच्या संमतीनें केला आहे सदरहू भिंतीबद्दल वगैरे तुमच्या वडिलांनीं ह्मणजे ओंकारदास यानीं पेपटलाल यांजवर बाळापूर कोर्टांत सन १८७० सालीं फिर्याद केली होती त्यांत साक्षी पुरावा होऊन निकाल आमचे तर्फे झाला. भिंतीची व हुद्याची मालकी आमचीच सिद्ध होऊन तुमच्या वडिलास ह्मणजे फिर्यादीस दिवाणीचा हुकूम झाला आहे करितां तुह्मी आमच्या भिंतीचे व हुद्याचे विनाकारण जाणून बुजून नुकसान कराल तर ते व त्यामुळें मुख्य इमारतीचे नुकसानी झाल्यास ती एकंदर तुमच्यापासून नोटिशीच्या सर्व मुद्दां नुकसान भरून घेतले जाईल विनाकारण आगळीक करून आपक्रिया करून नुकसान करण्यास सुरवात कराल तर तुमच्यावर फौजदारी करण्यात येईल कळावें. ता. ९।७।०९ इसवी.

सही

सोनलाल पेपटलाल तर्फे मुखत्यार यशवंत गोविंद बाळापूर.

REGISTERED N. No.

वर्गणी आगाऊच दिली पाहिजे.
किरकोळ अंकास....................२ आणे

नोटिशी बद्दल
१० ओळींचे आंत....१ रु.
दर ओळीस............०।०६
दुसरे खेपेस...............०१

All Subscriptions to be paid in advance
Single copy .... 2 as

Advertisements
Below 10 lines ...... 2 Rs
10......3 as
Repetitions Per line...2 as

वऱ्हाडसमाचार.

The Berar Samachar

VOL XXXIX AKOLA MONDAY 24 JULY 1905 NO 29

वर्ष ३९ आकोला सोमवार तारीख २४ माहे जुलै सन १९०५ अंक २९

जाहिरात

नाग, नरसे, पिठोरी व जिवत्या गायगोऱ्ह्याची दारस व तुळशीचें लग्न वडसावित्रीच कागद.

आह्मी येथें विक्रीकरितां नाग, नरसे, जिवत्या, पिठोरी. पाटोडा, गायगोऱ्ह्याच्या कागदांत कृष्ण, गोपी, गाई, यांची चित्रें व तुळशीचें लग्न वडसावित्री वगैरेचे चित्राचे कागद फारच सुंदर असून चित्रें फारच सुरेख व पहिल्यापेक्षां फरक करून उत्तम प्रकारचीं छापलीं अहित. ज्यांना पाहिजे असतील त्यांनीं खाली ल पत्त्यावर मनिआरडर पाठविली असतां सदर्हू चित्राचे कागद पाठवून देऊं. चित्रांचा दर शेंकडा १ रुपया प्रमाणें पडेल. व टपाल खर्च निराळा पडेल.

बाळकृष्ण आनोबा दलाल
कंपाझिटर.
वऱ्हाडसमाचार ऑफिस आकोला,

मालाचा खप जास्त व्हावा ह्मणून किंमत कमी केली आहे.
त्वरा करा ! त्वरा करा !
अशी संधि पुन्हा येणार नाही

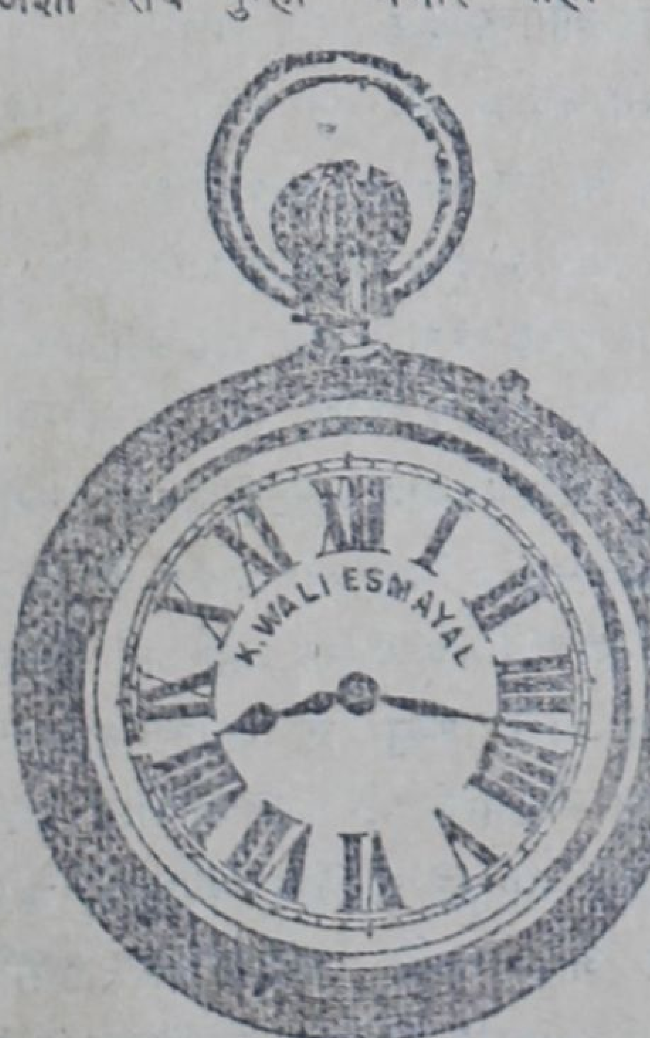

उत्तम प्रकारचें, इमिटेशन रास्कोप सिस्टिम नांवाचें खिशांत ठेवण्याचें घड्याळ दिसण्यांत फार सुरेख आहे. सव लोकांस ह्या घड्याळाचा लाभ मिळावा ह्मणून मुद्दाम किंमत रुपये ४ ठेविली आहे, पोस्टेज खर्च माफ. घड्याळाचें सोबत कांच, कमान, पेटी, साखळी इतकें सामान फुकट मिळेल. मिळण्याचा पत्ताः—

खोजा वलीभाई इस्मायल.
वर्धा—Warda.

नोटीस

वे. मू. रा. रा. गोपाळभट बिन लक्ष्मणभट रा. पिंजर ता. आकोला यांसः—

खाली सही करणार इजकडून नोटीस देण्यांत येते कीं माझी सासू गंगाबाई जवजे अंबादास देशपांडे रा. पिंजर यांनीं जे अज्ञानाचे डागिने तुह्मापाशीं ठेविलें आहेत ते येणेंप्रमाणें:—

(१) सरी सोन्याची वजन तोळे ८
(२) मुद्या ३ एक खड्याची व दोन साध्या
(३) मोहोरा दोन १ दांडीची व १ बिन दांडीची.
(४) गांठलें १ सहा पुतळ्यांचें
(५) मोती एक मोटा.
(६) सोन्याची पाटली १ वजन २॥ तोळें.
(७) तितांबर. १

येणेंप्रमाणे डागिने तुमच्याजवळ लक्ष्मणसा वल्लद नथुसा लाड व रामु वारी यांचे समक्ष ठेविले आहेत. परंतु त्यांपैकीं तुह्मीं सोन्याची पाटली १ व मोहोर असे दोन नग गंगाबाई इजला मोडण्याकरितां दिले आहेत असें माझे ऐकण्यांत आले आहे तर नोटीस पावतांच आठ दिवसांचे आंत सदरहू अज्ञानाचे डागीनें माझे जवळ देऊन माझी पावती घ्यावी असें न केल्यास सदरहू डागीने कमजास्त झाल्यास त्याबद्दल तुह्मास जबाबदार धरले जाऊन कोर्टांत फिर्याद करून डागीनें ताब्यांत घेतले जातील व त्या बद्दलचा खर्च व नोटिसीचा खर्च तुमचे पासून भरून घेईन. कळावें. ता. १७।७।०५ इ.

सही

निळकंठ देवीदास अ. पा. करणार आई लक्ष्मीबाई जवजे देवीदास राहणार पिंजर निशाणी खुद्द हातची बांगडी.

नोटीस

बेशमी बायजाई मर्द नैराम मोरे कोळी राहणार खेकडी पेष्ट आकोला इसः—

खाली सही करणार याजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं तुमचें शेत सर्वे नंबर १६ एकर गुंठे १७।३८ आकार रु० ४५ यांचे खाते तुमचे नांवे आहे. सदर्हू शेताचा निम्मे हिस्सा मी तुमचे पासून खरेदी करून नोंदून वगैरे घेतला. राहिलेला निमे हिस्सा तुम्ही बाळाराम शिवलाल मारवाडी सांगवीकर यांस सात वर्षें पट्यानें दिला आहे. सदर्हू सारखा निम्मे हिस्सा तो वाहात नसून ज्यास्त जमीन वाहत आहे. आह्मी त्यांस सारखा निम्मा भाग घेऊन वाहण्याविषयीं ह्मटलें असतां तो आमच्याशीं वितंडवाद करितो. करितां हा नोटीस पावतांच आठ दिवसांचे आंत येऊन निम्मे निम्मे सारखे हिस्से करावे व बोरदर निम्मे हिस्सा त्याला द्यावा असे मुदतींत न केल्यास माझी जमीन जास्त वाहिल्याबद्दल जी माझी नुकसानी होईल ती तुमचे पासून भरून घेईन. याकरितां तुह्माला आगाऊ सुचविलें आहे. या नोटिशीचा खर्च तुमचे पासून भरून घेतला जाईल कळावें. ता. २०-७-०५ इ.

सही

जयनारायण रामकवार ब्राह्मण राहणार सांगवी दस्तुर खुद्द.

नोटिशीचें उत्तर.

बेशमी लक्ष्मण बाळकृष्ण जोत व बापू श्रीकृष्ण आ. पा. क. लक्ष्मण बाळकृष्ण जोत व गुणवंत रामजी जोत दुकान आकोट यांसः—

खाली सही करणार याजकडून कळविण्यांत येतें कीं तुह्मी मला तारीख १३-७-०५ इसवी रोजीं शुद्धवऱ्हाडी पत्राचे अंकांतून नोटीस दिली ती पावली त्यांत जो मजकूर लिहिला आहे. तो अगदीं गैर समजूतीचा आहे. कारण कीं, त्यांत आपण लिहिले कीं तुमचे वह्यांत रकम रुपये ३२६।८६ जमा आहे. व तुह्मी कबूल केली आहे तर आमचे वहींत तुमचे नांवाची रकम मुळींच जमा नसून मला तुमची रक्कम मुळीच माहीत नाहीं व रक्कम देणेंही नाहीं. व मी मुळींच कबूलही केलें नाहीं. हे शब्द तुह्मी आपले मनानेंच ह्मणत आहां तरी अशी गैर समजूतीची नोटीस देऊन विनाकारण तुफान घेण्यात कांहींच लाभ मिळणार नाहीं ह्मणून आपणांस कळविलें आहे कळावें. तारीख २०-७-०५ इ०

सही

गोविंद माधव जोत वस्ती अडगांव दस्तूर खुद्द

नोटीस

रा. रा. रामप्रसाद जयनारायण मारवाडी दुकान बावनबीर यांसः—

किसन तुळशीराम अ. पा. क. आई गंगाबाई तर्फे मुकत्यार भदुलाल रामचंद्र साहू दुकान जळगांव याजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, सीवकरण अर्जुनदास-वाली जिनगी स्थावर दुकान २, घर १ आणि शेत सर्वे नंबर २४६ चे आमचे जवळ खरेदी आहे. तुह्मी हरबकस जोशी याचे ताब्यांत असलेले शेत जबरीनें घेऊन पेरून पीक खात आहां, आह्मी तुह्मास सांगूनाहि थकलों करितां ही नोटीस पावल्या पासून एक महिन्याचे आंत आमचे जवळ येऊन तुमचे जवळ जें कांहीं दाखले कागद पत्र असतील व ज्या आधारा वरून तुह्मी मालकी करूं इच्छिता ते आधार दाखवून निकाल करावा. असे न केल्यास तुमचेवर दावा करून सदर्हू जिनगी तुमचे पासून घेतां येईल, अज्ञानाची जिनगी तुह्मास पचणार नाहीं. कोर्ट खर्चाचा बोजा तुमचेवर ह्या नोटिशीचें खर्चासुद्धां बसेल. कळावें. ता. १२।७।०५ इ.

सही

किसन वल्लद तुळशीराम अज्ञान पा. करणार आई गंगाबाई जवजे तुळशीराम तर्फे मुकत्यार भदु लाल रामचंद्र दस्तुर खुद्द.

नोटीस

रा. रा. दिवाकर माधव चांगदे राहणार वरुड तालूके मोर्शी यांसः—

खाली सही करणार यांजकडन या नोटिशींने कळविण्यांत येतें कीं तुमचे हल्लींचें वर्तन (आमचे संबंधानें) आह्मांस अगदीं असमाधानकारक दिसून आल्यामुळें आह्मी तुह्मांस ता. २६ माहे सप्टेंबर सन १८९७ इ. रोजीं करून दिलेलें मृत्युपत्र आज तारखेस रद्द केलें आहे. कळावें ता. १७ माहे जुलै सन १९०५ इ.

सही

दिनाबाई डाक्टरीण राहणार मोर्शी दस्तूर खुद्द

जाहिरात

किसनलाल रुपचंद हैसरी राहणार चिंचोली तर्फे हैसपुर ता. आकोला याजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, मी तारीख १८ माहे जुलै १९०५ रोजीं हरनाथसिंग वल्लद बिजेसिंग राठोड याचे नावे कुलमुकत्यार पत्र देऊन ते बार्शीटाकळी येथील सब-रजिस्ट्रार साहेब यांचे कचेरींत नोंदूनहि दिलें परंतु सदर्हू मुकत्यार पत्र माझे गैर समजूतीचें कारणानें व माझी गैर समजाविशी केल्यामुळें झाले असल्यानें त्याप्रमाणें सदर्हू हरनाथ याजकडून अमंल होऊं नये व त्यांनीं माझे कोणतेच कामीं मुकत्यार पत्रा प्रमाणें दखल न देता तें रद्द केलें आहे. या विरुद्ध झाल्यास त्याबद्दल मी जबाबदार होणार नाहीं या साठीं या जाहिरातीनें प्रसिद्ध करण्यांत येत आहे कळावें. ता. २०।७।०५ इ.

सही

किसनलाल रुपचंद मारवाडी राहणार चिंचोली हैसरी दस्तुर खुद्द.

वऱ्हाडसमाचार

मित्ती आषाढ वद्य ८ शके १८२७

नवी घटना

(लोकमतार्चे उन्मूलन)

प्रांताचा भूगोल सहसा बदलत नाहीं पण त्याची राजकीय रचना सरकाराला वाटेल तेव्हां बदलता येते. राजकीय रचना राज्यकर्त्यांच्या हातची आहे आणि तिची पूर्व घटना जेव्हां पालटण्यांत येते तेव्हां सरकारच्या अगाध शक्तीची साक्ष चांगली पटते. गेल्या बुधवारीं इंडिया सरकारानें बंगाल इलाख्याची सर्व श्री बदलून टाकली. हल्लींचा बंगाल प्रांत मोडून टाकला व त्याचा पूर्व भाग आसामाकडे सामील करून आसामाचा एक निराळा इलाखाच बनविण्यांत आला आहे. ही नवी घडामोड गेल्या दोन वर्षां पासून चालू आहे. बंगल्यांत या संबंधानें एवढी मोठी चळवळ चालू होती कीं लोकमताचा प्रतिकूळ पक्ष सरकारावर अगदीं तुटून पडला होता. वादाविवादाचें युद्ध खरें, पण या प्रश्ना संबंधानें सरकार व लोकपक्ष या मध्यें वादयुद्ध तुमुल झालें. सरकारचा संकल्प पक्का होता आणि सरकारी सत्तेनें आतां त्या संकल्पाला ठरावाचें स्वरूप आलें आहे. लोकमताची पायमल्ली झाली, बंगालच्या लोकांस जी रचना नको होती तीच सरकारानें अमलांत आणिली आणि या नव्या राजमान्य घटनेला आपली शिरसावंद्यता दर्शवावी एवढीच गोष्ट आतां राजनिष्ठ प्रजासमूहाच्या हातीं राहिली आहे. जी गोष्ट सरकारला रुचली ती परमेश्वराची मर्जी असें ह्मणून लोक या नव्या योजनेकडे आपले डोळे वळवूं लागले आहेत. बंगालच्या लोकसमूहाचा विचार असा दिसतो कीं, विलायतच्या भोळ्या परमेश्वराला पुनः प्रार्थना करून पहावी आणि यशाची प्रतीक्षा निराशेनें करीत बसण्यापेक्षां नव्या राजकीय सृष्टीच्या आशामध्यें रममाण व्हावें हें बरें !

बंगाल इलाख्याची नवी वाटणी होण्याचा इतिहास संक्षेपानें असा आहे कीं, बंगाल्याचा विस्तार फार मोठा आहे व एवढा मुलूख एका स्थानिक सरकाराला चांगल्या रितीनें संभाळतां येत नाहीं. याच्या जोडीला दुसरा एक प्रश्न असा होता कीं आसाम प्रांताला चीफ कमिशनरीच्या अंमलापेक्षां मोठ्या दर्जाच्यें मोठें स्थानिक सरकार द्यावयाला पाहिजे असें त्या प्रांताच्या भरभराटीवरून व व्यापारवृद्धीवरून सरकारला फार अगत्याचें वाटत होतें. आसाम, बंगाल, मध्यप्रांत व मद्रास या चार मुलुखांची फेरवाटणी करावी असा प्रथम विचार होता पण मद्रासच्या जंगम व विशाखपट्टण या भागांतील भाषा, लोकांच्या चालीरिती वगैरे सर्व मद्रासेकडील असल्यामुळें मद्रास इलाख्याकडे ढवळाढवळ करूं नये आणि तीन प्रांता संबंधानेंच काय ती योजना करावी असा विचार ठरला. नवी रचना अशी कीं हल्लींचा आसाम मुलूख व त्याला लागूनच असलेला पूर्व बंगालचा भाग ह्मणजे चितगांग, ढाका राजशाही, मालदा, व टिपरारा संस्थान मिळून जो प्रांत आहे त्या सर्वांला 'पूर्व बंगाल व आसाम' अशी संज्ञा देण्यांत येईल. या नव्या प्रांताची राजधानी ढाका येथें राहील. तेथें लेफ्टेनंट गव्हरनरचें स्थानिक सरकार स्थापण्यांत येईल व त्याला एक कायदे कौंसिल व बोर्ड आफ रेव्हेन्यु अशा दोन्ही संस्था देण्यांत येतील. वरील रचनेच्या धोरणानें पाहतां दार्जिलींगचा भाग बंगाल इलाख्यांतून काढून घ्यावयाला पाहिजे होता पण सर्व लोकांचें मनोगत पाहून सरकारानें तो भाग बंगाल्याकडेच ठेविला आहे.

नवा बंगाल इलाखा कसा बनला आहे पहा. त्याचा सर्व पूर्वभाग काढून घेतला आणि त्या योगानें त्या बरोबर बंगालचें वैभव दुसरीकडे गेलें इतकेंच नाहीं तर बंगालच्या लोकसमूहाचे सर्व जुने संबंध सरकारानें एकदम तोडून टाकले. बंगालच्या ताब्यांतील छोट्या नागपुरापैकीं जीं पांच हिंदी भाषा बोलणारीं संस्थानें आहेत तीं मध्य प्रांताकडे तोडण्यांत येऊन तीं रायपूर एजन्सीच्या ताब्यांत दिलीं; आणि तसेंच मध्यप्रांतांतील संबलपूर कडे जेथें जेथें उडिया भाषा बोलतात ते सर्व भाग आणि तसेंच उडिया बोली बोलणारीं पांच संस्थानें ह्मणजे पाटणा, कलहांडी, सोनपूर, बम्रा व रैरखोल हीं बंगाल्याकडे देण्यांत आलीं. या दोन्ही प्रांताला मिळून एकच हायकोर्ट कलकत्त्यास राहील ह्मणजे कलकत्ता हायकोर्टाकडे दोन लेफ्टेनंट गव्हरनरांच्या हाताखालील मुलूख देण्यांत येईल.

या नव्या फेरवाटणी संबंधानें जें मुख्य तत्व सरकारापुढें आहे तें राज्यकारभाराच्या सोयीचें होय. हें तत्व अमलांत आणितांना सरकारानें दुसरें एक धोरण असें ठेविलें होतें कीं हिंदु व मुसलमान हे दोन प्रजासमूह होतां होईल तितके वेगवेगळ्या स्थानिक सरकाराकडे देण्यांत यावे. बंगालचें राज्य फार मोठें झालें ह्मणून तें छाटून आसामाचें लहान राज्य मोठें केलें व या रितीनें दोन चांगलीं स्थानिक राज्यें निर्माण करण्यांत आलीं आहेत. नव्या बंगाल इलाख्यांत मुख्य प्रजासमूह हिंदूचाच ठेविला आहे आणि नव्या आसाम इलाख्याकडे मुसलमान प्रजासमूहाचें प्रधान अंग ठेविलें आहे. या धोरणामुळें मुसलमान लोक पुष्कळसे एका स्थानिक सरकाराकडे घेतले व त्यांच्याच कडे चहाच्या लागवडीचा मुलूख जसाचा तसाच कायम ठेविला. पूर्व बंगाल व आसाम यांचा विस्तार १०६५४० चौरस मैल असून १ कोटी ८० लक्ष मुसलमान १ कोटी २० लक्ष हिंदु व बाकीचे १० लक्ष लोक मिळून ३ कोटी १० लक्ष लोक या नव्या अमलाखालीं राहतील. बंगालचा विस्तार १,४१,५८० चौरस मैल राहून लोकवस्ती ५ कोटी ४० लक्ष लोकांची होईल या लोकवस्ती मध्यें ४ कोटी २० लक्ष हिंदू असून ९० लक्ष मुसलमान राहतील.

छोटा नागपुराकडील कांहीं संस्थानें मध्यप्रांतानें घेतलीं व आपला संबळपुराकडील भाग बंगाल्याकडे दिला, या दोन्ही गोष्टी अमलांत आणितांना हिंदी भाषा बोलणारा लोक मध्यप्रांताकडे दिला व उडीया भाषा बोलणारा लोक बंगाल्याकडे देण्यांत आला. या योजनेनें लोकांच्या सोयी पुष्कळशा अधीक आपोआप होतील असा सरकारला भरंवसा आहे.

बंगाल्यांतील लोकमताच्या प्रतीकूल चळवळीला उद्देशून सरकारानें असा अभिप्राय प्रदर्शित केला आहे कीं, लोकांचे जुने परिचय व मनोवृत्ती यांच्या संबंधानें सरकार अगदीं जागृत आहे पण राज्यकारभाराच्या सोयीसाठीं असा फेरफार करावा लागत आहे; आणि अशा प्रसंगीं हेंही विसरतां कामा नये कीं, लवकरच नवे परिचय जडतील आणि ते जुन्या इतकेच लोकांस आवडूं लागतील. या नव्या योजने संबंधानें सरकारी भाकीत असें आहे कीं आसामाची भरभराट मोठी होईल व पूर्व बंगाल्याची देखील त्याच प्रमाणें अभिवृद्धी होत जाईल. मागसलेला आसाम व सुधारलेला पूर्व बंगाल या दोहोंच्या संमेलनानें सर्वत्र निराळीच परिस्थिती उत्पन्न होईल. व ती लोकांस उत्तरोत्तर कल्याणप्रद होत जाईल.

हुकूम कीं मृत्युवार्ता

सरकारी हुकूमाचा स्वीकार करितांना बंगाली पत्रकारांनीं मृत्युलेला प्रमाणें त्या हुकुमा संबंधानें आपल्या कालमाचे रकाने सर्व काळे कुळकुळीत करून सोडले आहेत. या काळ्या रेषांनीं लोकांची प्रतिकूलता फार व्यक्ततेनें दृष्टीस पडेल पण या प्रतिकूलतेला लक्ष्यांत घेऊन आणि फार महत्वाचीं राज्य कारभाराचीं कारणें पुढें करूनच सरकारांनीं बंगाल इलाख्याची सर्व शोभा हरण केली आहे. लोकांच्या विषादाला सरकार कारणीभूत झालें आहे ही गोष्ट राज्याला हितकारक नाहीं. सरकारी सत्ता सर्वत्र बलीयसी ! पण या सत्तेनें बंगाली लोकांच्या हृदयांचा इतका भेद केला आहे का ती त्याची चित्तवृत्ती पूर्ववत् स्थिर होण्याला बराच कालावधी लागेल. बंगाली लोकांचें दुःखाचे सर्व राष्ट्र विभागी आहे तेव्हां याच गोष्टींत संतोष मानून घेतला पाहिजे.

किंतु.

वऱ्हाडच्या लोका संबंधानें मध्यप्रांताच्या अधिकारी मंडळीमध्यें काडीमात्र आदरभाव नाहीं असा ग्रह अलिकडे फार दृढ होत चालला आहे. मध्य प्रांताची अधिकारी मंडळी अशी वागतात कीं जणुं काय ही वऱ्हाडची भूमी त्यांनीं पादाक्रांत केलेली आहे आणि येथील मंडळी अगदीं तृणवत आहे. सद्गुणाचा, न्यायीपणाचा व चांगुलपणाचा मक्ता काय तो त्यांनींच घेतला आहे आणि हे त्यांचे सद्गण, न्याय व सत्कृती हीं सर्व या प्रांताच्या लोकांवर गाजविण्या साठींच त्यांस लाभलीं आहेत. खरोखर, हा मुलुख त्यांच्या फक्त वहिवाटीलाच दिलेला आहे. या प्रांतांतील लोकांचे हक्क कांहींएक कमी करकरण्यांत येणार नाहींत व सरकारी अधिकाऱ्यांचाही मानमरातब योग्य प्रकारें राखण्यांत येईल. अशा विषयीं अलिशान रेसिडेंट साहेबांनीं पूर्वींच अभिवचन दिलेलें आहे.

वऱ्हाडच्या मंडळींच्या दिलाला गोष्ट लागेल, त्याचें हृदय भग्न होईल किंवा त्यांच्या मनांतला प्रेमभाव नष्ट होईल अशा गोष्टी नव्या स्थानिक सरकारानें न करण्या विषयीं मोठी खबरदारी घेतली पाहिजे. उदाहरणार्थ कुमार श्री हरभानजी रवाजी सारख्या उत्कृष्ट डिपुटी कमिशनरांस पेनशनींत काढणार आहेत ही गोष्ट कोणास देखील आवडली नाहीं ही रीती सरकाराला पसंत असेल पण तिच्यामुळें लोकांचीं मनें फार निराश व दुःखी आहेत. येथील म्युनिसिपालटींत थोड्या दिवसापूर्वीं नामदार चीफ कमिशनर यांनीं नवे कर बसविण्या विषयींचा मंत्रोपदेश करितांना अखेर ताकीद दिली कीं जर सरकारी ह्मणण्या प्रमाणें गोष्ट घडणार नाहीं तर आह्मी मुनसिपालिटीचे अधिकारच काढून घेऊं. नव्या स्थानिक सरकाराला एवढी जाज्वल मात्रा उपयोगांत आणण्याचें प्रयोजन कांहींच दिसत नाहीं. सर्व प्रांतावर उत्पन्नाचा कर बसविला आणि लोकांचें पूर्वींचें सौख्य या जबरदस्त करामुळें लयास नेलें. या प्रांतां साठीं मुद्दाम मध्यप्रांता कडील अधिकारी पाठविण्याचा नवा परिपाठ आह्मांला मोठा घातुक आहे. मध्यप्रांताच्या न्यायमूर्ती आमच्याकडे नेमण्यांत येणार आहेत असें कळतें. या प्रांतांतील सरकारी हुद्याच्या जागेवर इकडील लोकांचा पहिला हक्क आहे तो हक्क दूर सारून तिकडील मंडळींची इकडे भरती होणार आहे असें ह्मणतात. ही गोष्ट खरीच असेल तर तिच्या पासून आमचें मोठें नुकसान आहे. ही नुकसानी आह्मी सरकारच्या नजरेला आणण्या इतकें आमचें स्थानिक सरकार अधळ आहे असें आम्हांस वाटत नाहीं. जागृताला जागें करण्याचा प्रयत्न नेहमींच निष्फळ असतो. तथापि लोकांची असंतुष्टी प्रदर्शित करण्याचें आमचें काम आहे आणि कर्तव्याच्या दृष्टीनेंच आम्ही आमच्या मनांतल्या ह्या किंतुचा उल्लेख केला आहे. सत्य व न्याय यांचाच शेवटीं जय होत असतो आणि याच तत्वावर आमचा सर्व भरंवसा आहे.

येत्या सप्तंबर पासून उमरावती येथील हायकोर्ट कचेरी बंद होऊन तेथील काम नागपूर येथील ज्युडिशिअल कमिशनरच्या कचेरीत चालावयाचें आहे. ९ हजारा खालील पहिली अपिलें वऱ्हाडांतच चालतील पण ९

हल्लींच्या रीतीप्रमाणें प्रथम अपिलें व सर्व द्वितीय अपिलें या पुढें नागपुरास चालतील. तेव्हां या अपिलांचें काम कोणच्या हायकोर्ट वकिलांनीं चालवावें या संबंधानें एक प्रश्न निघाला आहे. या संबंधानें मध्य प्रांताचे ज्युडिशिअल कमिशनर हे इकडील वकिलांच्या नियमामध्यें कांहीं फेरफार करण्याच्या विचारांत आहेत. सध्यां दोन मुख्य फेरफार आहेत. आणि १९०६ नंतर तिकडील व इकडील वकिलासाठीं सरसगट एकच नियम लागूं करण्यांत येतील. मध्य प्रांताच्या नियमा प्रमाणें ज्या वकिलांनीं हायकोर्टांत १० वर्षे काम केलें आहे त्यांना "ॲडव्होकेट" करण्यांत येतें. तसेंच वऱ्हाडांतील हायकोर्टांतही ज्या वकिलांचें काम १० वर्षां पेक्षां अधिक वर्षे चाललें आहे त्यांच्या पैकीं कांहीं जणास मध्य प्रांताचे ॲडव्होकेट करण्यांत येईल. अशा ॲडव्होकेटास मध्यप्रांतील व वऱ्हाडांतील सर्व कोर्टापुढें काम करण्याची परवानगी मिळेल. दुसरा फेरफार असा करण्याचा विचार आहे कीं, वऱ्हाडांतील अपिला पुरतीच इकडील हायकोर्ट वकिलांस नागपुरास काम चालविण्याची परवानगी देण्यांत येणार आहे. या रीतीनें वऱ्हाडच्या वकिलांचा हक्क कायम राहील हें खरें, पण त्या बरोबर असाही नियम पाहिजे कीं, वऱ्हाडांतील अपिलें चालविण्याची परवानगी मध्य प्रांतांतील हायकोर्ट वकिलांस नसावी. असा फेरफार होईल तर मध्यप्रांतांतील व वऱ्हाडांतील हायकोर्ट वकिलास तक्रार करण्यास जागा राहणार नाहीं व जवळ जवळ हल्लींच्याच व्यवस्था राहतील. पण नागपूरच्या हायकोर्ट वकिलांस जर वऱ्हाडचीं अपिलें चालविण्याची परवानगी देण्याचा रंग असेल तर मध्य प्रांतांतील अपिलेंहि वऱ्हाडांतील हायकोर्ट वकिलांस चालविण्याची परवानगी देण्यांत यावी हें अगदीं यथान्याय होईल. रा. रा. इस्मे साहेब ज्युडिशिअल कमिशनर हे वरील गोष्टीचा योग्य विचार करितील व वऱ्हाडच्या वकिलांच्या हक्काची नीट संभवना करण्यांत येईल अशी आह्मांस मोठी उमेद आहे.

महारांची उन्नती

मोहपा (नागपूरप्रांत) या गांवीं नुकताच एक अंत्यजसमाज स्थापित झाला आहे. याचा मुख्य उद्देश नीच जातींतील लोकांस सन्मार्गाचा बोध करावा, त्यांस शिक्षण द्यावें व त्यांनीं धर्मनीतीनें वागून अभक्ष्य भक्षण करूं नये व अपेय पिऊं नये अशाबद्दल त्यांस उपदेश करावा हा होय. याचा सर्व पुढाकार रा. रा. किसन फागू महार बंदसोडे पाटील यांनीं आपल्याकडे घेतला आहे. नीच जातींतील लोक फार मागासलेले आहेत व त्यांची उन्नती करण्या साठीं होत असलेला हा प्रयत्न खरोखर स्तुत्य होय. महार जातीची सुधारणा व्हावी ही गोष्ट आमच्या समाजाला अत्यंत महत्वाची आहे आणि ह्या जातीवर हिंदू समाजाचे सुसंस्कार चांगलेसे घडत नाहींत याचें कारण ती जाती अगदीं समाज बाह्य समजली जाते. या हीन जातीचा परामर्ष समाजांतील उच्च वर्गानीं घ्यावा हें आह्मा लोकांचें पहिलें कर्तव्य होय. पण या कर्तव्या विषयी आह्मी इतके विन्मुख आहों कीं या बाजूनें बहुतेक निराशाच वाटते. अशा स्थितींत महार जातींतल्या जातींतच जेव्हां एखादा सुप्रयत्न होतो आणि त्या प्रयत्नाला चांगलें यश येईल अशी आमची खात्री होते तेव्हां आह्मी अशा प्रयत्नांचे प्रथम अभिनंदन करीत असतो. याच दृष्टीनें आह्मी मोहपा येथील समाजाची मोठी तारीफ करितों आणि त्यास आमच्या आकोल्याच्या अनुभवा वरून असेंही आश्वासन देतों कीं, असा स्वजाती सुधारण्याचा प्रयत्न नेहमीं सफल होत असतो. कै. वा. रावसाहेब जानू कचरू महार यांनीं येथें जी महारांची संस्था स्थापित केलेली आहे तिच्या द्वारें त्या जातीमध्यें हळूहळू चांगली सुधारणा होत असल्याचें दृष्टीस पडतें. विद्येचा संस्कार या संस्थेच्या द्वारानें महार ज्ञातीस मिळतो तेव्हां या संस्कारानें ती जात पुनित व उन्नत होत आहे हें अगदीं नैसर्गिक होय. येथील महारांच्या बोर्डिंगांत राहून विद्याभ्यास केलेले कांहीं विद्यार्थी आतां चांगले दुनियेदारीला लागलेले दृष्टीस पडतात. मुंबई कडील महार लोकांनीं सरकारी पलटणींत शिरण्या विषयीं मोठ्या नेटाचा प्रयत्न चालविला आहे. सध्यां कदाचित् त्यांत यश न येवो पण हा त्यांचा प्रयत्न त्यास संस्कृत करील यांत तिळमात्र शंका नाहीं. महार जाती आमच्या समाजांतील कनिष्ठ वर्ग खरा पण त्यांची उत्तरोत्तर प्रगती होत आहे हें आमच्या समाजाला भूषणावह होय.

देशी नाणीं.

हल्लीं उपयोगांत मोहर, रुपया, आठआणी, पावली, चवली, पैसा, अधेला व पै हीं आठ नाणीं आहेत. या नाण्यांमध्यें फरक करण्याचा सरकाराचा विचार आहे. तांब्याचीं नाणीं बंद करून त्यांच्या ऐवजीं पंचरस 'ब्रांझ' नांवाच्या धातूंची नाणीं पाडण्यांत येतील. तांब्याचीं नाणीं आमच्या देशांत फार पुरातन काळा पासून चालू आहेत. तीं सर्व काढून टाकून त्याबद्दल ब्राँझ धातूचीं नाणीं चालविण्याचें कारण आह्माला कोणतेंच दिसत नाहीं, विलायती धातूचा खप इंडियांत पुष्कळसा करण्याला ही युक्ती फार सुंदर आहे. विलायतेंत याच धातूचीं नाणीं चालतात तेव्हां सादृश्याच्या दृष्टीनें ही नवी कल्पना अगोदर ग्राह्य केली पाहिजे. ब्रांझ हा मिश्र धातु आहे आणि तांबें व कथील यांच्या मिश्रणानें तो तयार होतो. तसेंच एक आण्याचें एक नवें नाणें निकल धातूचें चालूं करावयाचें आहे आणि कालक्रमानें याच धातूचीं अर्धा आण्याचीं व दोन आण्याचीं अशीं नाणीं पाडण्यांत येतील. ही धातू विलायती आहे. ती रुप्या सारखी पांढरी असून चांगली कठीण असते. निकल व ब्रांझ या दोन धातु इंडियांत सर्वत्र चालूं करण्याचें प्रयोजन आह्मांस कांहींच दिसत नाहीं. नाण्याच्या कायद्या विषयीं जेव्हां वादविवाद होईल तेव्हां योग्य कारणें पुढें आल्या शिवाय हा नवा कायदा पसार न होऊं देण्या विषयीं आमचे बिन-सरकारी कायदे-कौंसिलदार योग्य काळजी घेतील असें आह्मी इच्छितों.

तहाची मांडणूक

रुसो-जपानी युद्ध सांप्रत श्रम परिहारार्थ विश्रांती घेत आहे. व तहाच्या वाटाघाटीच्या गडबडीमुळें लढाई थंडावलेली आहे तरी मधून मधून समरांगणाच्या मैदानांत लहानसहान झटापटी होतात व त्यांत रशियन लोकांसच माघार खावी लागते. तहाची नीटशी जुळणी घडून आली नाहीं तर रणमैदान पुन्हां चांगलें कढाडेल असा अदमास आहे. झार साहेबांच्या मनांतून तह व्हावा अशी मोठी उत्कट इच्छा आहे परंतु जपानच्या अटी जर आड आल्या तर मात्र आमचा नाइलाज होऊन आह्मी आपल्या लढाईचा हती मागें घेऊं अशी एक गर्वोक्ती त्यांनीं काढली आहे परंतु ही वृथा गर्वोक्ती ह्मणजे कुस्तींत चीत झालेल्या मनुष्यानें माझेंच नाक वर असें ह्मणण्या प्रमाणेंच होय. आपल्याच राज्यांत वणव्या प्रमाणें वाढत जाणाऱ्या बंडाळीचा अद्यार बंदोबस्त ज्याच्यानें होत नाहीं आणि ज्या मनुष्यबलाच्या जीवावर दुसऱ्यांच्या गळ्यावर हात घालावयाचा तेंच मनुष्यबल आपल्या विरुद्ध उभें आहे तर त्याच्या हातुन काय फलश्रुती प्राप्त होणार आहे हें दिसतेंच आहे. परंतु अशा तुटक व निष्ठुर वचनांनीं तहाच्या मांडलेल्या डावाची नासाडी होण्याचा मात्र मोठा संभव आहे. तहाचा डाव कसा काय नांवारुपास येतो हें थोडक्याच काळांत समजून येईल.

वऱ्हाडवृत्त

हवामान— या आठवड्यांत मीज पाऊस चांगला झाला व तो ऐन वेळेवर आल्यामुळें फार बहार झाली. मधून मधून चांगली उघाडीही होत असते. पुनर्वस नक्षत्रामध्यें वनस्पतींची नवी जी सृष्टी थाटली आहे ती या पावसानें चांगली परिपुष्ट झाली आहे. रोगराई कांहीं एक नाहीं.

—रा० रा० बुरलसन आय. सी. एस. रजिस्ट्रार निसबत ज्युडिशियल कमिशनर नागपूर हे आगस्टच्या ३ तारखेपासून २ महिने २८ दिवसांच्या रजेवर जाणार आहेत व त्याच्या रजेंत रा० रा० डायर आय. सी. एस. अ० कमिशनर उमरावती हे रजिस्ट्रार होतील आणि रा० रा० सोराबजी शापूरजी ऑफि. ए. अ. कमिशनर इलिचपूर यांची बदली त्याच हुद्यावर उमरावतीस होईल.

—पिंजर येथील भिक्या घडद रामजी बंजारी याजवर दारव्ह्याच्या पोलिसांचा चोरी संबधानें वहीम होता. त्या प्रकरणांत शेखहुसेन पोलीस इन्स्पेक्टर दारव्हा, वामन रामचंद्र जमादार दिग्रस यांनीं पिंजर येथें गेल्या जूनच्या आरंभीं चौकशी चालविली. त्या वेळचीं विचारपूस चालूं असतांना भिक्याला चांगली पोलीसची समज देण्यांत आली आणि त्या नंतर ता. ८ जून रोजीं रात्रीं भिक्या नाहींसा झाला व त्याचें प्रेत चार दिवसांनीं जगलांतील विहिरींत सांपडलें. या संबंधानें सदहु पोलीस अमलदार वर येथील डिस्ट्रिक्ट माजिस्ट्रेट समोर फौजदारी खटला चालू आहे. व त्या चौकशींत भिक्याला कोंडून ठेवून कबुली जबाब देण्याचा अपराध केल्या संबंधानें त्यांजवर आरोप ठेवण्यांत आला आहे. पुन्हां हें प्रकर्ण १ ले तारखेस पुढें होईल.

—वऱ्हाडच्या वकिलीची परीक्षा यंदा जशी सप्टेंबरमध्यें होणार आहे तशी ती आणखी एक वर्ष ह्मणजे १९०६ सालींही घेण्यांत येईल. नंतर मात्र या प्रांताची ही वेगळी परीक्षा बंद करण्यांत येऊन मध्य प्रांताचीच परीक्षा इकडे लागूं होईल.

—वासुदेव विष्णु सरनाईक नांवाचा एक मनुष्य उमरावतीला अर्जनवीसाचा धंदा करीत असे. कधीं कधीं तो वकिलांची कारकुनीहि करीत असे. हा हल्लीं तेथील तुरुंगांत ६ महिन्यांच्या कैदेची शिक्षा भोगीत आहे. याचा गुन्हा असा सांगतात कीं, त्यानें बाहेर गांवाहून येणाऱ्या कांहीं पक्षकारास मीच वकील आहे असें सांगून त्यांचे कडून अपिलाचे कागद व रुपये घेतले व पक्षकारास घरीं जाण्यास सांगितलें. महिन्याचे महिने लोटले. परंतु अपिलाचा कोठेंच मागमूस लागेना तेव्हां त्या पक्षकारांनीं पुष्कळशी चौकशी केली आणि अखेरीस फौजदारी कोर्टांत त्या तोतया वकिलावर खटला चालविला. खालच्या दोन्ही कोर्टांत त्याजवर गुन्हा शाबीत धरण्यांत आला. सध्यां हायकोर्टा पुढें हें प्रकर्ण आहे. ही फसवणूक सरनाईकांनीं केली असो किंवा दुसऱ्या एखाद्या साळसुदानें केली असो, ही गोष्ट निर्विवाद आहे कीं वरील प्रकारानें ते पक्षकार फसले. एकंदरीनें सर्वच गोष्ट फार वाईट असून सुधारलेल्या उमरावतीच्या राजधानींत हा मोठाच अंधार होय.

फीमेल नॉर्मल स्कूल नागपूर याची बदली उमरावती क्यांप मध्यें होत आहे. तेथें या संस्थे करितां कायमची इमारत होई पर्यंत एक बंगला भाड्यानें घेण्यांत आला आहे व ही नवी योजना बरोबर करण्या साठीं रा. रा. कॅंडी साहेब हे तेथें मुद्दाम गेले आहेत.

— 'महाराष्ट्र नाटक मंडळी' चे म्यानेजर आह्मांस कळवितात कीं त्यांचा मुक्काम ह्या आठवड्यांत येथें होणार असून ते आपले ४–५ वर्णनीय खेळ करून दाखविणार आहेत. त्यांच्या पत्रांमध्यें त्यांनीं आपल्या सर्टिफिकिटांचा उल्लेख केलेला आहे तेव्हां त्या दाखल्या प्रमाणें ते येथें लौकिक संपादन करितील असें आह्मी इच्छितों.

व्याख्यान—रा. रा. शिवराम हरी गोखले एम. ए. प्रिंसिपाल ट्रेनिंग कॉलेज आकोला यांचें 'श्वासोच्छ्वास' या शार्षीष, विषयावर काल रोजीं सुंदर व्याख्यान झालें. विषय प्रथमारंभीं फार निरस वाटतो पण व वक्त्यानीं तो चांगला मनोरंजक करून दाखविला.

जेवणाच्या वेळांशिवाय मध्यें खाणें काहीं लोकांना व त्यांच्या मुलांना अशी संवय झालेली असते कीं, भोजनाशिवाय मधल्या वेळांत कांहींना कांहींतरी—लाडू जिलेबी, चिवडा, निदान डाळे फुटाणे खात रहावयाचे. असे लोक किंवा अशी मुलें निरोगी नसावयाचींच; त्यांना अन्नाची खरी रुचि ह्मणून माहितच नसते अर्थात अन्न खाण्याचें खरें समाधानाह त्यांस ठाऊक नसतें यावें कारण इतकेंच कीं, ते आपल्या पचनसंबंधी इंद्रियांना विश्रांति अशी मिळूनच देत नाहींत ती न मिळाल्या मुळें इंद्रियें अन्न पचविण्यास असमर्थ होतात मग अग्निमांद्य डोकें दुखणें, अशक्तता इत्यादि विकार त्याचे मागें कायमचें हात धुऊन लागतात. मग त्यांना आरोग्यसुख तें कसें मिळणार? रोगी व फार लहान मुलें खेरीज करून बाकीच्यांनीं प्रत्येक जेवणाचेमध्यें निदान तीन चार तास तरी कांहींएक न खातां कोठ्यास पूर्ण विश्रांति मिळूं द्यावी ह्मणजे, त्याचे अंगची अन्नपचनशक्ति निकोपस्थितींत राहून अग्निमांद्य, अवष्टंभ इत्यादि विकार जडत नाहींत. मूल रडूं लागलें कीं त्याला पाज अथवा कांहींतरी खाण्याचा पदार्थ त्याचे पुढें टाक असें पुष्कळ लोक करितात. त्यानें तें रडण्याचें त्या वेळां पुरतें जरी थांबतें तरी त्याचें त्या संवयीमुळें कायमचें नुकसान होतेंच. सदा तें खात राहिल्यामुळें पचनक्रिया बिघडून त्याचा परिणाम एकमागून एक त्यास भोगावा लागतो. अशीं मुलें कृश व सदा किरकिरी असतात. त्यामुळें त्यांनाहि सुख नसतें व आईबापांनाहि सुख नसते. याकरितां वरचेवर पिण्याची खाण्याची संवय फार घातुक असें समजन ती न जडेल अशाबद्दल आरंभापासूनच काळजी घेतली पाहिजे. भि. वि.

सतीची गोष्ट— सितापूर जिल्ह्यांतील सहाजनपूर गांवी एक मनुष्य ब्रद्रिनाथाच्या यात्रेहून परत आला व थोडे दिवसांनी मरण पावला. त्याचें प्रेत दहन करण्यासाठीं स्मशानांत नेण्यांत आलें व तेथें रीतीप्रमाणें अग्नीही दिला अग्नी दिल्यानंतर त्याची बायको तिच्या आप्तांबरोबर जवळच्या विहिरींत आंघोळ करण्याकरितां काळें लुगडें नेसून जाऊं लागली. वाटेंतून जात असतां तिच्या नवऱ्याच्या प्रेताच्या ज्वाळा तिला दृष्टीस पडल्या. तेवढ्यावरून तिनें आप्तइष्टांस सोडून आपल्यास त्या प्रेताग्नींत घालून घेतलें. बाकीच्या मंडळीस ही गोष्ट समजली नाहीं. तिचें सर्व शरीर जळून गेलें. ज्या ठिकाणीं हा दहनविधी झाला ती जागा हल्लीं पवित्र मानिली आहे व त्या ठिकाणीं आसपासचे हजारो लोक येत असून तेथें मोठी जत्रा जमत आहे.

योग्य शिक्षा— हैसरसंस्थानांतील एका शिक्षकानें आपल्या नऊ वर्षांच्या मुलीचें लग्न एका चौपन्न वर्षांच्या शाळामास्तराबरोबर लाविल्यामुळें हैसुरसरकारनें उभय मास्तरांस स्वस्थ गृहसौख्य भोगण्यास घरीं बसविलें आहे. पोटच्या मुलांच्या सौख्याकडे अशा रीतीनें बघणारे शिक्षक शिष्यांच्या सौख्याकडे कसें काय बघत असतील? ज्यांना अपत्य प्रेम नाहा त्यांनां अपत्यप्रेमाच्या जोडीचेंच शिष्यप्रेम कोठून येणार? भाडोत्री शिक्षकच हे!

उंदरा बद्दल बक्षीस—मुंबईच्या म्युनिसिपालिटीनें एक उंदीर पकडून आणणारास एक आणा इनाम दिले जाईल अशी दवंडी पिटविली आहे.

सर्प दंशावर उपाय— शरीराच्या ज्या भागावर सापानें दंश केला असेल त्या भागावर तत्काळ तुंबडी लावून विषारी रक्त काढून टाकलेलें मनुष्य दगावत नाहीं.

विडी ओढणाऱ्याचें कौशल्य— जपानांत कित्येक विड्या ओढणारे धूर सोडण्यांत इतके तरबेज आहेत कीं, ते धुराच्या नाना आकृती व अक्षरेंही उत्पन्न करितात, असें ह्मणतात.

✓**चांगला निश्चय—** बेळगांवच्या कांहीं मराठ्या मंडळींनीं इतःपर दारू न पिण्या विषयीं व देशी कपडा वापरण्याविषयीं शपथा घेतल्या आहेत.

हसण्यापासून फायदे— हास्य हें रक्तोत्पत्ति व वीर्योत्पत्ति करणारें अति उत्तम सर्वोपयोगी आणि बीन खर्चाचें औषध आहे! जो मनुष्य जास्त प्रमाणानें नित्य हांसत असतो तो मनुष्य कमी हंसणाऱ्या पेक्षां अधिक सशक्त असतो. कारण हास्य हें अन्नाची पचनक्रिया करून रक्ताभिसरण करणारें आणि रक्त वृद्धि करणारें वस्ताद आहे.

जेवण जेवते वेळीं हास्योत्पादक गोष्टी बोलत बोलत जेवण जेवावें, असें आमच्या वैद्यशास्त्रकारांनीं सांगितलें आहे तें यथार्थ होय. हांसत जेविलें ह्मणजे अन्नाचा परिपाक यथाशास्त्र होतो. इतकेंच नव्हे तर कांहीं असाध्य क्षयरोगी केवळ हास्याचा अभ्यास नित्य अधिकाधिक ठेवीत गेल्यानें चांगले बरे झाल्याचीं उदाहरणें आर्य वैद्यकाच्या इतिहासांतून आढळतात.

जल प्रलय— गेल्या पंधरा वर्षांत आला नाहीं येवढा मोठापूर नर्मदा नदीला ता. ९ रोजीं आला होता. भडोच जवळ नदीचें पात्र चार मैल रुंद झालें होतें. शेतांतून मचवे चालत होते. नदीच्या भयंकर प्रवाहांत जिवंत माणसें व प्रेतें वाहत जात होतीं. ह. कि.

नोटीस

बेशमी अर्जी मर्द खंडू धनगर राहणार नांदखेडा पोस्ट पातुर ता. आकोला इसः—

खालीं सही करणार इजकडून नोटीस देण्यांत येते कीं, तूं माझा मुलगा गोविंदा वल्लद नामा धनगर याची बायको होतीस तूं त्याचे नावांवर होतीस तोंपर्यंत सर्व आमची इस्टेट तुझेच ताब्यांत असणें हे योग्यच आहे परंतु तूं दुसरा गंधर्वाचा नवरा करण्यापूर्वी माझी इस्टेट माझे ताब्यांत द्यावयाची ती तूं दिली नाहींस. तूं मला ह्मणालीस कीं मी दुसरा घरठाव करणार नाहीं करीलच तर तुमची सर्व इस्टेट तुमचे ताब्यांत देईन परंतु बोलल्याप्रमाणें तूं न करितां मी आपले मुलीचे घरीं गेली व माझे पश्चात तूं दुसरा घरठाव केला. हे योग्य केले नाहीं तरी ही नोटीस पावताच आठ दिवसांत खालीं लिहिलेली इस्टेट माझे ताब्यांत द्यावी. इस्टेट येणें प्रमाणें:—

इस्टेट	अदमास किंमत
जवारी खंडी १२ दर ४९	५४०
तूर मण ७ दर ३॥	२४०८
दमणी १	१५
बंडी १	३०
बैल ?	४०
नथ एक सोन्याची १ तोळा	२४
बाळ्या सोन्याच्या १ तोळा	२४
गुंडबाळ्या चांदीच्या ५० तो.	३७४८
कोपर बाळ्या चां० २४ तो.	१८
हमई चांदीची १९ तोळे	११०४
गोफ चांदीची १९ तोळें	११०४
परात तांब्याची १	३
गंगाळ तांब्याचें १	७
घागरी २ तांब्याच्या	७
चरवी वगैरे चिरहर	
सामानाची किंमत	२०
घर घोडनाटी आढे २	२००
एकूण	१०२०८

येणें प्रमाणें १०१२०८ रु ची इस्टेट माझे ताब्यांत करावी. उक्त तारीख मुदतींत न केल्यास कोर्टांत फिर्याद करून ताब्यांत घेतली जाईल व त्याबद्दलचा खर्च व नोटिशीचा खर्च तुझे पासून भरून घेईन कळावें. ता. १८।७।०५ इ.

सही
बजाई मर्द नामाजी धनगर राहणार
हिंगणे तर्फे हैसपूर हल्ली वस्ती
तिव्हान टाकळी ता खामगाव
निशाणी खुद्द हातची बांगडी

नोटीस

मे. सय्यद जहूर व. सय्यद मदन रा. पोटा ता. नांदेड जि० हादगांव यांस:—

खालीं सही करणार इजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं तुमची मी लग्नाची बायको आहे. लग्न होण्यास ११ वर्षे झालीं. लग्न झाल्यापासून माझी तुह्मी २।३ वेळां ने आण केली. अलीकडे ५ वर्षांत मला अजिबातच नेलें नाहीं. तुह्मी दुसरी औरत ठेविल्यामुळें माझी तुह्मी अगदींच निराशा केली त्या मुळें माझे संसाराचे दिवस व्यर्थ जात आहेत. माझा बाप मेल्यामुळें मला कोणाचा आश्रय नाहीं. मी आपले बहिणीचे घरीं लोकांचें कर्ज काढून आजपावेतों गुजराण केली यापुढें सावकार मला कर्ज देत नाहीं व माझी आतां बहिणीचे येथें सोयही होऊं शकत नाहीं करितां आपण येऊन सावकाराचे खावटीचे रुपये दरसाल ५० रुपये प्रमाणें पांच वर्षांचें २५० रुपये देऊन त्याची पावती घ्यावी. व मला आपलें घरीं घेऊन जावें. मी आपलें येथें येण्यास खुश आहे माझा संसार व्यर्थ जाऊं देऊं नका हीच तुह्माला विनंती आहे. अगर तुह्माला नागविणे नसल्यास मला फारकत देऊन मोकळ करावें ह्मणजे मी दुसरा घरठाव करीन. ही नोटीस पावल्यापासून आठ दिवसांचे आंत वर लिहिल्याप्रमाणें कांहीच एक न केल्यास हीच नोटीस फारकत समजून मी दुसरा घरठाव करीन मग तुमचा नवेरपणाचा हक्क मजवर राहणार नाहीं. व खावटीचे पैशाबद्दल फिर्याद करून कोर्ट खर्च व नोटिशीचा खर्च तुमचे जवळून भरून घेतला जाईल कळावें. तारीख १७-७-०५ इ.

सही
हूरमतबी मर्द सय्यद जहूर रा.
नांदुरा ता. मलकापुर निशाणी
खुद्द हातची बांगडी

किरकोळ दि. क्लास नं. १८ सि. नं. ...
विद्यमान डिस्ट्रिक्ट जज्ज साहेब बहाद्दूर जिल्हा आकोला याचे कोर्टांतः—

अर्जदार— तानी मर्द सूर्यभान कुणबी राहणार अडगांव ता. आकोट

अज्ञान— नारायण वल्लद सोनाजी कुणबी राहणार आडगांव ता. आकोट

या नोटिशीनें सर्वत्र लोकांस जाहीर करण्यांत येतें कीं, नारायण वल्लद सोनाजी कुणबी राहणार आडगांव ता. आकोट याचे स्वतःचें व त्याच्या २१६२ रुपयांच्या इस्टेटीचें अशा दोन्हींचें पालनकर्ता नेमण्या बद्दल अर्जदार इनें या कोर्टास अर्ज दिल्या वरून त्याची चौकशीची ता. ७।८।०५ इ. ची नेमिली आहे तरी सदहू अज्ञानाचें बरें व्हावें अशी ज्यांची इच्छा असेल त्यांनीं वरील तारखेस ज्यास पालनकर्ता नेमणें इष्ट असेल त्यास घेऊन यावें. व अर्जदार यांस त्याचे अर्जा प्रमाणें पालनकर्ता नेमल्यास कोणाची कांहीं हरकत असल्यास त्यांनीं आमचे समक्ष हजर रहावें.

आज ता. ८ माहे जुलई सन १९०५ इ. रोजीं आमचे सहीनिशी व कोर्टाचें शिक्यानिशी दिली असे.

सही
Rustomji Faridoonji.
डिस्ट्रिक्ट जज्ज
जिल्हा आकोला.

बक्षीस! बक्षीस!! बक्षीस!!

एकंदर रोख ५०० रुपये बक्षीस

एक आण्यांत महमद इब्राहिम यांचे निळी काळी शाईच्या ४ पुड्या आणि एक बक्षीस तिकीट फुकट. २५००० तिकीटें खपल्यावर चार चौघां समक्ष बक्षीस समारंभ करण्यांत येईल. विशेष माहिती पत्रद्वारें अगर समक्ष मिळेल. पत्रव्यवहार कोणत्याही मार्फत करावा. शाई कशी आहे हे विचारावयास नको अनुभवाअंती कळून येईल.

पत्ता:—महम्मद इब्राहीम वल्लद शेखहसन
ताजनापेठ, मोमीनपुरा,
आकोला (वऱ्हाड)

जाहिरात

तमाम लोकांस कळविण्यांत येतें कीं, आमचा विडीचा व्यापार पुष्कळ वर्षांपासून चालू आहे, परंतु आमच्या व्यापारास कमीपणा आणण्याकरितां व माल लोकांस नापसंत होण्याकरितां कांहीं दुष्ट बुद्धीच्या लोकांनीं बऱ्याच खटपटी केल्या त्यापैकीं खीमाभाई बेचरदास मुक्काम मलकापूर प्रांत वऱ्हाड यानीं आमच्या नांवाची खोटी लेबलें लोल्या मालावर लावून आमचे नांवानें माल विकी करून बरेच दिवस आपला उदर-निर्वाह केला. परंतु आह्मी त्यास सुमारें सोळा महिन्यापूर्वीं मलकापूर येथें धरून त्याजवर सदर कृत्याबद्दल फौजदारी खटला केला. या कामांत त्यास कैद व दंड या प्रमाणें शिक्षा झाली असून त्याच इसमानें पुन्हां तसेंच खोटें काम गेल्या कार्तीक महिन्यापासून सुरू करून माल विक्री करितां होता. करितां त्यास पुन्हां आह्मी मलकापूर येथें पकडून त्याजवर फौजदारी खटला केला त्यात त्यास तारीख २८ माहे जून सन १९०४ इ० रोजीं सहा महिने सक्तमजुरी व २०० रुपये दंड याप्रमाणें शिक्षा झाली तरी अशीं खोटीं कामें करून माल-विक्री करणारांनीं व आपल्या नांवाचा खोटा माल घेणारानीं सावध रहावें. तरी आमचे नांवाचा माल घेणारे ठोक व्यापारी लोक यानीं व किरकोळ घेणारे इसम यानीं सदर ट्रेडमार्क रजिस्टर नंबर व आमचे नांव पाहून माल घेत जाणें.

सही—बाळाराम पुलया द० खु०

सही— गुंडाप्पा नसाप्पा दस्तुर

येलप्पा नरसाप्प

शुक्रवारपेठ कामाट पुरा,—पुणे सिटी

जाहिरात.

लक्ष लावुन एक वेळ वाचा ! वाचा !!

एम्. एम्. ॲन्ड सन्स

फोटोग्राफर रबर स्टांप मेकर वॉच रीपेरर आणि स्टेशनरी मरचंट आकोला [वऱ्हाड]

आज पर्यंत कोणत्याही कंपनींनी इमीटेशन रासकोप अपना या नांवाचे घड्या किमतींत विकली नसेल ती आम्ही रुपये ६ मध्यें ग्यारंटी वर्षे ६ ची देतो आहे. तर त्वरा करावी आणि घड्याळाबरोबर काच, कमान, पेटी आणि याचे बरोबर घड्याळें घेणाराचे नांवाचे रबरी पेनपेनसील स्टांप तयार करून पाठवूं आणि तीन घड्याळें घेणारांस व्ही. पी. खर्च माफ व एक डझन घेणारास एक घड्याळ बाक्षिस देऊं हे घड्याळ एक वेळ घेतले तर पुन: १० वर्षे पर्यंत व्यावयास नको आणि दुसरे हर एक जातीचें घड्याळ किंवा हर एक जातीचें स्टेशनरी सामान माफक दराने व सचोटीनें खात्री लायक पाठवूं या शिवाय रबराचे छाप नांवाचें हर एक जातीचें करून देऊं. आणि रबर स्टांपाच्या नमुन्याकरितां अर्ध्या आण्याचे टिकीट पाठवावे ह्मणजे नमूना फुकट पाठवूं. आणि फोटो काढून घेण्याची ईच्छा असेल त्यांनीं येथें यावें. नाहीं पेक्षां आह्मांस बोलावावें. ह्मणजे आह्मी येऊ. आणि २५ रुपया पेक्षां जास्त माल घेणारास दर रुपयास ८॥ अर्धा आण्या प्रमाणें कमिशन देऊं. आणि या शिवाय कांहीं विचारावयाचें असेल तर पत्र व्यवहार करावें ह्मणजे उत्तर देऊं. नाहींपेक्षां समक्ष येऊन भेटावें ह्मणजे समजेल. आणि कोणास बायसिकलवर बसायाला शिकणें असेल त्यानी यावें. शिकविण्या बद्दल फी रुपये १० पडेल. रबरस्टांप करितां हर एक गांवास एजंट पाहिजेत. कमिशन भरपूर मिळेल या सर्व कामाची व सामानाचा मागणी करावी ह्मणजे खात्री होईल.

एम. एम्. ॲन्ड सन्स आकोला

जाहिरात

स्टोअर सप्लायर्स

आह्मी गिरण्या, जिनिंग फॅक्टरी, म्युनिसिपालिटी, वाटरवर्क्स, इंजिनिअर्स इरिगेशन लोकल बोर्डस् वगैरेना लागणारे व मुंबईतील इतर सर्व प्रकारचे सामान फारच माफक दरानें पुरवितों.

धी ग्लोब स्टोअर्स कंपनी.

जनरल मरचन्टस्

काळबा देवी पोस्ट

मुंबई.

मुंबई बँकची सेव्हिंग्स बँक

या बँकेत खाली लिहिल्या अटीवर ठेवी ठेवितां येतात.

कोणत्याही वर्षीचें १ ली जानेवारी आणि ३१ डिसेंबर यांच्या दरम्यान एक हजार रुपया पर्यंत पैसा ठेविता येईल.

ठेवी दोन अथवा अधिक इसमांच्या नावावर ठेविता येतील. आणि तो पैसा त्या पैकीं एकास अथवा जास्त इसमास अगर त्यापैकीं मयताचे मागें राहील त्यास काढतां येईल.

व्याज दरसाल दर शेंकडा ३ तीन रुपया प्रमाणें दिलें जाईल. व्याजाची आकारणी प्रत्येक महिन्याची जी कनिष्ठ शिलक असेल तिजवर केली जाईल मात्र पांच हजारावरील शिलक रकमेस व्याज नाहीं.

नियमांच्या प्रती बँकेंत अर्ज केला असतां मिळतील.

मुंबई ब्यांक आकोला ४।७।०३ } J. Kininburgh एजंट

मंत रा. सा. मल्लापाअण्णा वारद, सोलापूर—यांनीं अनुभव घेऊन पसंत केलेल्या

वझेकृत कफनाशक गोळया.

लहान मुलांस कफ दाटून श्वास लागतो, खोकला येतो, कफ थुंकतां येत नाहीं, दूध किंवा अन्न खावेनासें होऊन मुलें घाळ पडतात, ज्याला—

पोटांतलें, डबा, सुशी,

असें ह्मणतात; त्यांवर अगदी इजा न होतां खातरीनें

दोन तासांत गुण देणाऱ्या

अनेक डॉक्टर, वैद्य यांच्या वीस वर्षांच्या अनुभवानें आबालवृद्धादि सर्वत्रांस सारख्या उपयोगी ठरलेल्या.

रा. रा. भालचंद्र कृष्ण भाटवडेकर, मुंबई हे पंधरा वर्षे वापरीत आहेत.

डॉ. ...... M.D. मुंबई यांनी उपयोग करून पसंत केल्या आहेत.

अनुपान कागदासह
९ गोळ्यांचे कुपास !- रु.
२५ ,, ,, १ रु.
१०० ,, ,, ३ रु.

रोखीनें अ ग्राहकांचा असावा. ठराव स माल व्हा. पे. पार्सलनें मिळतील. पत्ता पोष्टाचे नांवासह सुवाच्य व्यापाऱ्यांस कमिशन मिळतें त्याचा अगर पत्रद्वारें करावा.

क—वि. शि. वझे, सावंतवाडी.

कापडाचें दुकान

(एक भाव व माफक दर)

आमच्या दुकानीं सर्व प्रकारचा रेशमी व सुती माल विक्रीस आहे. आमच्या कापडाचे भाव फारच थोडा नफा घेऊन आकारलेले आहेत. बाहेर गांवीं व्हाल्यु-पेबलनें माल पाठविण्याची सोय केली आहे. एकवेळ आमच्या दुकानचा माल पडताळून दुकानाच्या सचोटीचा अनुभव अवश्य घ्यावा.

शा० नागसी भाई लध्धा

ठिकाणा— कॉटन मार्केटा समोर कच्छी बाजार, आकोला.

कापडाचें दुकान

किंमत रोख — किंमत रोख

आपच्या दुकानीं सर्व प्रकारचा रेशमी सुती माल विक्रीस तयार आहे. व्यापारी लोकांकरितां खालीं लिहिल्या प्रमाणें नफा ठेविला आहे.

मुंबईचे मालास — अर्धा आणा

देशावरील मालास — एक आणा

एकदां आमच्या दुकानचा माल घेऊन अनुभव घ्यावा ह्मणजे सचोटीची खात्री होईल.

शा० हरगोवनदास विठ्ठलदास

ठिकाणा:— ग्रेन मार्केट समोर हाशम शेटच्या तीन मजल मकानांत आकोला (ताजनापेठ)

इकड लक्ष द्या !

सय्यद बद्रुदीन यांचें बुक बाईंडिंगचें दुकान.

[आकोला अगरवेस.]

आमचे दुकानी खालीं लिहिल्याप्रमाणें हरएक प्रकारचे बुकबाईंडींगचें काम मुंबई, कलकत्ता, अलहाबाद, मद्रास येथील नमुन्या प्रमाणें तयार केले जातील.

बुक बाइंडिंगचे दर

अर्ध्या कापडाचे बायंडिंग २ ते ८ आणे पावेतो.

सबंध कापडाचे बायंडिग आठ आण्या पासून एक रुपया पर्यंत

चामड्याचे बायंडिंग—एक रुपया पासून अडीच रुपया पर्यंत.

फाइल बोर्ड— ४॥ रु. डजन. आमचे येथें तयार मिळतील.

सदर्हू कामें उत्तम प्रकारचीं केलीं जातील

पत्ता—सय्यद बद्रुद्दीन बुकबांयडर आकोला अगरवेस

जाहिरात

अगत्य वाचा ! अगत्य वाचा !

वैद्यराज पी. सी. जोगळेकर यांचा दवाखाना

आमच्या दवाखान्यांत हरएक प्रकारची इंग्रजी, मराठी व पेटेंट औषधें व ती औषधे तयार करण्यासाठीं लागणारे सामान हे सर्व माफक दरानें विकत मिळण्याची अगदी उत्तम सोय केली आहे. तसेंच येथें कोणत्याही रोगाचा चांगले प्रकार नाडी परीक्षा करून त्या रोगावर औषध योजना उत्तम रितीनें केली जाते. बाहेर गांवचे लोकांनीं प्रकृतीचें मान बरोबर खुलासेवार लिहून कळविल्यास त्यावरून आह्मी यांना चांगली खात्रीची औषधी व्ही. पी. नें पाठवूं. रोग परीक्षे बद्दल एक रुपया फी पाठवावी. आमचे येथें खालीं लिहिलेल्या रोगावर अगदी रामबाण औषधें आहेत. एक वेळ अनुभविक दाखला पहावा.

रोगांची नांवें

तापावर, पांथरीवर, पोटदुखीवर, ओकारीवर, उदरावर, गर्मीवर, जुलाब बंद होण्यास, कपाळदुखीवर, परम्यावर.

वरील रोग कितिही जुनाट व कोणत्याही कारणानें झालेले असोत फक्त सात दिवसांत चांगला आराम वाटेल. ज्यास्त हकीगत पत्र पाठविल्यास कळवूं.

पी. सी. जोगळेकर

वैद्यराज

आकोला.

☞ हें पत्र आकोले येथें कैलासवासी खंडेराव बाळाजी फडके यांचे वऱ्हाडसमाचार छापखान्यांत नारायण खंडेराव फडके यांनीं छापून प्रसिद्ध केलें.

श्रीगणेशाय.

आर्यवनौषधालय मुर्डी

व्हाईसराय व हिंदुस्थानचे गव्हरनर जनरल यांजकडील आनररी असिस्टंट सर्जन माजी अ० स० डाक्टर विश्राम रामजी घेले यांनीं आमचीं औषधें बारकाईनें तपासून हल्लीं वर्तमानपत्रांतून ज्या कांहीं नव्या जुन्या जाहिराती प्रसिद्ध होत आहेत त्याहून आमचीं औषधें त्या त्या रोगांवर अत्यंत गुणकारी असल्याचें सर्टिफिकेट आम्हांसच दिलें आहे हें अवश्य लक्षांत ठेवावें.

आम्ही अत्यंत खात्रीच्या औषधांचा गुण शंभरांतून एक दोन रोग्यांस कदाचित् आला नाहीं तर पैसे परत देऊनही त्यांचें आरोग्यार्थ आणखी एखादें औषध द्यावें लागल्यास तें फुकटही देऊं परंतु रोग्यास पूर्णपणें बरा करूं अशी प्रतिज्ञा आहे.

मदनामृत संजीवनी

धातुवर्धक, अत्यंत कामोत्तेजक, व पौष्टिक, विर्यस्तंभक.

रक्तशोधक, मनोत्साहकांतिबुद्धिवर्धक; सुवर्ण·

माक्षिक, मौक्तिक, कस्तुरी व अनेक

वनस्पती मिश्र अद्भुत गुटिका.

शरीरांतील मुख्य राजा जी धातू ती शुद्ध असेल तरच शरीर निरोगी राहून सर्व सौख्य प्राप्त होतें, ती दोषी असेल तर शरीरांत नानाप्रकारचे रोगरूपी शत्रू उत्पन्न होऊन शारिरिक सौख्याचा खरा लाभ मुळींच होणार नाहीं करितां धातु शुद्ध व पुष्ट होण्यास या गुटिका प्रत्येक वर्षी पाहिजे त्या दिवसांत एकदां तरी अवश्य सेवन केल्यानें शरीर रोग रहित होऊन सौख्य प्राप्त होतें. हें अवश्य लक्षांत ठेवावें. यांच्या सेवनानें नपुंसकत्व स्वप्नजन्य व इतर धातुपात, उन्हाळे इंद्रिय शिथिलता, कडकी, गर्मी संबंधी पुरलेले विकार, मूत्रसंकोच, धातुचा पातळपणा, स्त्रियांची धुपणी, छातींतील रोग, हात, पाय, मुत्रमार्ग, व नेत्र यांचा दाह, क्षय पांडुरोग, मुलांची लर, जीर्णज्वर, अग्निमांद्य, मस्तकशुल मुर्छव्याधी, वातरोग, निद्रानाश पित्तावकर, बाळंतरोग, मधुमेह, जुनाट परमा मुष्टिमैथुनानें आलेली कृशता, इत्यादि अनेक विकार खात्रीनें बरे होऊन शरीर निरोगी मजबुत व सतेज बनतें. पचनशक्ति व स्मरणशक्ति भरपूर वाढून धातु व रक्त यांची शुद्धि. वृद्धि, वर्यिस्तंभन व भरपूर कामोद्दीपन होतें, व मनास उत्साह देतात. दूध व अन्नाम्न भरपूर पचूं लागते. त्यांत उपयुक्त वनस्पतींचें मिश्रण गुणकारक आहेत. करितां गुणाबद्दल असंख्य सर्टिफिकीटा मिळाल्या व नित्य मिळतात. पथ्य सेवनाची गरज मुळींच नसून स्त्रिया, पुरुष, मुलें व यांस पाहिजे त्या दिवसांत घेण्यास अत्यंत उपयोगी आहेत. गुटिका रुपयाचे आंत मिळणार नाहींत एकदम ४ रुपयांच्यावर कितीहि घेणारांस टपालखर्च माफ आहे चार रुपयाचे आंत वेगळा टपालखर्च ५ आणे पडेल अनुपान खर्डा सोबत किंवा व्ही० पी० नें खालील पत्त्यावर मिळतील.

दर:– एकदम ३५ गो० १ रु०, ७५ गो० २ रु०, ११५ गो० ३ रु०, १६५ गो० ४ रु०, २७५ गो० ६ रु०, ५५० गो० १० रु०.

२ अपूर्व नेत्रांजन—यानें वडस, साहरा, फुल, खुपऱ्या, बिंदु, काच, इत्यादि नेत्रांचे सर्व विकार त्वरीत बरे होऊन दृष्टी तीव्र व थंडगार रहाते. या रोगांस हें अंजन खरें रामबाण आहे. १॥ तोळ्याच्या डबीस १ रु०

३ पम्यावर अपूर्व मिश्रण– कोणत्याही नवा जुना पर्मा, व तज्जन्य दाह, तिडीक मुत्राची लाली, संकोच, पुयस्राव, रक्तस्राव इ. विकार पथ्य नसतां सात दिवसांत जातात. तिडीक एका घटकेंत जाते. असें रामबाण औषध कोठेंच मिळत नाहीं. बा० किं० १ रु० १। भार बाटलीस २ रु०

४ दंतबलवर्धक पूड–दंतसंबंधी सर्व विकार उत्तम बरे होतात. ड. ६ आणे.

५ विंचूचें विष– औषध लावितांच उतरतें. मुळी ३ तो० ८ आणे.

६ गजकर्ण– खरूज, नायटे वगैरे विकार ३ दिवसांत जातात. ड. ६ आणे.

७ सर्व हिमज्वर–औषध घेतांच कशाही प्रकारचे ज्वर असले तरी तें औषध घेतांच जाऊन पुन्हां उलटत नाहींत. १२ पुड्या १ रु.

८ प्लेगवर रामबाण औषध–आजपर्यंत आमचे औषधानें हजारों लोक बरे झाले आहेत करितां प्लेग सुरू होतांच सर्वांनीं जरूर संग्रह करून तापावर गोळ्या, गांठीस मलम, व बात चढू नये ह्मणून वातावर मात्रा यांचा एकवार अनुभव पहावाच. गुणाबद्दल खात्री पटेलच. परोपकारार्थ माफक किं. २ रु. अ. ख. सो.

९ सर्व सामानाचा मोठा क्याटलाग मागवा तो फुकट पाठवू. औषधांत अपायकारक दार्थ अगदीं नसून पूर्ण खात्रीची असल्याबद्दल असंख्य सर्टिफिकिट आहेत. याशिवाय ठमाठे रोगांवर अनेक औषधें, ग्रंथोक्त रसायनें, भस्में, पाक, गुटिका, आसव, तेलें, व सुगंधी अत्तरें वगैरे माफक दरानें मिळतात. अनु० ख० सो० ट० ख० वे० पडेल. रोखीनें किंवा व्ही. पी. नें पाठवूं. प्रकृति मान कळविल्यास रोग्याचें निदान व चिकित्सा कळवूं.

अत्यंत अगत्याची विशेष सूचना.

हल्लीं वर्तमानपत्रांतून औषधाच्या अनेक जाहिराती सुरू असून प्रत्येक जाहीरात निंदक लेखांनीं सुशोभित करून जो तो पुढें येऊं पहात आहे, यामुळें खरे. खोटेपणाबद्दल आपला समाज निरुद्योगी, आळशी व बेअकली बनल्यामुळें एकानें जो धंदा सुरू करावा त्याचेंच अनुकरण हुबेहुब नक्कल करून पाहिजे त्यानें करावें यामुळें अशा जाहिरातीस कोंकण, वऱ्हाड, गुजराथ, महाराष्ट्र इ० प्रांतात ऊत आलेला असून आमच्या आंजर्लें वगैरे गांवी तर तो पुर्णावस्थेत येऊन आणखीही नवीन जाहिराती सुरू होत आहेत. अशा जाहिराती किंवा ते लोक यांची आम्हांस निंदा किंवा स्तुती मुळींच करणें नाहीं इंग्रजी राज्यांत आपली थोरवी गाण्यास ज्याचा तो स्वतंत्र आहे. आम्हांस ग्राहकांस सुचविणें हेंच कीं ज्यांचा कारखाना आज सतत १५।२० वर्षें अव्याहत सुरू असून ज्यांच्या औषधास घेले डक्टरांनीं सर्टिफिकिट दिलें व ज्यांच्या औषधांनीं कोट्यावधी ग्राहक रोगमुक्त झाले व नित्य होत आहेत यांचींच औषध नेहमीं उपयोगांत आणणें अत्यंत हितकारक आहे. यापुढें जरी हजारों जाहिराती प्रसिद्ध झाल्या तरी आमची जाहिरात न बदलतां व कोणाचीही निंदा न करितां अशाच कायम राहून हा सार्वजनिक कल्याणकारक करीत असलेला व्यवसाय नवीन नवीन उपयुक्त सुधारणा करून ऊर्जितावस्थेस आणणेची खटपट करूं. आजपर्यंत आमचे खटपटीनें यशही बरेंच आलें आहे, करितां सकल आर्यबंधुस व ग्राहकांस इतकीच प्रार्थना आहे कीं रोगमुक्त होण्यास आमचींच औषधें अत्यंत गुणकारक आहेत. तीच सर्वांनीं वापरावी एकवार अनुभवानेंच खात्री होईल इतर जाहिरातींशीं आमचा बिलकुल संबंध नाहीं हें लक्षांत ठेवून औषधें मागणें तीं खालील बिनचूक सही व पत्त्यावरच मागवावीं ह्मणजे खरी गुणकारक औषधें मिळून हटकून व त्वरित आरोग्य होईल.

कृष्णशास्त्री पेंडसे वैद्य

पत्ता:–मु. मुर्डी, ता. दापोली. जि. रत्नागिरी

ORIENTAL

GOVERNMENT SECURITY

LIFE ASSURANCE COMPANY, LIMITED.

Established 1874,

Head Office--**BOMBAY**

Chief Agency for C. P. Berar & Khandesh

Head—quarters—Nagpur, C. P.

FUNDS EXCEED

TWO CRORES AND FORTY LAKHS

Claims paid for over One Crore and Fifty lakhs.

IMMEDIATE SETTLEMENT OF CLAIMS

IF there be one thing of more importance than another in connection with Life Assurance, it is, when Claims arise, that the amount due under the Policy be paid to the Claimants at the earliest possible date. This the Directors of the "Oriental" keep well before them, and act up to treating their clients with the utmost liberality.

UNQUESTIONABLE SECURITY

IT is not sufficient to read that a Company's Funds amount to a given sum, but it is essential to know how such Funds are invested, if in miscellaneous and risky investments, or how secured.

THE Funds of the "Oriental" are invested in Government Securities, and lodged with the Government Official Trustee of Bombay in terms of the Company's Trust Deed, as Security for Claims arising through decease of assured lives, and endowment policies matured

GOVERNMENT Officers, Professional men, Tradesmen and others, by employing a portion of their annual income or profits in effecting life policies, at once create a fund equivalent to the savings of many years.

NO man can be sure how long he will live: and although may save money, yet if he die early, before he has had time to save much, his wife and family may be in distress. Life Assurance, is a means by which this danger is got over. Life being so uncertain the sooner a man makes up his mind to assure his life the better. Once satisfied of the propriety of the step, do not delay. There are numerous instances in the records of the 'Oriental' where the delay of a month or less, has left the family without the intended provision.

INFLUENTIAL AND ENERGETIC AGENTS WANTED. FOR TERMS PLEASE APPLY TO UNDER-SIGNED.

Prospectuses, forms, and any further information, can be obtained on application to—

M. De SOUZA,

CHIEF AGENT

for C. P. Berar and Khandesh

जाहिरात

तमाम लोकांस कळविण्यांत येतें कीं, आमचा विडीचा व्यापार पुष्कळ वर्षांपासून चालू आहे, परंतु आमच्या व्यापारास कमीपणा आणण्याकरितां व माल लोकांस नापसंत होण्याकरितां कांहीं दुष्ट बुद्धीच्या लोकांनीं बऱ्याच खटपटी केल्या त्यापैकीं सोनाभाई बेचरदास मुक्काम मलकापूर प्रांत वऱ्हाड यानीं आमच्या नांवाची खोटी लेबलें लोक्या मालावर लावून आमचे नांवानें माल बिक्री करून बरेच दिवस आपला उदर-निर्वाह केला. परंतु आह्मी त्यास सुमारें सोळा महिन्यापूर्वीं मलकापूर येथें धरून त्याजवर सदर कृत्याबद्दल फौजदारी खटला केला. या कामांत त्यास कैद व दंड या प्रमाणें शिक्षा झाली असून त्याच इसमानें पुन्हां तसेंच खोटें काम गेल्या कार्तीक महिन्यापासून सुरूं करून माल विक्री करितां होता. करितां त्यास पुन्हां आह्मी मलकापूर येथें पकडून त्याजवर फौजदारी खटला केला त्यात त्यास तारीख २८ माहे जून सन १९०४ इ० रोजीं सहा महिने सक्त-मजुरी व २०० रुपये दंड याप्रमाणें शिक्षा झाली तरी अशीं खोटीं कामें करून माल-विक्री करणारांनीं व आपल्या नांवाचा खोटा माल घेणारानीं सावध रहावें. तरी आमचे नांवाचा माल घेणारे ठोक व्यापारी लोक यांनीं व किरकोळ घेणारे इसम यानीं सदर ट्रेडमार्क रजिस्टर नंबर व आमचे नांव पाहून माल घेत जाणें.

सही—बाळाराम पुलया द० खु०

सही— गुंडाप्पा नसाप्पा दस्तुर

येलप्पा नरसाप्प

शुक्रवारपेठ कामाट पुरा,—पुणे सिटी

जाहिरात.

लक्ष लावुन एक वेळ वाचा ! वाचा !!

एम. एम् ॲन्ड सन्स

फोटोग्राफर रबर स्टांप मेकर वॉच रीपेरर आणि स्टेशनरी मरचंट आकोला [वऱ्हाड]

आज पर्यंत कोणत्याही कंपनींनी इमीटेशन रासकोप अपना या नांवाचे थोड्या किंमतींत विकली नसेल ती आह्मी रुपये ९ मध्यें ग्यारंटी वर्षे ९ ची देतो आहे. तर त्वरा करावी आणि घड्याळाबरोबर काच, कमान, पेटी आणि याचे बरोबर घड्याळें घेणाराचे नांवाचे रबरी पेनपेनसील स्टांप तयार करून पाठवूं आणि तीन घड्याळें घेणारांस व्ही. पी. खर्च माफ व एक डझन घेणारास एक घड्याळ बक्षिस देऊं हे घड्याळ एक वेळ घेतले तर पुनः १० वर्षे पर्यंत व्यावपास नको आणि दुसरे हर एक जातीचें घड्याळ किंवा हर एक जातीचें स्टेशनरी सामान माफक दरानें व सचोटीनें खात्री लायक पाठवूं या शिवाय रबराचे छाप नांवाचें हर एक जातीचें करून देऊं. आणि रबर स्टांपाच्या नमुन्याकरितां अर्ध्या आण्याचे टिकीट पाठवावे ह्मणजे नमूना फुकट पाठवूं. आणि फोटो काढून घेण्याची ईच्छा असेल त्यांनीं येथें यावें. नाहीं पेक्षां आह्मांस बोलावावें. ह्मणजे आह्मी येऊं. आणि ५१ रुपया पेक्षां जास्त माल घेणारा— दर रुपयास ८॥ अर्धा आण्या प्रमाणें कमिशन देऊं. आणि या शिवाय कांहीं विचारावयाचें असेल तर पत्र व्यवहार करावें ह्मणजे उत्तर देऊं. नाहींपेक्षां समक्ष येऊन भेटावें ह्मणजे समजेल. आणि कोणास बायसिकलवर बसायाला शिकणें असेल त्यानी यावें. शिकविण्या बद्दल फी रुपये १० पडेल. रबरस्टांप करितां हर एक गांवास एजंट पाहिजेत. कमिशन भरपूर मिळेल या सर्व कामाची व सामानाचा मागणी करावी ह्मणजे खात्री होईल.

एम. एम्. ॲन्ड सन्स आकोला

जाहिरात

स्टोअर सप्लायर्स

आह्मी गिरण्या, जिनिंग फॅक्टरी, म्युनिसिपालिटी, वाटरवर्क्स, इंजिनिअर्स इरिगेशन लोकल बोर्डस् वगैरेना लागणारे व मुंबईतील इतर सर्व प्रकारचे सामान फारच माफक दरानें पुरवितों.

धी ग्लोब स्टोअर्स कंपनी.

जनरल मरचन्टस्

काळबा देवी रोड

मुंबई.

मुंबई बॅंकची सेव्हिंग्स बॅंक

या बॅंकेंत खाली लिहिल्या अटीवर ठेवी ठेवितां येतात.

कोणत्याही वर्षाचें १ ली जानेवारी आणि ३१ दिसेंबर यांच्या दरम्यान एक हजार रुपया पर्यंत पैसा ठेविता येईल.

ठेवी दोन अथवा अधिक इसमांच्या नावावर ठेविता येतील. आणि तो पैसा त्या पैकीं एकास अथवा जास्त इसमास अगर त्यापैकीं मयताचे मागें राहील त्यास काढतां येईल.

व्याज दरसाल दर शेंकडा ३ तीन रुपया प्रमाणें दिलें जाईल. व्याजाची आकारणी प्रत्येक महिन्याची जी कनिष्ठ शिल्लक असेल तिजवर केली जाईल. मात्र पांच हजारावरील शिल्लक रकमेस व्याज नाहीं.

नियमांच्या प्रती बॅंकेंत अर्ज केला असतां मिळतील.

मुंबई ब्यांक आकोला ४।७।०३ } J. Kininburgh एजंट

मंत रा. सा. मल्लापाअण्णा वारद, सोलापूर—यांनीं अनुभव घेऊन पसंत केलेल्या

वझेकृत कफनाशक गोळ्या.

लहान मुलांस कफ दाटून श्वास लागतो, खोकला येतो, कफ थुंकतां येत नाहीं, दूध किंवा अन्न खावेनासें होऊन मुलें घाळ पडतात, ज्याला—

सर भालचंद्र कृष्ण भाटवडेकर, मुंबई हे पण वैद्य वापरीत आहेत.

पोटांतलें, डबा, सुशी,

असें ह्मणतात; त्यांवर अगदी इजा न होतां खातरीनें

दोन तासांत गुण देणाऱ्या

डॉ. देशमुख M.D. मुंबई यांनीं उपयोग करून पसंत केल्या आहेत.

अनेक डॉक्तर, वैद्य यांच्या वीस वर्षांच्या अनुभवानें आबालवृद्धादि सर्वत्रांस सारख्या उपयोगी ठरलेल्या.

अनुपान कागदासह ९ गोळ्यांचे कुपास	!- रु.
२५ ,, ,,	१ रु.
१०० ,, ,,	३ रु.

रोखीनें अ ग्राहकांचा असावा. ठराव स माल व्हा. पे. पार्सलनें मिळतील. पत्ता पोष्टाचे नांवासह सुवाच्य व्यापाऱ्यांस कमिशन मिळतें त्याचा अगर पत्रद्वारें करावा.

क—बि. शि. वझे, सावंतवाडी.

कापडाचें दुकान

(एक भाव व माफक दर)

आमच्या दुकानीं सर्व प्रकारचा रेशमी व सुती माल विक्रीस आहे. आमच्या कापडाचे भाव फारच थोडा नफा घेऊन आकारलेले आहेत. बाहेर गांवीं व्हाल्यु-पेबलनें माल पाठविण्याची सोय केली आहे. एकवेळ आमच्या दुकानचा माल पडताळून दुकानाच्या सचोटीचा अनुभव अवश्य घ्यावा.

शा० नागसी भाई लध्धा

ठिकाणा— कॉटन मार्केटा समोर कच्छी बाजार, आकोला.

कापडाचें दुकान

किंमत रोख किंमत रोख

आपच्या दुकानीं सर्व प्रकारचा रेशमी सुती माल विक्रीस तयार आहे. व्यापारी लोकांकरितां खालीं लिहिल्या प्रमाणें नफा ठेविला आहे.

मुंबईचें मालास अर्धा आणा

देशावरील मालास एक आणा

एकदां आमच्या दुकानचा माल घेऊन अनुभव घ्यावा ह्मणजे सचोटीची खात्री होईल.

शा० हरगोवनदास विठ्ठलदास

ठिकाणा:— ग्रेन मार्केट समोर हाशम शेटच्या तीन मजल मकानांत आकोला

(ताजनापेठ)

इकडे लक्ष द्या !

सय्यद बद्रुदीन यांचें बुक बाईंडिंगचें दुकान.

[आकोला अगरवेस.]

आमचे दुकानी खालीं लिहिल्याप्रमाणें हरएक प्रकारचे बुकबाईंडींगचें काम मुंबई, कलकत्ता, अलहाबाद, मद्रास येथील नमुन्या प्रमाणें तयार केले जातील.

बुक बाइंडिंगचे दर

अर्ध्या कापडाचे बायंडिंग २ ते ८ आणे पावेता.

सबंध कापडाची बायंडिंग आठ आण्या पासून एक रुपया पर्यंत

चांमड्याचे बायंडिंग—एक रुपया पासून अडीच रुपया पर्यंत.

फाइल बोर्ड— ४॥ रु. डजन. आमचे येथें तयार मिळतील.

सदरहू कामें उत्तम प्रकारचीं केलीं जातील

पत्ता—सय्यद बद्रुद्दीन बुकबांधडर आकोला अगरवेस

जाहिरात

अगत्य वाचा ! अगत्य वाचा !

वैद्यराज पी. सी. जोगळेकर यांचा दवाखाना

आमच्या दवाखान्यांत हरएक प्रकारची इंग्रजी, मराठी व पेटेंट औषधें व ती औषधे तयार करण्याकरितां लागणारे सामान हे सर्व माफक दरानें विकत मिळण्याची अगदी उत्तम सोय केली आहे. तसेंच येथें कोणत्याही रोगाचा चांगले प्रकारे नाडी परीक्षा करून त्या रोगावर औषध योजना उत्तम रितीनें केली जाते. बाहेर गांवचे लोकांनीं प्रकृतीचें मान बरोबर खुलासेवार लिहून कळविल्यास त्यावरून आह्मी त्यांना चांगली खात्रीची औषधी व्ही. पी. नें पाठवूं. रोग परिक्षे बद्दल एक रुपया फी पाठवावी. आमचे येथें खालीं लिहिलेल्या रोगावर अगदीं रामबाण औषधें आहेत. एक वेळ अनुभविक दाखला पहावा.

रोगांची नांवें

तापावर, पांथरीवर, पोटदुखीवर, ओकारीवर, उदरावर, गर्मीवर, जुलाब बंद होण्यास, कपाळदुखीवर, परम्यावर.

वरील रोग कितिही जुनाट व कोणत्याही कारणानें झालेले असोत फक्त सात दिवसांत चांगला आराम वाटेल. ज्यास्त हकीगत पत्र पाठविल्यास कळवूं.

पी. सी. जोगळेकर

वैद्यराज

आकोला.

☞ हें पत्र आकोले येथें कैलासवासी खंडेराव बाळाजी फडके यांचे वऱ्हाडसमाचार छापखान्यांत नारायण खंडेराव फडके यांनीं छापून प्रसिद्ध केलें.

ॐनमः श्रीगणेशाय.

आर्यवनौषधालय मुर्डी

व्हाईसराय व हिंदुस्थानचे गव्हरनर जनरल यांजकडील आनररी असिस्टंट सर्जन माजी अ० स० डाक्टर विश्राम रामजी घोले यांनीं आमची औषधें बारकाईनें तपासून हल्लीं वर्तमानपत्रांतून ज्या कांहीं नव्या जुन्या जाहिराती प्रसिद्ध होत आहेत त्याहून आमची औषधें त्या त्या रोगांवर अत्यंत गुणकारी असल्याचें सर्टिफिकेट आम्हांसच दिलें आहे हें अवश्य लक्षांत ठेवावें.

आम्ही अत्यंत खात्रीच्या औषधांचा गुण शंभरांतून एक दोन रोग्यांस कदाचित् आला नाहीं तर पैसे परत देऊनही त्यांचे आरोग्यार्थ आणखी एखादें औषध द्यावें लागल्यास तें फुकटही देऊं परंतु रोग्यास पूर्णपणें बरा करूं अशी प्रतिज्ञा आहे.

मदनामृत संजीवनी

धातुवर्धक, अत्यंत कामोत्तेजक, व पौष्टिक, विर्यस्तंभक.

रक्तशोधक, मनोत्साहकांतिबुद्धिवर्धक; सुवर्ण-

माक्षिक, मौक्तिक, कस्तुरी व अनेक

वनस्पती मिश्र अद्भुत गुटिका.

सप्तधातूंतील मुख्य राजा जो धातू तो शुद्ध असेल तरच शरीर निरोगी राहून सर्व सौख्य प्राप्त होतें, तो दोषी असेल तर शरीरांत नानाप्रकारचे रोगरूपी शत्रू उत्पन्न होऊन शारिरिक सौख्याचा खरा लाभ मुळींच होणार नाहीं करितां धातु शुद्ध व पुष्ट होण्यास या गुटिका प्रत्येक वर्षी पाहिजे त्या दिवसांत एकदां तरी अवश्य सेवन केल्यानें शरीर रोग रहित होऊन सौख्य प्राप्त होतें. हें अवश्य लक्षांत ठेवावें. यांच्या सेवनानें नपूंसकत्व स्वप्नजन्य व इतर धातुपात, उन्हाळे इंद्रिय शिथिलता, कडकी, गर्मी संबंधी पुरलेले विकार, मूत्रसंकोच, धातुचा पातळपणा, स्त्रियांची धुपणी, छातींतील रोग, हात, पाय, मुत्रमार्ग, व नेत्र यांचा दाह, क्षय पांडुरोग, मुलांची लर, जीर्णज्वर, अग्निमांद्य, मस्तकशुळ मूर्छाव्याधी, वातरोग, निद्रानाश पित्तावकार, बाळंतरोग, मधुमेह, जुनाट परमा मुष्टिमैथुनानें आलेली कृशता, इत्यादि अनेक विकार खात्रीनें बरे होऊन शरीर निरोगी मजबुत व सतेज बनतें. पचनशक्ति व स्मरणशक्ति भरपूर वाढून धातु व रक्त यांची शुद्धि. वृद्धि, वर्यिस्तंभन व भरपूर कामोद्दीपन होतें, व मनास उत्साह देतात. दुध व अन्नाम भरपूर पचूं लागते. ह्यांत उपयुक्त वनस्पतींचें मिश्रण गुणकारक आहेत. करितां गुणाबद्दल असंख्य सर्टीफिकीटा मिळाल्या व नित्य मिळतात. पथ्य सेवनाची गरज मुळींच नसून स्त्रिया, पुरुष, मुलें व यांस पाहिजे त्या दिवसांत घेण्यास अत्यंत उपयोगी आहेत. गुटिका रुपयाचे आंत मिळणार नाहींत एकदम ४ रुपयांच्यावर कितीहि घेणारांस टपालखर्च माफ आहे चार रुपयाचे आंत वेगळा टपालखर्च ५ आणे पडेल अनुपान खर्दा सोबत किंवा व्ही० पी० नें खालील पत्यावर मिळतील.

दर:– एकदम १५ गो० १ रु०, ७५ गो० २ रु०, ११५ गो० ३ रु०, १६५ गो० ४ रु०, २७५ गो० ६ रु०. ५५० गो० १० रु०.

२ अपूर्व नेत्रांजन—यानें वडस, साहरा, फुल, खुपऱ्या, बिंदु, काच, इत्यादि नेत्रांचे सर्व विकार त्वरीत बरे होऊन दृष्टी तीव्र व थंडगार रहाते. या रोगांस हें अंजन खरें रामबाण आहे. १॥ तोळ्याच्या डबीस १ रु०

३ पम्यावर अपूर्व मिश्रण– कोणत्याही नवा जुना पर्मा, व तज्जन्य दाह, तिडीक मुत्राची लाली, संकोच, पुपस्राव, रक्तस्राव इ. विकार पथ्य नसतां सात दिवसांत जातात. तिडीक एका वटकेत जाते. असें रामबाण औषध कोठेंच मिळत नाहीं. बा० किं० १ रु० १। भार बाटलीस २ रु०

४ दंतबलवर्धक पूड–दंतसंबंधी सर्व विकार उत्तम बरे होतात. रु. ६ आणे.

५ विंचूंच विष— औषध लावितांच उतरतें. मुळी ३ तो० ८ आणे.

६ गजकर्ण– खरूज, नायटे वगैरे विकार ३ दिवसांत जातात. रु. ६ आणे.

७ सर्व हिमज्वर–औषध घेतांच कशाही प्रकारचे ज्वर असले तरी तें औषध घेतांच जाऊन पुन्हां उलटत नाहींत. १२ पुड्या १ रु.

८ प्लेगवर रामबाण औषध–आजपर्यंत आमचे औषधानें हजारों लोक बरे झाले आहेत करितां प्लेग सुरू होतांच सर्वांनीं जरूर संग्रह करून तापावर गोळ्या, गांठीस मलम, व घात चढू नये म्हणून वातावर मात्रा यांचा एकवार अनुभव पहावाच. गुणाबद्दल खात्री पटलेच. परोपकारार्थ माफक किं. २ रु. अ. ख. सो.

९ सर्व सामानाचा मोठा क्याटलाग मागवा तो फुकट पाठवू. औषधांत अपायकारक द्रार्थ मुळींच नसून पूर्ण खात्रीची असल्याबद्दल असंख्य सर्टिफिकिट आहेत. याशिवाय ठमांठे रोगांवर अनेक औषधें, ग्रंथोक्त रसायनें, भस्में. पाक. गुटिका, आसव, तेलें, व सुगंधी अत्तरें वगैरे माफक दरानें मिळतात. अनु० ख० सो० ट० ख० वे० पडेल. रोग्यानें किंवा व्ही. पी. नें पाठवूं. प्रकृति मान कळविल्यास रोग्याचें निदान व चिकित्सा कळवूं.

अत्यंत अगत्याची विशेष सूचना.

हल्लीं वर्तमानपत्रांतून औषधांच्या अनेक जाहिराती सुरू असून प्रत्येक जाहीरात निंदक लेखांनीं सुशोभित करून जो तो पुढें येऊं पहात आहे, यामुळें खरे. खोटेपणाबद्दल आपला समाज निरुद्योगी, आळशी व बेअकली बनल्यामुळें एकानें जो धंदा सुरू करावा त्याचेंच अनुकरण हुबेहुब नक्कल करून पाहिजे त्यानें करावें यामुळें अशा जाहिरातीस कोंकण, वऱ्हाड, गुजराथ, महाराष्ट्र इ० प्रांतात ऊत आलेला असून आमच्या आंजर्ले वगैरे गांवी तर तो पूर्णावस्थेत येऊन आणखीही नवीन जाहिराती सुरू होत आहेत. अशा जाहिराती किंवा ते लोक यांची आम्हांस निंदा किंवा स्तुती मुळींच करणें नाहीं इंग्रजी राज्यांत आपली थोरवी गाण्यास ज्याचा तो स्वतंत्र आहे. आम्हांस ग्राहकांस सुचविणें हेंच कीं ज्यांचा कारखाना आज सतत १५।२० वर्षे अव्याहत सुरू असुन ज्यांच्या औषधास घोर डाक्टरांनीं सर्टिफिकीट दिलें व ज्यांच्या औषधांनीं कोट्यावधी ग्राहक रोगमुक्त झाले व नित्य होत आहेत यांचींच औषधें नेहमीं उपयोगांत आणणें अत्यंत हितकारक आहे. यापुढें जरी हजारों जाहिराती प्रसिद्ध झाल्या तरी आमची जाहिरात न बदलतां व कोणाचीही निंदा न करितां अशाच कायम राहून हा सार्वजनिक कल्याणकारक करीत असलेला व्यवसाय नवीन नवीन उपयुक्त सुधारणा करून ऊर्जितावस्थेस आणणेची खटपट करूं. आजपर्यंत आमचे खटपटीनें यशही बरेंच आलें आहे, करितां सकल आर्यबंधूस व ग्राहकांस इतकीच प्रार्थना आहे कीं रोगमुक्त होण्यास आमचींच औषधें अत्यंत गुणकारक आहेत. तीच सर्वांनीं वापरावी एकवार अनुभवानेंच खात्री होईल इतर जाहिरातींशीं आमचा बिलकुल संबंध नाहीं हें लक्षांत ठेवून औषधें मागणें ती खालील बिनचूक सही व पत्यावरच मागवावीं म्हणजे खरी गुणकारक औषधें मिळून हटकून व त्वरित आरोग्य होईल.

कृष्णशास्त्री पेंडसे वैद्य

पत्ताः-- मु. मुर्डी, ता. दापोली. जि. रत्नागिरी

ORIENTAL

GOVERNMENT SECURITY

LIFE ASSURANCE COMPANY, LIMITED,

Established 1874,

Head Office--**BOMBAY**

Chief Agency for C. P. Berar & Khandesh

Head—quarters—Nagpur, C. P.

FUNDS EXCEED

TWO CRORES AND FORTY LAKHS

Claims paid for over One Crore and Fifty lakhs.

IMMEDIATE SETTLEMENT OF CLAIMS

IF there be one thing of more importance than another in connection with Life Assurance, it is, when Claims arise, that the amount due under the Policy be paid to the Claimants at the earliest possible date. This the Directors of the "Oriental" keep well before them, and act up to treating their clients with the utmost liberality.

UNQUESTIONABLE SECURITY

IT is not sufficient to read that a Company's Funds amount to a given sum, but it is essential to know how such Funds are invested, if in miscellaneous and risky investments, or how secured.

THE Funds of the "Oriental" are invested in Government Securities, and lodged with the Government Official Trustee of Bombay in terms of the Company's Trust Deed, as Security for Claims arising through decease of assured lives, and endowment policies matured

GOVERNMENT Officers, Professional men, Tradesmen and others, by employing a portion of their annual income or profits in effecting life policies, at once create a fund equivalent to the savings of many years.

NO man can be sure how long he will live; and although may save money, yet if he die early, before he has had time to save much, his wife and family may be in distress. Life Assurance, is a means by which this danger is got over. Life being so uncertain the sooner a man makes up his mind to assure his life the better. Once satisfied of the propriety of the step, do not delay. There are numerous instances in the records of the 'Oriental' where the delay of a month or less, has left the family without the intended provision.

INFLUENTIAL AND ENERGETIC AGENTS WANTED. FOR TERMS PLEASE APPLY TO UNDER—SIGNED.

Prospectuses, forms, and any further information, can be obtained on application to—

M. De SOUZA,

CHIEF AGENT

for C. P. Berar and Khandesh

REGISTERED

नोटिशी बद्दल
१० ओळीचे आंत....१ रु.
दर ओळीस..........॥८६
दुसरे खेपेस..............॥

वऱ्हाडसमाचार.

The Berar Samachar

Advertisements
Below 10 lines ...... 2 Rs
Per line over 10......3 as
Repetitions Per line...2 as

VOL XXXIX AKOLA MONDAY 31 JULY 1905 NO 30

वर्ष ३९ आकोला सोमवार तारीख ३१ माहे जुलै सन १९०५ अंक ३०

जाहिरात

नाग, नरसे, पिठोरी व जिवत्या गायगोऱ्ह्याची बारस व तुळशीचे लग्न वडसावित्रीच कागद.

आह्मी येथें विक्रीकरितां नाग, नरसे, जिवत्या, पिठोरी, पाटोडा, गायगोऱ्ह्याच्या कागदांत कृष्ण, गोपी, गाई, यांची चित्रें व तुळशीचे लग्न वडसावित्री वगैरेचे चित्राचे कागद फारच सुंदर असून चित्रें फारच सुरेख व पहिल्यापेक्षां फरक करून उत्तम प्रकारचीं छापलीं आहेत. ज्यांना पाहिजे असतील त्यांनीं खाली ल पत्त्यावर मनिआरडर पाठविली असतां सदहू चित्राचे कागद पाठवून देऊं. चित्रांचा दर शेंकडा १ रुपया प्रमाणें पडेल. व टपाल खर्च निराळा पडेल.

बाळकृष्ण आनोबा दलाल कंपाझिटर.
वऱ्हाडसमाचार ऑफिस आकोला,

मालाचा खप जास्त व्हावा ह्मणून किंमत कमी केली आहे.
त्वरा करा ! त्वरा करा !
अशी संधि पुन्हा येणार नाही

उत्तम प्रकारचें, इमिटेशन रास्कोप सिस्टिम नांवाचें खिशांत ठेवण्याचें घड्याळ दिसण्यांत फार सुरेख आहे. सव लोकांस ह्या घड्याळाचा लाभ मिळावा ह्मणून मुद्दाम किंमत रुपये ४ ठेविली आहे, पोस्टेज खर्च माफ. घड्याळाचें सोबत कांच, कमान, पेटी, साखळी इतकें सामान फुकट मिळेल. मिळण्याचा पत्ताः—

खाजा वलीभाई इस्मायल.
वर्धा—Warda.

नोटीस

रा. रा. सदाशिव वल्लद गाबड पाटील जात कुणबी राहणार मौजे सावळी प्रगणे चांदूर ता. मलकापूर यांसः—

खालीं सही करणार इजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, मी तुमची लग्नाची बायको आहे लग्न झाल्या पासून सन १९०० साला पर्यंत तुह्मी मजला नीट रितीनें वागविले. व तुमचे येथें असतांना मला २ मुलीहि झाल्या सन १९०१ साला पासून तुह्मी मला वागवीत नाहीं टाकून दिले आहे मी तुमचे येथें नांदण्यास तयार असून एक दोन वेळा माझे भावानी व ४ चार पंचानीं मला तुमचे येथें आणून दिले तर तह्मी ८।१२ दिवस ठेवून विनाकारण मारहाण करून हाकून दिले. तुम्ही टाकून दिल्या पासून ४।५ वर्षांत मला अन्नवस्त्रा बद्दल २५० रुपये कर्ज झालें आहे. करितां या नोटिशीनें तुम्हांस कळविण्यांत येते कीं, नोटीस पावल्या पासून १५ पंधरा दिवसांचे आंत २५० रुपये व फारकत आणून द्यावी. तसें न केल्यास हीच फारकत समजून मी दुसरा घरठाव करीन मग तुमचा माझेवर कांहीं हक्क नाहीं. ही नोटीस दिली. तारीख २२।७।१९०५ इ. दस्तुर सीतलसा गोविंदसा

सही
अमृताबाई मर्दे सदाशिव पाटील
राहणार मौजे ढिडोळें नि. बांगडी.

नोटीस

रा. रा. जयराम वल्लद राघोजी लोहार राहणार हिवरखेड तालुके आकोट.

खालीं सही करणार हिजकडून कळविलें जातें कीं मी तुमची लग्नाची बायको असून लग्न होऊन सुमार १० वर्षें झालीं तुमचे घरदाराचा पत्ता नसून तुह्मी हमेष भटकत फिरतां यामुळें लग्न झाल्या पासून मी माहेरींच आहे. हल्लीं मी वयांत येऊन दोन वर्षें झाली पण आपणास प्रपंचाची आशा व सोय नाहीं असें दिसते कारण एक वर्षापूर्वी तुह्मास मुद्दाम धुंडून आणून माझे बापानें आपलें खर्चानें शांतिकादी विधी केली. पण आपण आठ दिवस देखील न राहतां फरारी झालात करितां कळविलें जातें कीं आपण स्वतंत्र वरदार करून आहां. व तुमचेमधें आपलें व बायकोचें पोट भरण्याची अक्कल आहे अशी माझी खात्री करून द्यावी व माझे पोटखर्चाबद्दल दरमहा चार रुपये प्रमाणें दोन वर्षांचे ९६ रुपये माझे बापास देऊन मला घेऊन जावें अगर फारकत देऊन मोकळे करावें. नोटीस पोचल्या पासून आठ दिवसांचे आंत आपण कांहींच करणार नाहींतर हीच फारकत समजून मी दुसरा घरठाव करीन मग तुमचा मजवर हक्क राहणार नाहीं पोटखर्चाचे रुपये तुमचेवर फिर्याद करून घेतले जातील. कळावें. तारीख १८ जुलै सन १९०५ इसवी.

सही
तुळशी मर्दे जयराम लोहार हल्लीं
राहणार आकोट निशाणी
बांगडी.

नोटीस

बेशमी— तुकाराम सखाराम शिंपी राहणार आकोला गंजाच्या वेशीजवळ यांसः—

खालीं सही करणार याजकडून नोटीस देण्यांत येते कीं आमचे रुपये तुमचेकडे ६० अक्षरी साठ घेणें आहेत ते रुपये तुजला आह्मी आमचे गांवांत हलवायाचे दुकान घालण्यास दिले होते तर तूं दोन महिने दुकान करून त्यांत तुह्मी तोटा काढला व तुझ्या गांवकडे तूं परत आला आह्मी तुला मागितले तर तूं दोन महिने दुकान करून त्यांत तुह्मी तोटा काढला व तुझ्या गांवकडे तूं परत आला आह्मी तुला रुपये मागितले तर तूं ह्मटलें कीं मी कोणाचे येथें साटोंन राहून देतो तर आज सात आठ महिने झाले असून रुपये दिले नाहींत व आह्मी एक दोन वेळ ह्मटले तर नुस्ते देतो देतो ह्मणाला पंधरा दिवसाचें आंत रुपये आणून दिले तर चांगले नाहींतर कोर्टांत फिर्याद करून आम्ही रुपये कोर्टखर्चासुद्धां घेऊं पुढें तुम्हास बरे पडणार नाहीं. कळावें. तारीख २८।७।०५ इ०

सहीची निशाणी
परशराम चंद्रभान लोणारी कवठेकर
ता. बाळापूर पोस्ट शेगांव
याचे हातची रेघ—

नोटीस

रा. रा. आनंदा वल्लद बापू पाटील हिंगणेकर हल्लीं राहणार भोकरदन जिल्हा औरंगाबाद इलाखा मोगलाई यांसः

बाळकृष्णसा परशराम सावजी मालक विष्णूसा बाळकृष्ण सावजी दुकान मलकापूर याजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं तुमचेकडून दुकानची बाकी येणे आहे त्याची तुह्मी रुजूं करून दिली आहे. ती अद्याप दिली नाहीं मागणी केली असतां देतो ह्मणतां परंतु अद्याप देऊन पावती घेऊन गेलां नाहींत, करितां या नोटीशीनें कळविण्यांत येतें कीं, ही नोटिस पावल्या पासून आठ दिवसांचे आंत व्याजासुद्धां बाकी देऊन पावती घेऊन जावी असें आपलेकडून न झाल्यास रितीप्रमाणे तजवीज करून खर्चासुद्धां पैसे घेतले जातील. या नोटिशीचा खर्च तुमचे शिरावर आहे कळावें. ता. २१।७।०५. इ.

सही
विष्णू सावजी दस्तुर बाळकृष्ण
बापूजी गुमास्ते

नोटीस

मे० महंमद यासीन वल्लद सकूर महंमद मुसलमान राहणार मलकापूर यासः—

बाळकृष्णसा परशराम सावजी मालक विष्णूसा बाळकृष्ण सावजी दुकान मलकापूर याजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, तुमचेकडे दस्तऐवजावरून दुकानची रक्कम घेणे आहे. तिजबद्दल मागणी केली असतां आपण देतो ह्मणतां परंतु देत नाहीं, याजकरिता पोस्टांतून पूर्वी नोटीस दिली होती. ती आपण घेतली नाहीं करितां या नोटिशीनें कळविण्यांत येतें कीं, ही नोटीस पावल्या दिवसापासून आठ दिवसाचें आंत दुकानावर येऊन व्याजासुद्धां चुकेते करून पावती घेऊन जावी. असें आपलेकडून न झाल्यास रीतीप्रमाणे तजवीज करून खर्चासुद्धां रक्कम घेतली जाईल. मागील व या नोटिशीचा खर्च तुमचे शिरावर आहे कळावें ता. २१।७।०५ इ.

सही
विष्णू सावजी दस्तुर बाळकृष्ण बापू
गुमास्ते

जाहिरात

सर्व अफिसर व शेट सावकार व इतर लोकांस—

खालीं सही करणार याजकडून जाहिरनाम्याच्या द्वारें कळविले जाते कीं, घर नंबर २१३ डिवीजन (क) मधील माझा मुलगा बालय्या वल्लद मारय्या पुछंगीरी यानें वर लिहिलेले नंबर २१३ चे मकान स्वतः नवीन बांधून तयार करून नंतर मेला त्या बराबर सदहू मालकी आज पावेतो मयत वारीस बाप मारय्या वल्लद चन्नय्या पुछगीरी याची आहे. चिन्नय्या वल्लद गुरवय्या पोस्टमन याजपासून कोणतेहि प्रकारें गहाण, अगर बक्षीस, खरेदी, वगैरे लिहून घेऊ नये, घेतल्यास त्याजबद्दल वरील नंबरचें घरावर हक्क राहणार नाहीं. कळावें ता. २३।७।०५ इ.

सही
मारय्या वल्लद चिन्नय्या तेलंगी राहणार
आकोला नि० दस्तुर दशरथ वल्लद
जानोजी दस्तुर खुद.

वऱ्हाडसमाचार

मिती आषाढ वद्य ३० शके १८२७

नोंदणी खातें

वऱ्हाडांतील नोंदणी खातें व मध्यप्रांतातील नोंदणी खातें या उभयतांच्या गेल्या तीन वर्षांच्या कारभाराचा रिपोर्ट नुकताच प्रसिद्ध झाला आहे. त्या रिपोर्टाची प्रत आह्मापाशीं नाहीं तथापि त्यावरील स्थानिक सरकारचा अभिप्राय आमच्या वाचण्यांत आला आहे या दोन्ही खात्याची तुलना करितांना दोन्ही प्रांतांची विषम स्थिती विशेष प्रस्तावानें डोळ्यापुढें येते. सन १९०२।१९०३ व १९०४ या तीन वर्षांचा कारभार संकलित केला तर गोळा बेरजेनें तीन प्रधान गोष्टी लक्ष्यांत येतील. या तीन गोष्टींनीं दोन्ही प्रांतांचें वैलक्षण्य उद्बोधित होईल. मध्यप्रांतापेक्षां वऱ्हाड प्रांतांत नोंदणीचें काम इतकें पुष्कळ चालतें कीं, वऱ्हाडा इतकें नोंदणीचें काम मध्य प्रांतांत कोठेंच चालत नाहीं. या शेवटच्या तीन सालीं नोंदणीच्या कामाचें मान थोडेंसें उतरलें आहे पण हा उताराची गोष्ट दोन्ही प्रांताला सारखीच लागूं पडते; ही गोष्ट दोन्ही कारभारांतील साम्य दाखविते. तिसरी गोष्ट स्थावराच्या व्यवहारा संबंधानें असून उत्तरोत्तर अधिकाधिक मूल्याच्या स्थावर जिनगीची घडामोड होत असते असें दिसतें.

नोंदणीच्या कामा संबंधानें दोन्ही प्रांतामधील जो विशेष आहे त्याचीं कारणें सरकारांनीं अद्याप शोधून काढिलीं नाहींत. मध्यप्रांतांत मालगुजारीची पद्धती आहे व आमच्या वऱ्हाडांत रयतवारी आहे. या जमिनी संबंधाच्या मुख्य फरकामुळें नोंदणीच्या कामांत मोठाच फरक दृष्टीस पडतो. मध्यप्रांतांत जमिनीचा मालक जे मालगुजार ते जहागिरदारा प्रमाणें आहेत पण आमच्या भागांत जितके शेतीचे नंबर तितकेच वहितदार मालक आहेत या मुळें जमिनीचे मालक जसे पुष्कळ तसें त्यांच्या जमिनी संबंधानें खरिदी विक्रीचे, गहाणाचे व इतर व्यवहार पुष्कळ होतात; अर्थात त्या मानानें नोंदणीचें काम वाढतें. ही गोष्ट सरकारी रिपोर्टांत नमूद आहे पण याच्या पेक्षां दुसरें एक कारण आमच्या नजरेला असें येतें कीं, आमच्या प्रांतांत सधन व सुखी लोकांचा एक व मोलमजूरदार शेतकऱ्यांचा दुसरा असे दोन वर्ग आहेत हें वर्गीकरण इतकें खोलपर्यंत जात चाललें आहे कीं, आमच्या समाजांतील मध्यम वर्ग अगदीं मोडकळीस येत चालला आहे. मध्यम लोकांच्या वर्गाचें पृथक्करण असें होत आहे कीं कांहीं लोक सधन व सुखी लोकांच्या पायरीला जाऊन मिळतात व कांहीं लोक मोलमजूरदारांच्या मंडळींत येऊन पडत आहेत. श्रीमान व भिकारी असे दोनच वर्ग फार मोठे बनत चालले असून मधला वर्ग अगदीं नामशेष होण्याची मोठी भिती आहे. समाजाची ही नवी रचना गेल्या वीस वर्षांपासून हळू हळू चालूच आहे आणि या नूतन रचनेमुळें मूळच्या शेतकरी लोकांच्या स्वामित्वाची शेती श्रीमान लोकांच्या घरीं जात चालली असून शेतकरी ह्मणजे शेत कमाचा मजूरदार बनला आहे. हा फेरफार मोठ्या वेगानें आलूं आहे आणि तोच नोंदणीच्या कार्याचा पुष्कळपणा फुगवीत असतो. मध्यम स्थितींतला शेतकरी वर्ग बुडत चालला आहे आणि हा पतनाचा मार्ग नोंदणी खात्याच्या कारभारा वरून चांगला व्यक्त होत असतो असें आमचे मत आहे. नोंदणीचें काम वऱ्हाडांत अधिक असण्याचें तिसरें कारण इकडील व्यापारवृद्धीमुळें व सरकारी चाकरी मुळें जो वरचा लोकांचा वर्ग इकडे स्थायिक होऊन सधन व सुखी बनला आहे! त्यानें जमिनी विकत घेण्याचा क्रम चालूं केला आहे जमिनीच्या किंमती या चढाओढीमुळें फारच फार वाढल्या आहेत आणि व त्या मानानें जमिनीचे व्यवहार वाढून नोंदणीच्या कामाला मोठी भर पडते. आमच्या या ह्मणण्याची सत्यता अशी दिसून येते कीं शेवटच्या तीन वर्षांत नोंदणीचे काम कमी आहे तथापि नोंदणीच्या प्रत्येक व्यवहाराची सरासरी किंमत १८९९ सालीं २७९ रुपये होती तेथें आतां ३६९ रुपये झाली आहे. या सरासरींत स्थावर व जंगम या दोन्ही जिनगींचे व्यवहार एकत्र केले आहेत पण स्थावर मालाच्याच व्यवहाराची एकुणांत घेऊन सरासरी काढली तर ती ४४३ रुपये आहे असें आढळेल. या किंमतीच्या वाढीचें कारण सरकार असें समजतात कीं लोक अधीक सुखी व श्रीमान होत चालले आहेत. सरकारी अभिप्रायाची हा मोठी चूक आहे. श्रीमान व भिकारी असे दोनच समूह समाजाचे होत आहेत आणि पहिला समूह शेती विकत घेण्यांत अगदीं रमला आहे हीच गोष्ट स्थावराच्या व्यवहाराची किंमत वाढण्याचें खरें कारण आहे. लोकांची श्रीमंती वाढली आहे हें अनुमान वस्तुस्थितीला सोडून आहे हें आह्मी स्थानिक सरकारा पुढें मोठ्या आग्रहानें मांडीत आहों.

नोंदणी खात्याची रचना निराळ्याच धर्तीवर करण्याचा सरकारी विचार आहे, वऱ्हाडच्या व मध्यप्रांताच्या खात्यांचो एकत्र वरणी ठेवण्यांत येणार नाहीं डिस्ट्रिक्ट जज्ज सारख्य अधिकाऱ्याकडे जिल्हा-रजिस्ट्रारचे काम न ठेवितां तें काम डिपुटी कमिशनरकडे देण्यांत येईल या रितीनें डिपुटी कमिशनर आपल्या वार्षिक पहाणीच्या सब रजिस्ट्रारच्या कचेऱ्यांवर चांगली देखरेख ठेवूं शकतील असा अदमास आहे. नोंदणीचें काम वाढत व सहार करें असून नोंदणीची फी देखील वाढविण्यांत येईल असें वाटतें.

रस्त्यांचे दुतर्फा

रस्त्यांच्या दोहों बाजूंला एक सारखी समान अंतरा अंतरावर वृक्षांची रांग असावी ह्मणजे त्या योगानें सर्वत्र रस्त्याला मनोहर रमणीयता येते, प्रवाशाला त्या सुंदर छायेचें सौख्य मिळतें व लांबचा लांब प्रवासही पीडाकारक न वाटतां सुखकर होतो. रस्त्याच्या बाजूला छायावृक्ष, किंवा चलाय फलवृक्ष लावावेत ही रीत पुष्कळ जुनी आहे अशा वर्णनाच्या सडका जुन्या कांहीं कांहीं सांपडतील तथापि अलिकडे रस्त्यांच्या या सुधारणेकडे सरकारी लक्ष असावें तितकें नसतें आणि तें पुनः पूर्वीं सारखेंच लागावें असा सरकारचा विचार आहे. जुन्या सडका आतां वृक्षांच्या रांगा ठिकाणीं पुष्कळश खंडल्यामुळें पूर्वीं प्रमाणें शोभा देत नाहींत- आणि नवीन सडका पुष्कळ जशा झाल्या त्या मानानें त्यांच्या दुतर्फा झाडांचा लागवड नीटशी होत नाहीं.

वृक्ष लावण्याची रीत जुनी पेशवाईतली किंवा मोगलाईतली आहे ह्मटलें तरी चालेल. सडकेकडे जसा सुखरूप खर्च करावा लागतो तसाच खर्च या कार्याप्रीत्यर्थ व्हावयाला पाहिजे ही गोष्ट अलिकडे पुष्कळदां विसरली जातें. वृक्षांच्या ओळींनीं सुशोभित अशा सडकांचें सृष्टिसौंदर्य, मनाला होणारा आल्हाद व अप्रत्यक्ष लाभणारी मोकळी हवा व प्रकाश हे लाभ फार मोठे आहेत पण या लाभा साठीं पैसा खर्चण्याची प्रवृत्ती फारशी दृष्टीस पडत नाहीं वृक्ष लावणें हें पुण्यकर्म समजतात; धर्मशाळा, तलाव, विहिरी इत्यादिका प्रमाणेंच छायाशील पुष्पवृक्ष व फलवृक्ष लावण्याची महती आहे. अलिकडे या पुण्य कार्याचा फार लोप झाला असून रस्त्यांच्या बाजूची रमणीयता तर राहूं द्या पण जुने सार्वजनिक बागबगिचे नाहींतसे होऊन तेथें उजाड रानाप्रमाणें सर्वत्र उदास व मयाण वाटत असतें, मुनसिपालिट्या व लोकल बोर्ड यांनीं व्यर्थ खर्च न होत म्हणून आयुष्याचीं जीं आराम मंदिरें म्हणून बागबगिचे होते ते सर्व उध्वस्त करून सांडले आहेत. कृपणाची ही संकोचमय दृष्टी सर्वत्र आडवी येत आहे.

रस्त्यांच्या दुतर्फा वृक्षांनीं सुशोभित असाव्या असें इंडिया सरकारास फार फार वाटूं लागलें आहे. लार्ड कर्झन यांनीं जुन्या इमारती, किल्ले, लेणी, वगैरे नीटनेटकी ठेवण्या विषयीं पुष्कळ व्यवस्था चालू केली आणि त्यांनीं आतां रस्त्याच्या दुतर्फा हातीं घेतल्या आहेत. त्यांच्या सारख्या श्रेष्ठांचा हुकूम आज काल इंद्राच्या वज्रा प्रमाणें आहे. त्याचें सामर्थ्य अगदीं गणराजा सारखें अमोघ आहे. या बाबतींत सर्व प्रांताची माहिती त्यांनीं गोळा केली आणि सर्व स्थानिक सरकारांचे विचार जागृत करून एक ठराविक संकल्प त्यांच्यापुढें मांडला आहे. या संकल्पाला अनुसरून सर्व देशभर चांगली चळवळ सुरू होईल असा तर्क आहे.

मध्यप्रांत व वऱ्हाड या दोन्ही भागांत या संबंधीं सुधारणा पुष्कळच होणार आहे. एकंदर सडका ६००० मैल लांबीच्या आहेत त्यापैकीं ... लांबीचा रस्ता जंगलातून जात असल्यामुळें त्यांच्या दुतर्फा स्वाभाविकच झाडांनीं व्याप्त आहेत. सध्यां ११०० मैल लांबीचे रस्ते दुतर्फा वृक्षांनीं सुशोभित आहेत. ७९० मैल असे आहेत कीं, तेथें थोडा बहुत प्रयत्न चालू आहे पण ३ हजार मैल लांब पर्यंत लांबगारें पुष्कळसे रस्ते असे आहेत कीं तेथें वृक्षांच लागवड नाहीं किंवा निसर्गानेंहि तेथें वृक्षांची शोभा ठेवलेली नाहीं. गेल्या १० वर्षांत या कामाकडे दरसाल १८ हजार रुपये खर्चीं पडत आले सध्यां ही रक्कम ४६००० रुपया पर्यंत वाढविली असून स्थानिक सरकारचा विचार ही रक्कम क्रमशः ९० हजार रुपये पर्यंत वाढविण्याचा आहे. पांच पांच वर्षांची कार्य पत्रिका अगाऊ तयार ठेवावयाची असा विचार ठरला आहे. आणि हा काल लोटल्यानंतर कार्यपत्रिका पुनः नवीजुनी करण्यांत येईल. लोकल बोर्ड व पब्लिक वर्क्स खातें या दोन्ही संस्था रस्त्यांच्या बाजूला झाडें लावण्याच्या कामगिरीला अग्रस्थान देतील असा सरकाराला भरंवसा आहे. या कामावरील अधिकाऱ्यांस तत्संबंधीं विशिष्ट शिक्षण देण्यांत यावें व नंतर त्यांच्याकडून ही कामगिरी चांगली बजावून घ्यावी असा सरकारी विचार दिसतो. गांवोगांवच्या लोकांस रस्त्याच्या बाजूला झाडें लावण्याची गोडी लागावी व त्यांनीं या कामीं हरमप्रयत्न करावा असें सरकारचें ह्मणणें आहे रस्त्याच्या बाजूच्या शेतकऱ्यांनीही हें सार्वजनिक काम सांगावें व त्याच्याकडे त्यांची दृष्टी वळवावी ही गोष्ट फार अगत्याची आहे सरकारांनीं या कार्याकडे अधीक पैसा खर्चविण्या विषयीं स्थानिक सरकारांस आग्रह पूर्वक विनंती केली आहे. राजा बोले आणि दळ हालें; अर्थात रस्त्याच्या बाजूला वृक्षांच्या रांगा लवकरच दृष्टीस पडूं लागतील तेव्हां आह्मी मनोभावानें लार्ड कर्झन साहेबांचे मोठे उपकार मानूं.

सार्वजनिक कार्य

सार्वजनिक कार्यबुद्धि ही खरोखर दिव्य दृष्टी होय. आपल्या कार्यालिकडे जेव्हां दृष्टी पोचत नाहीं, सार्वजनिक कार्यासाठीं स्वार्थाचा यज्ञ केला पाहिजे असें बुद्धि सांगत नाहीं, किंबहुना सार्वजनिक कार्य हेंच स्वकीय कार्य होय असा बुद्धीचा निश्चयच होत नाहीं तेव्हां आपण सार्वजनिक कार्याला अपात्र आहों व आपल्या कृपण बुद्धीला संस्कार निराळे मिळाले पाहिजेत हा सिद्धान्त गृहीत धरावा. आह्मामध्यें सार्वजनिक कार्या विषयीं खोल कळकळच नसते. अंतःकरणांत ही प्रेरणा उत्पन्न होण्याला आपलें आराध्य दैवतच बदललें पाहिजे. सध्यां आपला चरितार्थ चालला व आपल्याला धनसंपदा मिळाली ह्मणजे पुष्कळांस कृतकार्यता व धन्यता वाटते ही दृष्टी बदलली पाहिजे. याहीपेक्षां कांहीं निराळी उच्च देवता आहे. आपला देह आपल्या कुटुम्बासाठीं झिजावयाचा आहे हें जसें लवकर समजतें तितकाच बोध आपल्या कुटुम्बापलिकडील स्थानिक सार्वजनिक कार्या-

संबंधानें झाला पाहिजे. समाजाची उन्नती या बोधावर अवलंबून आहे. इंडियामध्यें परराष्ट्रीय सत्ता असल्यामुळें 'राष्ट्र' म्हणून जो अदृश्य देव आहे त्याची कल्पना आपणांस होतच नाहीं. राष्ट्राची कल्पना नीट नसल्यामुळें आपल्या चतुर्विध समाजाचें अस्तित्वही राष्ट्राप्रमाणेंच आम्हांस दुर्बोध आहे. शिवाय आमचा समाज कोणता हेंच चांगलें कळत नाहीं राजकीय कारणामुळें आमच्या समाजाचा जुना विभाग बदलून निराळ्याच तत्वावर समाजाची रचना होत आहे अशा घोटाळ्याच्या स्थितींत आमच्या समाजाच्या व राष्ट्राच्या कल्पना आपलेपणाला परिपोषक अशा बनल्या आहेत आमच्या सर्व कार्याचा अंतिम प्रांत आपलेपणांतच संपतो. या रितीनें स्वार्थाचें साम्राज्य सध्यां चालू आहे.

ही स्वार्थाची दृष्टी लोपावी व आम्हांस सार्वजनिक दृष्टी यावी म्हणून ब्रह्मवेत्त्या ॲनी बिझांट बाई यांनीं असें सांगितलें आहे कीं अंतःकरण उदार ठेवण्याचा प्रयत्न केला पाहिजे. प्रामाणिकपणानें आपलेपणा बाजूला टाकून सार्वजनिक कार्यें करण्याला प्रारंभ करावा. थोडिथोडी झीज देण्याला शिकावें अंतःकरणांत दुसरी उच्च प्रेरणा स्थिर होऊं द्यावी आणि त्या थोर प्रेरणेसाठीं आपल्या लघु प्रेरणा जिंकल्या पाहिजेत. या उदार बुद्धीनें सार्वजनिक कार्यें म्हणजे आपला पूज्य देव बनला पाहिजे. सार्वजनिक कार्याचें स्थान म्हणजे देवालया इतकें पवित्र मानलें पाहिजे. अशीं स्थानें पायरी पायरीनें लहाना पासून मोठमोठीं होत गेलीं पाहिजेत. या दिशेचा पहिला धडा म्युनिसीपालिटी व लोकल बोर्ड या संस्थामध्यें शिकला पाहिजे. याच संस्थांच्या द्वारानेंच सार्वजनिक कार्यें केलीं पाहिजेत असें नाहीं, पण या संस्था जशा एका शहरा पुरत्या किंवा तालुक्याच्या अगर जिल्ह्याच्या गांवा पुरत्या असतात तसाच आपला सार्वजनिक प्रयत्न ठेविला पाहिजे. या प्रयत्नाची कार्यमाला थोडीबहुत त्या विदुषी ॲनी बिझांट बाईनीं रेखाटली आहे तिच्या आधारानें आम्ही कांहीं सूचना आज करितों.

जे श्रीमान जमीनदार आहेत त्यांनीं शेतीची सुधारणा स्वतांच्या हातीं घ्यावी शेतीची विद्या तरुण विद्यार्थ्यांस शिकविण्याच्या सोयी कराव्या आणि त्याच्या विद्याभ्यासाचा फायदा गरीब शेतकरी वर्गास करून द्यावा. ग्रामाची स्वच्छता राखण्यास लोकांस वळण लागावें बरोबर मोकळी हवा व प्रकाश हीं खेळती राहण्याचा प्रयत्न चालू करावा शुद्ध हवा व सूर्य प्रकाश यांचा आणि जीवनकलेचा संबंध किती समीपतेचा आहे हें प्लेगानें चांगलें शिकविलें आहे गृहाची व ग्रामाची रचना अशी होत गेली पाहिजे कीं हवा सर्द होतां कामा नये, पाण्याचे निकाल चांगले पाहिजेत आणि घाण व दुर्गंध येणाऱ्या मूत्रोत्सर्गाचा निकाल तार लांबवर व्हावयाला पाहिजे इत्यादि गोष्टी श्रीमानांनीं हीन स्थितींतल्या लोकांस सुलभ करून दिल्या पाहिजेत.

हल्लींच्या विद्यादानाच्या गोष्टींत देखील आपण फरफार केले पाहिजेत. मुनसिपालिटी व लोकल बोर्ड यांच्या द्वारानें आपण शिक्षणक्रमाची सुधारणा अमलांत आणिल्या पाहिजेत. या संस्था सरकारी असल्यामुळें यथायोग्य न वाटल्यास आपण त्यांच्या मोबदल्यांत दुसऱ्या संस्था काढल्या पाहिजेत. धर्माचें शिक्षण मुलांस मिळालें पाहिजे. त्यांची नैतिक उन्नती ध्यानांत धरली पाहिजे, त्यांची बुद्धि विस्तृत होत गेली पाहिजे आणि तसेंच शारिरीक शिक्षण ही असें ठेविलें पाहिजे कीं देशी कसरती त्यांस शिकवाव्या मलखांबाच्या उड्या त्यांना आल्या पाहिजेत, व शरीर कमाविण्याच्या जुन्या रितीविषयीं त्यांच्या मनांत आदरभाव उत्पन्न केला पाहिजे.

देशी संस्थानिक, व्यापारी, कारखानदार इत्यादिकांनीं औद्योगिक शिक्षण देण्याच्या कार्यांत पुढाकार घेतला पाहिजे आणि त्या शिक्षणांतून पार पडलेल्या विद्यार्थ्यांस नोकरी चाकरी मिळवून देण्याविषयीं व त्यांच्या दुनियेदारीचा पाया भक्कम घालून देण्याविषयीं त्यानीं आटाआट प्रयत्न केले पाहिजेत त्याच्या मारल्या अनिल मंडळींस हेंच सार्वजनिक कार्य होत.

आयुर्वेद हा देशी वैद्यकाचा आद्य वेद होय पण त्याची अगदीं माती झाली आहे. इंग्रजी वैद्यक व इंग्रजी औषध यानें हा देश अगदीं बुडाला आहे इतकेंच नाहीं तर देशी वैद्यकाचा अगदीं ऱ्हास झालेला आहे. आर्यवैद्यक आपल्या देशाच्या स्थितीला व लोकांच्या शरीररचनेला धरून रचलेलें आहे. विलायती औषधें व विलायती उपचार इंडियन लोकांस पुष्कळ प्रकारें अपायकारक असतात. देशी वनस्पतींच्या गुणधर्माचा ग्रंथ बांधून ठेवावा, आपले चिकित्सेचे ग्रंथ गुंडाळून फेंकून द्यावें आणि इंग्रजी वैद्यक शिकलेल्या देशी लोकांच्या हातून आम्हीं विलायती औषधाचे प्याले रात्रंदिवस खाली करावे हें आमचें मोठें दुर्भाग्य होय. देशी आयुर्वेद चालू होईल. त्या विद्येंत वैद्य तयार होतील आणि लोकांचा व देशाचा मोठा फायदा होईल असें आपण केलें पाहिजे येणेंप्रमाणें मुख्य मुख्य सार्वजनिक कार्याच्या दिशा लोकांपुढें मांडल्या आहेत त्यांचा स्वीकार कायावाचामनानें आपण करण्यास शिकलों तर राष्ट्र बनविण्याच्या सार्वजनिक कार्याचा पहिला दगड बसविला असें होईल. मोठ्या कार्याचा प्रारंभ अशा अल्प कसेल्या कार्यापासूनच व्हावयाला पाहिजे.

वऱ्हाडवृत्त

हवामान— या आठवड्यांत पाऊस म्हणण्या सारखा झाला नाहीं. तथापि सात पुड्याच्या पट्टीला व अंजिक्याच्या भागाला पाऊस पुष्कळ झाला व नद्या, ओहळ वगैरेंना महापूर आले. खरीपाची लहान पिकें चांगल्या स्थितींत आहेत रोगराई बिलकूल नाहीं तथापि किरकोळ दुखणी ऋतुमाना प्रमाणें चालूंच आहेत.

रा० रा० डायर आय. सी. एस असि० कमिशनर, उमरावती यांस १ ले वर्ग माजिस्ट्रेटीचे अधिकार देण्यांत आले.

आकोल्याचे असि० जेलर रा. रा अबदुल अझिज यांस पुढील महिन्यापासून तीन महिन्यांची हक्काची रजा देण्यांत आली.

यंदाची वऱ्हाडची वकिलीची परीक्षा ४ सप्टेंबर रोजीं उमरावतीला सुरू होणार असून त्या परीक्षेला २१ उमेदवार बसणार आहेत.

रा० रा० विनायक हरी शेवडे हे मुंबईकडील वकिलीच्या परिक्षेंत पसार झाले हें कळावण्यास आम्हांस आनंद वाटतो.

रा० रा० बाळकृष्ण गोविंद बोधनकर वकील उमरावती यांचें व्याख्यान येथील वर्षोत्सव व्याख्यान मालेंत काल रोजीं झालें भाषणाचा विषय 'जुने सिद्धान्त व नवे शोध' असा होता. भाषण चांगलें झालें.

'महाराष्ट्र नाटक मंडळी' येथें आली असून तिनें परवा रात्रीं 'कांचनगडची मोहना' या नाटकाचा प्रयोग करून दाखविला सर्वच खेळ फार नामी झाला.

Wanted

—:0:—

Wanted a clerk to fill up a temprary vacancy on Rs. 20 a month. Those, who know Marathi and have passed the Matriculation Examination need appiy, good handwriting is indispensable.

K. G DAMLE
Vice—Chaiman
District Board
Ahold.

बालमित्र मंडळी

(फक्त स्वदेशी मालाच्या दुकानासाठीं)

वरील नांवाच्या मंडळीनें सर्व प्रकारचें हलके व भारी कागद, साबण, चाकू, कात्र्या, गुंड्या, कार्डें व इतर स्वदेशी माल विकण्याचें दुकान काढलें आहे अनुभव पहावा म्हणजे आमच्या प्रयत्नाचें महत्व कळेल.

ठिकाणा:—(१) परांजपे यांचा वाडा
तेलीपुरा–पेठ आकोला

(२) कुळकर्णी यांचें घर
काळामारुती आकोला

नोटीस

वेशमी नंदुलाल वल्लद वल्लभदास मारवाडी राहणार अडगांव तालुका आकोट यांस:—

खालीं सही करणार याजकडून कळविण्यांत येते कीं मी एकोत्रा व्याजाचा गहाणाचा कागद राजश्री काशीनाथ आप्पा शंकरआप्पा याच्या नांवानें जो आहे त्याची फेड करावी अशी तुम्ही मला फूस दिली व साध्या रोख्यावर ८०० रुपये देतों असें म्हटल्यावरून मी तसा कर्जरोखा २२।७।०५ रोजीं लिहून दिला व भरण्याची पावतीहो दिली पण तुम्हीं मला अजून ते रुपये देत नाहीं. एकसारखी चाळवाचाळव चालविली आहे व कांहीं लोकासमक्ष बोलला कीं मी दस्तऐवज घेतला नाहीं व रुपयेही देत नाहीं. असें तोंडानें म्हणतां मात्र पण आमचा कर्जरोखा व पावती हीं परत करीत नाहीं.

तुम्ही लबाड आहां व तुम्ही मला फसवीत आहा असें दिसतें. ही नोटीस पोचल्या तारखे पासून चार दिवसांत तुम्ही आमचा कर्जरोखा परत करावा किंवा रुपये चार पंचासमक्ष आणून द्यावें नाहीं तर मी तुम्हावर फौजदारीत व दिवाणींत फिर्याद करून या अशा फसवणुकीबद्दल सर्व नुकसानी भरून घेईन. कळावें, तारीख ३० जुलै १९०५ इसवी. सही

माधवराव दादा हरदास राहणार निझामपूर आडगांव
दस्तुर खुद.

नोटीस

नोटीस जनाब बर खुरदार बनाम महमद बशरोद्दीन वल्लद मौलवी महमद अबदूल कादर साहेब यांस—

नोटीस देणार उमराव बेगम जवजे मौलवी महमद अबदूल कादर साहेब मारफत मौलवी महमद अबदूल कादर साहेब नोटीस देण्यांत येतें कीं माझीं दुकान तीन ताजनापेठेंत आकोला येथें इमलीचे जवळची. एकांत धनूलाल बऱ्हाणपूरकर व्या दोन दुकानांत बोहरी लोक भाड्यांनीं राहात आहेत. त्याचा किराया वसूल करण्या करितां जनरल मुखत्यार पत्र दिलें होतें त्यास अजमास चार वर्षे झालीं त्याचा किराया आज पावेतों तुम्ही आम्हास कांहीं दिला नाहीं तर जो कांहीं किराया बद्दल पैसा जमा झाला असेल तो हिशोब अन्नुमिया हाजी हुशेनखा व अमानखा साहेब वल्लद सलीमखा साहेब व उमरखा साहेब वल्लद लालखा साहेब या तिघास हिशोब दाखवून जे कांहीं रुपये निघतील ते त्यास द्यावेत. तुमचे सदरहु कुलमुखत्यारपत्र आज तारखेपासून रद्द केले आहे. तुम्ही आमचे तर्फे मुखत्यारपत्रा संबंधानें कोणतेही प्रकारचे काम करूं नये अगर केल्यास तुम्ही जबाबदार आहा. व तीन दुकानांत जे किरायवाले राहतात त्यास व अमानखासाहेब यांसी रुजूं करून देणें. कळावे, ता० २९।७।०५ इसवी.

सही (उबदूत)
मौलवी महमद अबदूल कादर
आकोला.

वर्तमानसार

अतिवृष्टी– पंच महाभूतें सृष्टीची सृष्टी बदलून टाकतात. पर्जन्यानें गुजराथेंत प्रळय करून सोडला आहे. अमदाबादेला तर दोन दिवसांत ३७–३८ इंच पाऊस पडला. एवढा पाऊस व एवढा महापूर लोकांच्या आठवणींत नाहींत. लक्षावधी रुपयांचें नुकसान झालें, प्राणहानी मोठी झाली आणि सुमारें १० हजार लोक घरादारा शिवाय अनाथ बनले आहेत ! हा ईश्वरी क्षोभच होय !

हवाज्ञानाचें जिवंत यंत्र—कोळी हा मोठा विलक्षण प्राणी आहे. त्याच्या हालचाली वरून आपणास हवेचें मान चांगलें समजतें मोठे वारे सुटणार आहेत कीं, वेतावेच सुटतील, पाऊस पडणार कीं, ऊन पडणार हें दाखविण्यास त्याच्या सुताचा फार उपयोग होतो. ज्या सुतावर त्यानें आपलें जाळें विणलेलें असते. ती सुतें तो वारा व पाऊस येण्याच्या पुष्कळ पूर्वी आंखडूं लागतो. वादळाच्या वेळीं जाळें ताठ रहावें एवढ्याकरितां ही सावधगीरी तो घेतो. पुनः हवेंत पूर्वीची स्थिती येईपर्यंत हा प्रकार तो कायम ठेवतो. आणि हवा स्थिर झाली कीं, पुनः जाळें ढिलें करतो. कोळी आपल्या जाळ्याच्या मध्यभागीं जाऊन अगदीं स्वस्थ बसलेला दिसला कीं, हवेंत कांहीं तरी चळविचळ होणार असें खुशाल समजावें. जरें पावसाची वृष्टी सुरू झाल्यावरही तो आपली हालचाल बंद करीत नाहीं असें दिसलें, तर ती वृष्टी लौकरच थांबणार असें समजावें. या लहान प्राण्यास असें कांहीं हवेचें ज्ञान आहे. हें ज्ञान त्यांस कसें होत असेल ते परमेश्वरास ठाऊक.

गमतीची जाहिरात—इंग्लंडांतल्या आया आपल्या मुलांना पाजीत नाहींत व आईच्या अंगावर दुध पिण्यास न मिळालेल्या तीन महिन्यांच्या मुलांच्या मरणाचें प्रमाण आईच्या अंगावर पिणाऱ्या तीन महिन्यांच्या मुलांच्या प्रमाणापेक्षां पंधरा पटीनें ज्यास्त आहे. हे सरकारी रिपोर्टा वरून ठरल्यामुळें हडर्सफील्डच्या मेयारसाहेबांनीं निराशेनें आपल्या टापू पुरता एक नवा उपाय शोधून काढला आहे. 'जी बाई बाळांत होईल तिला मूल झाल्या बरोबर तिला १० पौंडाची बारा महिने मुदतीची एक प्रामेसरी नोट लिहून मिळेल. व तें मूल एक वर्षभर जगलें तर तिला त्या नोटींत नमूद केलेले पैसे मिळतील' अशी त्यांनीं जाहीर नोटीस दिली आहे.

गमतीचा हुकमत—जुनागड संस्थानचे दिवाण मि. बेचरदास बिहारीदास यांनीं हल्लीं एक नवीन हुकुम बाहेर पडला आहे तो हा कीं, जुनागड शहरांत लग्न करण्यास लायक अशा कित्येक स्त्रिया आपलें लग्न किंवा निका न लाविता अनितीचें वर्तन चालवून आपला उदरनिर्वाह करितात. त्यामुळें सर्व समाजाच्या नीतीस धक्का बसत आहे, या करितां अशा स्त्रियांनीं आपलें अनितीचें वर्तन बंद करून तीन महिन्याचें आंत आपलें लग्न अगर निका करावा ज्यांच्या कडून या हुकमाविरुद्ध वर्तन झालेलें आढळून येईल त्याची माल मिळकत जप्त करण्यांत येऊन त्यांस संस्थानांतून हद्दपार करण्यांत येईल.

शाळेंत ब्रह्मकर्म शिकविणार— दरमहा पंचवीस रुपये पगार देऊन छोटा उदेपूर च्या अॅडमिनिस्ट्रेटर साहेबांनीं आपल्या शहराचे शाळेंतील ब्राह्मणाच्या त्यांचें स्नानसंध्या वगैरे स्वकर्म शिकविण्याकरितां एक विद्वान शास्त्री ठेविला आहे.

चमत्कारिक अट—नुकताच एक फ्रेंच व्यापारी कास्टांटिनोपल येथें मृत्यु पावला त्याचा पुतण्या पॅरिसमध्ये राहत होता, त्या व्यापाऱ्यानें आपल्या मृत्युपत्रांमध्यें आपल्या पुतण्याच्या नावें ९००० पौंड ठेविले आहेत. अट इतकीच कीं, त्या गृहस्थानें पॅरिसपासून कान्स्टांटिनोपल येथें सायकलवरून यावें व सदर रक्कम घेऊन जावी.

कानाचा ठणका—मनुष्याच्या शरीरांत कानामध्यें जो "टिम्प्यॅनम" ह्मणून पडदा असतो तो कर्णनालिकेशी अगदीं सांधलेला असतो. या कर्णनालिकेंत आंतील बाजूस जी कातडी असते तिला आपल्या सर्व शरीरावर असणाऱ्या कातडीच्या अंगीं असलेले सर्व गुण असतात; पण याशिवाय त्या कातडीला हजार दोन हजार भोंकें असतात व त्यांतून कानांतील मळ बाहेर येत असतो. हा मळ कानाचें चांगलेंच संरक्षण करतो व त्या आंगीं एक प्रकारचा उग्रवास असतो त्याच्या योगानें कानांत कीड मुंगी गेली असतां ती लागलीच बाहेर येते. हा मळ कानांत आहे तो पर्यंत तेथें कंड वगैरे सुटत नाहीं पुष्कळांना जानव्याला कानकोरणें ठेऊन नेहमी कान कोरीत बसण्याची संवय असते पण ही संवय फार घातुक आहे "टिम्प्यानम" वरचा मळ निघून गेल्यामुळें तो उघडा पडतो व नुसता वारा लागला तरी कानाला ठणका लागतो. अशा रीतीनें किंवा दुसऱ्या कोणत्याहि रीतीनें कानाला ठणका लागला असतां अगदीं प्रथम गाईचें किंवा म्हशीचें थंड दूध कानांत घालावें, पांच मिनिटांनीं ओतून टाकावें असें त्याच वेळेस ३।४ वेळ करावें. ह्मणजे ठणका बराच हलका येईल, यानंतर दुसरें औषध घालावें पण नाहीं घातलें तरी हाच उपाय ३।४ वेळ करावा ह्मणजे ठणका अगदी राहील. कानाच्या दुसऱ्या कोणत्याहि रोगांवर हाच अगदी प्रथमचा उपाय आहे. मात्र कानांतून पू आला असल्यास 'ईअरडूशनें' कान साफ धुवावा व 'ईअर स्कोपनें' कान तपासून 'टिम्प्यानम' वरील घाण निघून गेली अशी खात्री करून घेऊन मग कानांत दूध घालावें दुधाचे अंगीं असलेला तेलाचा अंश व उष्णता काढून टाकण्याचा गुण हे यावेळीं उपयोगी पडतात. कानांत मळ फार झाला आहे असा संशय येऊन कांहीं जण मळ काढतात पण त्यांनीं हे लक्षांत ठेवावें कीं, एवढीं तसदी घेण्याचें कारण नाहीं वाजवी पेक्षां फाजील मळ आपोआप बाहेर यावा अशी परमेश्वरानें योजना केलेली आहे.

मनाचा दिलदार पणा—दिल्ली येथील मोंगल बादशहाचें राजवाड्याच्या नार्गी त्यांचें नासधूस होऊन पडलेलें तख्त लॉर्ड कर्झनची एक कुशल कारागीर मुद्दाम आणवून आपले व्हाइसरॉय साहेब स्वतःचे खर्चानें साधेल तितके पूर्ववत् दुरुस्त करून ठेवणार आहेत.

नवीन रेल्वे—निजाम सरकारच्या राज्यांतून वऱ्हाडांत आकोल्यावरून हुटगीपासून खांडव्यापर्यंत एक नवी रेल्वे काढण्याचा विचार करण्या करितां हैद्राबाद येथें रेल्वेच्या अधिकाऱ्यांची एक सभा लवकरच भरणार आहे.

अस्सल चोर—बंगाल्यांत कलकत्ता येथें एक इसम एका चांगल्या श्रीमंत बाईकडे आला व 'आपल्या मातोश्रीनी मला आपणास आणण्याकरितां पाठविलें आहे, त्या फार आजारी आहेत, माझें नाव गंगाधर करमरकर' असें त्यानें सांगितलें. बाईला त्याचें तें बोलणें खरें वाटून बरोबर सुमारें ५०० रु. चा माल व एक दासी घेऊन ती निघाली. तो सर्व माल त्याच्या स्वाधीन करून त्या दोघी अर्ध्या वाटेंत गेल्यावर बायकांच्या डब्यांत जाऊन बसल्या व इकडे तो इसम फरारी झाला! तपास चालू आहे.

सुभाषितम्

प्रपंच बरवी करी, सुयशदीप जो पाजवी,
तुझे नियम चालवी, कुमतिला दुरी घालवा,
अहंकृतीस मालवी. परहिता वपू झीजवी,--
अशा विमल साधूला प्रभू दये पदें दाखवीं.

नोटीस

रा. रा. हरदेवदास रामदयाळ राहणार शेगांव यांस.

खाली सही करणार याजकडून नोटीस देण्यांत येते कीं, आमचें मकान तुह्माकडे भाड्यानें आहे तें दुकान भाड्यासह खाली करून देण्यासाठीं तुह्मास आम्ही तोंडी पुष्कळवेळां म्हटलें होतें पण तुम्ही कांहींच व्यवस्था न केल्यामुळें ही जाहीर नोटीस देणें भाग पडलें आहे. तर त्या दुकानचें भाडें तुह्मी सर्व चुकतें करून आमची पावती घ्यावी. व ही नोटीस पावतांच पंधरा दिवसांचे आंत आमचें मकान खाली करावें असें मुदतींत न केल्यास आह्मी तुमचे पासून दरमहा २० रुपये प्रमाणें दुकान ताब्यांत येई पर्यंत भाडे घेऊं या नोटिशीचा खर्च व इतर कोर्ट खर्च सर्व तुमचे पासून भरून घेतला जाईल. कळावें ता. २६ माहे जुलै सन १९०५ इ.

सही (मारवाडीत)
रामदत्त किसनदयाळ दुकान आकोट
दस्तुर खुद्द.

नोटीस

बेशमी गोपाई मर्द जयराम पाटील राहणार कवठळ ता. बाळापूर इसः-

खालीं सही करणार याजकडून नोटीस देण्यांत येते कीं, तूं माझी पूर्वीची चुलती आहेस. व मला माझे चुलत्यानें दत्तक घेतल्या मुळें माझी तूं आई आहेस माझा बाप जयराम मरण पावल्यास सुमारें २० वर्षे झाली. आजपर्यंत तूं त्याचे इस्टेटीचा उपभोग घेत आलीस परंतु अलीकडे तूं त्या इस्टेटीची अफरातफर करूं पाहत्येस. त्या इस्टेटीचे मी हिंदुधर्मशास्त्रा प्रमाणें मालीक आहे. तुला सदहू इस्टेट विक्री, गहाण, बक्षीस वगैरे कोणत्याच प्रकारचा लिहून देणयाचा अधिकार नाहीं तूं फक्त अन्नवस्त्राची मालकीन आहेस. या शिवाय तूं कोणतेच प्रकारचे भानगडींत पडू नये. आमचे लिहिण्याचे विरुद्ध केल्यास आमची इस्टेट जबाबदार न होतां तुला व तुझे पासून जो कोणी लिहून घेईल त्यांस असें दोघासही जबाबदार धरले जाईल. कळावें, ता. २८-७-०५ इ,

सही
रावजी वल्लद जयराम पाटील
राहणार कवठळ बहादुर
निशाणी खुद्द.

जाहिरात

सर्वत्र लोकांस या जाहिरातीनें कळविण्यांत येते कीं आमची आई गोपाई मर्द जयराम पाटील रा. कवठळ बहादूर ता. बाळापूर ही आमची वडिलोपार्जित मिळकतीची अफरातफर करूं पहात आहे. या इस्टेटीचे हिंदुधर्म शास्त्राप्रमाणें मी मालक आहे सदहू तिजपाशीं असलेली इस्टेट ती कोणापाशीं गहाण, विक्री, बक्षीस वगैरे लिहून देईल तर ती कोणी लिहून घेऊं नये. घेतल्यास ज्याचा तो जबाबदार होईल, त्याबद्दल तिजपाशी असलेली स्थावर जंगम मिळकती जबाबदार राहाणार नाहीं. कळावें ता २८-७-०५ इ०

सही
रावजी वल्लद जयराम पाटील
रा. कवठळ ता. बाळापूर
निशाणी खुद्द.

नोटीस

रा. रा. चिनय्या वल्लद गुरवय्या जात तेलंगी राहणार ताजनापेठ माळीपूरा आकोला यांसः—

खालीं सही करणार याजकडून कळविण्यांत येतें कीं माझे खुद्द मालकीचें घर नंबर २०३ त्याजवर तुमचा कांहीं एक हक्क नसतां तुह्मी आह्मास त्रास द्यावा या हेतूनें राहतां सबब ही नोटीस पावल्या पासून चार दिवसांच्या आंत आमचे घर खाली करून देणें असें न केल्यास या नोटिशीच्या खर्चासह रीतीप्रमाणे सर्व खर्च तुह्मास सोसावा लागेल कळावें ता. २३ ७.१९०५

सही
मारय्या वल्लद चन्नय्या तेलंगी
राहणार आकोला नि० खुद्द
दस्तुर दशरथ वल्लद
गणोजी खुद्द

बक्षीस! बक्षीस!! बक्षीस!!

एकंदर रोख ५०० रुपये बक्षीस

एक आण्यांत महमद इब्राहिम यांचे लिखी काळी शाईच्या ४ पुड्या आणि एक बक्षीस तिकीट फुकट. २५००० तिकीटें खपल्यावर चार चौघां समक्ष बक्षीस समारंभ करण्यांत येईल. विशेष माहिती पत्रद्वारें अगर समक्ष मिळेल. पत्रव्यवहार कोणत्याही भाषेंत करावा. शाई कशी आहे हे विचारावयास नको अनुभवाअंती कळून येईल.

पत्ताः—महम्मद इब्राहीम वल्लद शेखहसन
ताजनापेठ, मोमीनपुरा,
आकोला (वऱ्हाड)

नोटीस

रा. रा. निळकंठ दीनानाथ त्रिवेदी कसबे अमडापूर यास—

आम्ही सही करणार यासकडून नोटीस देण्यांत येते कीं, तुम्हाला व किसन सखाराम सेतवाळ राहणार तामाळ यांस दोघांजणास कुलमुखत्यार पत्र ता. १-७-१९०१ इ. रोजीं लिहून नोंदून घेऊन दिले ते ता. १९-७-०५ इ. पासून तुमचें नांव सदरहू मुखत्यार पत्रांतून रद्द केलें आहे. आतां त्या मुखत्यार पत्राबद्दल तुम्हीं या दुकानाचे किंवा आमचे स्वतःचे इस्टेटीचे कोणतेहि प्रकारें देणेघेणें करूं नये, त्या मुखत्यार पत्रांत लिहिलेले अधिकार तुम्हीं आज तारखेपासून चालविणार आहांत त्याबद्दल जबाबदार नसून तुम्ही वर सदरहू अधिकार चालविल्याबद्दल कोर्टांत काम करण्याचे भाग पडू नये. कळावें ता. २० माहे जुलै सन १९०५ इ.

सही

रामकृष्ण बहादूर वकील अ. पा. करणार मातेश्री मंजाई सर्व वकील सवडतकर निशाणी बागडी दस्तूर किसन सखाराम सेतवाळ

जाहिरात

सर्वत्र लोकांस जाहिरातीनें कळविण्यांत येते कीं, ता. १-७-०१ इ रोजीं निळकंठ दिनानाथ त्रिवेदी राहणार कसबे अमडापूर व किसन सखाराम सेतवाळ राहणार तामाळ अशा दोघांना कुलमुखत्यार पत्र दिले होते. पैकीं निळकंठ दिनानाथ त्रिवेदी राहणार अमडापूर याचे मुखत्यार पत्र ता. १९-७-०५ इ. रोजीं रद्द केलें आतां त्यांच्याशीं कोणीही कोणतेच प्रकरचा आमचे मुखत्यार म्हणून व्यवहार करूं नये केल्यास त्याचें तो जबाबदार होईल. मी व माझी इस्टेट जबाबदार होणार नाहीं कोणी कसूं नये म्हणून जाहीर कळविले आहे. कळावें ता. २० माहे जुलै सन १९०५ इ.

सही

रामकृष्ण बहादूर वकील अ. पा. करणार मातेश्री मंजाई सर्व वकील सवडतकर निशाणी बागडी दस्तूर किसन सखाराम सेतवाळ

जाहिरात

सुमार लोकांस कळविण्यांत येतें कीं, आमचा विडीचा व्यापार पुष्कळ वर्षांपासून चालू आहे, परंतु आमच्या व्यापारास कमीपणा आणण्याकरितां व माल लोकांस नापसंत होण्याकरितां कांहीं दुष्ट बुद्धीच्या लोकांनीं अन्याय खटपटी केल्या त्यापैकीं छोटाभाई नेणसीदास मुक्काम मलकापूर प्रांत वऱ्हाड यांनीं आमच्या नांवाची कोरी लेबलें खोट्या मालावर लावून आमचे नांवानें माल विक्री करून कांहीं दिवस आपला उदरनिर्वाह केला. परंतु आम्ही त्यास समारें सोळा महिन्यापूर्वी मलकापूर येथें धरून त्याजवर तद्‍कृत्याबद्दल फौजदारी खटला केला. या कामांत त्यास कैद व दंड या प्रमाणें शिक्षा झाली असून त्याच इसमानें पुन्हां तसेंच खोटें काम गेल्या कार्तिक महिन्यापासून सुरूं करून माल विक्री करितां होता. करितां त्यास पुन्हां आम्ही मलकापूर येथें पकडून त्याजवर फौजदारी खटला केला त्यांत त्यास तारीख २८ माहे जून सन १९०५ इ० रोजीं सहा महिने सक्तमजुरी व १०० रुपये दंड याप्रमाणें शिक्षा झाली तरी असलीं खोटीं कामें करून मालविक्री करणारांनीं व आमच्या नांवाचा खोटा माल घेणारांनीं सावध रहावें. तरी आमचे नांवाचा माल घेणारे लोक व्यापारी लोक यांनीं व किरकोळ घेणारे इसम यांनीं सदर ट्रेडमार्क रजिस्टर नंबर व आमचे नांव पाहून माल घेत जाणें.

सही—बाळाराम पुल्लया ह० स्व०

सही— गुंडाप्पा नसाप्पा दस्तुर

वेंकण्णा नरसाप्पा

शुक्रवारपेठ कापाट पुल,—पुणे सिटी

जाहिरात.

लक्ष लावून एक वेळ वाचा ! वाचा !!

एम्. एम्. ॲन्ड सन्स

फोटोग्राफर रबर स्टांप मेकर वॉच रीपेरर आणि स्टेशनरी मरचंट आकोला [वऱ्हाड]

आज पर्यंत कोणत्याही कंपनींनी इतकी स्वस्त किंमतीत आपल्या या नांवाचे घड्याळ किंमतींत विकली नसेल ती आम्ही रुपये ९ मध्यें ग्यारंटी वर्षें ९ ची देतो आहे. तर त्वरा करावी आणि घड्याळाबरोबर काच, कमान, पेटी आणि चावी बरोबर घड्याळें घेणाराचें नांवाचें रबरी पेनरेनसील स्टांप तयार करून पाठवूं आणि तीन घड्याळें घेणारास व्ही. पी. खर्च माफ व एक डझन घेणारास एक घड्याळ बक्षिस देऊं हें घड्याळ एक वेळ घेतलें तर पुन: १० वर्षे पर्यंत दुरुस्त करण्याचा त्रास नको आणि दुसरें हर एक जातीचें घड्याळ किंवा हर एक जातीचें स्टेशनरी सामान वाजवी दराने व सचोटीनें आम्ही ग्राहक पाठवूं या शिवाय रबराचें छापे नांवाचें हर एक जातीचे करून देऊं. आणि रबर स्टांपाच्या नमुन्याकरितां अर्ध्या आण्याचें टिकीट पाठवावें म्हणजे नमुना फुकट पाठवूं. आणि फोटो काढून घेण्याची ईच्छा असेल त्यांनीं येथें यावें. नाहीं तर आम्हास बोलवावें. म्हणजे आम्ही येऊं. आणि २९ रुपया पेक्षां जास्त माल घेणारास दर रुपयास ०।। अर्धा आण्या प्रमाणें कमिशन देऊं. आणि या शिवाय कांहीं विचारणें असेल तर पत्र व्यवहार करावें म्हणजे उत्तर देऊं. नाहींपेक्षां समक्ष येऊन भेटावें म्हणजे समजेल. आणि कोणास व्यापारीकडुन कसा मालाचा धंदा शिकणें असेल त्यानीं यावें. शिकाऊच्या बद्दल फी रुपये १० पडेल. रबरस्टांप करितां हर एक गांवास एजंट पाहिजेत. कमिशन भरपूर मिळेल या सर्व कामाची व सामानाचा मागणी करावी म्हणजे कामी होईल.

एम्. एम्. ॲन्ड सन्स आकोला

मेत रा. सा. मल्लापाअण्णा वारद, सोलापूर—यांनीं अनुभव घेऊन पसंत केलेल्या

वझेकृत कफनाशक गोळ्या.

ज्यान हर्षास कफ दाटून श्वास लागतो, खोकला येतो, कफ थुंकतां येत नाहीं, दूध किंवा अन्न खावेनासें होऊन मुलें वाळ पडतात, ज्याला—

पोटांतलें, डबा, सुशी,

म्हणतात; त्यांवर अगदी इजा न होतां खातरीनें

दोन तासांत गुण देणाऱ्या

अनेक डॉक्टर, वैद्य यांच्या वीस वर्षांच्या अनुभवानें आबालवृद्धांस सर्वत्रांस सारख्या उपयोगी ठरलेल्या.

[illegible] मालकीण [illegible] आरोग्य, मुंबई २० [illegible] व बाबीस आहेत.

[illegible] येथें नसते [illegible] बहुत [illegible] नं. [illegible] M.D.

अनुपान कागदासह	
१ गोळीची डबी	।. रु.
११ ,, ,,	१ रु.
१०० ,, ,,	२ रु.

रोखीनें व ग्राहकांचा असावा. ठराव स घाऊ

व्हा. पे. पार्सलनें मिळतील. पत्ता पोष्टाचे नांवासह सुवाच्य असावा. व्यापाऱ्यांस कमिशन मिळेल त्याचा ठराव स [illegible] अगर पत्रद्वारें करावा.

पत्ता—वि. वि. वझे, ठाणेंकर

जाहिरात

मुंबई बँकची सेव्हिंग्स बँक

या बँकेंत कांहीं दिलेल्या अटीवर ठेवी ठेविल्या येतात.

कोणत्याही वर्षाचे १ ली जानेवारी आणि ३१ डिसेंबर यांच्या दरम्यान ए० हजार रुपया पर्यंत पैसा ठेविता येईल.

ठेवी दोन अथवा अधिक इसमांच्या नावावर ठेविता येतील. आणि तो पैसा त्या पैकीं एकास अथवा जास्त इसमास अगर त्यापैकीं मयताचे मागें राहील त्यास काढता येईल.

व्याज दरसाल दर शेंकडा ३ तीन रु० या प्रमाणें दिलें जाईल. व्याजाची आकारणी प्रत्येक महिन्याची जी कनिष्ठ शिल्लक असेल तिजवर केली जाईल. मात्र पांच हजारांवरील शिल्लक रकमेस व्याज नाहीं.

नियमांच्या प्रती बँकेंत अर्ज केला असतां मिळतील.

मुंबई ब्यांक आकोला ३।७।०१ { J. Kininburgh एजंट

इकडे लक्ष द्या !

सय्यद बहुद्दीन यांचें

बुक बाईंडिंगचें दुकान.

[आकोला अगरवेस.]

आमचे दुकानीं खालीं लिहिल्याप्रमाणें हरएक प्रकारचें बुकबाईंडींगचें काम मुंबई, कलकत्ता, अलहाबाद, मद्रास येथील नमुन्या प्रमाणें तयार केलें जातील.

बुक बाईंडिंगचे दर

अर्ध्या कापडाचें बायंडिंग २ ते ८ आणे पावेतो.

समग्र कापडाची बायंडिंग आठ आण्या पासून एक रुपया पर्यंत

चामड्याचे बायंडिंग—एक रुपया पासून अडीच रुपया पर्यंत.

फाइल बोर्ड— ४।। रु. डझन. आमचे येथें तयार मिळतील.

सदरहू कामें उत्तम प्रकारचीं केलीं जातील.

पत्ता—सय्यद बहुद्दीन बुकबांईडर आकोला अगरवेस

जाहिरात

अगत्य वाचा ! अगत्य वाचा !

वैद्यराज पी. सी. जोगळेकर यांचा दवाखाना

आमच्या दवाखान्यांत हरएक प्रकारचीं इंग्रजी, मराठी व पेटेंट औषधें व तीं औषधें तयार करण्याकरितां लागणारे सामान हें सर्व माफक दरानें विकत मिळण्याची अगदी उत्तम सोय केली आहे. तसेंच येथें कोणत्याही रोगाचा चांगले प्रकारें नाडी परीक्षा करून त्या रोगावर औषध योजना उत्तम रितीनें केली जाते. बाहेर गावचे लोकांनीं रोग्यांचे मान बरोबर खुलासेवार लिहून कळविल्यास त्यावरून आम्ही त्यांना चांगली खात्रीची औषधी व्ही. पी. नें पाठवूं. रोग परीक्षे बद्दल एक रुपया फी पाठवावी. आमचे येथें खालीं लिहिलेल्या रोगावर अगदी रामबाण औषधें आहेत. एक वेळ अनुभव घेऊन पहावा.

रोगांचीं नांवें

वातावर, पांथरीवर, पोटदुखीवर, खोकल्यावर, उदरावर, गर्मीवर, जुलाब बंद होण्यास, कपाळदुखीवर, परम्यावर.

वरील रोग कितीही जुनाट व कोणत्याही कारणानें झालेले असोत फक्त सात दिवसांत चांगला आराम वाटेल. ज्यास्त हकीगत पत्र पाठविल्यास कळवूं.

पी. सी. जोगळेकर

वैद्यराज

आकोला.

हें पत्र आकोले येथें कैलासवासी बळवंतराव बाळाजी फडके यांचे वऱ्हाडसमाचार छापखान्यांत नारायण बळवंतराव फडके यांनीं छापून प्रसिद्ध केलें.

ॐनमः श्रीगणेशाय.

आर्यवनौषधालय मुर्डी

व्हाईसराय व हिंदुस्थानचे गव्हरनर जनरल यांचकडील आनररी असिस्टंट सर्जन माजी अ० स० डाक्टर विश्राम रामजी घेले यांनीं आमचीं औषधें बारकाईनें तपासून हल्लीं वर्तमानपत्रांतून ज्या कांहीं नव्या जुन्या जाहिराती प्रसिद्ध होत आहेत यांहून आमचीं औषधें त्या त्या रोगांवर अत्यंत गुणकारी असल्याचें सर्टिफिकेट आम्हांस दिलें आहे हें अवश्य लक्षांत ठेवावें.

कांहीं अत्यंत खात्रीच्या औषधांचा गुण दोनतीनांतून एक दोन रोग्यांस कदाचित् आला नाहीं तर पैसे परत देऊनही त्यांचे आरोग्यार्थ आपली एखादें औषध यांचे लागल्यास तें फुकटही देऊं परंतु रोग्यास पूर्णपणें बरा करूं अशी प्रतिज्ञा आहे.

मदनामृत संजीवनी

धातुवर्धक, अत्यंत कामोत्तेजक, व पौष्टिक, विर्यस्तंभक,

रक्तशोधक, मनोत्साहकांतिबुद्धिवर्धक; सुवर्ण-

माक्षिक, मौक्तिक, कस्तुरी व अनेक

वनस्पती मिश्र अद्भुत गुटिका.

शरीरांतील मुख्य राजा जो धातु ती शुद्ध असेल तरच शरीर निरोगी राहून सर्व सौख्य प्राप्त होतें, ती दुषित असेल तर शरीरांत नानाप्रकारचे रोगरूपी शत्रू उत्पन्न होऊन शारिरिक सौंदर्याचा खरा काम मुळींच होणार नाहीं करितां धातु शुद्ध व पुष्ट होण्यास या गुटिका प्रत्येक वर्षी पाहिजे त्या दिवसांत एकदां तरी अवश्य सेवन केल्यानें शरीर रोग रहित होऊन सौख्य प्राप्त होतें, हें अवश्य ध्यानांत ठेवावें. यांच्या सेवनानें नपुंसकत्व स्वप्नजन्य व इतर धातुपात, उन्हाळे इंद्रिय शिथिलता, कळकी, गर्मी संबंधी पुरळेचे विकार, मूत्रसंकोच, धातुचा पातळपणा, लिंपांची धुरणी, छातींतील रोग, दाह, पाय, मुत्रमार्ग, व नेत्र यांचा दाह, क्षय पांडुरोग, मुडाची ज्वर, जीर्णज्वर, अग्निमांद्य, मस्तकशुळ मुळव्याधी, वातरोग, निद्रानाश पित्तावकार, बाळंतरोग, मधुमेह, जुनाट परमा मुष्टिमैथुनानें आलेली दुबळता, इत्यादि अनेक विकार खात्रीनें बरे होऊन शरीर निरोगी मजबुत व सतेज बनतें. पचनशक्ति व स्मरणशक्ति भरपूर वाढून धातु व रक्त यांची शुद्धि. वृद्धि, वीर्यस्तंभन व भरपूर कामोद्दीपन होतें, व मनास उत्साह देतात. दुध व अन्न भरपूर पचूं लागतें. त्यांत उपयुक्त वनस्पतींचें मिश्रण गुणकारक आहेत. करितां गुणाबद्दल असंख्य सर्टीफिकिटां मिळाल्या व नित्य मिळतात. पथ्य सेवनाची गरज मुळींच नसून स्त्रिया, पुरुष, मुलें व यांस पाहिजे त्या दिवसांत घेण्यास अत्यंत उपयोगी आहेत. गुटिका रुपयाचे आंत मिळणार नाहींत एकदम ४ रुपयांच्यावर किंमतीचे घेणारांस टपालखर्च माफ आहे चार रुपयाचे आंत वेगळा टपालखर्च ९ आणे पडेल अनुपान खर्च सोबत किंवा व्ही० पी० नें खालील पत्त्यावर मिळतील.

दर:– एकदम १५ गो० १ रु०, ७५ गो० २ रु०, ११५ गो० ३ रु०, १६५ गो० ४ रु०, २७५ गो० ६ रु०, ५५० गो० १० रु०.

२ अपूर्व नेत्रांजन—यानें पडळ, सारा, फुल, खुपऱ्या, बिंदु, काच, इत्यादि नेत्राचे सर्व विकार त्वरित बरे होऊन दृष्टी तीव्र व थंडगार राहते. या रोगांस हें अंजन खरें रामबाण आहे. १॥ तोळ्याच्या डबीस १ रु०

३ परम्यावर अपूर्व मिश्रण– कोणत्याही नवा जुना परमा, व तज्जन्य दाह, तिडीक मुत्राची जळी, संकोच, पुयस्राव, रक्तस्राव इ. विकार पथ्य नसतां सात दिवसांत जातात. तिडिक एका घटकेत जाते. असें रामबाण औषध कोठेंच मिळत नाहीं. बा० किं० १ रु० ११ भार बाटलीस १ रु०

४ दंतवज्रवर्धक पूड–दंतसंबंधी सर्व विकार उत्तम बरे होतात. ड. ६ आणे.

५ विंचूंचे विष— औषध लावितांच उतरतें. मुळी ३ तो० ८ आणे.

६ गजकर्ण– खरुज, नायटे वगैरे विकार ३ दिवसांत जातात. ड. ६ आणे.

७ सर्व हिंवज्वर–औषध घेतांच कसाही प्रकारचा ज्वर असला तरी तें औषध घेतांच जाऊन पुन्हां उलटत नाहींत. १२ पुड्या १ रु.

८ प्लेगवर रामबाण औषध–आजपर्यंत आमचे औषधानें हजारों लोक बरे झाले आहेत करितां प्लेग सुरू होतांच सर्वांनीं जरूर संग्रह करून तापावर गोळ्या, गांठीस मलम, व घात घडूं नये म्हणुन वातावर मात्रा यांचा एकवार अनुभव पहावाच. गुणाबद्दल खात्री पटेलच. परोपकारार्थ माफक किं. २ रु. अ. ड. सो.

९ सर्व सामानाचा मोठा कारखाना मागवा तो फुकट पाठवू. औषधांत अपायकारक पदार्थ मुळींच नसून पूर्ण खात्रीची असल्याबद्दल असंख्य सर्टिफिकिटें आहेत. याशिवाय मोठमोठे रोगांवर अनेक औषधें, प्रत्येक रसायनें, भस्में, पाक, गुटिका, आसव, तेलें, व सुगंधी अत्तरें वगैरे वाजवी दरानें मिळतात. अनु० ख० सो० ह० अ० वे० पडेल. रोकीनें किंवा व्ही. पी. नें पाठवूं. प्रकृति मान व्हावी रोग्याचें निदान व चिकित्सा कळवूं.

अत्यंत अगत्याची विशेष सूचना.

हल्लीं वर्तमानपत्रांतून औषधांच्या अनेक जाहिराती सुरू असून प्रत्येक जाहिरात निंदक लेखांनीं सुशोभित करून जो तो पुढें येऊं पहात आहे, यामुळें खरे. खोटेपणाबद्दल आपला समाज निर्णयाची, आळशी व नेभळी बनल्यामुळें एकानें जो धंदा सुरू करावा त्याचेंच अनुकरण हुबेहुब नक्कल करून पाहिजे त्यानें करावें यामुळें अशा जाहिरातीस कोंकण, वऱ्हाड, गुजराथ, महाराष्ट्र इ० प्रांतात ऊत आलेला असून आमच्या आंजर्ले वगैरे गांवी तर तो पुणेपर्यंत येऊन आणखीही नवीन जाहिराती सुरू होत आहेत. अशा जाहिराती किंवा ते लोक यांची आम्हांस निंदा किंवा स्तुती मुळींच करणें नाहीं इंग्रजी राज्यांत आपली थोरवी गाण्यास ज्याचा तो स्वतंत्र आहे. खालील ग्राहकांस सुचविणें हेंच कीं ज्यांचा कारखाना आज सतत १५।२० वर्षे अव्याहत सुरू असून ज्यांच्या औषधास मोठे डाक्टरांनीं सर्टिफिकेट दिलें व ज्यांच्या औषधांनीं लोकावधी ग्राहक रोगमुक्त झाले व नित्य होत आहेत त्यांचीच औषध नेहमीं उपयोगांत आणणें अत्यंत हितकारक आहे. यापुढें जरी हजारों जाहिराती प्रसिद्ध झाल्या तरी आमची जाहिरात न बदलतां व कोणाचीही निंदा न करितां जशास कायम राहून हा सार्वजनिक कल्याणकारक कीर्ति असलेला व्यवसाय नवीन नवीन उपयुक्त सुधारणा करून कर्तव्यतावश्येस आपली खटपट करूं. आजपर्यंत आपले लक्ष पदीनें यशही बरेंच आलें आहे, करितां सकल आर्यबंधुस व ग्राहकांस इतकीच प्रार्थना आहे कीं रोगमुक्त होण्यास आमचींच औषधें अत्यंत गुणकारक आहेत. तीच सर्वांनीं वापरावी एकवार अनुभवानेंच खात्री होईल इतर जाहिरातींशीं आमचा बिलकुल संबंध नाहीं हें लक्षांत ठेवून औषधें मागणें तीं खालील बिनचूक सही व पत्त्यावरच मागवावीं म्हणजे खरी गुणकारक औषधें मिळून लवकर व त्वरित आरोग्य होईल.

कृष्णशास्त्री पेंडसे वैद्य

पत्ता:– मु. मुर्डी, ता. दापोली. जि. रत्नागिरी

ORIENTAL
GOVERNMENT SECURITY
LIFE ASSURANCE COMPANY, LIMITED.
Established 1874.
Head Office--BOMBAY
Chief Agency for C. P. Berar & Khandesh
Head—quarters—Nagpur, C. P.
FUNDS EXCEED
TWO CRORES AND FORTY LAKHS
Claims paid for over One Crore and Fifty lakhs.
IMMEDIATE SETTLEMENT OF CLAIMS

IF there be one thing of more importance than another in connection with Life Assurance, it is, when Claims arise, that the amount due under the Policy be paid to the Claimants at the earliest possible date. This the Directors of the "Oriental" keep well before them, and act up to treating their clients with the utmost liberality.

UNQUESTIONABLE SECURITY

IT is not sufficient to read that a Company's Funds amount to a given sum, but it is essential to know how such Funds are invested, if in miscellaneous and risky investments, or how secured.

THE Funds of the "Oriental" are invested in Government Securities, and lodged with the Government Official Trustee of Bombay in terms of the Company's Trust Deed, as Security for Claims arising through decease of assured lives, and endowment policies matured

GOVERNMENT Officers, Professional men, Tradesmen and others, by employing a portion of their annual income or profits in effecting life policies, at once create a fund equivalent to the savings of many years.

NO man can be sure how long he will live; and although may save money, yet if he die early, before he has had time to save much, his wife and family may be in distress. Life Assurance, is a means by which this danger is got over. Life being so uncertain the sooner a man makes up his mind to assure his life the better. Once satisfied of the propriety of the step, do not delay. There are numerous instances in the records of the 'Oriental' where the delay of a month or less, has left the family without the intended provision.

INFLUENTIAL AND ENERGETIC AGENTS WANTED. FOR TERMS PLEASE APPLY TO UNDER-SIGNED.

Prospectuses, forms, and any further information, can be obtained on application to—

M. De SOUZA,
CHIEF AGENT
for C. P. Berar and Khandesh